

THẾ GIỚI MỖI

TẠP CHÍ CỦA
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

656

Từ tục thờ chó
đến huyền thoại
liên quan tới
Lý Công Uẩn

TỔNG CÔNG TY BẢO HIỂM VIỆT NAM
BẢO VIỆT VIỆT NAM

Trách nhiệm với cam kết

BẢO HIỂM TOÀN DIỆN ĐỐI VỚI HỌC SINH, SINH VIÊN

"về tương lai con em chúng ta"

- **DỊCH VỤ HOÀN HẢO, MỨC PHÍ CẠNH TRANH**
- **BỒI THƯỜNG NHANH CHÓNG, CHÍNH XÁC**

- Học sinh, sinh viên đang theo học tại tất cả các trường học ở Việt Nam từ nhà trẻ, mẫu giáo đến các trường phổ thông, cao đẳng, dạy nghề, đại học, trung học chuyên nghiệp... đều có thể tham gia bảo hiểm tại Bảo Việt.

- Tất cả các rủi ro (như: Chết do ốm đau, bệnh tật; Thương tật thân thể hoặc chết do tai nạn;

Nằm viện do ốm đau, bệnh tật, tai nạn, phẫu thuật) xảy ra đối với học sinh, sinh viên tại bất kỳ thời điểm nào trong năm, trong phạm vi lãnh thổ Việt Nam, đều được chi trả bồi thường bảo hiểm

- Số tiền bảo hiểm: từ 01 đến 10 triệu đồng, tùy theo sự lựa chọn của người tham gia bảo hiểm

Trụ sở chính: 35 Hai Bà trung, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tel: (4) 7323522 Fax: (4) 8257188 Email: bhc@hn.vnn.vn Website: //www.baoviet.com.vn

và Bảo Việt tại tất cả các tỉnh, thành phố trong cả nước

THẾ GIỚI MỖI

TẠP CHÍ TRI THỨC TỔNG HỢP RA HÀNG TUẦN

SỐ 656 - Thứ hai 10.10.2005

■ Thương hiệu nông sản Việt Nam: bao giờ “cất cánh”? **VĂN QUANG 3**

■ Đến trường sau bão **LÊ NHUNG 8**

■ Thi trắc nghiệm khách quan - phương pháp hiệu quả chống gian lận thi cử **ĐÀO QUỐC TOÀN 12**

■ Du học Nhật Bản **LÊ THỊ MỸ LAM 17**

■ Thế giới cõi âm của các trùm tội phạm Nga **HOÀNG THƯƠNG 20**

■ Đại dịch lười vận động **NGỌC NHÀN 24**

■ Từ người giúp việc trở thành tỉ phú **MINH TRÍ 28**

■ Cách mạng tin học ở nông thôn Ấn Độ **DUY HƯNG 31**

■ Khi du khách vũ trụ là nhà khoa học **THẢO VY 36**

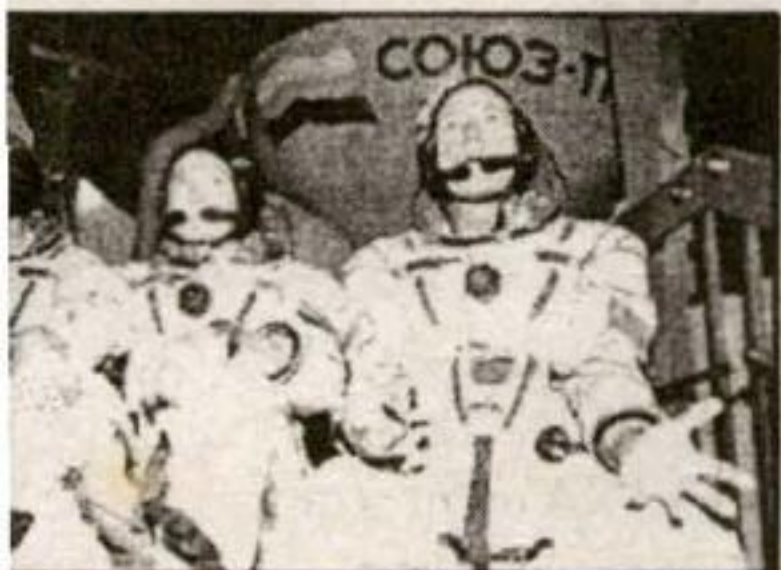
■ Vào vùng 50°C **MAI MAI HƯƠNG 40**

■ Từ tục thờ chó đến huyền thoại liên quan tới Lý Công Uẩn **KIỀU THU HOẠCH 45**

■ Du lịch vũ trụ bằng tàu lượn năng lượng Mặt trời **NHẬT NAM 50**

■ Cá mập - chúa tể đại dương **DUY ANH 56**

■ Hoa đình hương làm thuốc **HOÀNG KHÁNH TOÀN 61**

- Về Long An tìm nhân vật văn học PHAN SỰ 68
- Con bão văn học Ling Lei ĐINH THU HIỀN 73
- Thơ YÊN THẢO - LÊ MÂY 78
- Bí quyết thành công của điện ảnh Hàn Quốc HÀ CHUNG 79
- Dịch vụ cho thuê tử cung PHƯƠNG TRANG 83
- Hưởng ứng cuộc thi *Viết truyện ngắn về nhà giáo Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc*
Truyện dự thi: *Chỉ một ước mơ xanh* 89
- Lâm Ái Liên - người phụ nữ giàu nhất Đông Nam Á QUỐC LONG 98
- Chiếc bánh J.WALKER - PHÙNG LINH 100
- Đi tìm mộ nhà văn Nam Cao TRẦN THỊ HỒNG 101
- Bìa 1: Lễ hội Gióng (Làng Phù Đồng, Gia Lâm, Hà Nội). Ảnh: Ngọc Minh
- Bìa 4: Diễn viên điện ảnh Hàn Quốc Kim Tae Hee

- Tổng Biên tập: ĐỖ QUỐC ANH
- Phó Tổng Biên tập: VŨ TRỌNG THANH
- Thư ký tòa soạn: PHẠM BÁ THỦY
- Trình bày: KIM LAN
- Bìa: MAI VĂN THI

- Hội đồng Biên tập:
GS.TSKH hóa học CHÂU DIỆU ÁI,
GS.TSKH toán học NGUYỄN CANG,
GS. Viện sĩ sinh học VŨ TUYẾN
HOÀNG, GS.TSKH triết học NGUYỄN
DUY QUÝ, Nhà báo TRẦN ĐỨC TAM,
Nhà báo HỮU THỌ, GS.TSKH văn học
LÊ NGỌC TRÀ, GS.TSKH vật lý
NGUYỄN CHUNG TÚ

- Trụ sở: 322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh. ĐT: 8399050 - 8399055. Fax: (08) 8399053. Email: thegioimoi@hcm.vnn.vn
- Phòng liên lạc phía Bắc: 104 Bùi Thị Xuân, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội. ĐT-Fax: (04) 9784586.
- Giấy phép xuất bản số 241/GP của Bộ Văn hóa - Thông tin cấp ngày 8-5-2001. ISSN 0868-3433.
- Thiết kế, dàn trang tại Phòng Kỹ thuật vi tính tạp chí Thế Giới Mới.
- Chế bản tại ITAXA và nhà in Trần Phú.
- In tại nhà in ITAXA và nhà in báo Nhân Dân TP. Hồ Chí Minh.

VẤN ĐỀ - SỰ KIẾN

Thương hiệu nông sản

Nhiều loại trái cây ngon nổi tiếng của Việt Nam vẫn chưa được đăng ký thương hiệu

Việt Nam: BAO GIỜ "CẮT CÁNH"?

VĂN QUANG

► “Vấn đề xây dựng thương hiệu nông sản Việt Nam không chỉ thu hút sự quan tâm của 4 nhà (nhà nông, nhà nước, nhà khoa học, nhà doanh nghiệp) mà đã trở thành chuyện của mọi nhà. Thương hiệu giờ đây không chỉ là chiến lược quảng bá nông sản ở trong nước hay ngoài nước, của các doanh nghiệp, đơn vị mà còn là vấn đề hội nhập kinh tế quốc tế, quyết định đến sự tồn tại hay không tồn tại của nông sản Việt Nam” - giáo sư tiến sĩ Võ Tòng Xuân (Hiệu trưởng Trường Đại học An Giang, chủ nhiệm Câu lạc bộ Xây dựng thương hiệu hàng nông sản Việt Nam), người dày công nghiên cứu những chiến lược nhằm đưa hàng nông sản Việt Nam thâm nhập thị trường thế giới đã khẳng định như thế. Vậy điều gì tạo cho thương hiệu có một sức mạnh lớn đến như thế?

GS.TS Võ Tòng Xuân

Thương hiệu, hồn của hàng hóa

Giáo sư Võ Tòng Xuân cho biết: “Đối với các quốc gia thành viên của WTO (Tổ chức Thương mại thế giới), nông sản không có thương hiệu thì sẽ không có “cửa” để thâm nhập vào thị trường thế giới. Còn thị trường trong nước cũng sẽ bỏ ngỏ luôn, do sức mạnh, sự hấp dẫn của những thương hiệu nông sản nước ngoài tràn vào. Việt Nam không nằm ngoài quy luật ấy”. Những điều giáo sư đưa ra đã phần nào minh chứng cho câu nói: “Thương hiệu là tài sản vô hình của doanh nghiệp”. Đối với các quốc gia có nền nông nghiệp đóng vai trò quan trọng, với nhiều đặc sản có giá trị, mà tên tuổi đã vươn tới tầm quốc gia, quốc tế như: Việt Nam, Ấn Độ, Trung Quốc, Thái Lan... thì thương hiệu nông sản, hay nói chính xác hơn là những chỉ dẫn địa lý, tên gọi xuất xứ có một ý nghĩa cực kỳ quan trọng. Đó là công cụ để phát triển vùng nông thôn, thông qua đó bảo tồn những bí quyết và nguồn lợi của địa phương. Chúng ta có thể kể ra danh sách hàng loạt thương hiệu nông sản có tên tuổi

gắn liền với nhiều quốc gia khác nhau. Chẳng hạn, khi nhắc tới rượu người ta nghĩ đến Bordeaux (vang), Cognac (rượu mạnh) của Pháp, cũng như Chocolate Swiss (Thụy Sĩ), Jambonparma (Ý), phô mai Stilton (Anh), gạo Basmati (Ấn Độ), cá hồi Chilê, hay nước mắm Phú Quốc (Việt Nam)... Thương hiệu ra đời sẽ tạo ra giá trị doanh nghiệp, gắn liền với quá trình tồn tại, hoạt động và phát triển của doanh nghiệp. Ở mức độ

cao hơn, thương hiệu còn được nâng lên tầm quốc gia, đó là công cụ để đưa sản phẩm có ưu thế cạnh tranh của doanh nghiệp ra nước ngoài. Theo ông Trần Việt Hùng, Phó cục trưởng Cục Sở hữu trí tuệ: “Đối với Việt Nam, thương hiệu nông sản là một loại hình marketing hữu hiệu để xúc tiến, tăng khả năng tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp rất đa dạng, chất lượng cao mang dấu ấn Việt Nam trên thị trường quốc tế”. Cũng theo ông, khi các doanh nghiệp Thái Lan lấy tên gọi xuất xứ hàng hóa Phú Quốc của Việt Nam gắn trên các sản phẩm nước mắm “made in Thailand” đã thâm nhập rất thành công vào thị trường Liên minh châu Âu (EU), Mỹ. Đây là bài học thương hiệu mà Thái Lan đã “dạy” cho Việt Nam chúng ta thấy được giá trị của thương hiệu. Giáo sư tiến sĩ Võ Tòng Xuân cho biết: “Những nông sản không có thương hiệu, muốn xuất khẩu phải mượn thương hiệu, hoặc xuất theo con đường tiểu ngạch (đối với các quốc gia chưa phải là thành viên WTO). Khi mượn thương hiệu của những doanh nghiệp khác, đồng nghĩa với việc

nông sản của doanh nghiệp mình không được người tiêu dùng biết đến, đó là chưa kể đến thất thu về kinh tế. Còn nếu xuất theo con đường tiểu ngạch sẽ gây thất thoát lớn về số lượng, chất lượng cũng giảm đi đáng kể...". Cũng theo giáo sư, cứ 1 tấn gạo không có thương hiệu khi xuất theo 2 con đường trên sẽ thất thu khoảng 30 đến 50 đôla so với gạo cùng loại có thương hiệu. Như vậy, một nông sản không có thương hiệu, phải chịu thiệt hại ít nhất là 2 mặt: vật chất và tinh thần. Nói đến điều này, chúng ta có thể khẳng định rằng, thương hiệu không chỉ đem lại tài sản vô hình mà còn cả hữu hình. Đúng như lời so sánh ví von của giáo sư Võ Tòng Xuân, con người luôn có 2 phần: hồn và xác, thì doanh nghiệp cũng có 2 phần ấy. Phần hồn của doanh nghiệp chính là thương hiệu, phần xác là tài sản. Nếu như con người chỉ có phần xác mà không có hồn thì coi như con người đó không tồn tại và doanh nghiệp cũng thế.

Buồn cho thương hiệu Việt...

Cho đến nay, người tiêu dùng Việt Nam đã quá quen thuộc với bưởi Đoan Hùng (Phú Thọ), chè Tân Cương (Thái Nguyên) và hàng loạt tên tuổi khác của vùng nông sản đồng bằng sông Cửu Long như: bưởi Năm Roi Bình Minh (Vĩnh Long), gạo Nàng Hương Chợ Đào (Long An), xoài cát Hòa Lộc (Tiền Giang), cam sành Tam Bình (Vĩnh Long)... Nhưng chỉ có duy nhất 2 tên gọi xuất xứ hàng hóa là: nước mắm Phú Quốc (Kiên Giang), chè Shan tuyết Mộc Châu (Sơn La) được bảo hộ ngoài biên giới Việt Nam (tại Pháp), nên người tiêu dùng trên thế giới gần như chưa có khái niệm về thương hiệu của Việt Nam. Đó là chuyện thương hiệu được bảo hộ ở nước ngoài, còn

● *Hiện nay, trong các văn bản về luật sở hữu trí tuệ chưa có thuật ngữ "thương hiệu". Do vậy, thương hiệu chưa phải là một khái niệm pháp lý như "nhãn hiệu hàng hóa". Tuy nhiên, thương hiệu có thể hiểu là dấu hiệu được sử dụng trong thương mại thể hiện hình ảnh của doanh nghiệp bao gồm: tên thương mại, nhãn hiệu hàng hóa, tên xuất xứ hàng hóa, chỉ dẫn địa lý...*

(Theo giáo sư tiến sĩ
VÕ TÒNG XUÂN)

những thương hiệu trong nước thì sao? Có một thực tế đáng buồn, hầu hết các doanh nghiệp đăng ký thương hiệu chỉ mới dừng lại ở mức chống hàng giả, hàng nhái. Đăng ký thương hiệu tự phát, nhỏ lẻ, chủ yếu để rào trước, chứ chưa biết sử dụng và khai thác thương hiệu như thế nào cho hiệu quả. Chúng tôi từng nghe tâm sự của một vị giám đốc doanh nghiệp, hoạt động kinh doanh trong lĩnh vực chế biến cà phê, rằng: thú thật, thấy nhiều doanh nghiệp đăng ký thương hiệu nên cũng nóng ruột đăng ký theo, chứ chưa biết đăng ký để làm gì. Nói đến điều này, chúng ta càng cảm thấy đau lòng cho nông sản Việt Nam. Nhiều nông sản Việt Nam đã có thương hiệu nhưng khi có mặt trên thị trường thế giới, kể cả những thị trường rất khó tính như: EU, Nhật Bản, Mỹ lại mang thương hiệu của nước ngoài. "Chúng ta cứ kêu ca các doanh nghiệp chưa chú trọng đến việc đăng ký xây dựng thương hiệu, nhưng thực tế nhiều doanh nghiệp đã đăng ký nhưng vẫn chưa biết khai thác, khuếch trương thương hiệu như thế nào cho hiệu

quả. Muốn có thương hiệu nổi tiếng, được khách hàng ưa chuộng thì nông sản xuất khẩu phải đáp ứng 6 yêu cầu: đẹp, ngon, an toàn, rẻ, chất lượng ổn định, cung ứng đúng hợp đồng" - Tiến sĩ Võ Mai, Chủ tịch Hiệp hội Trái cây Việt Nam tỏ ra bức xúc. Hiện nay, vấn đề "chạy đua" đăng ký thương hiệu đang diễn ra phổ biến ở những doanh nghiệp hoạt động trong cùng lĩnh vực, chỉ vì mang tính cạnh tranh, chứ chưa thật sự quan tâm đến số lượng, chất lượng. Có doanh nghiệp đăng ký thương hiệu rất nổi tiếng (chủ yếu nhờ vào xuất xứ địa lý) nhưng quy mô sản xuất nhỏ, số lượng, chất lượng thấp, chưa tương xứng với tiềm năng được thừa hưởng. Giáo sư Võ Tòng Xuân kết luận: "Đây là một minh chứng cho sự phát triển văn hóa chưa đồng bộ, chưa tương xứng với phát triển kinh tế trong vấn đề thương hiệu, sản phẩm hàng hóa trong thời kỳ hội nhập". Để có một thương hiệu tồn tại, phát triển và đứng vững trên thị trường trong nước cũng như nước ngoài là điều không hề đơn giản. Kinh nghiệm xây dựng thương hiệu nông sản của nhiều quốc gia cho thấy, họ dám đầu tư toàn diện cho một chiến lược phát triển lâu dài, sự kết hợp chặt chẽ từ khâu chọn giống, chăm sóc, thu hoạch, bảo quản, chế biến, nâng cao chất lượng sản phẩm đến uy tín phục vụ để khuếch trương và khai thác sự nổi tiếng của thương hiệu.

"Lời giải" còn bỏ ngỏ

"Thương hiệu, bàn nhiều nhưng làm chẳng bao nhiêu. Tôi tính sơ sơ, năm nay đã dự hàng chục hội thảo, hội nghị bàn về thương hiệu của các hội, hiệp hội. Thương hiệu được bàn nhiều lắm! Nhưng làm và làm cho bài bản thì chẳng có bao nhiêu. Có lẽ từ trước đến nay,

"thương hiệu" đại đa số cứ "mặc nhiên" mà có, do đó bây giờ bàn về các yếu tố liên quan đến xây dựng thương hiệu hàng hóa, chúng ta cứ cảm thấy như vẫn loay hoay, ngỡ ngàng" - Giáo sư Võ Tòng Xuân đã tỏ ra bức xúc. Quả thật chưa bao giờ thuật ngữ thương hiệu được "đặt" trên bàn tròn của các doanh nghiệp nhiều đến như vậy. Đã có rất nhiều hội nghị, hội thảo được 4 nhà (nhà nông, nhà nước, nhà khoa học, nhà doanh nghiệp) ngồi lại bàn với nhau. Tuy nhiên, đáng tiếc là khi kết thúc hội nghị, hội thảo, phần ai nấy về, công việc ai nấy làm, chẳng có sự liên kết nên cuối cùng "mèo vãn hoàn mèo". Do đó, tình trạng sản xuất manh mún vẫn cứ tiếp diễn. Nhiều chương trình phát triển các loại nông sản của địa phương được xem là trọng điểm nhưng thực hiện vẫn còn mang tính hình thức, nói chung chung, chưa có chi tiết cụ thể, trồng cây gì, con gì, ở đâu, diện tích bao nhiêu... Một số địa phương có quy hoạch phát triển những loại nông sản có thế mạnh của mình, nhưng khi thực hiện thì lại làm không đến nơi đến chốn, nông dân mạnh ai nấy làm. Ngoài một vài doanh nghiệp tận dụng và khai thác tốt giá trị thương mại sản phẩm, từng bước xác lập được vị thế trên thị trường, cũng như trong tiềm thức người tiêu dùng như: kẹo dừa Thanh Long, kẹo dừa Bến Tre, sầu riêng Chín Hóa, bưởi da xanh Ba Rô... thì phần lớn các doanh nghiệp vẫn chưa xác lập quyền nhãn hiệu hàng hóa. Ở Việt Nam, trên một cánh đồng thường xuất hiện nhiều loại giống khác nhau, dẫn đến chất lượng và năng suất không ổn định. Chẳng hạn như bưởi Năm Roi, một số nhà vườn ở đồng bằng sông Cửu Long đã trồng chung với nhiều giống

Khách tham quan Hội thi trái cây an toàn tỉnh Tiền Giang

khác nên đã cho ra đời bưởi Năm Roi có hạt và không có hạt, như thế thì chỉ có thể tiêu thụ trong nước, rất khó để xuất khẩu sang nước ngoài được. Theo các nhà chuyên môn, để có một thương hiệu, nguyên liệu đó phải thật sự tốt, quy trình chế biến phải thích hợp và tối hảo. Quy trình đó phải giống nhau, từ nguyên vật liệu cho đến thành phẩm, phải xây dựng thành cụm, nuôi con gì, cây gì, quy trình kỹ thuật như thế nào... Ngay cả kỹ thuật đóng gói bao bì cũng phải tuân thủ theo một quy trình nhất định. Điều này nói lên tầm quan trọng của sự kết hợp chặt chẽ giữa người làm ra nguyên liệu và người chế biến sản phẩm, hay nói cách khác là liên minh nông dân - doanh nghiệp. Tuy nhiên, nếu phải làm đúng theo quy trình như thế thì chắc chắn, phần lớn các doanh nghiệp, nhà sản xuất... của Việt Nam muốn xây dựng thương hiệu phải làm lại từ đầu. "Chúng ta phải chấp nhận điều đó, bởi từ lâu hàng hóa Việt Nam phần lớn sản xuất, kinh doanh theo kiểu ăn xổi ở thì, chưa có kế hoạch, chiến lược lâu dài. Điều đó đã tồn tại trước đây, nhưng hiện tại, tương lai thì không thể

nào tồn tại được, buộc chúng ta phải thay đổi hình thức sản xuất, kinh doanh. Nếu cứ sản xuất, kinh doanh như trước đây thì thật khó để có thể xây dựng được thương hiệu, nếu không muốn nói là không thể. Mọi thứ đều có cái giá nhất định, chúng ta phải trả giá cho điều đó. Có thể 5 năm, 10 năm... hoặc lâu hơn nữa mới xây dựng xong thương hiệu thì chúng ta vẫn phải chấp nhận làm lại từ đầu" - Giáo sư Võ Tòng Xuân khẳng định. Trong khi đó, nhà sản xuất, doanh nghiệp và cả những người quan tâm đến thương hiệu lại chẳng có một văn bản pháp quy nào để tham khảo. Nhiều nhà sản xuất bày tỏ sự thất vọng, khi chưa có một văn bản pháp luật nào của nước ta để cập tới thuật ngữ "thương hiệu", trong khi nền kinh tế thị trường lại sử dụng thuật ngữ này một cách khá phổ biến. Thậm chí ngay cả trong giáo trình của các trường đại học thuộc khối kinh tế cũng không đề cập đến, cho dù là những lý luận cơ bản nhất về lý luận thương hiệu. Cứ cái vòng luẩn quẩn này, biết bao giờ thương hiệu nông sản Việt Nam mới cất cánh được? ■

Thế giới

GIÁO DỤC & ĐÀO TẠO

Đến trường SAU BÃO

LÊ NHUNG

- ▶ Bão tan, nước bắt đầu rút, nhưng đường vào Trường Tiểu học Ngư Lộc I, xã Ngư Lộc, huyện Hậu Lộc, Thanh Hóa vẫn ngập ngụa bùn đất. Sân trường lầy lội với mực nước lên đến 60cm.
- Các phòng học sau khi nước rút để lại một lớp bùn quánh đặc, sền sệt dày 5-7cm. Chỉ cần nâng lên một, hai hôm, lớp bùn này
- khô cong, miết chặt xuống đất thì có dùng cuốc xẻng cũng khó lòng đập nổi.

Giáo viên, học sinh Trường PTCS Hoa Lộc, huyện Hậu Lộc (Thanh Hóa) khắc phục hậu quả bão số 7. Ảnh: Hà Hùng Trường (TTXVN)

Trở lại học dù có phải dọn lớp

Phải đợi đến 15 phút sau tiếng trống, thầy và trò lớp 7G Trường Trung học cơ sở (THCS) Minh Lộc (Hậu Lộc, Thanh Hóa) mới bắt đầu

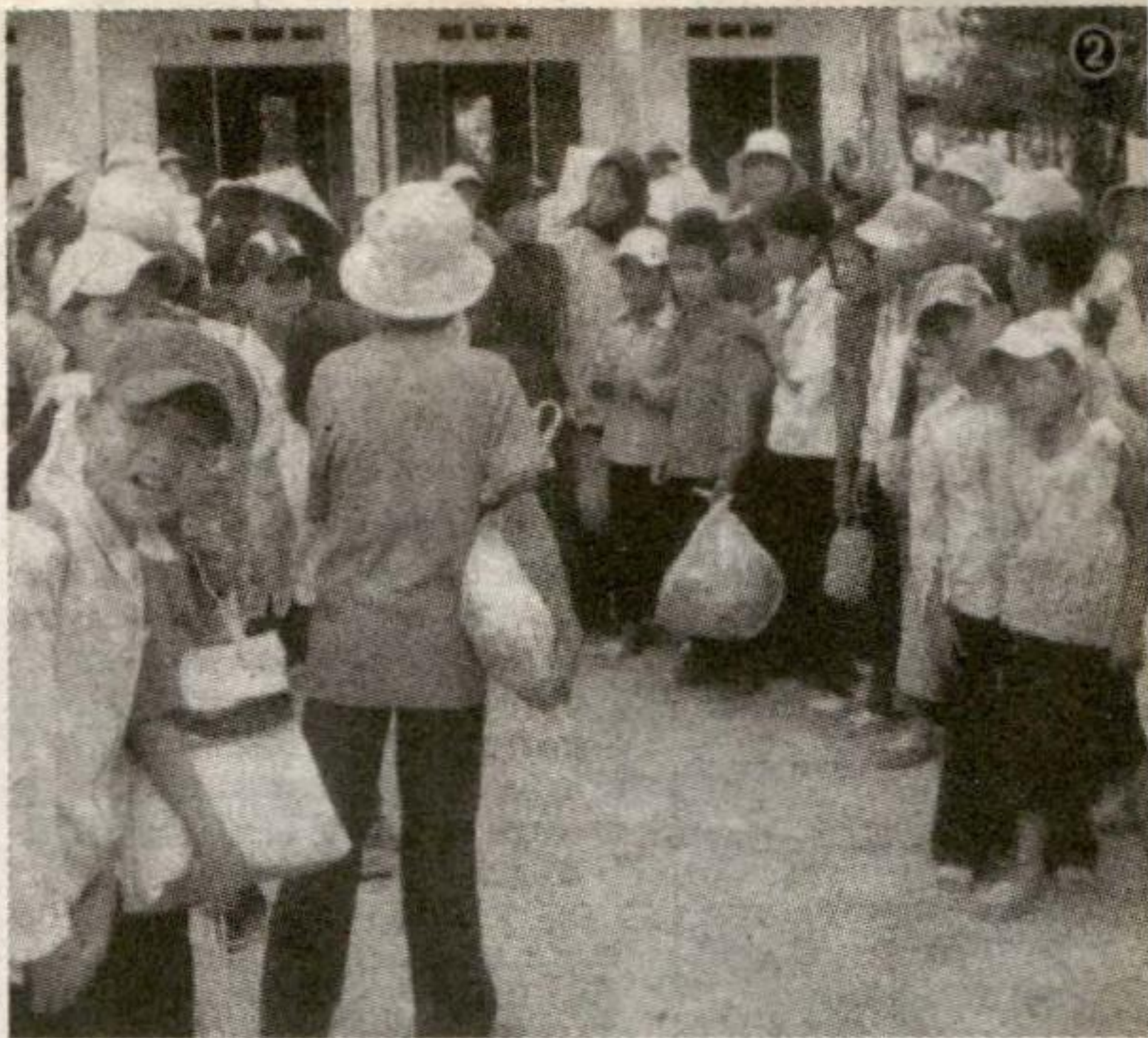
tiết học. Phòng học tốc mái mới kịp “dội” lại sơ sài ngày hôm qua. Nền nhà bênбет thứ chất bùn lỏng tro lại sau khi nước rút vẫn còn lờm lợm thứ mùi hỗn hợp do mấy ngày vừa qua dân trong xã sơ tán đến ở tạm. Lớp vắng đến 60%. Nhóm học trò mặt mũi buồn thiu vừa run vừa đói, trong tay chỉ có mỗi cây bút và quyển vở mỏng chếp bài chiếu lệ. Hầu hết không còn sách giáo khoa. Con bão ào qua

khốc liệt cộng với vỡ đê khiến các em sơ tán không kịp mang theo sách vở. Thầy giáo Mai Văn Thủy đã yêu cầu cán bộ lớp tập hợp danh sách những học sinh mất sách vở để trình

lên nhà trường và Phòng Giáo dục mong có biện pháp giúp đỡ. Giọng thầy buồn buồn: “Cứ làm danh sách thôi, chứ thầy trò biết, vẫn còn phòng để học là may lắm rồi”. Trong tuần tới, khó lòng mong các em đi học đầy đủ và chuyên cần bởi nhiều gia đình vẫn còn cảnh màn trời chiếu đất, sơ tán ở trọ mỗi người một nơi, ngay cái ăn cũng còn chưa lo nổi.

Mặc dù phải chống chọi khắc phục sự cố bão nhưng tính đến hết tháng 9-2005, hầu hết trường học ở các địa phương ven biển - đặc biệt là những vùng đề vờ - thuộc các tỉnh Nam Định, Thanh Hóa, Thái Bình đều đã quay trở lại học bình thường. Ngay khi bão tan, ban giám hiệu nhà trường đã huy động tập thể giáo viên, học sinh đến trường lao động, dọn vệ sinh. Một ngày dân cư sơ tán vừa qua, các thầy cô đã phải túc trực thường xuyên trong trường để bố trí chỗ ăn ở và giữ gìn trật tự cho nhân dân. Nhiều người dân khi lánh bão do tiếc tài sản, bơi qua bơi lại giữa trường học và khu dân cư, đuối sức, các thầy giáo trực chiến phải bơi xuống đưa vào hà hơi sưởi ấm.

Ngày đầu tiên trở lại trường sau bão, học sinh vẫn còn vắng khá nhiều. Trường THCS Thịnh Long, xã Thịnh Long, Hải Hậu, Nam Định chỉ có 300 trên tổng số hơn 1.200

Hơn 2.000 người già, trẻ em xã Tiên Phong và Liên Hòa (Yên Hưng, Quảng Ninh) chờ xe di chuyển tới nơi an toàn tránh bão

học sinh đến trường. Dù thừa thớt nhưng thầy cô vẫn lên lớp giảng bài bình thường để kịp thời lập lại nề nếp học tập. Hiện vẫn còn 121 em đang sống trong vùng nước biển ngập, hoàn toàn bị cô lập. Chiều 29-9, nhà trường có kế hoạch tiếp tế cho các em bằng cách kêu gọi quyên góp nóng mỗi giáo viên 1 ngày lương và mỗi học sinh không thuộc vùng ngập lụt 2.000 đồng.

Trường THCS Minh Lộc, Hậu Lộc, Thanh Hoá vắng hơn 50%. Các thầy cô trong trường cho biết, học sinh đến trường đã ít, mà số em đi học được đa phần đều thiếu sách vở, gương mặt nháo nhác, mệt mỏi, bơ phờ. Học sinh Trường THCS Hải Hòa, Hải Hậu, Nam Định đã quay trở lại trường buổi đầu tiên vào ngày 30-9 nhưng vẫn phải bì bõm lội qua khoảng sân đang phủ một lớp bùn dày 4cm đặc quánh, hàng tuần sau mới có thể dội nước tẩy rửa được.

● **Sở GD-ĐT Nam Định:** Thiệt hại toàn ngành ước tính: 15,7 tỉ đồng, nặng nhất là ở các huyện Hải Hậu (3,5 tỉ), Giao Thủy (3,5 tỉ), Nghĩa Hưng (3 tỉ).

- 2 học sinh bị tai nạn gãy tay (THPT Thịnh Long và THPT Giao Thủy).

- 2 phòng học, 1 phòng giáo viên bị sập. Hơn 1.500 phòng bị tốc mái, sạt mái. 70 dãy nhà để xe (2.500 gian) và 8.000m tường rào bị đổ.

- Nhiều thiệt hại khác: bay mái tôn, sụp trần nhà, hư hại cửa sổ, vỡ kính, hỏng trang thiết bị dạy học... Nhiều trường học ở Hải Hậu và Nghĩa Hưng bị ngập mặn và ngập úng.

(Trích báo cáo nhanh của Sở GD-ĐT Nam Định gửi Bộ GD-ĐT ngày 28-9-2005)

Mặc dù bão xoáy và lũ quét làm tốc mái 8 phòng học nhưng thầy trò Trường Tiểu học Thạch Đồng I, huyện Thạch Thành, Thanh Hóa đã trở lại trường ngay trong ngày 28-9. Cây đổ ngổn ngang bịt kín lối vào trường nên thầy hiệu trưởng Phạm Ngọc Thanh cùng các thầy giáo đã phải dùng dao phát cây, mở đường cho học sinh đến lớp. Có 2 phòng học bị hư hại nặng, các em học sinh phải dồn lớp để theo kịp chương trình.

Chạy bão, không kịp mang theo sách giáo khoa

Chiều 29-9, mực nước trong sân Trường Tiểu học Ngư Lộc I vẫn cao 60cm; trong các phòng học, bùn vẫn bám dày 5-7cm. Hơn 30 thầy cô trong trường, người dùng xẻng xúc

bùn, người xách nước lau rửa phòng, người phơi phóng hồ sơ, tài liệu bị thấm nước ẩm mốc. Cô hiệu trưởng Hoàng Thị Thu, mắt đỏ khè, dấu hiệu của bệnh đau mắt hột do môi trường ô nhiễm, nói bằng giọng khàn đặc: "Sơ tán cho dân, vệ sinh trường lớp xong đến lúc học sinh đến trường được thì thầy cô sẽ ốm hết". Trường nằm trong vùng võ đê, ngập lụt, nhà tầng kiên cố đã dành cho dân ở, nhà cấp 4 thì nước tràn vào, học sinh tiểu học quá nhỏ không thể đến trường cùng dọn vệ sinh nên thầy cô đã phải làm hết mọi việc. Nước đang rút, nắng vừa lên nên bùn sánh đặc, dẻo quánh, việc đi lại vô cùng vất vả. Đã có một cô giáo trẻ trượt chân ngã bị bong gân. Đến tuần đầu tháng 10, trường mới tạm thời khắc phục xong các sự cố trước mắt để đón học sinh.

Mặc dù liên tục động viên các thầy cô trong trường cố thêm một vài buổi lao động để dọn sạch môi trường nhưng cô Hoàng Thị Thu không giấu được nỗi lo lắng: "Nhiều kinh nghiệm đã bao lần bão qua, tôi biết lại sắp có bệnh dịch tràn về, hướng hồ đây là cơn bão dữ dội nhất tràn qua Hậu Lộc kể từ 60 năm nay. Sân trường, lớp học bùn lầy, nước rút đi rồi cũng để lại đủ thứ rác rưởi không thể dọn hết ngay được, các em học sinh thì nhỏ, sức đề kháng yếu, tôi sợ không chống chọi lại được với dịch bệnh. Thầy cô làm sao đủ thời gian để nhắc nhở các em không nghịch nước, không lội bùn?". Cô cho biết thêm, sân trường trước kia vốn là nền ao cũ, hễ trời mưa là bị ngập

lụt. Với sức mạnh tàn phá như bão số 7, kèm thêm vỡ đê, nếu trời có nắng ráo liên tục thì phải gần tháng nữa, nước mới kịp rút đi hết. Biết bao giờ môi trường mới trở lại trong lành?

Cô Hoa, hiệu trưởng Trường THCS Thịnh Long, Hải Hậu, Nam Định cũng vừa chỉ ra sân trường trũng nước bởi thấp hơn hẳn mặt đường vừa chia sẻ nỗi ưu tư về môi trường, về sức khỏe cho học trò. Nhà trường đã dành khu 3 tầng kiên cố cho dân vào lánh bão. Nhưng dân cư đông lộn xộn, bếp than nấu nướng vung vãi nên không tránh khỏi mất vệ sinh. Mùi ẩm mốc, tanh tưởi tràn ngập. Thêm vào đó, toàn bộ hệ thống cửa kính của tòa nhà đã bị hư hỏng nặng, sân trường ngập lụt rác rưởi chưa thể dọn sạch trong ngày một ngày hai.

Cơn bão số 7 cũng khiến cho thầy cô, cán bộ ở những địa phương vẫn còn trường cũ chưa được kiên cố hóa nơm nớp lo sợ về mức độ an toàn cho học trò, con em mình. Ông Nguyễn Văn Tốt, phó chủ tịch xã Hoàng Yến, huyện Hoàng Hóa, Thanh Hóa không giấu được nét lo lắng trên gương mặt trũng sâu vì mấy ngày qua lo cho dân chạy bão: “Trường Tiểu học của xã xây từ những năm 1970, nhà cấp 4, gặp mưa là tường nứt, nhà dột, thiệt hại ước tính gần 100 triệu đồng. Phải khắc phục tạm để có phòng học”.

Con cháu đang đưa cụ Nguyễn Thị Hinh (74 tuổi) ở thôn Hòa Hải, Hòa Lộc, Hậu Lộc (Thanh Hóa) đi tránh bão. Ảnh: Hà Đồng

● **Sở GD-ĐT Thanh Hóa:** Thiệt hại toàn ngành ước tính 50 tỉ đồng.

- Hơn 700 phòng học bị đổ, sập, tốc mái, nặng nhất là các huyện: Hậu Lộc (200 phòng); Quảng Xương (145 phòng); Tĩnh Gia (113 phòng) và các huyện Hoàng Hóa, Sầm Sơn.

- Hơn 1.000m² tường rào bị đổ. 70% số nhà để xe và phòng ở giáo viên bị hư hỏng.

(Theo Báo cáo sơ kết tình hình bão lụt của Sở GD-ĐT Thanh Hóa ngày 28-9-2005).

● **Sở GD-ĐT Thái Bình:** Thiệt hại toàn ngành khoảng 2,5 tỉ đồng, nặng nhất là trường học ở các huyện Hưng Hà và Vũ Thư.

(Theo thống kê nhanh của ông Trần Văn Điển, Phó giám đốc Sở GD-ĐT Thái Bình).

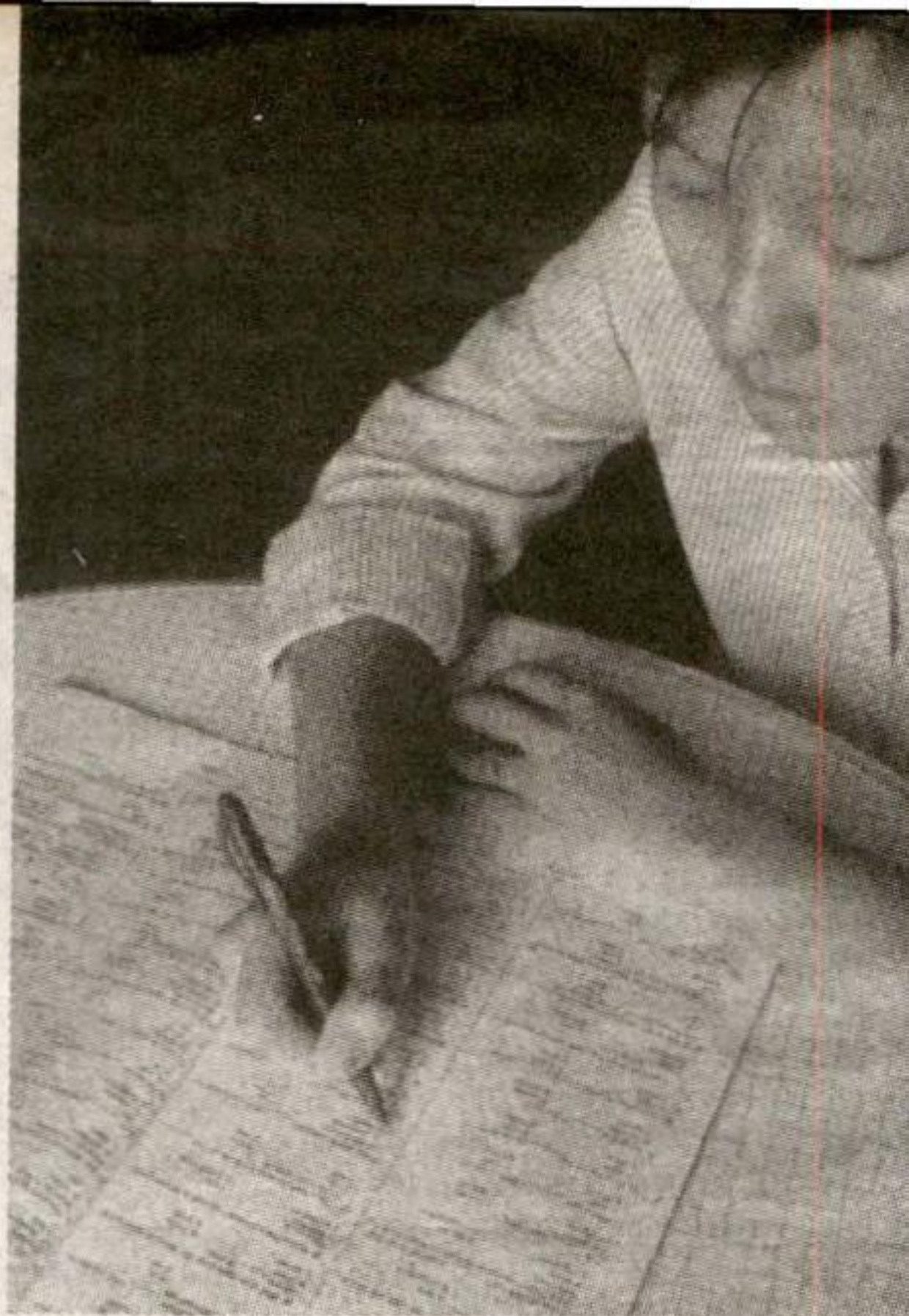
Xã đã huy động bà con nhân dân góp tay tu bổ, dọn dẹp đồng gạch ngói đổ nát rất nguy hiểm để sang đầu tháng 10, thầy trò có thể trở lại học bình thường. Ai cũng hiểu, còn phải ngồi trong những phòng học tường bị nứt, ngói bị vỡ như thế kia, tai nạn có thể đến bất cứ lúc nào.

Tuy nhiên, việc khắc phục

những hư hại vật chất vẫn không đáng ngại bằng chuyện làm thế nào để đuổi kịp chương trình và tái lập nề nếp học tập. Khai giảng chưa đầy một tháng, nếp học đang đi vào “guồng quay”, bây giờ cả thầy lẫn trò đều phải khởi động lại từ đầu trong những điều kiện ngặt nghèo.

Học sinh vùng bão đã số nhà nghèo, vì bão lớn mà mất hết sách vở. Gia đình các em khi chạy bão cũng không kịp mang theo tài sản và đang lo ổn định lại cuộc sống. Tất cả trông đợi vào nỗ lực của các thầy cô giáo. Thầy Bình, giáo viên dạy văn Trường THCS Ngư Lộc cho biết, mặc dù ý thức học tập của các em ở đây rất cao nhưng trong buổi học đầu tiên (30-9), hầu hết bị phân tán tư tưởng, những gương mặt nhớn nhác vẫn chưa hết cảm giác kinh hoàng sau mấy ngày tập trung lánh bão căng thẳng. Nhà trường đã đưa ra 3 phương án khắc phục sự cố: động viên các em dùng chung tài liệu; cử cán bộ lên tỉnh lấy sách giáo khoa và cho phép các em được “mua chịu” đồng thời cấp miễn phí cho những em hoàn cảnh khó khăn; kêu gọi sự ủng hộ của lãnh đạo các cấp và các ban ngành khác trong huyện, trong tỉnh. Phải tính như thế, may ra học trò mới có đủ sách để đến trường.

Bão đã qua, nước đã rút rồi nhưng vẫn còn đó canh cánh những âu lo trĩu nặng với thầy trò vùng biển. Được trở lại trường học rồi nhưng chỉ nỗ lực của thầy và trò trong những phòng học vẫn còn mùi ẩm mốc kia, liệu đã đủ? ■

Một học sinh đang làm bài kiểm tra ngoại ngữ theo hình thức trắc nghiệm.
Ảnh: HTD

**Thi
trắc nghiệm
khách quan-
PHƯƠNG PHÁP
HIỆU QUẢ
CHỐNG
GIAN LẬN
THI CỬ**

ĐÀO QUỐC TOÀN

► Kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông (THPT) và tuyển sinh đại học, cao đẳng (ĐH, CĐ) năm 2006 sẽ là hai kỳ thi đầu tiên áp dụng hình thức thi trắc nghiệm khách quan (TNKQ) đối với môn ngoại ngữ. Để chuẩn bị việc áp dụng thi TNKQ, Ban chỉ đạo thi và tuyển sinh - Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD-ĐT) đã xây dựng kế hoạch tuyên truyền, hướng dẫn học sinh (HS), giáo viên (GV) chuẩn bị các văn bản hướng dẫn kỹ thuật, các quy định phù hợp với hình thức thi TNKQ và hoàn tất ngân hàng đề thi cho cả 4 thứ tiếng Anh, Nga, Pháp, Trung. Ngay trong tháng 10-2005, mọi khâu chuẩn bị sẽ hoàn tất để bắt đầu triển khai hướng dẫn kỹ thuật, tập huấn cho cán bộ làm công tác thi và tổ chức cho HS lớp 12 thi thử TNKQ. Tuy nhiên, đến thời điểm này, không ít HS vẫn cảm thấy lo lắng, hồi hộp, chưa biết sẽ làm quen với hình thức thi TNKQ này như thế nào, dù đã được chuẩn bị tinh thần từ lâu nay.

Thi trắc nghiệm khách quan - cũ người, mới ta!

Theo thông tin mới nhất từ Ban chỉ đạo thi và tuyển sinh, từ tháng 11-2005 sẽ bắt đầu tổ chức thí điểm thi thử TNKQ môn ngoại ngữ cho HS lớp 12 ở nhiều địa phương đại diện cho các vùng miền khác nhau trong toàn quốc. Đến tháng 1-2006, sẽ triển khai đồng loạt ở tất cả các trường THPT, đảm bảo tất cả HS lớp 12 đều được làm quen, nắm được các nguyên tắc, quy định liên quan đến thi TNKQ sau khi kết thúc học kỳ 1 năm học 2005-2006.

Thực ra, đối với những người học ngoại ngữ, các câu hỏi và bài tập trắc nghiệm không phải là điều gì quá mới mẻ. Tuy nhiên, việc làm một bài tập theo thể loại TNKQ và làm một bài thi TNKQ là khác nhau. Vì khi làm bài thi, áp lực thời gian rất lớn. Đây lại là lần đầu tiên (kể từ sau ngày đất nước thống nhất), thi TNKQ môn ngoại ngữ là một hình thức

thi mới được đưa vào các kỳ thi quan trọng của Việt Nam, nên khi thực hiện sẽ không tránh khỏi những bỡ ngỡ, lúng túng cho cả thầy và trò.

Thi TNKQ đã ra đời cách đây hơn 100 năm để thay cho hình thức thi tự luận cổ truyền. Theo các chuyên gia về khảo thí, đi đầu trong việc này là Mỹ với nhiều tổ chức độc lập, nổi tiếng nhất là ETS (Educational Testing Service), chuyên làm dịch vụ trắc nghiệm GD, sản xuất đề thi trắc nghiệm tiêu chuẩn hóa, tổ chức thi và chấm thi cho toàn quốc. Tổ chức này có một đội ngũ chuyên gia và cộng tác viên trên 3.000 tiến sĩ, nổi tiếng trên toàn thế giới với những sản phẩm có uy tín như SAT, GRE và TOEFL. Trung Quốc cũng đã áp dụng đại trà thi TNKQ trên toàn quốc cho kỳ thi tốt nghiệp THPT và thi tuyển sinh ĐH từ năm 1989. Ở miền Nam nước ta, từ năm 1965 đã tổ chức thi TNKQ môn công dân trong kỳ thi tú tài; năm 1968, áp dụng thêm 2 môn lịch sử,

địa lý; năm 1973, lối thi này được áp dụng cho tất cả các môn học trong chương trình THPT. Như vậy, phương pháp thi cử này từ lâu đã được khẳng định trên thế giới. Xuất phát từ cơ sở lý luận dựa trên thống kê học và tâm trắc học, hình thức TNKQ tiêu chuẩn hóa, qua gần một thế kỷ kiểm nghiệm đã được nâng lên thành một khoa học.

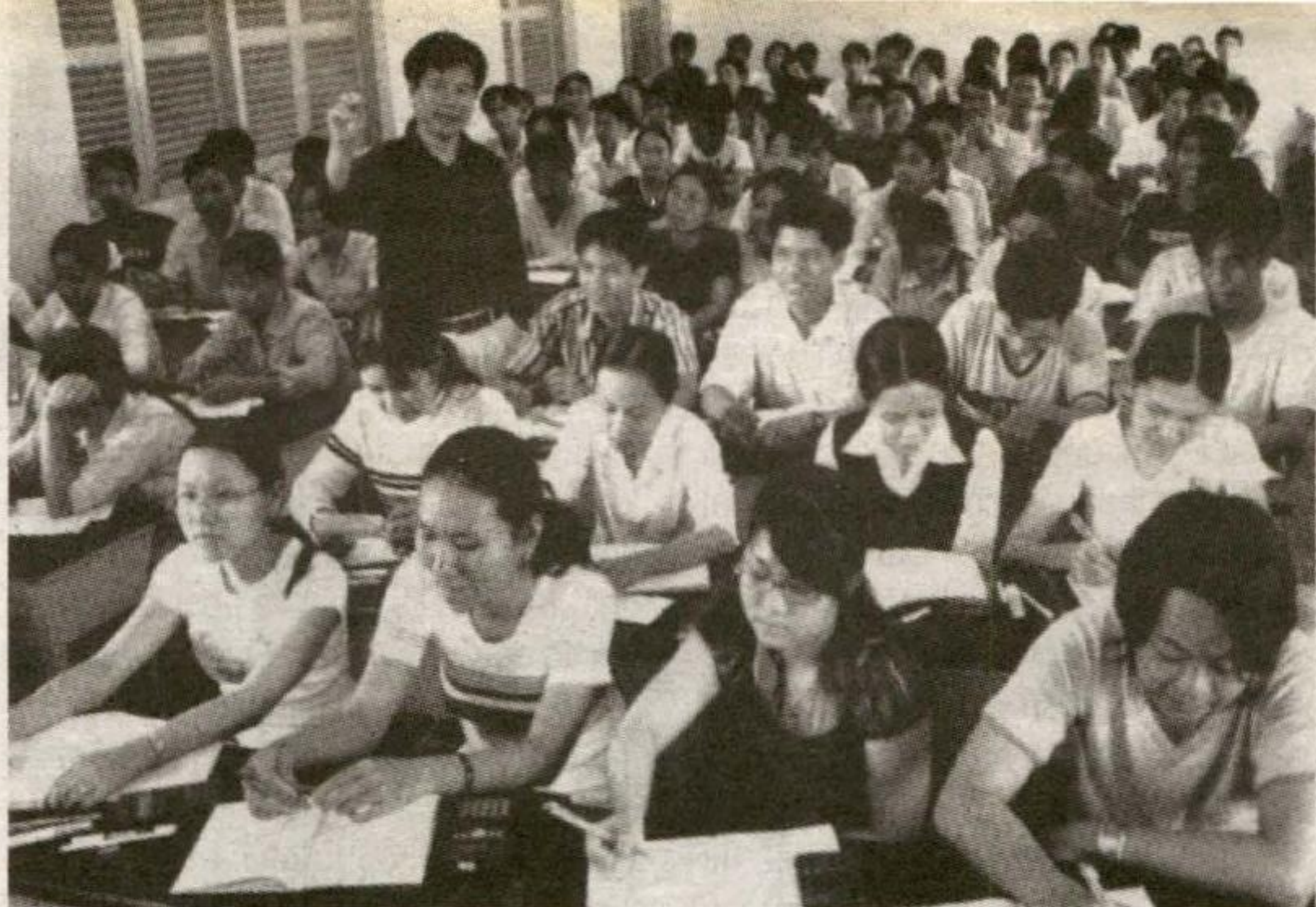
Trắc nghiệm theo nghĩa rộng là một hoạt động để đo lường năng lực của các đối tượng nào đó, nhằm mục đích xác định. Người ta thường gọi loại trắc nghiệm mà trong đó đề thi thường gồm nhiều câu hỏi, mỗi câu nêu ra một vấn đề cùng với những thông tin cần thiết, sao cho thí sinh phải trả lời vấn đề cho từng câu là TNKQ. Trong TNKQ, kiểu câu hỏi phổ biến là câu trắc nghiệm nhiều lựa chọn (multiple choice questions - gọi tắt là MCQ). MCQ có 2 phần: phần đầu gọi là phần dẫn (hay câu dẫn), nêu ra vấn đề, cung cấp thông tin cần thiết hoặc nêu một câu hỏi; phần sau là các phương án chọn để trả lời, thường được đánh dấu bằng các chữ cái A, B, C, D. Trong các phương án để chọn chỉ có duy nhất một phương án đúng, hoặc một phương án đúng nhất. Các phương án còn lại có tính chất "gây nhiễu" đối với thí sinh. Do đó, thí sinh cần nắm vững kiến thức để không bị phương án gây nhiễu đánh lừa, vì khi soạn đề trắc nghiệm, tác giả thường cố gắng làm cho các phương án nhiễu đều có vẻ có lý như phương án đúng.

Thi TNKQ đã được thực hiện trên thế giới từ hàng trăm năm nay và khoảng 10 năm trở lại đây, sinh viên một số trường ĐH và HS THPT ở Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh đã được làm quen với hình thức thi TNKQ ở một số bộ môn (chủ yếu là môn

ngoại ngữ). Việc tổ chức thi TNKQ cho kỳ thi tuyển sinh ĐH, CĐ cũng đã được đề cập từ nhiều năm nay, nhưng chưa được triển khai trong những kỳ thi chung vì còn nhiều lý do, trong đó có hai lý do chính là khâu tuyên truyền cho dư luận xã hội, đặc biệt là GV và HS, còn chưa mạnh mẽ, thiếu sót và khâu chuẩn bị các yếu tố kỹ thuật cho kỳ thi chưa thật đầy đủ. Chính vì vậy, thi TNKQ đối với HS Việt Nam vẫn còn là điều mới mẻ, đặc biệt là HS các vùng nông thôn, vùng núi, vùng sâu, vùng xa...

Các khảo sát thực tế mới đây còn cho thấy, nhiều GV và HS ở ngay Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh - những đối tượng trực tiếp của việc thi TNKQ - cũng chưa hiểu hết ý nghĩa và quy trình thi TNKQ. Do vậy, việc tổ chức thi thử bằng TNKQ cho HS lớp 12 là hết sức cần thiết, trước khi áp dụng chính thức (môn ngoại ngữ) trong kỳ thi tốt nghiệp THPT sắp tới, vừa để thí sinh làm quen với phương pháp thi TNKQ, GV làm quen với cách coi thi TNKQ, vừa giúp cho Cục Khảo thí có thể thăm dò chất lượng một số câu trong ngân hàng đề, chỉnh sửa lại các điểm chưa hợp lý trong mẫu phiếu trả lời cũng như các quy trình in đề thi, coi thi, chấm thi, kiểm tra khả năng vận hành thực tế của phần mềm chấm thi và xử lý kết quả thi.

Việc hoàn tất quy chế thi TNKQ cũng rất quan trọng, vì việc tổ chức thi TNKQ không hoàn toàn giống như thi tự luận. Các quy trình in đề thi, dồn túi các phiên bản của đề thi; coi thi (bao gồm cách phát đề thi, giám sát thi, thu lại đề thi, giấy nháp và phiếu trả lời, niêm phong túi bài thi); chấm thi (chuyển giao phiếu trả lời từ nơi tổ chức thi đến nơi chấm

Luyện thi và áp lực mùa thi

quét, xử lý kết quả chấm, chuyển giao kết quả chấm đến nơi tổ chức thi, giải quyết các trường hợp khiếu nại...) tất cả đều không giống như quy trình tổ chức thi tự luận, nếu không nói là phức tạp hơn, hiện đại hơn. Chẳng hạn, khi chấm thi TNKQ bằng máy quét, phiếu trả lời vẫn còn nguyên tên và số báo danh của thí sinh (khi thi tự luận thì trên bài làm đã rọc phách, không còn tên và số báo danh của thí sinh). Do đó, quy chế chấm thi phải không cho phép có kẽ hở để nảy sinh tiêu cực trong lúc chấm.

Thi trắc nghiệm khách quan - làm sao để khỏi mất điểm oan?

Theo bà Trần Thị Hà, Vụ trưởng Vụ ĐH và sau ĐH, Phó ban chỉ đạo thi và tuyển sinh, vừa qua, Ban chỉ đạo đã kiểm tra công tác chuẩn bị ngân hàng đề thi TNKQ môn ngoại ngữ do Cục Khảo thí và kiểm định chất lượng GD chịu trách nhiệm. Theo đánh giá của ban chỉ đạo, ngân hàng đề thi môn ngoại ngữ đã cơ bản đáp ứng được yêu cầu tổ chức thi thử TNKQ bốn thứ tiếng Anh, Nga, Pháp,

Trung cho HS lớp 12 từ tháng 11-2005. Theo ông Nguyễn An Ninh, Cục trưởng Cục Khảo thí và kiểm định chất lượng GD, đề thi TNKQ sẽ do Bộ GD-ĐT tổ chức biên soạn, Cục Khảo thí sẽ liên hệ với các Sở GD-ĐT và các trường ĐH (có thi khối D) để thống nhất việc in phiếu trả lời TNKQ. Tất cả các câu hỏi của đề thi đều được ra hoàn toàn dưới hình thức trắc nghiệm. Loại câu trắc nghiệm dùng trong đề thi là câu trắc nghiệm nhiều lựa chọn (có 4 lựa chọn A, B, C, D). Các câu hỏi đồng nhất về hình thức và điểm số, điều này thuận lợi cho việc chấm và tính điểm bằng máy. Thời gian làm bài thi tốt nghiệp THPT 45 phút với khoảng 50 câu trắc nghiệm. Thời gian làm bài thi ĐH, CĐ 90 phút với khoảng 70 đến 100 câu trắc nghiệm.

Việc chấm thi được thực hiện trên máy quét chuyên dụng, với phần mềm chấm thi tại các trung tâm chấm thi do Cục Khảo thí và kiểm định chất lượng GD tổ chức. Bài thi sẽ được giữ trong túi niêm phong gửi về những trung tâm chấm

thi do Bộ tổ chức. Bộ sẽ phối hợp với Cục Bảo vệ an ninh văn hóa (Bộ Công an) đến các nơi chấm thi cùng giám sát. Việc tổ chức điểm chấm thi, Bộ sẽ phân công cụ thể cho một số sở GD-ĐT và trường ĐH. Trước mắt, tổ chức chấm thi ở vài điểm thuận lợi cho việc tập kết bài thi, như Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh... Dự kiến đến cuối năm 2006 sẽ có khoảng 25 máy đặt tại một số trường ĐH và các sở GD-ĐT theo sự phân công để đảm bảo công tác chấm thi nhanh chóng, gọn nhẹ và chính xác.

Theo ông Nguyễn An Ninh, đề thi TNKQ môn ngoại ngữ sẽ bám sát chương trình sách giáo khoa phổ thông, chỉ thay đổi từ cách thi này sang cách thi khác chứ không thay đổi về nội dung kiểm tra trình độ. Phạm vi kiến thức của đề thi trắc nghiệm sẽ tương đương như đề thi tự luận. Vì vậy, các vùng miền sẽ không có sự chênh lệch bởi kiến thức thi vẫn phải bảo đảm trong chương trình học. Thi TNKQ sẽ hạn chế được tình trạng học tủ, buộc HS phải nắm vững kiến thức chương trình học trong nhà trường. Nếu như ở thi tự luận, đề thi khó có thể bao quát toàn bộ chương trình, thì khi thi TNKQ, GV sẽ kiểm tra HS được nhiều vấn đề. Ngoài ra còn giảm được áp lực cho công việc chấm bài thi.

Thi TNKQ cũng sẽ giảm được tiêu cực trong thi cử. Đề thi phát cho các thí sinh được in sẵn và có nhiều phiên bản, do máy tính tự động xáo trộn thứ tự câu, thứ tự các phương án A, B, C, D. Các thí sinh ngồi cạnh nhau, có đề thi giống nhau về nội dung nhưng thứ tự các câu hỏi không giống nhau. Thời gian 45 phút làm khoảng 50 câu (đối với thi tốt nghiệp THPT) và 90 phút với khoảng 70-100 câu (đối với thi

tuyển sinh ĐH, CĐ), thí sinh sẽ không có thời gian quay cốp bài, mà phải dựa vào kiến thức và khả năng thực tế của mình.

Bài thi TNKQ được chấm tự động trên máy quét quang học nên cùng với đề thi in sẵn, thí sinh được phát một phiếu trả lời trắc nghiệm. Khi làm từng câu trắc nghiệm, thí sinh chọn phương án đúng nhất (A hoặc B, C, D) và phải làm động tác "tô đen" - tức là dùng bút chì đen loại mềm (2B, 6B) tô kín ô tròn tương ứng với một trong các chữ cái. Tô kín cả ô thật đậm để máy chấm có thể ghi nhận được. Trong trường hợp tô nhầm hoặc muốn thay đổi câu trả lời, thí sinh phải dùng tẩy xóa thật sạch ô cũ và tô kín ô khác (nếu tẩy không sạch, máy tính sẽ xem như có 2 ô được tô đen, câu đó sẽ không được chấm điểm). Nếu thí sinh trả lời ngay trên đề thi hoặc giấy nháp thì coi như không hợp lệ, toàn bộ bài làm sẽ không được chấm.

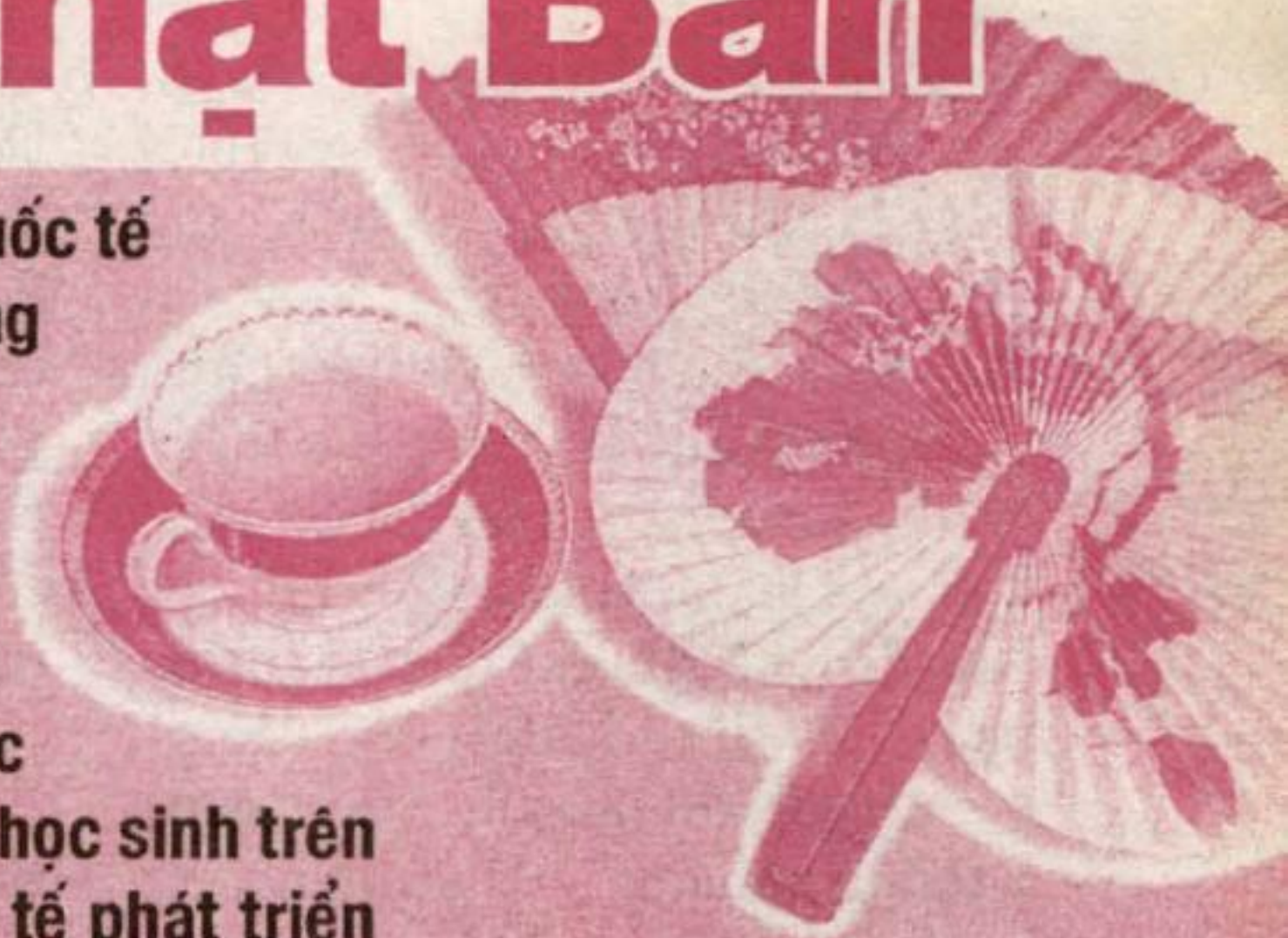
Sau khi máy tính "quét" bài thi và chấm điểm, hội đồng thi chỉ kiểm tra lại một số trường hợp có dấu hiệu đặc biệt, như thí sinh đánh sai, hoặc có thí sinh nào trả lời được ít câu hỏi một cách bất thường... thì hội đồng thi sẽ xem xét và bổ sung. Ông Nguyễn An Ninh cũng cho biết, sẽ không có phúc khảo đối với môn thi ngoại ngữ, vì máy tính đã chấm khá chính xác và khách quan. Để tránh trục trặc, sai sót khi thi TNKQ, các sở GD-ĐT, các trường, thầy cô giáo và HS cần phổ biến và nghiên cứu kỹ các văn bản hướng dẫn thi TNKQ của Cục Khảo thí và kiểm định chất lượng GD, để ngay từ bây giờ, có sự chuẩn bị kỹ lưỡng, chu đáo cho kỳ thi tốt nghiệp THPT và tuyển sinh ĐH, CĐ năm 2006, với môn thi ngoại ngữ bằng phương án TNKQ. ■

LÊ THỊ MỸ LAM

Du học Nhật Bản

Cùng với quá trình giao lưu quốc tế ngày càng phát triển, số lượng du học sinh trên thế giới đã vượt con số 1,5 triệu người. Trong số đó, lượng du học sinh đang học tập tại Nhật Bản từ năm 2003 đã vượt cột mốc 100.000. Nhật Bản thu hút du học sinh trên thế giới không chỉ ở nền kinh tế phát triển mà còn ở nền văn hóa truyền thống được gìn giữ và phát huy có chọn lọc.

Hình thức du học

Nhật Bản có khoảng 700 trường đại học (ĐH) bao gồm công lập và tư thục theo chế độ 4 năm với nhiều ngành học như: Văn hóa Nhật Bản, Công nghệ sinh học, Kinh tế, Thương mại... Bạn có thể lựa chọn du học Nhật Bản theo 2 hình thức: du học bằng học bổng nhà nước và du học tự túc.

Trường hợp du học bằng học bổng Nhà nước, Bộ Giáo dục và Đào tạo Việt Nam lựa chọn ứng cử viên sau đó Đại sứ quán Nhật Bản sẽ tiến hành xét tuyển. Chính phủ Nhật Bản sẽ đảm nhiệm việc trang trải sinh hoạt phí, học phí tại trường, vé máy bay từ Việt Nam đến Nhật Bản... Du học Nhật Bản có đầy đủ các dạng cho mọi đối tượng:

Nghiên cứu sinh sau ĐH: đối tượng là những lưu học sinh theo học các khóa sau ĐH tại các trường ĐH Nhật Bản, dưới 35 tuổi. Thông thường, lưu học sinh sau khi đến Nhật Bản phải tham gia một khóa tiếng Nhật 6 tháng trước khi vào nhập học chính thức. Thời gian học theo nguyên tắc là trong vòng 2 năm. Trường hợp muốn lấy học vị cần phải qua một kỳ kiểm tra, những người đạt yêu cầu có thể kéo dài thời gian học. Học bổng một tháng khoảng 180.000 yên (khoảng 23.800.000 VNĐ).

Lưu học sinh ĐH: là những du học sinh theo học tại các trường ĐH Nhật Bản. Sau khi đến Nhật, lưu học sinh sẽ tham dự một khóa tiếng Nhật 1 năm trước khi nhập học

chính thức. Thời gian học là 5 năm, ứng cử viên là những học sinh đã tốt nghiệp phổ thông trung học, dưới 22 tuổi. Học bổng một tháng khoảng 140.000 yên (khoảng 18.500.000 VNĐ)

Lưu học sinh trung học chuyên nghiệp (THCN): các trường THCN ở Nhật chủ yếu giảng dạy về lĩnh vực ứng dụng trong khoa học cơ bản. Học sinh Việt Nam hoàn thành chương trình trung học phổ thông có thể theo học tại đây. Thời gian học là 4 năm. Giống như lưu học sinh ĐH, học sinh sẽ phải tham gia một khóa tiếng Nhật trong vòng 1 năm trước khi nhập học. Học bổng 1 tháng khoảng 140.000 yên.

Lưu học sinh tại các trường dạy nghề: nơi đây học sinh có thể được học những môn học về nghề nghiệp, kỹ thuật mang tính ứng dụng thực tế như thiết kế trang phục, chế tác phim hoạt hình, nấu ăn... Thời gian học trong vòng 3 năm và phải qua một khóa học tiếng Nhật 1 năm, dành cho những học sinh đã tốt nghiệp phổ thông trung học từ 17 đến 22 tuổi. Học bổng một tháng khoảng 140.000 yên.

Thực tập sinh tiếng Nhật, văn hóa Nhật Bản: đối tượng là những lưu học sinh học tiếng Nhật hay văn hóa Nhật Bản tại các trường ĐH Nhật Bản từ 18 đến 35 tuổi. Thời gian học là 1 năm. Học bổng 1 tháng khoảng 140.000 yên.

Thực tập sinh giáo viên: nghiên cứu việc giảng dạy trong các trường ở Nhật Bản. Thời gian học là 1 năm và trải qua khóa tiếng Nhật 6 tháng

trước khi nhập học. Ứng cử viên là những giáo viên công tác tại các cơ quan giáo dục tuổi dưới 35. Học bổng 1 tháng khoảng 180.000 yên.

Trường hợp du học tự túc, học sinh phải tự trang trải các khoản chi phí trong suốt quá trình du học. Trong quá trình lưu học, những lưu học sinh này có khả năng được nhận học bổng khuyến khích học tập do chính phủ Nhật Bản cấp (52.000 yên ở bậc ĐH và 73.000 yên ở bậc cao học cho mỗi tháng) và học bổng của các tổ chức phi chính phủ (bình quân 59.000 yên/tháng).

Chỗ ở và việc làm thêm

Hầu hết các trường ĐH Nhật Bản đều có ký túc xá dành cho sinh viên, lưu học sinh có thể ở đây. Tuy nhiên số lượng không nhiều. Lưu học sinh có thể thuê căn hộ tư nhân nhưng tiền thuê sẽ cao hơn so với ở ký túc xá. Lưu học sinh có thể đi làm thêm một số nghề để trang trải sinh hoạt phí trong một thời gian nhất định nếu được sự đồng ý của trường mình đang theo học. Đặc biệt, trường lưu học sinh đang theo học có thể giới thiệu việc làm thêm.

Địa chỉ liên hệ

Chi tiết về du học Nhật Bản, bạn có thể liên hệ các địa chỉ sau để được hướng dẫn và tư vấn cụ thể:

Trung tâm Thông tin Văn hóa Đại sứ quán Nhật Bản: số 27 Liễu Giai, Ba Đình, Hà Nội; ĐT: (04) 8463000; Fax: (04) 8463045.

Tổng lãnh sự quán Nhật Bản tại TP. Hồ Chí Minh; ĐT: (08) 8225314; website: <http://www.hcmcgj.vn.emb.japan.go.jp>. ■

Giáo dục & ĐU' LUẬN - SỰ KIỆN

Con số nhắc nhở

Đại hội Thi đua toàn quốc lần thứ VII - 2005 có 1.270 đại biểu, trong đó có 1.160 đại biểu chính thức (87 anh hùng cá nhân và 243 đại diện tập thể anh hùng; 419 đại biểu xuất sắc trên các lĩnh vực phát triển kinh tế - xã hội, an ninh - quốc phòng).

Cùng lắng nghe

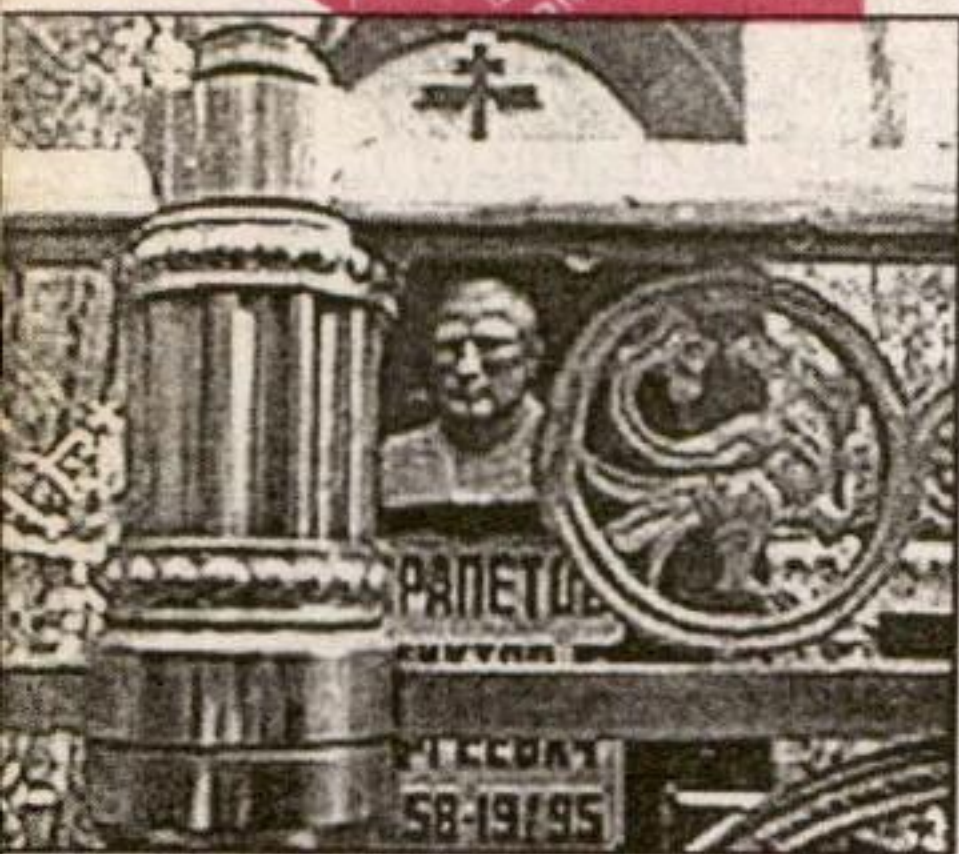
♦ *"Khi đánh giá sự đầu tư cho sự nghiệp giáo dục - đào tạo, hãy nhìn thẳng vào con số tuyệt đối (quá nhỏ) chứ đừng để con số tốc độ phát triển "ru ngủ"! Giá trị thực tế đầu tư còn thấp xa với nhu cầu phát triển để tăng quy mô và chất lượng giáo dục - đào tạo". (GS.TS Phạm Vũ Luận - Thứ trưởng Bộ GD-ĐT)*

♦ *"Chỉ khi nào mỗi giáo viên coi đổi mới phương pháp giảng dạy là nhu cầu tự thân, tự họ tìm tòi, đổi mới và hoàn thiện quan điểm, tri thức, kỹ năng áp dụng và sáng tạo các phương pháp giảng dạy tích cực, thì việc đổi mới phương pháp giảng dạy mới thực sự sâu rộng, có hiệu quả và bền vững". (PGS.TS Mạc Văn Trang - Viện Chiến lược và Chương trình Phát triển Giáo dục)*

♦ *"Là một tỉnh còn nhiều khó khăn về kinh tế, nhưng nhiều năm nay, Nam Định luôn là một trong những tỉnh dẫn đầu về phát triển các mặt giáo dục, xây dựng trường lớp... chính là nhờ phong trào khuyến học, khuyến tài phát triển và đi sâu vào từng dòng họ, xã, phường, cơ quan, trường học...". (Ông Nguyễn Tất Thắng - Giám đốc Sở GD-ĐT Nam Định)*

● Bộ GD-ĐT vừa đưa ra phương án đề xuất cho việc thi tốt nghiệp THPT và thi tuyển sinh ĐH, CĐ, THCN từ năm 2006 cho HS học chương trình THPT phân ban. Theo đó, trong giai đoạn 2006-2008, HS học chương trình phân ban sẽ thi tốt nghiệp THPT các môn như HS học chương trình không phân ban. Tuy nhiên sẽ có đề thi riêng cho HS học chương trình phân ban, trong đó mỗi môn thi có một đề thi chung cho HS học ban *Khoa học tự nhiên* và ban *Khoa học xã hội và nhân văn* với nội dung đề thi là phần chung của chương trình hai ban. Với kỳ thi tuyển sinh ĐH, CĐ, THCN, HS phân ban được đăng ký dự thi và lựa chọn khối thi như HS học chương trình không phân ban với đề thi gồm: một phần chung dành cho cả HS phân ban và không phân ban, một phần riêng dành cho HS mỗi chương trình. HS được xét tuyển vào ĐH, CĐ theo cùng điểm chuẩn chung của trường hoặc ngành, không phân biệt chương trình học.

● Bộ GD-ĐT vừa tổ chức họp báo thông báo về công tác sách - thiết bị trường học năm học 2005-2006. Trả lời câu hỏi "Vì sao cho đến thời điểm này mới chỉ có 40/64 tỉnh, thành phố hoàn thành việc cung ứng thiết bị dạy học, một số địa phương vẫn không mua mẫu thiết bị của Bộ GD-ĐT, hoặc không mua đầy đủ?", đại diện Vụ Kế hoạch Tài chính (Bộ GD-ĐT) cho biết đến nay vẫn còn 3 địa phương chưa có mẫu thiết bị là Bình Thuận, Quảng Ngãi và TP. Hồ Chí Minh. Nguyên nhân thiết bị cung ứng chậm là do việc tổ chức mua sắm thiết bị dạy học của một số địa phương còn hạn chế. Công tác nghiệm thu thiết bị dạy học ở một số nơi chưa khoa học nên một số thiết bị chưa bảo đảm yêu cầu về chất lượng.

Thế giới CỐI ÂM

của các trùm tội phạm Nga

HOÀNG THƯƠNG

“Lòng tốt và sự công minh ngự trị ở đây” - đó là dòng chữ khắc trên mộ những tên trùm băng đảng hình sự ở Nga. Phóng viên báo MK (Thanh niên Matxcova) đã có cuộc viếng thăm các nghĩa trang danh tiếng nhất ở Matxcova và chứng kiến sự xa hoa trong thế giới cối âm của các ông trùm.

Đủ loại mộ với những một tân kỳ nhất

Ở Nga nhiều người vẫn còn e sợ các tay anh chị của thế giới tội phạm, thậm chí cả sau khi chúng đã chết. Trong nghĩa trang, những nhân vật này luôn được “ưu tiên” các vị trí trang trọng nhất: ở ngay lối vào, ở khu trung tâm. Các bức tượng của họ luôn được chiếu sáng, mùa đông, có người dọn dẹp băng tuyết bằng chổi mềm, mùa hè có người đặt hoa tươi. Những dãy mộ “VIP” như vậy có ở tất cả các nghĩa trang danh tiếng nhất tại Matxcova. Thậm chí có cả những nghĩa trang VIP riêng. Vào đầu những năm 1990, giới mafia mua nguyên một số khu trong những nghĩa trang của thành phố hoặc ở các vùng nông thôn.

Ở lối vào nghĩa trang Vagankovskoie có tượng đài hình mũi nhọn cao ngất, trên đỉnh là một thiên thần bằng đá hoa, đang giang tay trên các bia mộ với vòng hoa bằng đồng. Trên cặp bia mộ bằng đá granit có khắc dòng chữ: Amiran Kvantrishvili. Otari Kvantrishvili. Valera, hướng dẫn viên của nghĩa trang cười mỉa mai cho biết: “Đó là mộ của những nhà hoạt động xã hội nổi tiếng!”. Amiran Kvantrishvili bị những kẻ thù không đội trời chung bắn chết năm 1993, còn Otari bị giết 1 năm sau đó.

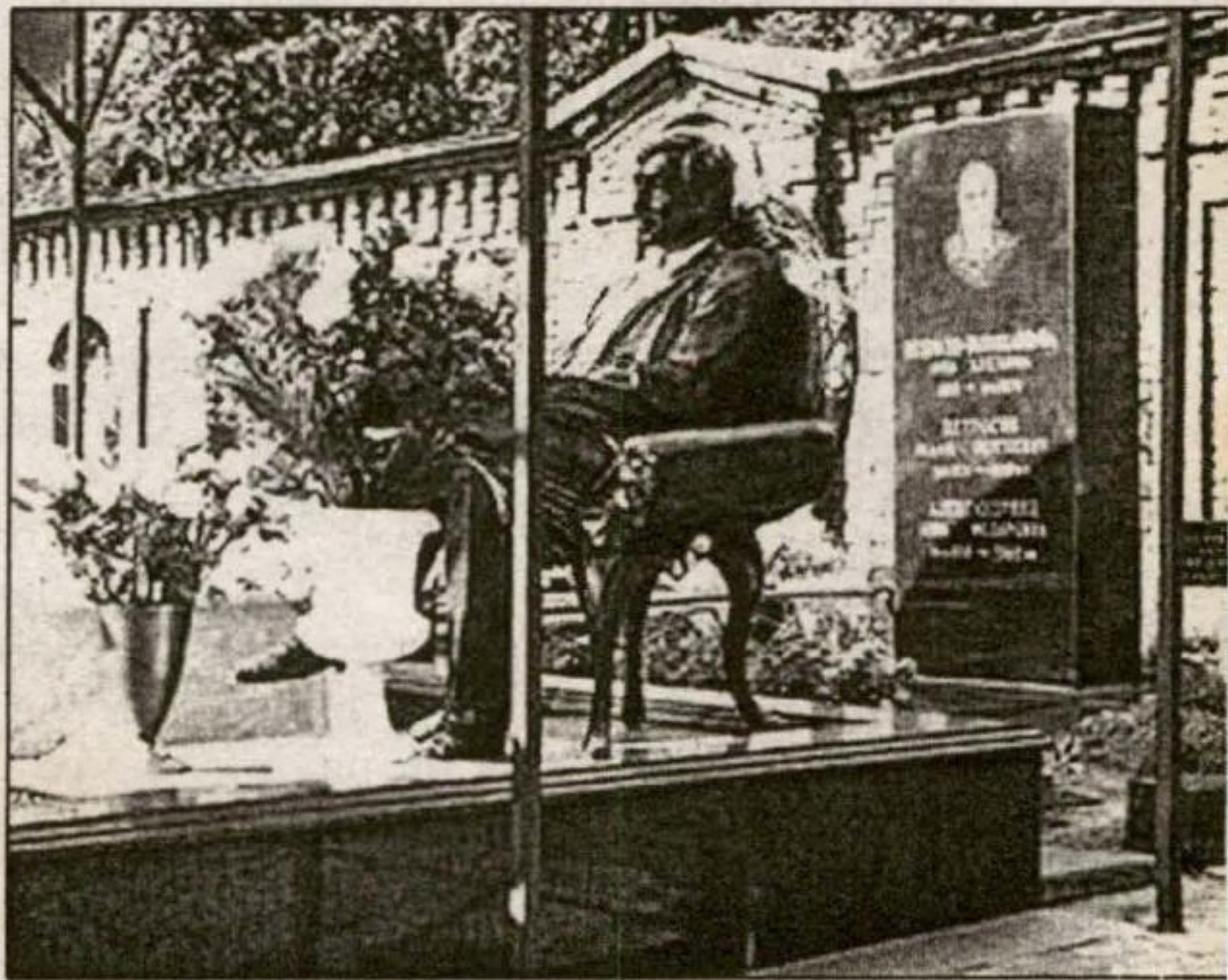
Người làm tượng đài cho anh em nhà Kvantrishvili là nhà điêu khắc nổi tiếng Klykov. Chính ông là tác giả của một loạt bức tượng nổi tiếng ở Nga. Việc làm mộ cho nhà Kvantrishvili kéo dài vài năm và ngón của người đặt hàng không ít tiền của.

Otari Kvantrishvili là một nhân vật huyền thoại của Matxcova vào cuối những năm 1980 - đầu 1990. Otari được coi là cha đỡ đầu của mafia tại Matxcova. Khởi đầu từ một tay chơi bài, Otari từng là bạn thân của Viacheslav Ivankov khét tiếng (có biệt danh "Yaponchik"). Mùa thu năm 1983, Otari lập ra đảng Các vận động viên Nga. Otari từng đứng đầu quỹ bảo vệ xã hội mang tên Lev Yashin, từng là huấn luyện viên công huân của Nga trong môn võ Hy Lạp, là mạnh thường quân và là nhà kinh doanh... Ngày 5-4-1984, Otari bị một kẻ bắn tỉa hạ sát tại nhà tắm hơi Krasnopresnensk. Cho đến nay người ta vẫn chưa tìm được kẻ sát nhân này. Cuộc điều tra đã đưa ra những giả thuyết khó tin nhất, nhưng chưa có giả thuyết nào được khẳng định một cách chính thức. Trước đó, ngày 6-8-1983, anh của Otari là Amiral cũng đã bị giết.

Nghĩa địa danh tiếng Vagankovski hiện nay được coi là đã "đóng cửa" vì quá đầy. Ở đó chỉ có thể tiến hành mai táng theo

dòng họ nếu không gian cho phép. Chỉ có anh hùng, công dân danh dự hay người có công đặc biệt được quyền nằm trong khu vực này, nhưng cần có sự cho phép đặc biệt của chính quyền thành phố.

Việc mộ của Victor Airapetov - trùm băng đảng tội phạm vùng Ryazan có trong nghĩa trang này là một điều cực kỳ bí ẩn. Airapetov hay ai đó thay vào hắn được mai táng ở đây là điều người ta không hoàn toàn rõ. Nhiều khả năng các giấy tờ là giả. Bất cứ ông chủ lớn nào cũng có một vài năm mồ khác không được đăng ký. Có đào lên cũng chẳng chứng minh được gì. Sổ sách lưu trữ của nghĩa trang đã bị cháy mất từ tháng 10-1941. Mộ của Airapetov là một khối lớn bằng đá hoa, xung quanh là hàng rào với nhiều chi tiết mạ vàng. Người ta nói rằng chính Victor Airapetov đã nhiều lần đến chiêm ngưỡng

Ngôi mộ của một ông trùm Nga

nắm mồ của mình. Có thể tên trùm tội phạm hình sự này dần dựng ra cái chết của mình.

Vào đầu những năm 1990, kiện tướng thể thao về vật tự do Victor Airapetov đã lập ra ở Ryazan một băng đảng ngầm mạnh nhất vùng. Đến năm 1993 Airapetov chuyển về Matxcova, còn những tên trong băng đảng của hắn chia ra thành các đội và có quân số từ 800 đến 1.500 người. Nhưng chẳng bao lâu sau chúng vấp phải một trở ngại đáng kể: nhóm Sponovski. Nhóm này đã hạ sát những kẻ đứng đầu băng Airapetov. Bản thân thủ lĩnh Airapetov thoát nạn một cách kỳ diệu và ở Ryazan đã bắt đầu một cuộc chiến tranh hình sự lớn. Vào ngày 19-11-1995, khoảng 3 giờ sáng, Victor Airapetov được phát hiện đã chết. Người vợ, sau khi xem xác người cháy xém với lỗ thủng trên đầu và các đồ vật như: chiếc đồng hồ Rolex và chiếc thắt lưng nổi tiếng của tên cướp với mặt khóa bằng bạc đã nói một cách bình thản: "Vâng, đó chính là anh ta". Không lâu trước khi biến mất, Airapetov đã có được quốc tịch Hy Lạp và đổi họ của mình thành Aravidis. Vài năm sau, những người kinh doanh ở Ryazan đã tình cờ gặp hắn ở châu Âu. Trong khi đó trên danh nghĩa Airapetov đã chết.

Ở khu 28 trong nghĩa trang Vagankov có mộ của nhiều thành viên trong băng nhóm tội phạm Bauman. Nằm giữa khu là nấm mồ của Bobon - thủ lĩnh của băng đảng, được ốp bằng đá hoa đen. Ngôi mộ cũng là loại đôi: bên cạnh Bobon còn có vệ sĩ của hắn. Bobon là một trong

những tên trùm băng đảng thông thái và mạnh nhất vào cuối thập niên 1980. Nhóm Bauman của hắn luôn làm Matxcova khiếp sợ. Bobon được coi là cánh tay phải của tên trùm Globus.

Vào năm 1994 bùng lên cuộc tranh cãi vì hộp đêm do Globus và băng của hắn bảo trợ. Globus đột nhiên đòi tăng cổ phần của mình. Hắn bị những tên mafia từ Kurgan đến hạ sát, Solonik là người đứng ra nhận trách nhiệm trong vụ này. Sau đó cũng chính Solonik giết chết cả Bobon. Khi Bobon vào chơi ở một khu bắn súng. Những kẻ sát nhân đã đục trước một lỗ thủng ở hàng rào bê tông. Khi chiếc Ford của Bobon vừa lái vào sân, những tràng súng đã bắn vào xe hắn. Bobon, vệ sĩ và cả con chó đều thiệt mạng. Riêng con gái của tên trùm đã kịp ngã xuống sàn xe.

Vẫn đánh bóng tên tuổi sau khi chết

Tại khu nghĩa trang Danhilovski, việc chôn cất các nhân vật VIP được tiến hành kín đáo. Phóng viên báo MK chỉ có thể lọt vào được thế giới của đá granit bằng cách theo một công nhân của nghĩa trang là Grishan chui qua chỗ hổng ở hàng rào.

Grishan cho biết ở đây toàn dùng đá granit từ vùng Karely, đảm bảo có tuổi thọ hơn 100 năm. Đây là loại đá đắt nhất. Hầm mộ với tấm nắp di chuyển được và tấm bia có giá 10.000 đôla, nếu khắc chân dung phải thêm 4.500 đôla nữa. Nếu muốn dựng tượng với tất cả các cấu trúc đi theo, phải chuẩn bị sẵn 300.000 đôla.

Theo tiết lộ của Grishan, hàng

tháng anh nhận được 50.000 rúp cho việc chăm sóc mộ, trong khi lương chính thức chỉ có 5.000 rúp. Grishan cũng cho biết thêm rằng dàn nhạc kèn hiện nay không còn một nữa, “những nhân vật có máu mặt” được chôn cất dưới nền nhạc sống. Để làm việc này người ta mời các ngôi sao opera đến nghĩa trang, họ trình diễn các bản aria thương xót từ các vở opera của Ý. Các VIP qua đời được đưa tới nơi an nghỉ trong sự hào nhoáng, sang trọng. Quan tài của họ thực sự là tác phẩm nghệ thuật, được làm từ gỗ đỏ, kết hợp với đồng theo kiểu cổ, có tay xách, đèn chiếu, máy lạnh, hệ thống âm thanh stereo gắn bên trong, được trang trí thêm bằng tranh chép của những họa sĩ nổi tiếng. Loại

quan tài 2 nắp được nhiều người hâm mộ, trong đó ngoài các thứ đã có, còn được trang bị thêm cấu trúc nâng hạ thân người quá cố. Giá của quan tài như vậy từ 10.000 đôla đến vô cùng. Khi mộ đã được phủ đầy các vòng hoa, người ta bắn pháo đưa tang bằng những quả tên lửa với các ngôi sao đen lấp lánh.

Saint Petersburg cũng không lạc hậu trong mai táng so với Matxcova. Vào tháng 8-2005, tại nghĩa trang Phương Bắc, trên mộ tên trùm “thế giới ngầm” Konstantin Yakovlev, nổi danh với biệt hiệu “Kostia Mogila”, người ta đã dựng lên một bức tượng có giá

đến 600.000 đôla. Ở giữa là hình Kostia Mogila, đang ôm cây thánh giá của Chính thống giáo. Dưới chân tượng là hình một con rắn đang chuẩn bị cắn. Từ những phía khác nhau là 2 thiên thần cao nửa mét đang nhìn vào Kostia Mogila. Một người chấp tay cầu nguyện, người kia giơ tay về phía “vĩ nhân”.

Những bia mộ với các quân bài, chìa khóa xe Mercedes đã đi vào quá khứ. Trong những năm gần đây, người ta đã sáng tạo ra những ý tưởng lạ trong thiết kế mộ cho các nhân vật “quyền uy”. Tại thành

phố Nhizni Novgorod, trong nghĩa trang Starozavodskoie có nấm mộ của một “bố già” có biệt danh Zaron, với phần trên mộ rất độc đáo. Bên cạnh tượng toàn thân người quá cố là

một con thiên nga bằng đá đang “bơi”, từ mắt nó chảy ra những dòng nước mắt.

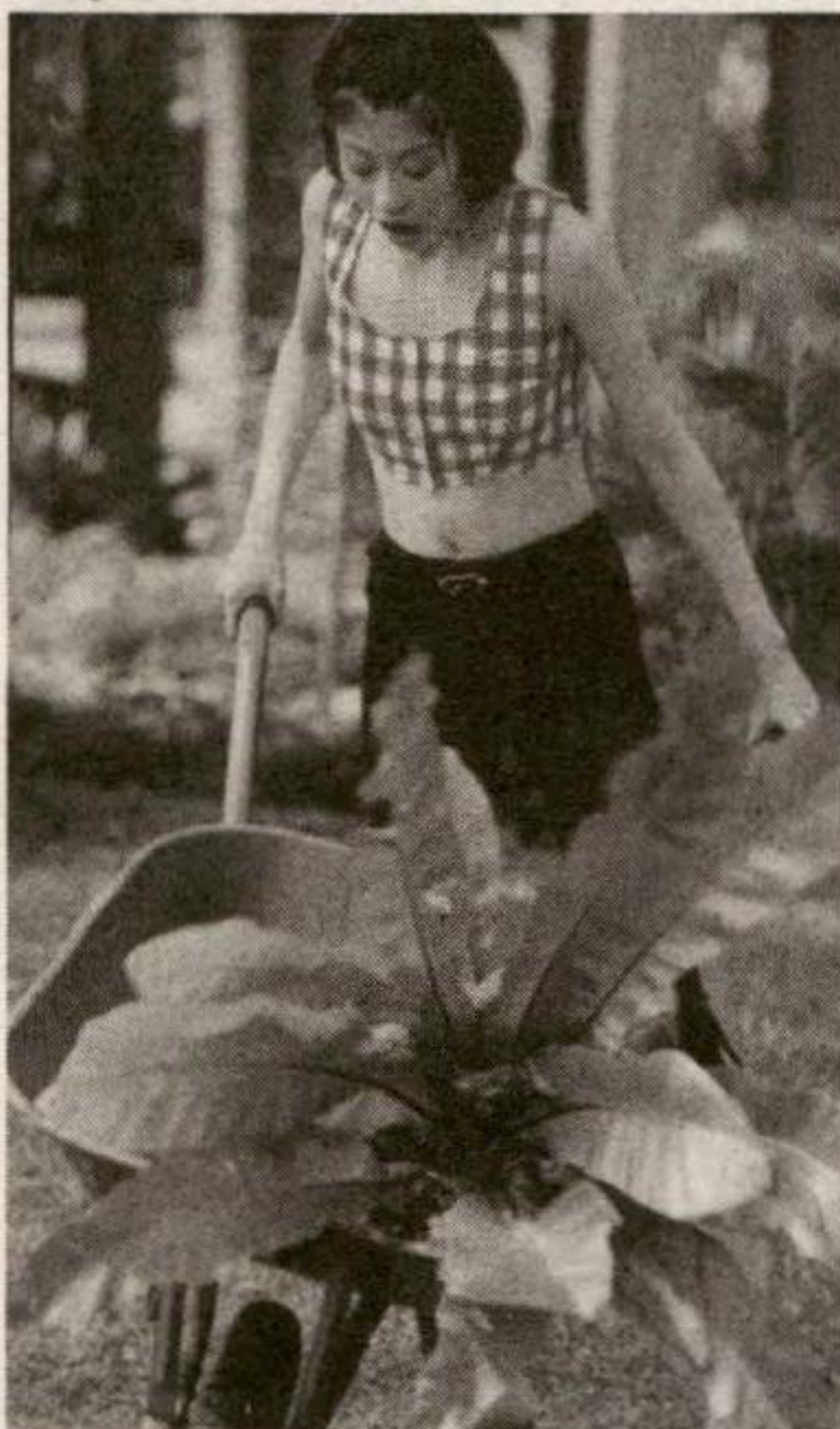
Những tượng đài oai nghiêm không thể không gây sự chú ý cho những kẻ săn lùng phế liệu. Người ta lấy trộm tất cả những chi tiết làm bằng đồng: các tấm bảng, bảng, hoa. Từng có cả chuyện những tên hôi của bê nguyên cả bức tượng về nấu lấy kim loại. Thế nhưng, theo các nhân viên nghĩa trang thì chưa bao giờ xảy ra chuyện ăn cắp từ mộ của những ông trùm. Kẻ cắp sợ những đối tượng này ngay cả khi họ đã chết.

(Theo Thanh niên Matxcova)

- ▶ Sự phát triển của các phương tiện sản xuất và giao thông làm cho người dân đô thị ngày càng ít vận động và ỷ lại, gây nên nhiều hậu quả tiêu cực đối với sức khỏe của mỗi cá nhân và toàn xã hội.

ĐẠI DỊCH lười vận động

NGỌC NHÀN

Thể dục đều đặn 30 phút mỗi ngày có thể giảm nguy cơ tử vong vì bệnh tim mạch 63%

Khi vận động không còn là một bắt buộc

Lấy vội chùm chìa khóa ô tô và

lao nhanh vào thang máy xuống gara, ngồi sau vô lăng lái tới siêu thị cách xa nhà vài cây số, ra khỏi xe tới nhặt vội đồng hàng hóa cho vào xe đẩy đưa ra xe và về nhà. Trong vòng hơn một giờ đồng hồ thực hiện nhiều công việc tưởng chừng như rất vất vả như vậy, nhưng thực ra chúng ta chỉ tiêu tốn chưa đầy 50 kilocalo (kcl) để mang về khối lượng thực phẩm đủ để cung cấp khoảng 100.000 kcl. Nếu so sánh với một thợ săn thời tiền sử phải tiêu tốn khoảng 1.000 kcl đuổi theo một con dê chứa đựng khoảng 30.000 kcl (trong trường hợp anh ta thành công) thì có thể thấy mức độ vận động của con người trong xã hội hiện đại đã giảm đi biết chừng nào.

Nhân loại đã bước vào giai đoạn không cần thực hiện nhiều hoạt động thể lực cũng có thể cung cấp đủ thức ăn đảm bảo cho cuộc sống hàng ngày. Hậu quả là lối sống hiện đại của xã hội phương Tây đã làm cho thói quen đi lại của con

người gần như biến mất. Ít lao động chân tay làm cho sức ỳ của con người ngày một lớn, đe dọa sức khỏe của nhân loại trong tương lai. Có đủ mọi thứ để làm cho con người trở nên tiết kiệm công sức và thời gian đi lại, mang vác hơn: thang máy, băng chuyền, phương tiện giao thông hiện đại như xe máy, ô tô, xe điện ngầm. Chúng làm cho hệ cơ bắp hoạt động ngày một teo đi. Thói xấu dễ “di truyền” từ thế hệ này sang thế hệ khác. Tại Pháp, thống kê của Trung tâm Nghiên cứu giao thông vận tải (CERTU) cho thấy năm 1976 có khoảng 80% trẻ em từ 5 đến 9 tuổi đi bộ tới trường, nhưng tới năm 1988, tỉ lệ này giảm xuống còn 60%. Cuối thập niên 1990, rất ít trẻ em chịu đi bộ tới lớp do chúng được cha mẹ đưa đi học bằng ô tô hay các phương tiện khác.

Rối loạn cơ quan chuyển hóa do lười vận động

Một cuộc thăm dò do Viện Nghiên cứu và giáo dục sức khỏe Pháp (IMPES) thực hiện năm 2002 cho thấy có tới 50% số người được hỏi hoạt động thể lực ở mức dưới 30 phút đi bộ/ngày. Thực chất, cái ngưỡng 30 phút đi bộ chỉ là bậc thấp nhất trong thang đo thể lực đủ để đảm bảo một trạng thái sức khỏe bình thường do Tổ chức Y tế thế giới (WHO) ban hành. Tình trạng lười vận động đã đặt con người vào trạng thái nguy hiểm tới sức khỏe một cách trầm trọng. “Tại Mỹ, hàng năm có khoảng 10% số trường hợp tử vong liên quan đến

trạng thái ít vận động. Tỉ lệ này ở châu Âu cũng ở mức tương đương”- Tiến sĩ Daniel Rigaud, chuyên gia của Trung tâm Nghiên cứu thị hiếu châu Âu nói. Con người trong xã hội hiện đại chỉ biết đi về nhà từ công sở, vui đầu vào màn hình vô tuyến và giới hạn vận động ở một số việc không tiêu tốn nhiều năng lượng như câu cá, sửa chữa lặt vặt trong nhà. Ngay cả khi chúng ta đi dã ngoại vào mùa hè thì mấy ngày vận động ngắn ngủi đó cũng không thể bù lại cho cả năm tĩnh tại. Danh sách các bệnh có liên quan đến chứng lười vận động cứ dài ra theo từng phát kiến mới của y học: tim mạch, béo phì, tiểu đường, sa sút trí tuệ, ung thư. WHO phải đưa ra lời cảnh báo là bệnh lười vận động đã trở thành một đại dịch thực sự của xã hội phương Tây. Từ đầu thập niên 1980 tới cuối thập niên 1990, tỉ lệ béo phì ở châu Âu tăng từ 10 lên 40% dân số, đặc biệt là ở lớp thanh niên. Bệnh tim mạch trở thành nguyên nhân gây tử vong hàng đầu trên thế giới, trong đó nguyên nhân chủ yếu là do vận động ít đi. Chỉ tính riêng ở Pháp, con số người chết do tim mạch hàng năm lên tới 170.000 người.

Để hiểu được hậu quả của tình trạng ít vận động tác động đến bộ máy chuyển hóa trong cơ thể, trước hết hãy tìm hiểu cơ chế cung cấp năng lượng cho các cơ bắp. Năng lượng của cơ bắp được cung cấp trong quá trình hoạt động nhờ sự phân hủy hợp chất ATP (adenosine triphosphate). Lượng

Thói quen lười vận động là nguyên nhân quan trọng dẫn tới béo phì và bệnh tim mạch

ATP dự trữ trong cơ chỉ vừa đủ để thực hiện một số động tác cơ duỗi. Để bổ sung ATP cho cơ trong một hoạt động kéo dài, cơ thể phải liên tục tổng hợp chất này qua chu trình chuyển hóa từ lipid dự trữ trong các mô mỡ và glucid dự trữ dưới dạng glycogene trong gan. Quá trình chuyển hóa ATP tiến hành theo 3 giai đoạn: glycogene chuyển thành glucose, triglyceride thành axit béo tự do, lưu lượng máu tăng mạnh nhờ tim đập nhanh hơn, cho phép vận chuyển tất cả các hợp chất cần thiết tới cơ đang hoạt động. Tính trung bình một vận động viên

chạy marathon tiêu tốn hết khoảng 700g glucose và 71g lipid trong thời gian 2,5 tiếng đồng hồ thi đấu, trong khi đó, một người ngồi trước màn hình xem vận động viên này vận động sẽ tích lũy mỡ vào các mô và tiêu thụ trực tiếp lượng glucose mà anh ta đã tiêu hóa. Kết quả là tỉ lệ triglyceride trong cơ thể anh ta tăng lên, trong khi cơ thể không có khả năng tiêu thụ được lượng glucose trong máu. Ngay cả khi anh ta vận động, cơ bắp cũng

không sản sinh ra năng lượng nhiều bằng của vận động viên marathon kia, do các tế bào cơ không chứa đủ mitochondries - hợp chất hữu cơ chịu trách nhiệm tổng hợp ATP vốn được coi là "xưởng sản xuất" năng lượng cho cơ thể. Chỉ có rèn luyện thể dục đều đặn mới làm cho cơ thể tăng hàm lượng mitochondries và khởi động tốt hơn quá trình chuyển hóa. Nếu không, nguy cơ mắc bệnh béo phì sẽ rất cao, hệ thống tim mạch cũng vì thế mà thoái hóa, dẫn đến tình trạng sức khỏe của người ít vận động sẽ bị giảm sút nhanh chóng.

Chạy bộ thường xuyên làm giảm 63% nguy cơ tử vong

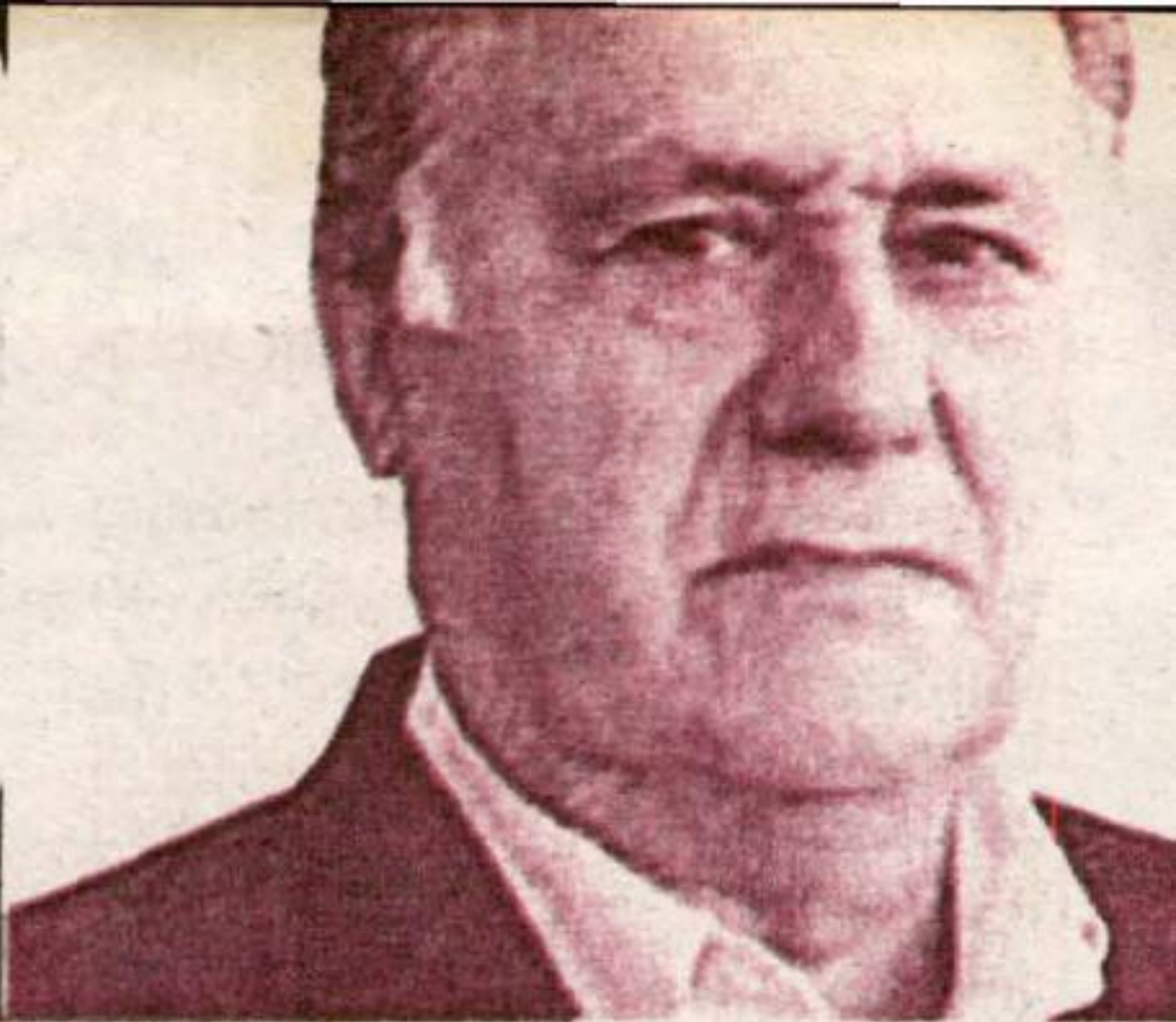
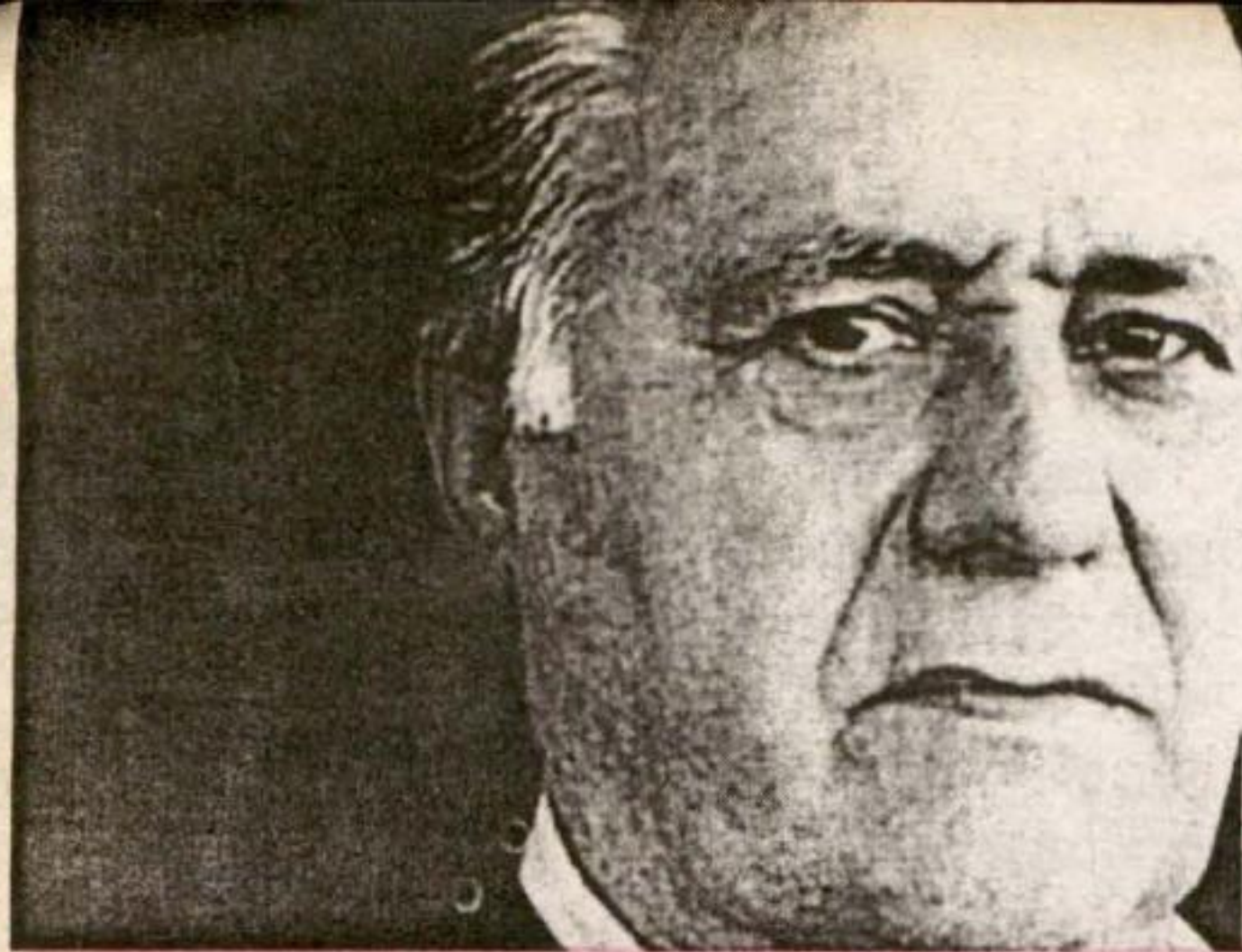
Cho tới nay chưa có nghiên cứu trên diện rộng nào cho thấy vận động thường xuyên sẽ kéo dài tuổi thọ của con người, mặc dù ai cũng hy vọng vào điều này. Viện Tim Copenhagen (Đan Mạch) đã tiến hành thí nghiệm từ năm 1976 đến năm 1998 trên 4.600 người trong độ tuổi 20 đến 79. Khi cuộc thăm dò mới được thực hiện, tất cả các đối tượng đều ở trạng thái sức khỏe tốt. Họ được kiểm tra tim mạch định kỳ cho tới khi kết thúc chương trình theo dõi. Trong hơn 20 năm đó, một bộ phận trong số các đối tượng đi bộ đều đặn, một bộ phận khác tập luyện thể thao không thường xuyên, số còn lại hoàn toàn không luyện tập bất kỳ một bộ môn nào. Các nhà nghiên cứu cũng xem xét tác động của tất cả yếu tố khác tới tình trạng sức khỏe của họ, như thuốc lá, rượu bia, huyết áp, tỉ lệ cholesterol, nghề nghiệp và trình độ học vấn. Kết quả cho thấy, nguy cơ mắc bệnh tim mạch ở những người đi bộ thường xuyên thấp hơn mức trung bình của toàn dân khoảng 63%. Tất nhiên đây mới là những nghiên cứu ở phạm vi hẹp, nhưng từ nhiều đánh giá khác, giới khoa học đi đến nhận định, chỉ cần luyện tập thể thao đều đặn tiêu tốn khoảng 1.000kcal mỗi tuần là có thể thu được những kết quả tích cực đối với sức khỏe.

Bệnh lười khó chữa

Lo ngại trước tình trạng suy giảm sức khỏe của một bộ phận

không nhỏ dân số, chính phủ nhiều nước và tổ chức quốc tế đã mở các đợt tuyên truyền kêu gọi người dân vận động nhiều hơn. Năm 2002, WHO tổ chức hẳn một ngày quốc tế dành riêng cho chủ đề này. Vào tháng 2-2004, Bộ Y tế Pháp mở chiến dịch tuyên truyền cấp quốc gia kêu gọi người dân tăng cường vận động cơ thể: “Hãy leo cầu thang bộ!”, “Xuống tàu điện ngầm trước một ga”. Khẩu hiệu thì rất thực tế, nhưng tác dụng của nó chưa phát huy được bao nhiêu. “Còn quá sớm để mọi người nhận ra những tác động tiêu cực của căn bệnh lười vận động. Những lời kêu gọi kiểu như *30 phút vận động mỗi ngày* có vẻ như rất khó tiếp thu” - Giám đốc IMPES nhận định. Bộ Y tế Pháp dự định sẽ tiến hành nhiều chương trình tuyên truyền mạnh mẽ khác để thay đổi thói quen ỷ lại vào phương tiện đi lại của người dân. Nhưng một nghịch lý là các khẩu hiệu có xu hướng đi ngược lại với những tiến bộ của khoa học công nghệ, vốn luôn nhằm mục đích giảm bớt sự vất vả của con người. Trong khi đó, sự vận động thể chất của con người hiện nay không còn là sự bắt buộc mà đã trở thành thú vui. Chính vì thế, căn bệnh lười vận động chắc chắn sẽ chưa thể khắc phục được trong thời gian ngắn, nhất là trong thời buổi khoa học công nghệ đang ngày một phát triển như hiện nay.

(Theo Science et Vie)

Là con trai một thợ sửa ống khói phải bỏ học từ năm 14 tuổi, nhờ sự cần mẫn và tư duy kinh doanh nhạy bén, Amancio Ortega đã gây dựng được một tập đoàn dệt may hàng đầu thế giới và trở thành người giàu nhất Tây Ban Nha.

với sự giúp đỡ của anh chị, Ortega đứng ra mở một xưởng may nhỏ của riêng mình, tự thiết kế các mẫu quần áo, cắt và đưa đi tiêu thụ. Những sản phẩm của họ mang một phong cách riêng nên gây ấn tượng rất mạnh cho người tiêu dùng. 5 năm sau khi thành lập, Ortega quyết định mở một cửa hàng chuyên bán quần áo phụ nữ đầu tiên mang thương hiệu

Zara. Ngay từ đầu, quần áo của Zara đã chinh phục được thị hiếu của khách hàng bằng giá cả phải chăng và chất lượng tốt. Thương hiệu cứ thế phát triển và Amancio Ortega xây dựng thành chuỗi cửa

Từ người giúp việc trở thành **TỈ PHÚ**

MINH TRÍ

Bước khởi đầu

Sinh tại Leon năm 1936 trong một gia đình công nhân, khi 14 tuổi, Amancio Ortega Gaona bắt đầu làm chân sai vặt trong cửa hàng bán quần áo tại thành phố cảng La Corogne, vùng Galicia của Tây Ban Nha. Cuộc sống của anh thợ trẻ cứ thế diễn ra đều đều cho tới khi anh trai của Ortega lập gia đình cùng con gái của ông chủ nhà may, còn Ortega lấy một cô thợ may cùng làm việc trong cửa hàng. Chăm chỉ làm việc, gia đình họ tích lũy được một số vốn nhỏ. Năm 1970,

hàng kết hợp xưởng sản xuất với từng loại sản phẩm phù hợp với các xu hướng thời trang theo từng lứa tuổi khác nhau, mang tên Inditex. Cho đến nay, Inditex đã có mặt ở hơn 50 quốc gia và có tới hơn 2.000 cửa hàng bán và giới thiệu sản phẩm. Doanh số của hãng tăng liên tục, đạt 5 tỉ đôla năm 2004. Inditex đã mở rộng kinh doanh với hàng loạt thương hiệu tên tuổi khác như Massimo Dutti, Pull & Bear, Bershka, Kiddys, Class, Stradivarius, nhưng Zara vẫn là thương hiệu chủ chốt, chiếm khoảng 50% doanh

số của tập đoàn. Inditex trở thành tập đoàn dệt may đứng thứ ba thế giới, chỉ sau Gap (Mỹ) và H&M (Thụy Điển).

Chinh phục khách hàng bằng chất lượng sản phẩm và kiểu dáng mới

Điểm làm nên sự khác biệt giữa sản phẩm của Inditex và các tập đoàn khác là tần số tung ra các mẫu mã sản phẩm mới. Tại trung tâm thiết kế đặt ngay tại đại bản doanh Galicia quy tụ 250 chuyên gia thiết kế, mỗi ngày có hàng chục kiểu dáng trang phục mới xuất hiện. Công đoạn từ thiết kế tới sản xuất và cung cấp sản phẩm đến khách hàng cũng được rút ngắn lại tối đa, chỉ khoảng 11 ngày. Điều này tạo nên lợi thế của Inditex với các tập đoàn khác. Tính trung bình mỗi năm, hãng cho ra mắt khoảng 20.000 mẫu thời trang mới, một con số làm cho

các tập đoàn khác phải ghen tỵ. Hãng cũng không ngần ngại chọn các địa điểm đẹp nhất để thiết lập cửa hàng thời trang, sánh vai cùng những thương hiệu hàng đầu thế giới khác như Gucci, Versace hay H&M. Đây là chiến lược quảng bá sản phẩm khá hiệu quả, làm cho khách hàng cảm thấy quen thuộc hơn với các trang phục của hãng và nâng cao giá trị của thương hiệu. Hàng triệu người đã trở thành khách hàng ruột của Inditex, đặc biệt là của Zara.

Nhưng Amancio Ortega, ông chủ của thương hiệu Zara nổi tiếng lại thực sự là một bí ẩn đối với chính người dân Tây Ban Nha và ngay cả người dân tại quê hương La Corogne, hải cảng lớn nhất nằm ở phía Bắc vùng Galicia, nơi ông đặt đại bản doanh tập đoàn. Cách đây

THẨM MỸ HỒNG KÔNG

Một địa chỉ uy tín nhất tại Việt Nam làm đẹp không cần giải phẫu

CƠ SỞ: 54 CỬA BẮC, HÀ NỘI - ĐT: 7160837 - DĐ: 0913236881

CƠ SỞ: 20 ĐƯỜNG THÀNH, HÀ NỘI - ĐT: 8246852 - DĐ: 0913204599

CƠ SỞ: 32 HÀNG GÀ, HÀ NỘI - ĐT: 9232238

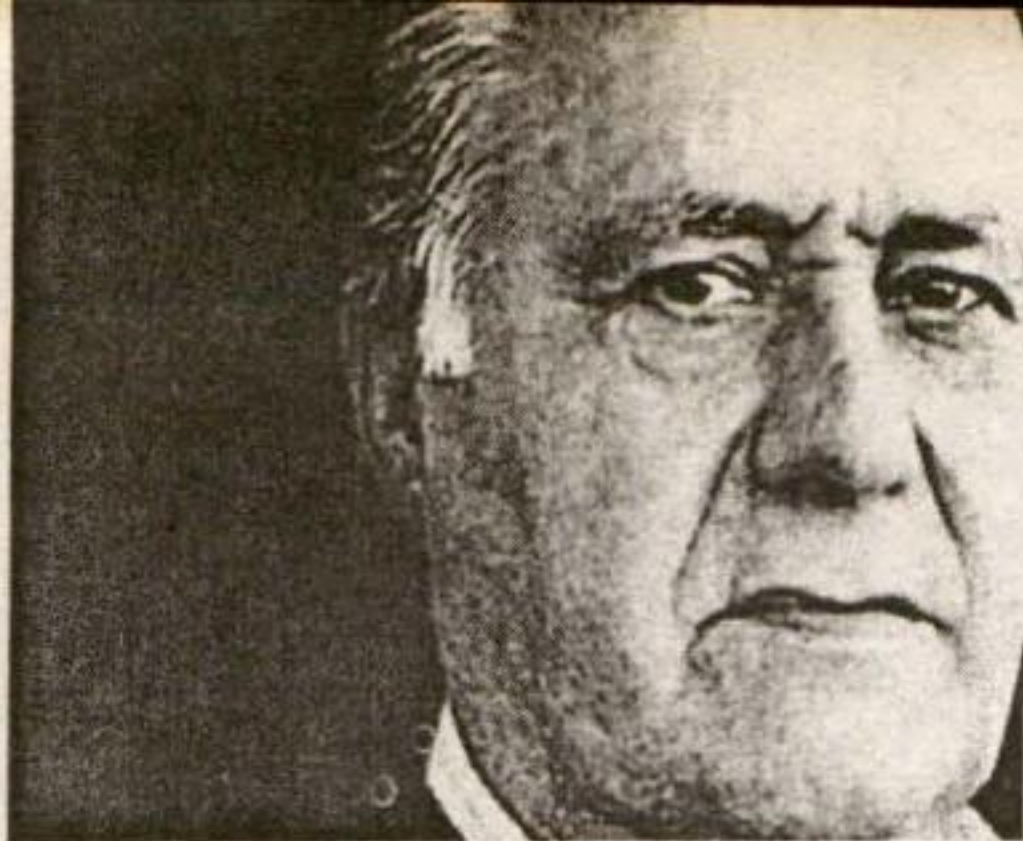
Bằng hệ thống máy móc tiên tiến hàng đầu thế giới và chuyên viên đã tu nghiệp tại Hồng Kông - Pháp - Mỹ - Thụy Sĩ.

CHUYÊN NGHIỆP: ● Phun xăm: lông mày, mắt, môi, kiểu dáng sang, màu đẹp ● Xóa: mắt, môi, lông mày bị hỏng, xanh, xấu... sửa lại bảo đảm 100% đẹp ● Tắm trắng toàn thân cao cấp, trắng mịn da ngay lần tắm đầu tiên ● Tắm gầy - giảm cân: nhanh chóng - hiệu quả ● Giảm béo - giảm vòng bụng, eo, mặt, tay, đùi, bắp chân, nâng mông sệ (vòng eo giảm từ 7-15cm). Có máy đo chính xác lượng mỡ cần giảm ● Chữa khỏi nám tàn nhang, trứng cá, da thô, da sần, làm trắng mịn da, làm khít lỗ chân lông (bằng thuốc đặc trị độc đáo) ● Làm đẹp các vết bạch biến, làm trắng các vết đồi mồi ● Nâng nở ngực, săn chắc ngực (không cần giải phẫu) hiệu quả cao ● Xóa tan các nếp nhăn trên da, làm tan túi mỡ mắt, chữa thâm quầng mắt ● Tẩy lông mặt, tay, chân, uốn mi cong ● Chữa hói tóc, hói nách (bằng kem chất lượng tuyệt đối). Cung cấp các loại máy móc (tiên tiến hiện đại) và các loại kem đặc trị cho các trung tâm thẩm mỹ và quý khách trên phạm vi toàn quốc. **Đối với nam:** ● Chữa nám, trứng cá (mụn bọc, mụn cám, mụn đầu đen, đầu đỏ) ● Xóa xăm trên da không để lại sẹo, xóa các nếp nhăn trên da.

Liên tục mở lớp dạy nghề: học xong được xếp việc ngay, lương cao, có chỗ ở (tuyển 10 nhân viên). Thẩm mỹ Hồng Kông chinh phục quý khách bằng chất lượng và giá cả.

**XÓA NHĂN DA -
CÔNG NGHỆ MỚI
CHÂU ÂU -
HIỆU QUẢ CAO**

PHƯƠNG HỒNG KÔNG

mấy năm, dường như Amancio Ortega là ông chủ vô hình, không có giọng nói, không có quá khứ rõ ràng, mặc dù ông được coi là người khởi xướng một cuộc cách mạng về thời trang ở Tây Ban Nha và khắp thế giới, là đối tượng nghiên cứu của nhiều chuyên gia kinh tế của Đại học Havard (Mỹ). Thậm chí không ít người ở Galicia còn quả quyết Amancio Ortega không hề tồn tại.

Ông chủ rất thương người

Tình trạng vô danh của Ortega có thể sẽ tiếp tục kéo dài nếu như ông không quyết định niêm yết cổ phiếu của Inditex-Zara trên thị trường chứng khoán vào tháng 11-2001. Ở Tây Ban Nha, sự kiện này thực sự tạo nên một cơn địa chấn, mặc dù chỉ có 27% cổ phần của tập đoàn được bán ra thị trường. Tháng 2-2004, tạp chí *Forbes* ước tính, tài sản của Ortega lên tới 9,2 tỉ euro - chiếm 61% cổ phần Inditex, đứng đầu Tây Ban Nha và xếp thứ 33 thế giới.

Điều hành một tập đoàn có 32.000 nhân công, trong đó chủ yếu đặt tại Tây Ban Nha và Bồ Đào Nha, nhưng Amancio Ortega vẫn giữ được thói quen tỉ mỉ và cẩn mẫn như khi còn là ông chủ một cửa hàng cỡ nhỏ. Hàng ngày, ông tự mình kiểm soát tất cả mọi khâu trong quy trình quản lý, xem xét các cửa hàng giới thiệu sản phẩm, không quên hỏi han tình hình gia đình và công việc của mỗi nhân viên. Marivi, nhân viên bán hàng đã 20 năm

làm việc tại cửa hàng Zara đầu tiên của Ortega cho biết: "Trước đây, cửa hàng này là nơi ông chủ hay đến nhất, đặc biệt là vào các kỳ nghỉ cuối tuần. Ông tới chào hỏi chúng tôi, quan sát chúng tôi bán hàng và giúp lấy quần áo cho khách". Dù công việc hiện nay có bận rộn hơn và ông ít lui tới nơi này, nhưng mọi người vẫn kính trọng ông như xưa. "Đó là một ông chủ tốt, rất thương người. Sau khi gia nhập thị trường chứng khoán, ông đã tặng cho nhân viên nhiều cổ phiếu căn cứ vào thâm niên làm việc ở công ty".

Amancio Ortega rất ghét sự lãng phí và cuộc sống xa hoa. Ngay cả lãnh đạo cao cấp của tập đoàn cũng không được phép sử dụng vé máy bay hạng sang khi đi công tác và ăn nghỉ ở các khách sạn quá sang trọng. Những người thân cận cho biết Ortega ăn mặc rất giản dị. Trang phục quen thuộc của ông chỉ là một chiếc áo sơmi xanh hoặc trắng, khoác bên ngoài là bộ comlê may sẵn không bao giờ kèm theo cà vạt. Cuộc sống của Amancio vẫn bình dị như thuở còn hàn vi. Luôn xa lánh giới chính trị và giới thượng lưu, nhưng Ortega sẵn sàng nhận lời ăn trưa với những người bạn cũ tại một nhà hàng bình dân ở La Corogne. Sở hữu một trong những biệt thự cổ đẹp nhất trong khu nghỉ mát Costa del Sol nổi tiếng ở Marbella, nhưng Amancio Ortega lại thích sống trong căn hộ hai phòng bình dị của ông ở trung tâm thành phố để dễ điều hành công việc. Có lẽ nếp sống tiết kiệm và thói quen làm việc sâu sát và tỉ mỉ là những đặc tính chủ yếu đã làm nên thành công của Amancio Ortega.

(Theo *Le Point*)

Cách mạng tin học ở nông thôn Ấn Độ

DUY HƯNG

- ▶ Chính quyền bang Karnataka, phía Nam Ấn Độ, đã tin học hóa toàn bộ thủ tục cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu đất. Kết quả
- khả quan ban đầu cho thấy đây là một mô hình quản lý hiệu quả
- cho phép loại bỏ được rất nhiều thứ giấy tờ không cần thiết và
- đặc biệt ngăn chặn được nạn tham ô của giới quan chức địa
- chính, đồng thời chấm dứt hiện tượng ưu ái người có tiền có
- chức trong việc đi làm giấy tờ địa chính.

Cầm trên tay một tờ giấy khổ lớn vừa in vẫn còn thơm mùi mực trước cổng ra vào của cơ quan địa chính, ông Ereya Veerangowda nở nụ cười mãn nguyện. Chỉ trong vài phút, ông đã có ngay được một loại giấy tờ hành chính vô cùng quan trọng đối với những người nông dân như: giấy chứng nhận quyền sở hữu đất (RTC). Giống như tuyệt đại đa số 650 triệu người dân Ấn Độ sống tại các vùng nông thôn, Ereya không có gì khác ngoài những thửa ruộng tư. Mỗi

khi muốn đi vay tiền ngân hàng để mua cây giống hoặc để làm một việc gì khác, người ta đều phải xuất trình giấy chứng nhận quyền sở hữu đất của mình. Tương tự, khi

Một kiốt tin học tại Ấn Độ

đi nhận tiền cứu trợ từ chính phủ trong trường hợp mùa màng bị mất do thiên tai hay để có thể mua phân bón giá rẻ của chính quyền bang, ông Erya cũng phải có RTC. Cho tới gần đây, để có được thứ giấy tờ quý giá này là cả một hành trình xin xỏ đầy gian khó của người dân. “Đó thực sự là một cơn ác mộng!” - Karigowda Krishna, một nông dân thuộc vùng Mandhya cách thành phố Bangalore (thủ phủ bang Karnataka) 3 giờ ô tô chạy, than thở. Một viên chức địa chính tại đây phụ trách cùng lúc nhiều địa bàn khác nhau trong vùng. Do vậy, để có được RTC, người ta phải mất đến cả tuần, thậm chí cả tháng để đi lại, hối thúc viên chức địa chính phụ trách. Muốn nhanh thì phải đút lót tiền cho họ. Hệ thống quản lý hành chính như vậy đương nhiên ưu tiên những người có tiền và có chức quyền, thậm chí có những người còn thuê cả người đứng đầu các village accountant (cơ quan quản lý địa chính cấp thấp nhất một vùng) làm giấy tờ cho họ.

10 phút là xong tất cả

Từ nay trở đi, 7 triệu nông dân ở Karnataka đều có thể lấy được RTC của mình chỉ trong vòng 10 phút và tốn 15 rupi (tương đương khoảng 10.000 đồng Việt Nam) tiền lệ phí. Để chứng tỏ nền công nghiệp tin học của Ấn Độ nói chung và của bang Karnataka nói riêng (Bangalore được so sánh ngang với thung lũng Silicon của Mỹ về mặt phát triển công nghệ thông tin) có thể xuất khẩu được, chính quyền bang

Karnataka đã quyết định thí điểm tin học hóa toàn bộ thủ tục cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu đất đối với tất cả các loại đất (đất ở cũng như đất canh tác). Điều đầu tiên mà chính quyền bang này làm là cho lắp đặt các kiốt tin học (còn gọi là các “trung tâm Bhoomi”) tại 177 địa phương của toàn bang. Các kiốt tin học này cho phép cấp các loại giấy tờ về đất đai từ giấy chứng nhận quyền sở hữu tới giấy ghi nhận những thay đổi về RTC. Việc lắp đặt các kiốt tin học trên là một hoạt động nằm trong Dự án Bhoomi của bang Karnataka. Ngay khi những kiốt tin học tỏ rõ sự ưu việt, có đến gần 9.000 village accountant của bang Karnataka được dẹp bỏ. Hiện Dự án Bhoomi đang được xem như một mô hình mẫu về công tác quản lý điện tử tại các vùng nông thôn.

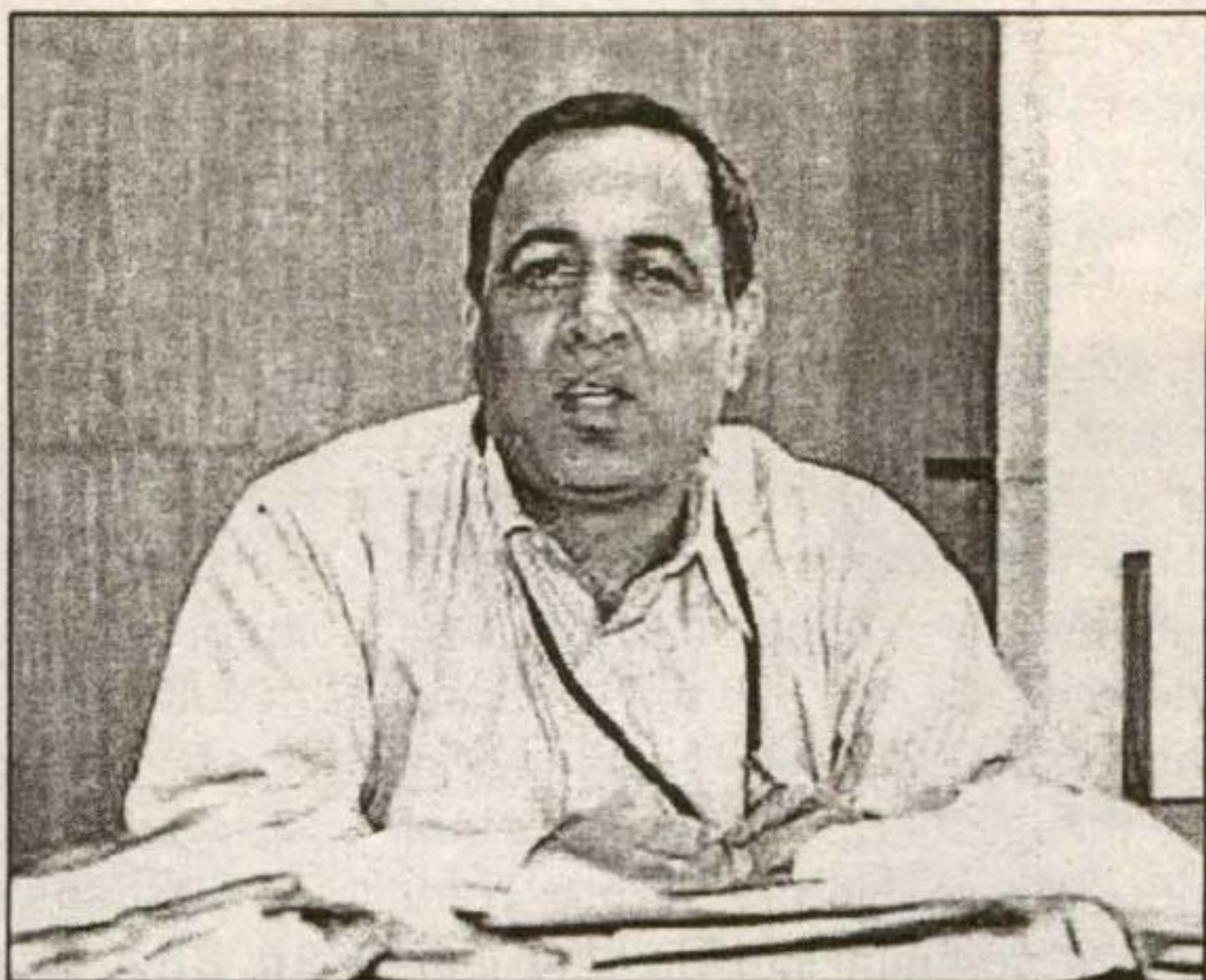
Trước các kiốt tin học, từ người nông dân nghèo khó tới những ông chủ lớn đều phải xếp hàng theo trình tự. “Cách làm này đặc biệt hiệu quả, nạn tham nhũng và tình trạng ưu ái những người có tiền, có quyền được loại bỏ” - Shiva Rudraiah, phó giám đốc Dự án Bhoomi cho biết. Đơn giản và hiệu quả, dự án này là thành quả 8 năm lao động của một đội ngũ các nhà khoa học công nghệ đầu ngành của thành phố Bangalore. “Cái khó nhất của dự án này là khâu nhập dữ liệu. Hiện trên toàn bang Karnataka có đến gần 1 tỉ RTC. Những quyển sổ đăng ký có đến hàng hà sa số sai sót” - Rajeev

Chawla, công trình sư của dự án nhận xét. “Một khó khăn khác đến từ sự bất hợp tác của chính quyền các cơ quan địa chính. Mọi người đều nghĩ rằng chúng tôi sẽ phải bỏ dở dự án. Mặt khác, bộ máy hành chính phụ trách việc cấp những thủ tục, giấy tờ địa chính

có nạn nhận hối lộ nhiều nhất Ấn Độ. Đó là chưa kể đến trình độ chuyên môn tin học thấp kém của các nhân viên địa chính. Tất cả những điều trên đã làm cho việc thực hiện Dự án Bhoomi trở nên khó khăn và bị kéo dài” - Rajeev Chawla, giải thích thêm.

Sự quyết tâm là điều quan trọng

Sự thành công của Dự án Bhoomi trước hết phụ thuộc vào vấn đề nhân sự. Rajeev Chawla là kỹ sư tin học và rất nổi tiếng về sự kiên trì đeo bám thực hiện các dự án, công việc - một thái độ hiếm có trong bộ máy hành chính của Ấn Độ. “Tám bằng kỹ sư tin học của tôi chẳng là gì, điều quan trọng là sự quyết tâm đi tới cùng sự việc” - Rajeev Chawla quả quyết. Để tạo cơ sở dữ liệu cho Dự án Bhoomi, Rajeev Chawla đã xé rào khi thuê các công ty tin học tư nhân nhập dữ liệu - một điều chưa từng xảy ra đối với một dự án cấp nhà nước

Rajeev Chawla - công trình sư của Dự án Bhoomi

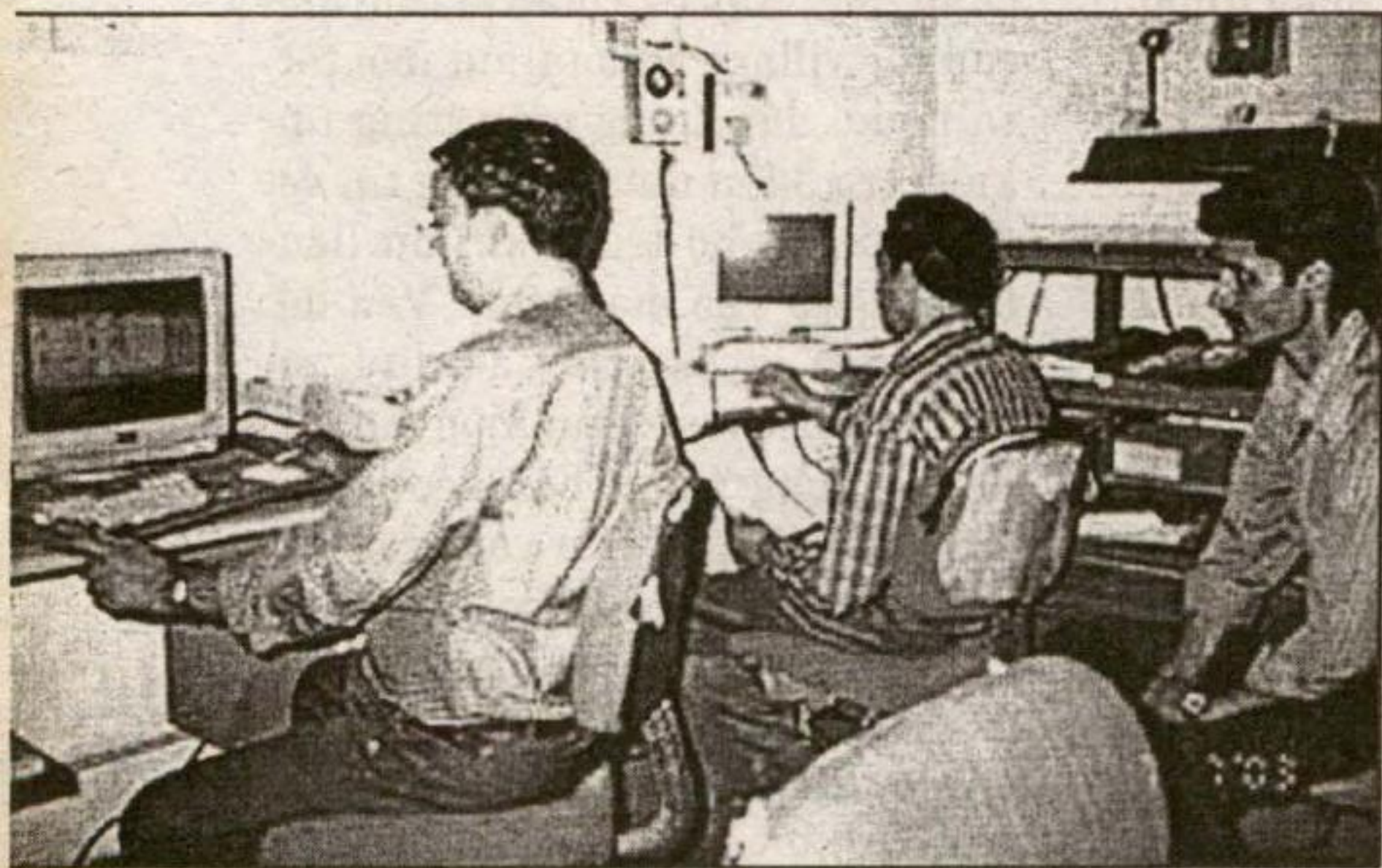
ở Ấn Độ. Chưa hết, viên kỹ sư này còn yêu cầu các công ty trên phải cùng làm việc với nhân viên của các village accountant vì chỉ có họ mới có thể “giải mã” được những chữ viết nguệch ngoạc của mình trong các cuốn sổ ghi chép địa chính để tránh tình trạng sai sót. Để chắc chắn hơn, Rajeev Chawla còn yêu cầu các village accountant mời tất cả người dân trong toàn bang tới kiểm tra 3 lần những thông tin về đất đai của họ trước khi dữ liệu được nhập vào máy tính. Vấn đề tiếp theo là làm sao để duy trì những chiếc máy tính hiện đại tại những vùng nông thôn hẻo lánh. Nên biết rằng tất cả các kiốt tin học phải luôn được kết nối vào một hệ thống máy chủ lưu dữ liệu để đảm bảo được tính kịp thời cũng như an toàn về thông tin. Đương nhiên, những người hiện đang làm việc tại các cơ quan địa chính sẽ không mấy quan tâm tới việc trông

coi máy tính vì hai lý do: thứ nhất, do tuổi tác hạn chế trình độ tiếp nhận thông tin công nghệ; kể đến là với các kiốt tin học, họ sẽ không còn được nhận tiền đút lót như trước đây. Để giải quyết điều này, chính phủ Ấn Độ đã có chính sách cho những ai không muốn tiếp tục làm việc hưởng hưu sớm, đồng thời ưu tiên tuyển dụng con em họ. Cho đến nay, đã có 2.300 con em trong ngành được đào tạo để sử dụng các hệ thống kiốt tin học tại Trung tâm quốc gia về đào tạo tin học. Năm 2001, tức 4 năm sau khi khởi động Dự án Bhoomi, kiốt tin học đầu tiên đã được mở. Hiện đã có 203 kiốt như vậy được mọc lên và tất cả đều được trang bị máy phát điện để phòng khi điện lưới bị cắt. Trung bình hàng tháng, các kiốt tin học của bang Karnataka cấp 1 triệu RTC, thu về được 15 triệu rupi tiền lệ phí. Đối với vấn đề an ninh thông

tin, nhân viên phụ trách các kiốt tin học chỉ được phép truy cập vào cơ sở dữ liệu đất đai thuộc địa bàn họ quản lý. Mỗi khi cần chỉnh sửa một bộ hồ sơ như mua, bán, cho hay thừa kế..., người phụ trách phải cung cấp cho máy tính dấu vân tay. “Khi có vấn đề, người ta biết ngay ai đã phụ trách hồ sơ chỉnh sửa đó. Các viên chức bây giờ không thể chối bỏ trách nhiệm của họ như trước được” - Rajeev Chawla giải thích.

Sự thành công ban đầu của Dự án Bhoomi đang làm cho giới chuyên môn nghĩ tới việc tin học hóa nhiều thủ tục hành chính khác ở nông thôn. “Cơ sở hạ tầng chúng tôi phát triển cho dự án này đủ để làm nền tảng cho mọi thủ tục hành chính khác tại các vùng nông thôn - Rajeev Chawla phấn khởi cho biết - Hiện dự án thí điểm đang được áp dụng tại một số vùng của

Karnataka. Thủ tục cấp giấy khai sinh, giấy báo tử, giấy chứng nhận thương tật, hóa đơn tiền thuê đất..., tất cả rồi sẽ được tin học hóa. Mục tiêu của chúng tôi là tin học hóa 42 dịch vụ hành chính công”. Bước tiếp theo của dự án sẽ là mở hẳn các điểm truy cập Internet tại các vùng nông thôn để

Cảnh làm việc của các chuyên viên tin học thực hiện Dự án Bhoomi

giúp nông dân tìm kiếm thị trường tiêu thụ nông sản cũng như tìm hiểu các kỹ thuật gieo trồng tiên tiến... Đây là một viễn cảnh hoàn toàn tươi sáng.

Mô hình cần noi theo

Vikram Chand, chuyên viên về quản lý dịch vụ công của Ngân hàng Thế giới tại New Delhi nhận định: “Dự án Bhoomi là một ví dụ điển hình về công tác quản lý điện tử, chứng tỏ rằng những kỹ thuật hiện đại không chỉ làm giảm chi phí cho các dịch vụ công mà còn giúp loại bỏ được tệ tham ô hối lộ và cải thiện được bộ máy hành chính nói chung. Đây rõ ràng là một mô hình cần noi theo”. Cũng theo ông Vikram, bài học quan trọng nhất cần rút ra từ thành công của Dự án Bhoomi là nên để một người chỉ đạo dự án từ đầu tới cuối. Trong trường hợp Dự án Bhoomi, việc Rajeev Chawla có cả trình độ chuyên môn về tin học lẫn những khả năng về quản lý hành chính là một lợi thế. Sự hậu thuẫn về mặt chính trị cũng hết sức quan trọng. Dự án Bhoomi làm nhiều viên chức thuộc các cơ quan địa chính “mất cửa làm ăn” nên đương nhiên họ tìm mọi cách để ngăn cản, kể cả việc vận động hành lang ở các cấp cao hơn. Nếu chính phủ không kiên quyết trong đường lối chính trị, dự án này khó mà thực hiện được. Cuối cùng, chính quyền bang Karnataka đã không đánh giá sai năng lực của các kỹ sư tin học của thành phố Bangalore.

Ông Vikram cho rằng, về

nguyên tắc, mô hình dự án trên của Ấn Độ có thể áp dụng được với các nước đang phát triển, với điều kiện nước đó ít nhất phải đảm bảo được hệ thống điện lưới ổn định cho các vùng nông thôn. Nếu người chỉ đạo dự án được bảo đảm sẽ không có chuyện thay thế vị trí lãnh đạo của anh ta, một đội ngũ kỹ thuật viên giỏi cùng với sự hậu thuẫn của chính quyền trung ương, thì chẳng có lý do gì khiến một dự án kiểu như Bhoomi không thực hiện được. Sự phối hợp trên còn có thể được áp dụng cho tất cả các dự án quản lý điện tử khác ở thành thị cũng như nông thôn. Việc hợp tác với lĩnh vực tư nhân cũng đem lại nhiều lợi ích. Bởi lẽ, các doanh nghiệp tư nhân cũng có thể có những kỹ thuật quản lý mới, hiệu quả hơn. Ngoài ra, việc huy động vốn trong lĩnh vực này cũng hết sức cần thiết.

(Tổng hợp)

BẠN CÓ BIẾT?

♦ 1 triệu là con số khách du lịch đến thăm Công viên Thực vật hoàng gia Anh ở Kew (Surrey) mỗi năm. Công viên rộng 132ha, gồm 40 tòa nhà lịch sử, chứa 40.000 loài thực vật. Công viên này trở thành di sản văn hóa thế giới từ 3-7-2003.

♦ 350 lần trong cuộc đời cụ Maurice Creswick đi hiến máu. Cụ được ghi vào sách kỷ lục Guinness, đây là lần thứ 14 cụ phá kỷ lục cũ của chính mình. Cứ 56 ngày, cụ Creswick, 79 tuổi, người Nam Phi lại đi hiến 480ml máu. **Q.V**

Gregory Olsen (bìa phải) cùng đội bay Soyuz TMA-7

Khí du khách vũ trụ là nhà khoa học

THẢO VY

Ngày nay, du lịch vũ trụ không còn là chuyện xa xôi, lạ lẫm. Năm 2001, nhà triệu phú người Mỹ 60 tuổi Dennis Tito và năm 2002, doanh nhân người Nam Phi 27 tuổi Mark Shuttleworth đã bay lên Trạm không gian quốc tế (ISS) bằng tàu vũ trụ Soyuz của Nga. Ngày 1-10-2005, trên con tàu Soyuz TMA-7, công dân Mỹ 59 tuổi Gregory Olsen cũng đã lên đường tới ISS.

Nhà khoa học biết làm giàu và mê vũ trụ

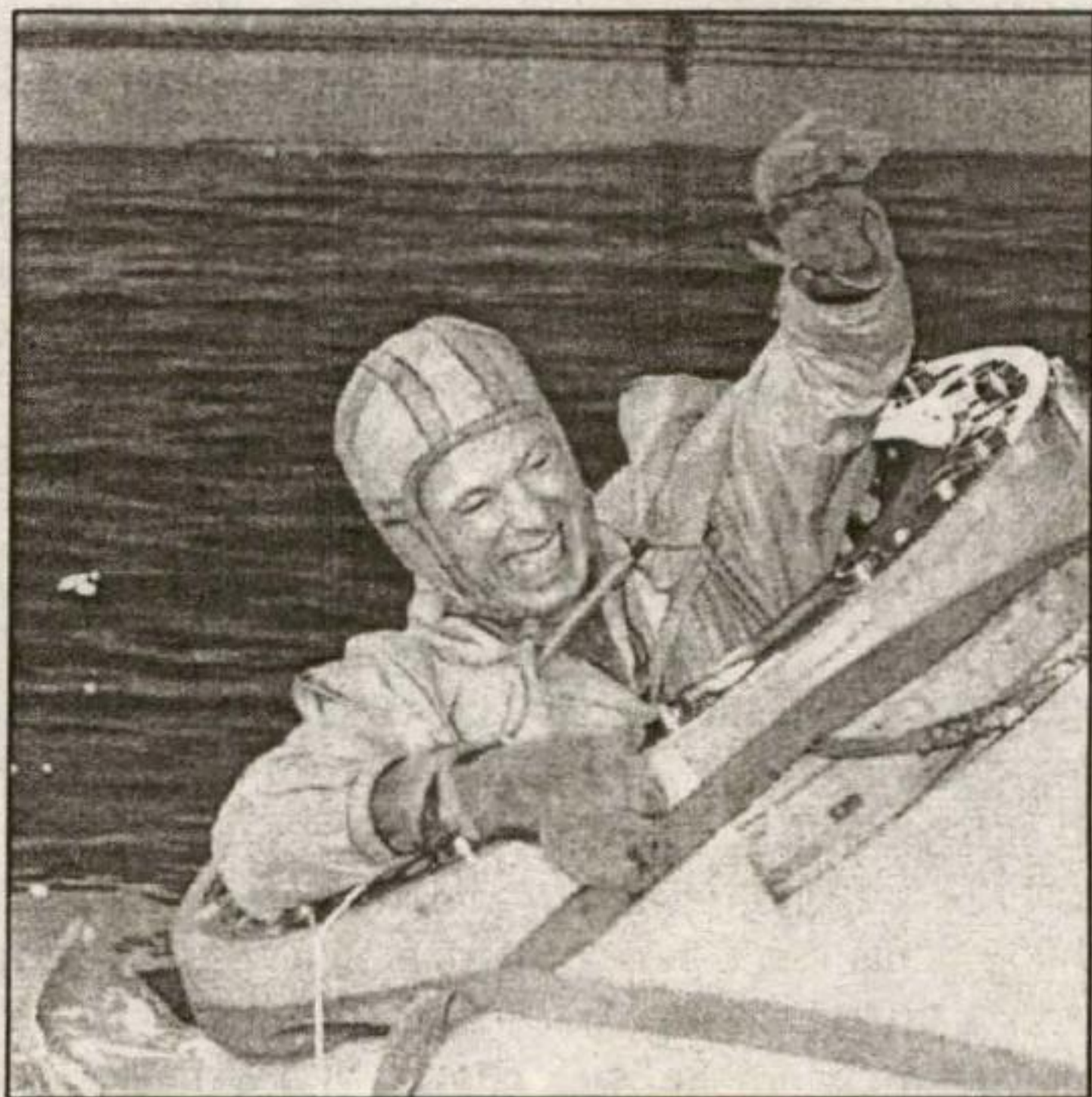
Gần giống với hai khách du lịch vũ trụ trước đó, Olsen là nhà doanh nghiệp, nhưng nếu muốn chính xác hơn thì phải gọi ông là nhà khoa học chuyên nghiệp biết điều hành doanh nghiệp một cách không kém phần chuyên nghiệp. Olsen chính là nhà sáng lập đồng thời là chủ tịch Công ty Sensor Unlimited chuyên nghiên cứu các vấn đề mới trong lĩnh vực quang học và đã chế tạo thành công nhiều loại máy chụp ảnh hồng ngoại, máy quay phim hồng ngoại, các thiết bị quang điện cho hệ thống truyền thông quang học. Kết quả nghiên cứu và năng lực sản xuất của Sensor Unlimited rất cao, đến nỗi NASA (Cơ quan Hàng không và vũ trụ quốc gia Mỹ) đã không ngần ngại hợp tác với công ty này. Về mặt khoa học,

tiến sĩ Gregory Olsen, giảng viên Học viện Kỹ thuật điện - điện tử, thành viên Hội Laser - quang điện, Hội Quang học và Liên đoàn Kỹ nghệ pha lê Mỹ, từng nhận được giải thưởng Aron Kressel của Hiệp hội Laser và nhiều giải thưởng của chính phủ Mỹ dành cho lĩnh vực khoa học ứng dụng. Ông cũng nhiều lần nhận được giải thưởng "Chủ doanh nghiệp nhỏ trong năm" của bang New Jersey, giải "Nhà sáng chế trong năm", giải "Doanh nhân trong năm", v.v. Nhưng quan trọng nhất, ông là tác giả của hơn 100 công trình nghiên cứu khoa học có giá trị và 12 bằng phát minh, sáng chế.

Trong xã hội Mỹ trước đây từng có không ít người trở thành triệu phú từ chân đánh giày, giao hàng, giúp việc... Những trường hợp như thế ngày một hiếm, song ngày nay ở Mỹ rộ lên hiện tượng các nhà khoa học giàu lên nhanh chóng nhờ những phát minh, sáng chế hay nhờ việc kết quả các công trình nghiên cứu của mình tìm được ứng dụng thực tiễn. Gregory Olsen là một thí dụ điển hình. Doanh nghiệp nặng tính "khoa học kỹ thuật" của ông tuy không lớn nhưng hoạt động cực kỳ hiệu quả, mang lại cho ông hàng trăm triệu đôla lợi nhuận. Nhờ đó, ông đã không ngần ngại bỏ ra 20 triệu đôla "tiền vé" cho chuyến bay vào vũ trụ. Cần biết rằng Olsen giàu có đến mức đã mua hẳn một trang trại trồng nho ở Nam Phi và xây dựng hẳn một

nhà máy sản xuất rượu vang. Chuyến bay lên vũ trụ lần này, dù đặt nặng mục đích khoa học nhưng Olsen vẫn không quên chuyện làm ăn: ông đưa theo mấy trăm miếng nhãn rượu để lấy dấu chứng nhận của ISS với mục đích sau đó đem về Trái đất dán vào những chai rượu quý do công ty của ông sản xuất - những chai rượu đặc biệt ấy chắc chắn sẽ được bán rất chạy dù với giá cao gấp hàng trăm lần!

Trả lời phỏng vấn của các cơ quan truyền thông, Gregory Olsen luôn tỏ ra rất không hài lòng khi được gọi là khách du lịch vũ trụ. Ông có một số dự án nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực quang học trong thời gian "lưu trú" trên trạm không gian, vì vậy ông coi mình (và thích được gọi) là nhà nghiên cứu vũ trụ tư nhân. Trong một tuần trên quỹ đạo, tiến sĩ Olsen thực hiện một loạt thí nghiệm nhằm tổng hợp (trong điều kiện phi trọng lực)

Olsen đang luyện tập

● Gregory Olsen đưa theo lên vũ trụ mấy trăm miếng nhãn rượu để lấy dấu chứng nhận của ISS với mục đích sau đó đem về Trái đất dán vào những chai rượu quý do công ty của ông sản xuất - những chai rượu đặc biệt ấy chắc chắn sẽ được bán rất chạy dù với giá cao gấp hàng trăm lần!

● Nhân chuyến bay này, Olsen còn có ý định xây dựng một chương trình giáo dục cho học sinh, sinh viên Mỹ. Từ trạm quỹ đạo, ông tổ chức cầu truyền hình để giao lưu với sinh viên các trường kỹ thuật Mỹ nhằm khơi gợi ở họ quyết tâm theo đuổi những ngành kỹ thuật mũi nhọn.

pha lê tinh thể lớn dùng trong công nghệ sản xuất các thiết bị quang học kỹ thuật cao. Các nguyên vật liệu do tự tay ông tổng hợp trong vũ trụ sẽ giúp ông đánh giá được sự biến thiên nhiệt của môi trường khí quyển Trái đất và phân tích chính xác mức độ "nhiễm bẩn" của môi trường này. Ngoài ra, với các thiết bị quang học chính xác của mình, từ độ cao vũ trụ, Olsen còn nghiên cứu tình trạng sản xuất nông nghiệp trên bề mặt Trái đất (ông chủ trang trại có khác!). Trước khi lên đường, Olsen đã khẳng định rằng tất cả những nghiên cứu, thí nghiệm của ông trên trạm không gian chắc chắn sẽ thành công tốt đẹp và đạt hiệu quả kinh tế cao khi được đưa vào ứng dụng thực tiễn, thừa sức bù đắp những chi phí đã bỏ ra. Những tư duy và hành động trên đây của Olsen chính là những gì mà cho đến nay các nhà du hành vũ trụ "chuyên nghiệp" chỉ sống và hoạt động bằng ngân sách nhà nước chưa có được, dù họ là người Nga hay

người Mỹ.

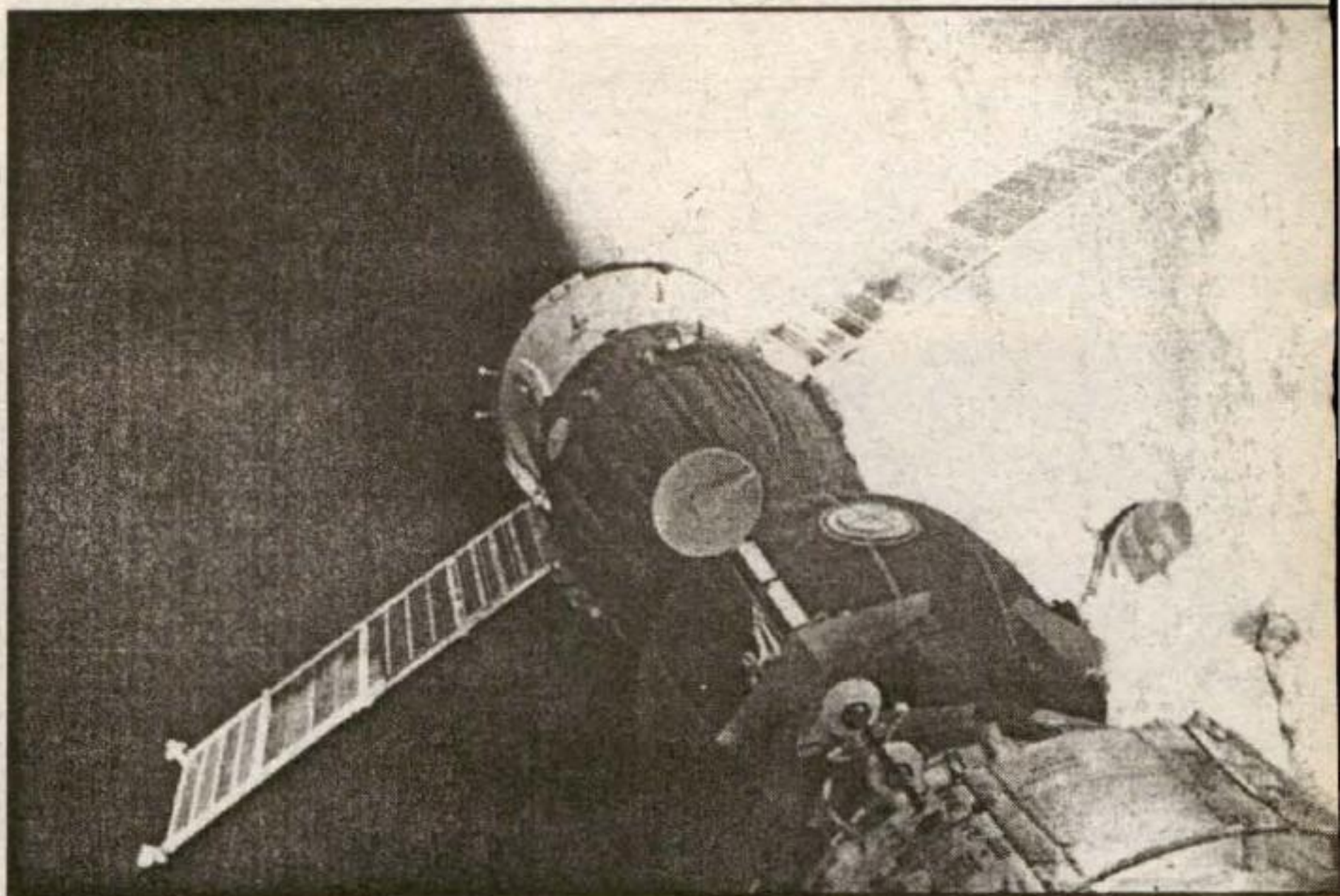
Kích thích lòng đam mê khám phá vũ trụ

Cũng cần nhìn nhận rằng dù rất tự tin, Olsen không phải là người chủ quan đến cực đoan. Trước những ý kiến nghi ngại về tính kinh tế của chuyến bay, Olsen tỏ ra bình thản và cho biết: "Dù chuyến bay của tôi có bị lỗ hữu hình thì vẫn mang lại cho công ty của tôi và hơn thế nữa - đất nước của tôi - những cái lợi vô hình". Thật vậy, nhân chuyến bay này, Olsen còn có ý định xây dựng một chương trình giáo dục cho học sinh, sinh viên Mỹ. Từ trạm quỹ đạo, ông tổ chức cầu truyền hình để giao lưu với sinh viên các trường kỹ thuật Mỹ nhằm khơi gợi ở họ quyết tâm theo đuổi những ngành kỹ thuật mũi nhọn. Ông còn cho biết là sau khi trở về Trái đất, ông sẽ đi nói chuyện về chuyến bay này ở các trường đại học và cho xuất bản một cuốn sách về ấn tượng, cảm nhận của mình trong những ngày sống và làm việc trên quỹ đạo để kích thích thế hệ trẻ nước Mỹ lòng ham mê khám phá vũ trụ. Chỉ cần một số ít trong đó có được lòng ham mê thực sự nhờ những kích thích ấy và đi theo con đường này thì nguồn nhân lực trong lĩnh vực chinh phục vũ trụ của nước Mỹ sẽ dồi dào thêm. Olsen thú nhận là lòng đam mê vũ trụ của ông được đánh thức bởi sự kiện Liên Xô phóng vệ tinh nhân tạo vào năm 1957 và đặc biệt là khi Yuri Gagarin thay mặt cho loài người lần đầu tiên bay vào vũ trụ.

Để bay vào vũ trụ, Gregory Olsen đã phải trải qua khóa huấn luyện cực kỳ gian khó ở Trung tâm đào tạo các nhà du hành vũ trụ Zvezdnoy của Nga. Mọi bài tập ông đều thực hiện khá tốt, nhưng

trở ngại lớn nhất của ông là môn học tiếng Nga, đặc biệt là khâu phát âm - cho đến nay ông vẫn chưa thể nói được một câu tiếng Nga cho rành rọt. Tuy nhiên, người ta vẫn hy vọng rằng hai nhà du hành vũ trụ "bạn đường" (và sẽ "trực chiến" lâu dài trên ISS) là William Makarthur (người Mỹ) và Valeri Tokarev (người Nga nhưng rất giỏi tiếng Anh) sẽ giúp ông vượt qua được rào chắn ngôn ngữ để phối hợp hành động.

Ước mơ được bay vào vũ trụ của những con người bình thường đang từng bước trở thành hiện thực. Người ta đã tổ chức ra nhiều hiệp hội, đưa ra nhiều ý tưởng, tiến hành nhiều thử nghiệm và cuối cùng Tổ chức Space Frontier Foundation đã được thành lập. Đó là một dạng hội liên hiệp các công ty Mỹ hoạt động trong lĩnh vực không gian - vũ trụ, với mục đích phát triển các chương trình hàng không vũ trụ tư nhân. Trở ngại lớn nhất cho các chương trình này vẫn là phương diện tài chính - vấn đề muôn thuở. Chưa nói đến cơ sở hạ tầng và các khoản đầu tư cho nghiên cứu, chế tạo tàu vũ trụ, chỉ riêng vật không thể thiếu cho người muốn lên vũ trụ là bộ đồ du hành thôi giá thành đã không dưới 3 triệu đôla. "Giá cước" để đưa 1kg lên trạm quỹ đạo bằng tàu Soyuz của Nga là 4.500 đôla. Hiện nay, Hãng Space Adventures - cơ sở duy nhất thực hiện chức năng

Tàu Soyuz TMA-7

môi giới du lịch vũ trụ - đang "chào hàng" một loạt hoạt động giải trí liên quan đến thám hiểm vũ trụ, chẳng hạn, với 5.500 đôla, bạn có thể thực sự trải nghiệm tình trạng không trọng lực trên máy bay dân dụng Il 76 của Nga khi máy bay thực hiện cú lộn nhào có tên "thòng lọng tử thần". Với 12.500 đôla - vượt bức tường âm thanh trên máy bay chiến đấu siêu thanh Mig 25 cũng của Nga. Một khóa huấn luyện nhà du hành nghiệp dư, trong đó có 2 tuần thực tập tại trung tâm đào tạo các nhà du hành vũ trụ Zvezdnoy, có giá 200.000 đôla. Tuy nhiên, giá "vé" 20 triệu đôla cho chuyến bay lên trạm không gian vẫn còn quá "chát" đối với nhiều người. Gần đây ở Mỹ đã xuất hiện những hãng tư nhân có ý định (và có khả năng) chế tạo tàu vũ trụ. Đại diện các hãng này cho biết chẳng bao lâu nữa, vấn đề giá cả cho khách du lịch vũ trụ sẽ không còn căng thẳng như bây giờ nữa. Chính Gregory Olsen cũng rất hy vọng vào điều đó.

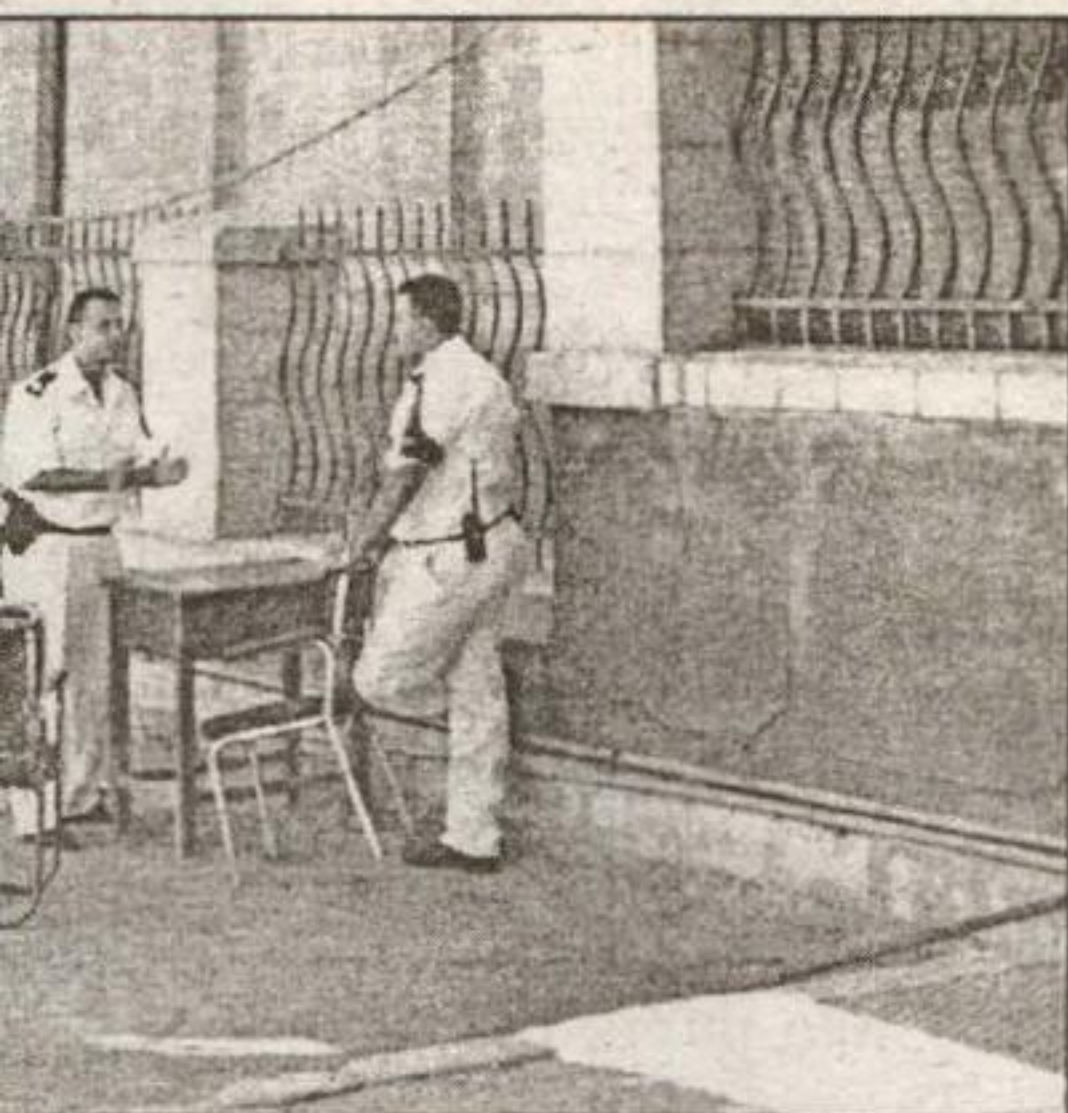
(Theo Izvestia, 10.2005)

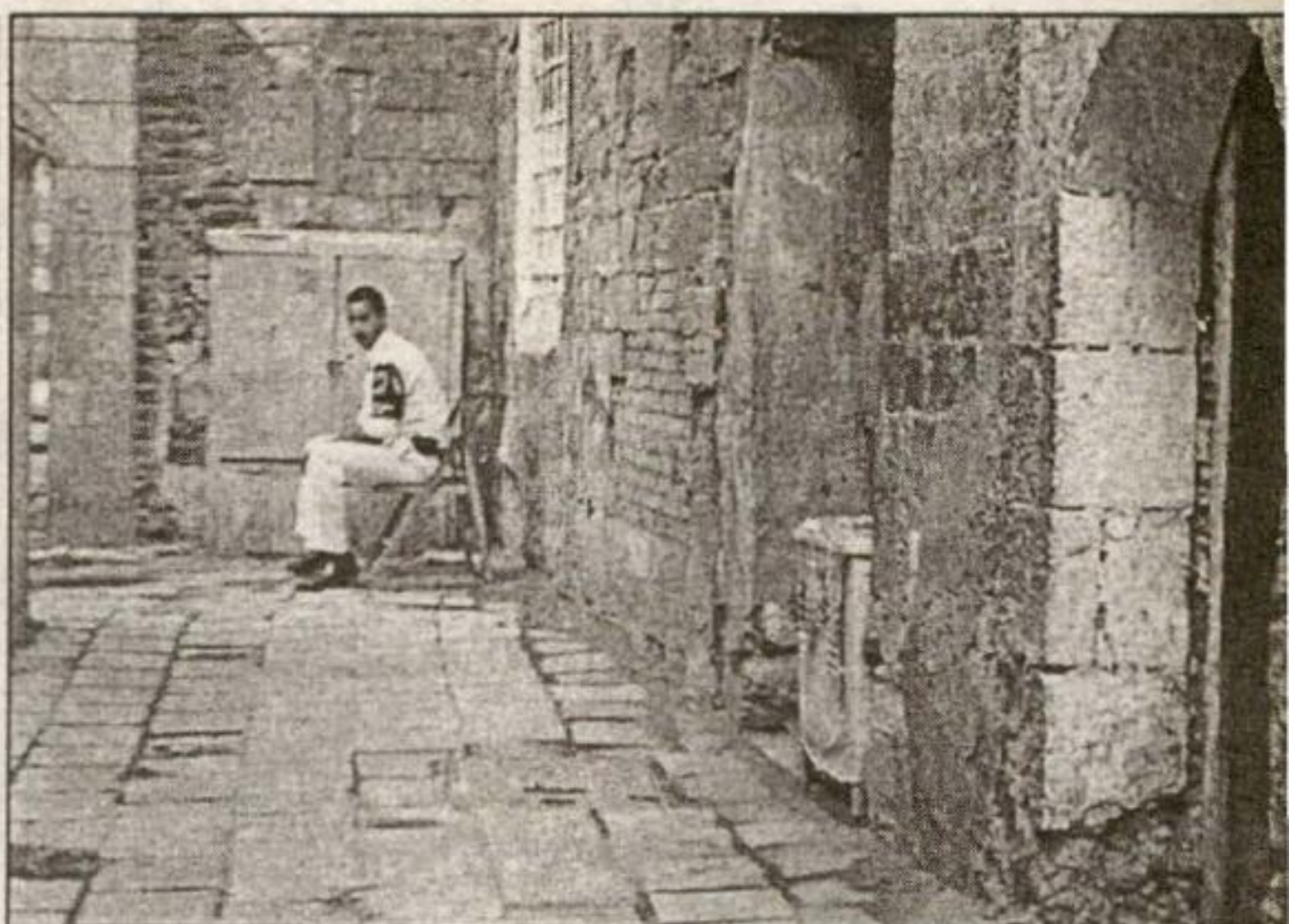
Vào vùng 50°C

MAI MAI HƯƠNG

▶ Sau 27 giờ không ngủ được một giấc cho ra trò với hai trạm quá cảnh ở Bangkok (Thái Lan) và Dubai (Các tiểu vương quốc Ảrập thống nhất), mỗi nơi phải chờ đợi chuyển bay đến 6 tiếng đồng hồ, cuối cùng tôi cũng tới được điểm cuối của hành trình hơn 5.000 cây số: Cairo, thủ đô Ai Cập. Từ đây bắt đầu những chuyến tham quan thú vị đến với kim tự tháp cổ kính, sông Nile hiền hòa và những vùng sa mạc nhiệt độ ban ngày lên đến 50°C. Nhưng xin để những quyển sách hướng dẫn du lịch dùng lời hoa mỹ giới thiệu về Cairo và Ai Cập ra một bên, trong loạt bài viết này xin dành để nói nhiều đến những điều có lẽ không có trong sách du lịch.

Cảnh sát du lịch đôi ca trực trên một góc phố ở khu Zamalek

Ở một góc hẻm trong khu phố cổ của Cairo cũng có cảnh sát ngồi trực

Kỳ 1: AN NINH VÙNG NÓNG

Không cần phải có mặt ở Đại sứ quán Ai Cập tại Hà Nội để nộp đơn trực tiếp và chờ phỏng vấn, từ TP. Hồ Chí Minh chỉ cần gửi hồ sơ đến cơ quan này qua đường bưu điện, một ngày sau khi hồ sơ được nhận là có thể lấy được visa. Nhưng vì sợ thất lạc giấy tờ, nhất là hộ chiếu và vé máy bay, như các vụ mất mát bưu phẩm trên đường chuyển phát nhanh mà báo chí đã đề cập đến trước đó không lâu, tôi chọn cách nhờ một người bạn lấy giúp visa ngay tại Cairo. Cũng chỉ mất một ngày để xin được giấy phép nhập cảnh. Visa được fax sang Việt Nam và với bản fax này tôi vẫn có thể đi qua cửa khẩu sân bay.

Nụ cười cửa khẩu

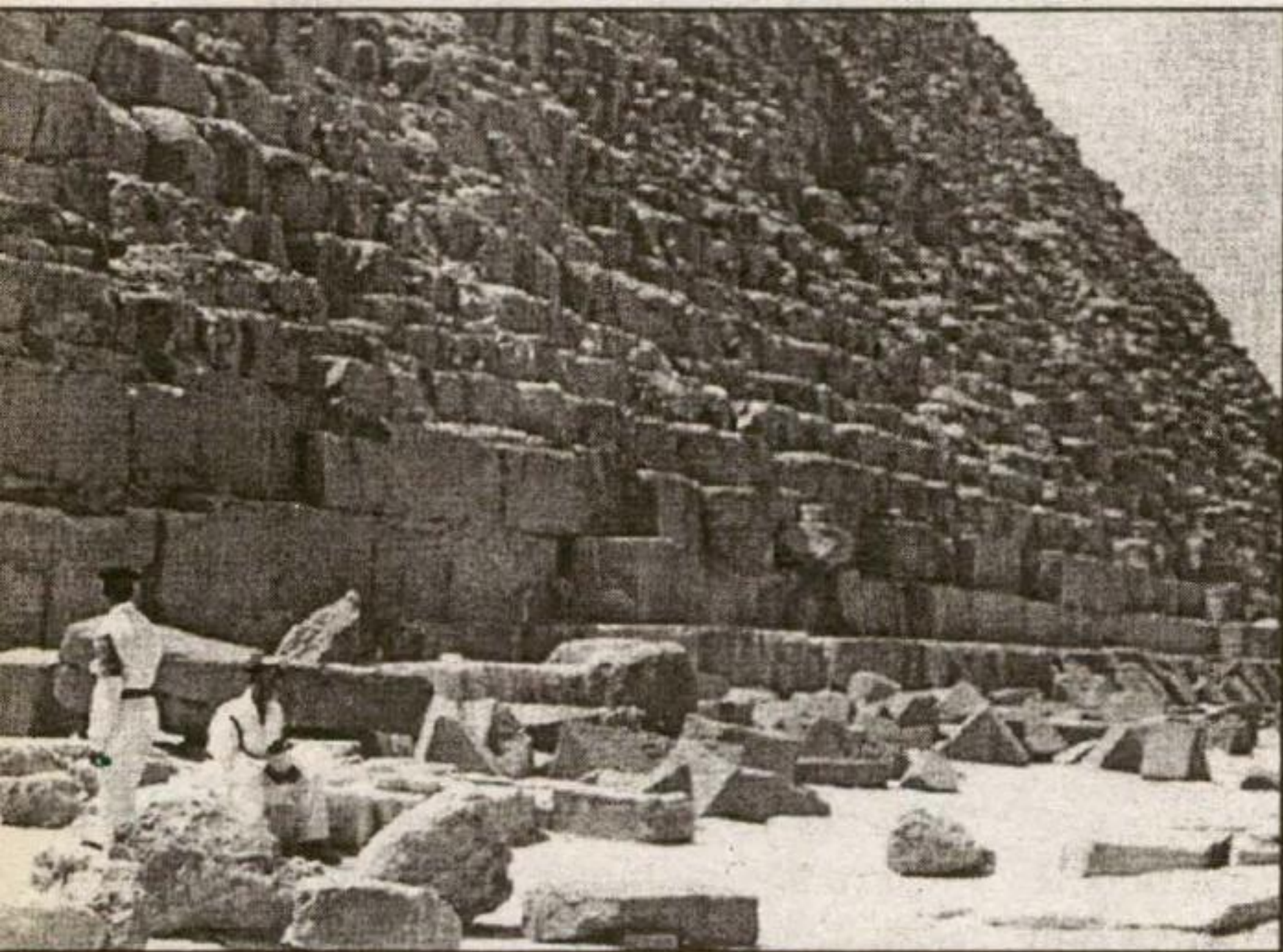
Ga đến số 2 của sân bay quốc tế Cairo bé đến khó tin. Khu vực làm thủ tục nhập cảnh là một sảnh rộng

chưa tới 200m² và khi 300 hành khách trên chuyến bay EK923 của hãng hàng không Emirates từ Dubai đến đổ xuống, nơi này lập tức đông như chợ phiên. Chỉ có 4 quầy làm thủ tục, thế mà trong vòng 45 phút, chả biết làm thế nào mà nhân viên hải quan đã đóng xong dấu nhập cảnh vào hộ chiếu cho gần 300 con người đang khá mệt mỏi sau chuyến đi dài 3 tiếng đồng hồ. Nhưng tôi lại gặp rắc rối ngay tại cửa khẩu này.

Không nhớ nổi một từ nào trong cái tên khách sạn nửa Anh nửa Ảrập dài và phức tạp, tôi liếc để trống mục địa chỉ lưu trú trên tờ khai hải quan. Nhân viên hải quan ở quầy thủ tục lướt qua tờ khai và bản fax visa của tôi, nghiêm mặt bảo ra góc sảnh ngồi chờ. 40 phút sau, một ông già, có vẻ như là sếp của bộ phận này gọi tôi đến. Chẳng

thêm đáp lại lời chào hết sức thân thiện, ông già nghiêm mặt hỏi: “Sẽ lưu trú ở đâu?”. Nghe xong lý do quên địa chỉ của tôi, vẫn với vẻ mặt lạnh như tiền ông ta bắt đầu *thăm vấn*: sống ở đâu tại Việt Nam, thu nhập như thế nào, đi một mình hay với ai khác, mang theo bao nhiêu tiền, có gia đình hay chưa, đến Cairo để làm gì, có thể tin dụng không... Tôi ngoan ngoãn trả lời nhưng những câu hỏi liên quan đến tiền bạc thì vờ như không nghe được thứ tiếng Anh giọng Ả-rập chần chịt để khỏi phải khai tiếp. Ngán ngấm, ông ta gằn từng chữ có vẻ bức bối: “OK, nghề nghiệp là gì?”. Tôi trả lời ngay: “Phóng viên”. Thế là bỗng dưng ông già và người đồng nghiệp trẻ đứng bên cạnh cùng thốt lên: “A, nhà báo hả?”, rồi nở nụ cười hết sức thân thiện. Sự thay đổi thái độ nhanh chóng của họ khiến tôi hơi bất ngờ.

Theo lời hướng dẫn ân cần đột xuất của ông, tôi đi mua hai con tem visa hết 15 đôla ở quầy đổi ngoại tệ của Ngân hàng Cairo. Cả hai giúp tôi dán tem vào hộ chiếu rồi bảo trở vào quầy thủ tục, không quên với theo một câu chào rất du lịch: “Welcome to Cairo, Ms. Mai” (Chào mừng đến Cairo, cô Mai). Anh nhân viên ở quầy thủ tục ban nãy mặt lạnh như tiền giờ cũng cười thật tươi, chào: “Welcome to Cairo, journalist” (Chào mừng nhà báo đến Cairo). Đi qua cửa kiểm soát cuối cùng đặt ngay sau quầy làm thủ tục nhập cảnh, tôi lại nhận được câu “Welcome” và nụ cười thật tươi của anh cảnh sát đang gác tại đây. Không hiểu họ chỉ nghiêm mặt với những đối tượng có vấn đề và thường vui vẻ như thế với khách và hay chỉ trở nên dễ thương khi biết tôi là dân báo chí...

Cảnh sát bên khu kim tự tháp Giza

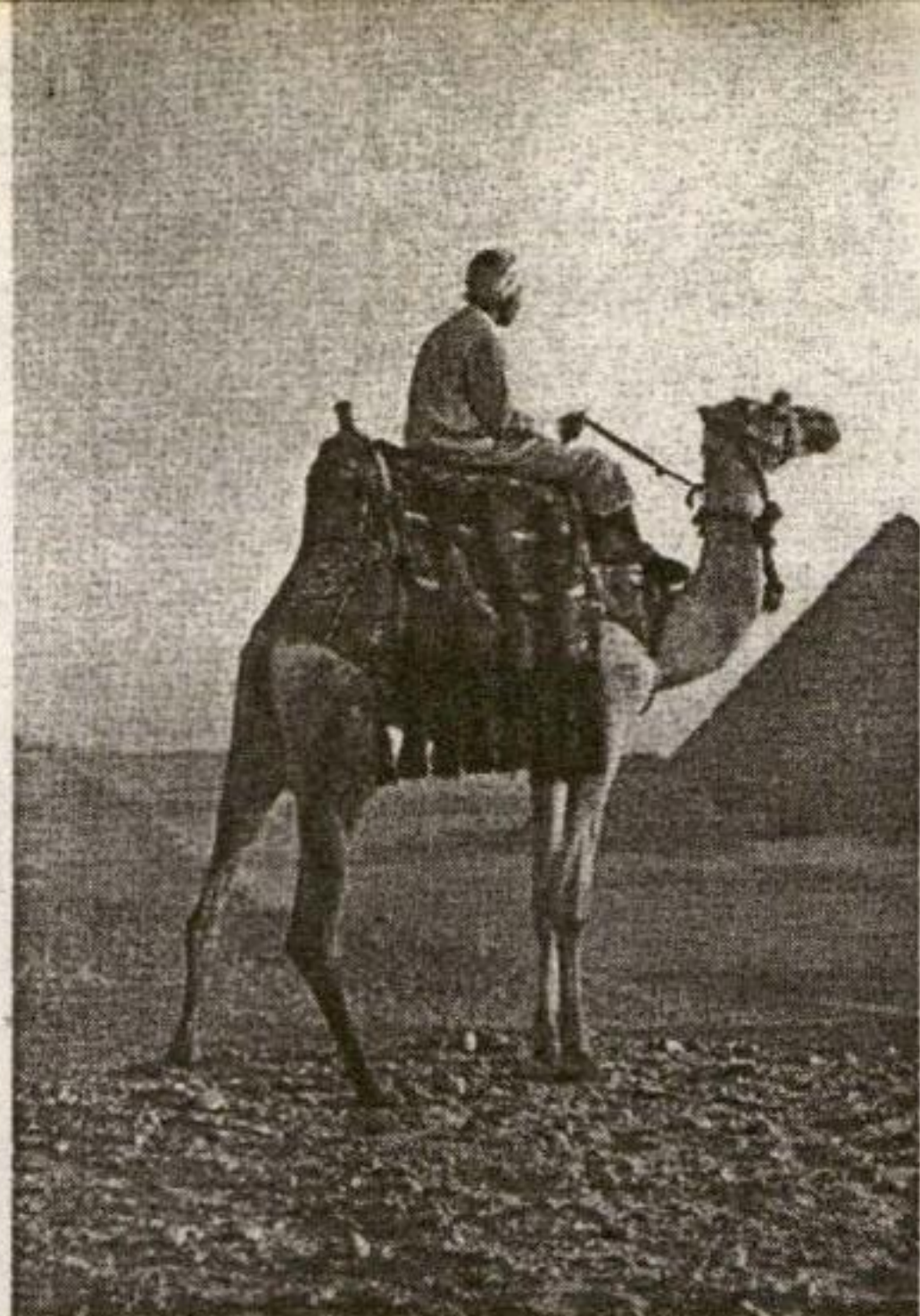
Gần một tiếng kẹt lại ở khu vực thủ tục hải quan, cuối cùng tôi cũng nhập cảnh được vào Ai Cập.

An ninh thời khủng bố

Thỉnh thoảng lại có những vụ nổ bom ở Iraq, ở Ả-rập Xê-út, mới hai tuần trước là một vụ nổ bom ở thủ đô Beirut của Lebanon. Ngay ở Ai Cập tháng bảy vừa rồi cũng đã có một vụ

nổ lớn tại khu du lịch biển nổi tiếng Sharm Al Sheik. Giữa cái thời mà ngày nào báo đài cũng ra rả đưa tin về khủng bố và đánh bom thì chẳng có gì là lạ khi thấy ở Cairo đâu đâu cũng có cảnh sát. Tại những khu vực có yếu tố quốc tế như khách sạn và các điểm du lịch, an ninh được siết chặt hơn bao giờ hết.

Lối vào của khách sạn Semiramis Intercontinental Cairo lúc nào cũng có hai cảnh sát cầm thiết bị rà chất nổ đứng trực. Bất kể là taxi, xe hơi của khách lưu trú dài hạn trong khách sạn hay xe của chính khách sạn điều đi để đón khách từ sân bay về, tất cả đều phải dừng lại vài phút trước lối vào để kiểm tra an ninh. Xe xuống bãi đậu ở tầng hầm lại bị kiểm tra một lần nữa ngay tại cửa hầm. Lần này chó nghiệp vụ sẽ đi quanh chiếc xe để đánh hơi mùi nguy hiểm. Bốn cảnh sát với 4 chú khuyến thay phiên nhau làm việc ở chốt này ngày đêm. Không riêng gì Semiramis, các khách sạn có sao khác đều yêu cầu xe hơi khi vào phải kiểm tra chất nổ. Một số nơi thậm chí không cho xe dừng đậu bên những vỉa hè quanh khách sạn. Cả người cũng bị kiểm tra, phải đi qua cửa từ, loại thường thấy ở sân bay, để dò vũ khí, chất nổ. Tôi lưu trú ở Semiramis hơn 10 ngày, cảnh sát cũng quen mặt, nhưng mỗi khi vào khách sạn có chào nhau và hỏi chuyện linh tinh thì vẫn phải qua cửa từ. Vào các khu du lịch, bảo tàng, ga tàu điện cũng phải qua cửa kiểm tra như thế. Thậm chí ở khu kim tự tháp

Với một con lạc đà, một khẩu súng và một chiếc roi, người cảnh sát này đứng gác giữa trưa nắng nóng trên một cồn cát

Saqqara, tôi còn phải khai báo với cảnh sát du lịch về tên tuổi, quốc tịch, nghề nghiệp và nơi lưu trú ở Cairo. Cảnh sát không hỏi chơi cho vui. Tất cả thông tin, kể cả biển số chiếc xe hơi tôi dùng để di chuyển, tên và số bằng lái xe của tài xế đều được ghi vào một quyển sổ to dùng.

Ngẹt thở nhất là ở Bảo tàng Ai Cập. Có khoảng 20 cảnh sát dựng chốt ở hai đầu con đường dài 400m ngay trước bảo tàng. Xe cộ không được lưu thông qua đây, trừ xe của các công ty du lịch. Khách tham quan qua cổng bảo tàng chưa cần phải mua vé nhưng nhất thiết phải vào hai phòng an ninh đặt hai bên cổng chính. Tại đó, khách phải đi qua cửa từ và đặt bất cứ thứ gì mang theo lên máy quét để kiểm tra. Ai qua cửa từ mà bị máy phát tín hiệu tít tít thì xin mời đứng sang một bên để cảnh sát dùng thiết bị dò

chất nổ rà từ đầu đến chân. Vào đến cửa tòa nhà trưng bày hiện vật lại phải qua cửa từ và đưa túi xách qua máy quét thêm một lần nữa.

Ra ngõ gặp cảnh sát

Hôm tham quan khu phố cổ nằm ở phía Nam Cairo, tôi đi cùng một anh bạn người bản xứ vào một nhà thờ Thiên Chúa giáo nhỏ và cổ kính nằm trong một góc khá khuất của khu phố này thì bị cảnh sát du lịch chặn lại ngay ngõ vào. Họ yêu cầu anh bạn đi cùng trình thẻ hướng dẫn viên du lịch. Khi bạn bảo rằng không có thẻ hướng dẫn viên, cảnh sát chỉ cho một mình tôi vào trong. Theo lời giải thích lịch sự của cảnh sát thì chẳng phải vì không có thẻ hướng dẫn viên du lịch mà bạn tôi không được vào trong nhà thờ cổ cùng tôi mà vì một lý do khác hết sức tế nhị: họ sợ một phụ nữ nước ngoài như tôi sẽ không được an toàn khi đi cùng một người đàn ông bản xứ to con vào nơi khá vắng vẻ. Thế là bạn tôi phải đứng ngoài.

Cảnh sát du lịch thường gọi là TAP (Tourist and Antiquities Police), mặc đồng phục trắng đeo lon kiểu cổ điển xuất hiện ở bất cứ khu vực nào có người nước ngoài lui tới. Nhiệm vụ chính của lực lượng này là bảo vệ người nước ngoài, nhưng ở các khu di tích, họ còn có thêm một việc khác là bảo vệ di tích khỏi sự phá hoại của những du khách ngứa tay ngứa chân. Ở những con đường của quận Zamalek, nơi tập trung nhiều văn phòng đại diện của các công ty nước ngoài, hay khu “phố Tây” Maadi, TAP đứng chốt ở ngay

tại các ngã tư. Trong khu phố cổ của Cairo, TAP ngồi trực ngay từng góc hẻm. Ngay cả ở những khu kim tự tháp, trên những đồi cát mà cái nóng có khi lên đến gần 45°C vào giữa trưa, cũng có cảnh sát du lịch cười lạc đà đứng gác.

Nhưng TAP chưa phải là lực lượng cảnh sát có quân số đông nhất ở Cairo. Hùng hậu hơn cả là cảnh sát giao thông mặc áo choàng huỳnh quang màu cam có mặt thường xuyên trên các giao lộ lớn nhỏ và bùng binh. Công việc chính của họ là hướng dẫn phân luồng giao thông và giúp người dân đi lại đúng luật chứ không phải là đứng một chỗ nào đó ở các ngã tư chờ canh xe nào vi phạm thì thổi phạt. Còn ngẫu nhất có lẽ là cảnh sát an ninh mặc áo quần màu đen đứng gác trước các cơ quan ngoại giao nước ngoài. Ở các khu thường có du khách lui tới như Bảo tàng Ai cập, phố cổ Cairo, chợ cổ Khan El Khalili..., để tăng cường an ninh, cảnh sát an ninh cũng được bố trí bên cạnh cảnh sát TAP. Họ được trang bị súng máy và đứng sau các bia chống đạn, súng ôm trên tay sẵn sàng bắn bất cứ lúc nào phát hiện ra mối nguy hiểm.

Một người đàn ông Ai Cập tôi gặp trên chuyến bay Dubai - Cairo cho biết ở nước này trong bốn cảnh sát thì có một người làm việc ở Cairo. Còn tôi thì phát hiện ra rằng ở thành phố này tìm cảnh sát dễ hơn tìm một người bán kem. Ngày cũng như đêm, cứ bước chân ra ngõ là gặp cảnh sát.

(Còn tiếp)

Từ **TỤC THỜ CHÓ** đến huyền thoại liên quan tới Lý Công Uẩn

GS. TS KIỀU THU HOẠCH

(Tiếp theo TGM 655)

Huyền thoại chó xung quanh vua sáng nghiệp nhà Lý

Về lai lịch Lý Công Uẩn, cả 3 tài liệu Hán Nôm mà chúng tôi tìm đọc đều cho thấy là có liên quan đến huyền thoại Chó.

Tài liệu thần tích *Ngọc phả cổ lục* ở xã Tam Tảo, tổng Ân Phú, huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh⁽⁴⁾ cho biết rõ bà mẹ Lý Công Uẩn tên Phạm Thị Trinh, đến làm việc ở chùa Tiêu Sơn, đêm nằm mơ thấy Thần Chó Đá rồi có mang mà sinh ra Công Uẩn.

Tài liệu *Việt sử diễn âm*, không tên tác giả, sách chữ Nôm, được soạn khoảng giữa thế kỷ 16⁽⁵⁾, khi kể về lai lịch Lý Công Uẩn, không nói rõ tên bà mẹ:

Trời cho họ Lý nổi đời

Tên là Công Uẩn quê người

Bắc Giang

Cổ Pháp chùa ấy là hương

Vốn xưa mẹ thường ở đấy hôm mai

Cha thác những ngày còn thai

Đến khi ra ngoài vốn chẳng có cha

Thuở ấy tuổi vừa lên ba

Phải năm mất mùa mẹ ẵm xin ăn...

Đến khi hai mẹ con đến nhà Lý Khánh Văn thì bỗng thấy:

Chó đồng trong cửa cắn ra

Khánh Văn mới hỏi này là sự duyên

Lão nhân ngày xưa đã truyền

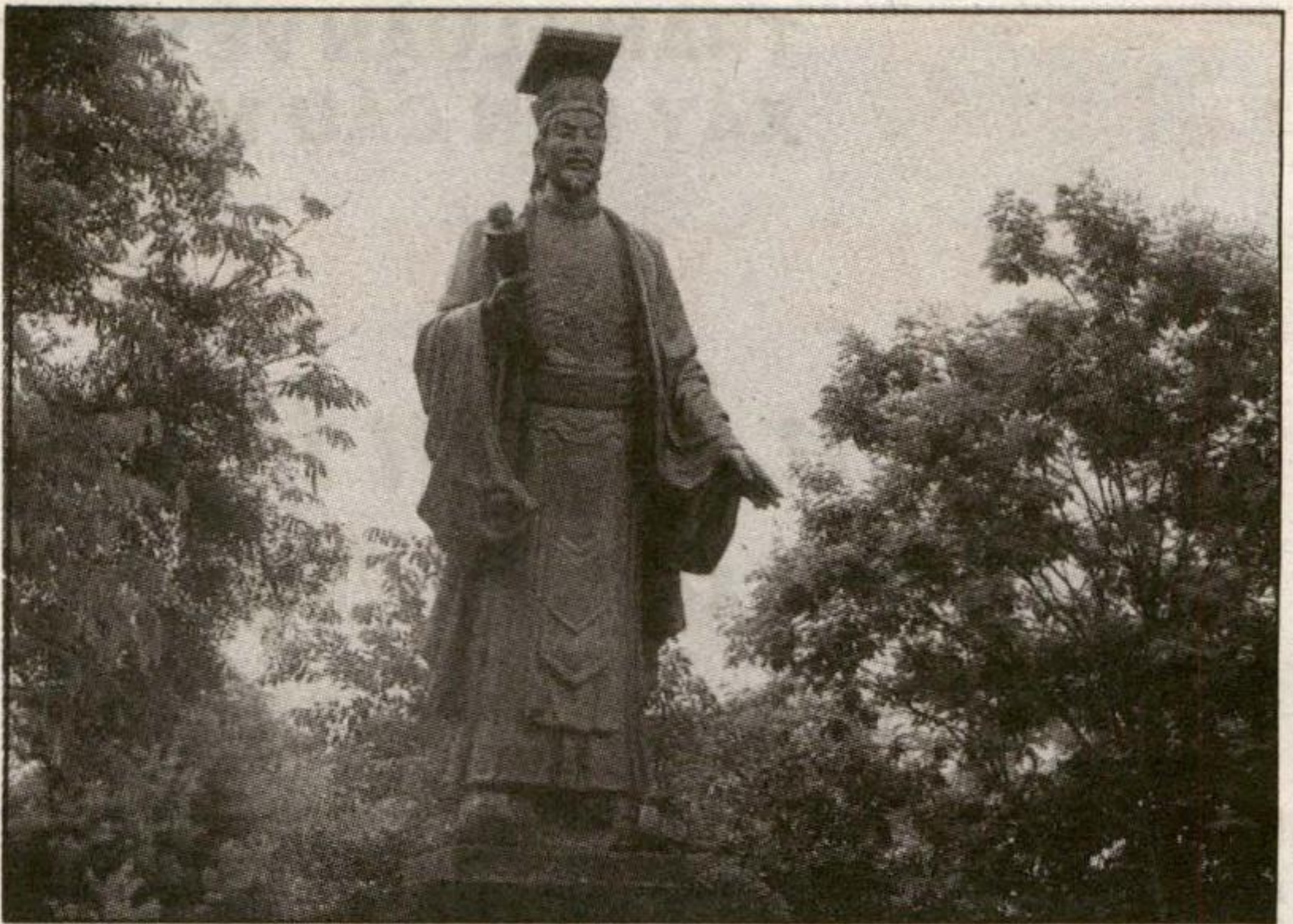
Chó đồng hể cắn thánh nhân

đến nhà...

Ở đây có một chi tiết/tình tiết cần được nêu rõ, nếu không thì người đọc không có chuyên môn, chỉ qua bản phiên âm sẽ chẳng thấy được điều gì. Trong nguyên bản chữ Nôm, chữ *chó đồng* được ghi rõ là *đồng kim loại* (bộ *kim* bên chữ *đồng*). Vậy đây là *chó bằng đồng*, một tình tiết huyền thoại, chứ không phải là chó ngoài đồng. Khánh Văn được ông cha để lại cho một vật quý gia truyền, đó là con chó bằng đồng, một linh vật, và dặn rằng khi nào chó đồng sủa ắt là có thánh nhân đến nhà. Bây giờ Khánh Văn thấy ứng nghiệm, nên đã “ba bảy chạy ra”:

Khánh Văn liền ẵm lấy vào

Rằng ta nuôi lấy để ta hộ nhà.

Tượng Lý Thái Tổ bên Hồ Gươm, Hà Nội

Rồi đến khi thăng bé ngủ, Khánh Văn lại quan sát thấy: “*Nơi nằm thấy hiện hoàng long/ Khánh Văn xem thấy trong lòng mừng thay*”. Rõ ràng đó là dấu hiệu của bậc đế vương rồi: ngủ có rồng vàng châu/ phủ. Tiếp đến khi Công Uẩn dời đô cũng lại gặp rồng:

*Lập đô ở đất Long Biên
Vua về dưới đền thấy có rồng bay
Vua rằng điềm ấy tốt thay
Mới đặt hiệu rày là đền Thăng Long...*
Nhưng thú vị hơn vẫn là chuyện liên quan đến chó:

*Lại nghiệm cái chó lội sông
Bơi ứng Thiên Tự mà sang
Long Thành
Cẩn lau làm tổ mới hòa
Sinh con thấy có hiện hình lạ song
Nên chữ Thiên tử dòng dòng
Thái Tổ găm được trong lòng
mừng thay...*

Đoạn diễn ca cho biết nhiều điểm lành đến với ông vua khai sáng ra triều Lý, nào rồng châu/ phủ khi ngủ, nào rồng bay khi lập kinh đô, nhưng điểm chó cái bơi từ quê vua, đúng hơn là nơi ở lúc hàn vi - chùa ứng Đại Thiên Tâm bên xứ Kinh Bắc sang Long Thành nơi vua định đô càng làm nhà vua mừng lòng hơn.

Đến tài liệu *Thiên Nam ngữ lục*, một cuốn sử ca Nôm đồ sộ, cũng khuyết danh, được soạn vào nửa cuối thế kỷ 17⁽⁶⁾, khi kể chuyện Lý Công Uẩn tuy có những tình tiết khác hai tài liệu vừa dẫn, nhưng chuyện liên quan đến chó thì vẫn là nét tương đồng.

Mẹ Lý Công Uẩn mang họ Phạm, không nêu tên như bản thần phả, là một cô gái nghèo khổ, năm 20 tuổi đến làm thuê ở chùa ứng Đại Thiên Tâm, ở châu Cổ Pháp. Đêm khuya, nàng thối xôi ở bếp, rồi ngủ quên:

Thấy lâu thấy mới hỏi dồn
Tắt đèn vạc lửa thấy liền bước qua
Tự nhiên mới giấc hồn hoa
Ngỡ ai đã đến giao hòa cùng ai...

(Đây hoàn toàn giống mô típ Man Nương: Con nằm thấy về bước qua/ Tự nhiên chuyển động lòng đã thụ thai). Rồi nàng họ Phạm thụ thai và để giữ thể diện cho thầy chùa, nàng phải bị gậy ra đi. Tới một ngôi chùa khác, nàng trở dạ đẻ và có điềm lạ: "Phút liền nổi trận hư không/ Trên trời dậy gió dưới rồng phun mưa". Sau khi sinh một con trai diện mạo khác thường, nàng ẵm con đến chùa Cổ Pháp, nơi thầy Lý Khánh Văn trụ trì. Truyện kể rằng:

Có thầy là Lý Khánh Văn
Gia truyền bảo bối một con
muông đồng

Sấm truyền từ nẻo cha ông
Hễ thiên tử đến muông mừng sủa lên.
Và đúng như lời sấm truyền, khi nàng họ Phạm ẵm con đến chùa, thì:

Bước vào vừa đến ngoài sân
Muông đồng bèn sủa tiếng rân
dậy trời

Rùng mình thấy ngó ra ngoài
Thấy nàng ẵm trẻ đến ngồi xin ăn...

Thầy rất mừng vì sự ứng nghiệm của bảo bối gia truyền: "Hư không sự lạ bởi trời/ Khuyến vi thiên tử chữ bày đã phân". ở bản kể này, không có chuyện chó mẹ bơi qua sông Nhĩ Hà sang lót ổ đẻ ở Long Thành, mà là có chó mẹ vào lót ổ đẻ ở ngay gầm bàn thờ trong chùa nơi Lý Khánh Văn trụ trì:

Thấy liền có sự lạ sao
Dưới tĩnh muông vào để được một con
Phau phau trắng tựa bột non
Chữ Tuất thiên tử lung còn chẳng sai...
Đáng chú ý là ở bản kể Thiên Nam ngữ lục, chúng ta bắt gặp hai chữ muông

đồng, nguyên văn chữ Nôm cũng viết đồng bộ kim như bản Việt sử diễn âm đời Mạc. Còn chữ muông, theo Đại Nam quốc âm tự vị (bản in 1895-1896) của Huỳnh Tịnh Paulus Của, thì từ muông được giải nghĩa là con thú, thường hiểu là con chó, và lấy thí dụ muông săn, tức chó săn. Vậy muông đồng cũng là con chó bằng đồng, đúng như bản kể Việt sử diễn âm đã ghi rõ là chó đồng. Bản kể Thiên Nam ngữ lục cũng cho biết, sau khi gặp sư Lý Khánh Văn, sư cũng xin đứa bé làm con nuôi cho tiện chăm nom. Nàng họ Phạm lại bị gậy ra đi, rồi tự nhiên hóa ở đồi Mả Báng (Đình Báng, Bắc Ninh), sau đó mỗi đụn cao và có thần thổ địa đến coi sóc. Chính sư Lý Khánh Văn là người đặt tên cho cậu bé là Lý Công Uẩn. Khi Công Uẩn gần mười tuổi, ông đã gửi cho bạn là sư Vạn Hạnh ở chùa Lục Tổ dạy học hành: "Học một kịp người năm ba/ Thánh hiền tâm lượng người ta khôn bì"...

Bên cạnh huyền sử Lý Công Uẩn, chúng ta còn có lai lịch di tích đền Cầu Nhi qua sách Tây Hồ chí⁽⁷⁾.

Sách này cho biết, miếu thờ thần Cầu Nhi (Chó Con) vốn nằm ở góc tây bắc hồ trên bến Châu (Ngọc Trai). Nơi đây đời Trần vẫn gọi là bến Thần Cầu. Đến thời Hậu Lê, phần hồ này mới gọi theo tên thôn Trúc Bạch (Trúc là cây trúc trồng để làm măng, còn Bạch là lụa dệt từ tơ tằm) là hồ Trúc Bạch. Sách cũng ghi rằng, khi nhà Lý còn ở châu Bắc Giang, tại chùa ứng Thiên Tâm trên núi Ba Tiêu (Chuối Tiêu), bấy giờ có một con chó trắng đang có mang, bỗng bơi qua sông Nhĩ Hà lên núi Khán Sơn mà ở. Sau nó đẻ ra một con chó con, mọi người đều lấy làm lạ. Đến năm Canh Tuất khi vua Lý Thái Tổ dời đô thì hai con chó mẹ chó con đều biến mất.

Chuyện đến tai nhà vua. Vua phán đó là chó thần. Rồi lập tức hạ chiếu xây đền Chó Mẹ trên núi Khán; đồng thời xây đền Chó Con trong hồ để thờ cúng, nay đền vẫn còn, thuộc địa phận thôn Trúc Yên. Cũng theo ghi chép của *Tây Hồ chí* thì từ thời Trần đến thời Lê, đền Cầu Mầu (phía tây bắc hoàng thành Thăng Long thời Lê) vẫn còn. Khoảng niên hiệu Hồng Đức (1470-1497) vua Lê Thánh Tông vẫn thường tới thăm đền này trên núi Khán. Đến thời Hậu Lê, khoảng niên hiệu Vĩnh Tộ (1619-1629) đời Lê Thần Tông, kèo cột của đền Cầu Mầu đã hư hỏng. Nhân đó người ta làm ngôi chùa trên nền cũ của đền này, vì ở trên núi Khán, nên gọi luôn là chùa Khán Sơn... Núi và chùa đến thời điểm biên soạn *Tây Hồ chí* vẫn còn ở góc mé tây trong tỉnh thành...

Ở đây cần chú ý, không chỉ hai bộ sử ca Nôm có ghi chép truyền thuyết về chó trên lưng có chữ “Thiên tử”, mà cả hai bộ chính sử như *Việt sử lược* và *Đại Việt sử ký toàn thư* cũng đều có những ghi chép tương tự.

Như vậy, không chỉ lai lịch Lý Công Uẩn liên quan đến biểu tượng Chó, mà cả việc dời đô cũng liên quan đến biểu tượng Chó. Ngược dòng lịch sử, theo tài liệu điều tra điền dã của nhóm Trần Quốc Vượng - Vũ Tuấn Sán, thì việc dời đô của vua An Dương Vương cũng liên quan đến Chó. Vua Thục ban đầu đóng đô ở Tó (Uy Nỗ), nhưng đàn chó của vua cứ chạy sang Cổ Loa và con chó quý của vua đã sang gò Cổ Loa để lót ổ đẻ con. Vì vậy mà vua đã dời đô sang Cổ Loa. Cũng vì vậy mà ngày trước dân Cổ Loa vẫn có tục làm nhà trên đất chó đẻ con theo tín ngưỡng dân gian “Đất chó đẻ là đất quý”⁽⁸⁾.

Một vài ghi nhận bước đầu

1. Chúng tôi nghĩ, để hiểu sâu hơn về tín ngưỡng thờ chó, hẳn phải là một công trình nghiên cứu nghiêm túc, không đơn giản. Tuy nhiên, sơ bộ xem xét thì cũng có thể cho thấy, tục thờ chó là khá phổ biến ở nhiều dân tộc trên thế giới. Nhà dân tộc học người Nga Chesnov trong công trình *Dân tộc học lịch sử các nước Đông Dương* (tư liệu dịch của Khoa Sử, Đại học Tổng hợp Hà Nội) cho biết tục thờ chó có ở hầu khắp thần thoại các dân tộc ở Đông Nam châu Á. Ở Đông Nam Á không phát triển nghề chăn nuôi, nên huyền thoại chó đã giữ lại hình thức rất cổ mà ta có thể nghĩ tới những diễn biến của hình thức hôn nhân - gia đình cổ đại. Trong thần thoại Bàn Hồ (Nam Trung Quốc), chó lại diễn biến thành chiến công anh hùng trong lĩnh vực giữ nước và giải thích nguồn gốc tộc người. Chó lấy công chúa rồi vào núi ở và sinh con đàn cháu đông... trở thành thủy tổ của người Dao.

Người Choang cùng trong khối Bách Việt với người Việt, thì theo quan sát trực tiếp của chúng tôi, cũng như theo ghi chép của sử sách, họ cũng có tục chôn chó đá nhỏ trước cổng ngõ giống như ở nước ta, với niềm tin đó là vật trừ tà, canh giữ bình an cho mọi người và đem lại mùa màng tươi tốt cho dân làng...

2. Tiếp cận từ góc nhìn nghiên cứu liên ngành - nhân loại học văn hóa, folklore, văn bản học Hán Nôm, kết hợp với điều tra thực địa nhiều lần tại nơi có di sản văn hóa vật thể và phi vật thể: bộ thờ chó đá cùng các hành vi tín ngưỡng và thực hành tín ngưỡng chó đá đã có trong lịch sử và hiện vẫn đang tồn tại một cách sống động tại địa phương/ nơi thờ phụng, cho thấy tín ngưỡng chó đá, biểu hiện thực

tiền của tục thờ chó của người Việt là một tín ngưỡng dân gian vốn đã có từ xa xưa trong lịch sử dân tộc và hiện tượng chó đá thấy ở nhiều nơi trong cũng “quen mắt như cái bình vôi treo ở đám rế si rế đa” (Tô Hoài). Đáng tiếc, có những người nghiên cứu về khoa học xã hội, nghiên cứu lịch sử mà lại không thấy cái kho tàng rất phong phú về nhiều mặt là phong tục, tập quán, là truyền thuyết, là cuộc sống ngày nay vẫn còn in bóng cuộc sống ngày xưa... thì quả là những người cận thị, phiến diện, không thấy và không hiểu cái chân lý vĩ đại của lịch sử, lịch sử của quá khứ cũng như của hiện tại và tương lai... Theo quan điểm của chúng tôi, chỉ với hai địa điểm phụng thờ chó đá ở Phù Trung và Địch Vĩ, cũng đã đủ để chứng tỏ rằng ở người Việt rõ ràng là có tục thờ chó.

3. Chính trên cái nền cảnh tục thờ chó của người Việt đã làm nảy sinh trong dân gian chùm huyền thoại về chó xung quanh Lý Công Uẩn, ông vua sáng nghiệp nhà Lý và khai sáng kinh đô Thăng Long.

Theo Trécxơ-nốp thì ảnh hưởng của tín ngưỡng totem giáo còn thấy duy trì trong các truyền thuyết Đạo giáo giai đoạn muộn về sự ra đời kỳ lạ của những nhân vật xuất chúng - những hoàng đế đầu tiên, những danh nhân lịch sử - văn hóa... Chẳng hạn, mẹ của hoàng đế Nghiêu có thai với một con rồng đỏ và sinh ra ông... Nếu lý giải của Trécxơ-nốp là có cơ sở khoa học, thì những hiện tượng về sự “thụ thai thần kỳ” cũng là một hiện tượng có tính phổ quát trong các huyền thoại, huyền tích về các bậc đế vương và các anh hùng văn hóa ở nước ta. Chẳng hạn như trường hợp Đinh Tiên Hoàng là con của rai cá là một thí dụ có ý nghĩa đặc biệt về mặt folklore khu vực. Như vậy, theo thần tích xã

Tam Tảo, Bắc Ninh nói Lý Thái Tổ là con của thần Chó Đá thì cũng là điều phù hợp với mô típ “thụ thai thần kỳ”/ “sinh đẻ thần kỳ” mà truyền thuyết học đã tổng kết⁽⁹⁾. Như vậy, từ tục thờ chó của người Việt đến những huyền thoại, huyền tích về chó xung quanh việc ra đời của Lý Công Uẩn (mẹ mơ thấy chó đá rồi có mang, chó đồng sữa khi Công Uẩn xuất hiện, điềm chó lột ổ đẻ, Công Uẩn xuất sinh năm Tuất...), cũng như việc định đô Thăng Long và việc lập miếu thờ chó (Thần Cầu Mầu, Thần Cầu Nhi) để canh giữ, bảo vệ kinh thành; theo chúng tôi, tất cả đều là những điều phù hợp với quy luật lịch sử hóa huyền thoại nói chung, cũng như phù hợp với bối cảnh văn hóa - lịch sử thời Lý nói riêng. ■

4. Ký hiệu VHv.1236, Thư viện Viện Hán Nôm.

5. Ký hiệu AB.110, Thư viện Viện Hán Nôm.

6. Ký hiệu AB.478, Thư viện Viện Hán Nôm.

7. Sách *Tây Hồ chí* không ghi tên người biên soạn (ký hiệu A.3192/1 Thư viện Hán Nôm), nhưng qua lời dẫn đầu sách, có ghi sách lấy nguồn từ *Hoàng Việt địa dư* (hiện có hai bản in, Minh Mệnh, 14-1833, và Thành Thái 9-1897), cùng một số tên người tên đất và cách xưng hô “bản triều Gia Long”... thì cũng có thể sơ bộ nhận định *Tây Hồ chí* là sách được biên soạn vào đầu thời Nguyễn.

8. *Hà Nội nghìn xưa*, 1975, tr.141-142.

9. Xem Kiều Thu Hoạch, *Truyền thuyết anh hùng trong thời kỳ phong kiến*, trong sách *Truyền thống anh hùng dân tộc trong loại hình tự sự dân gian Việt Nam*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội, 1971.

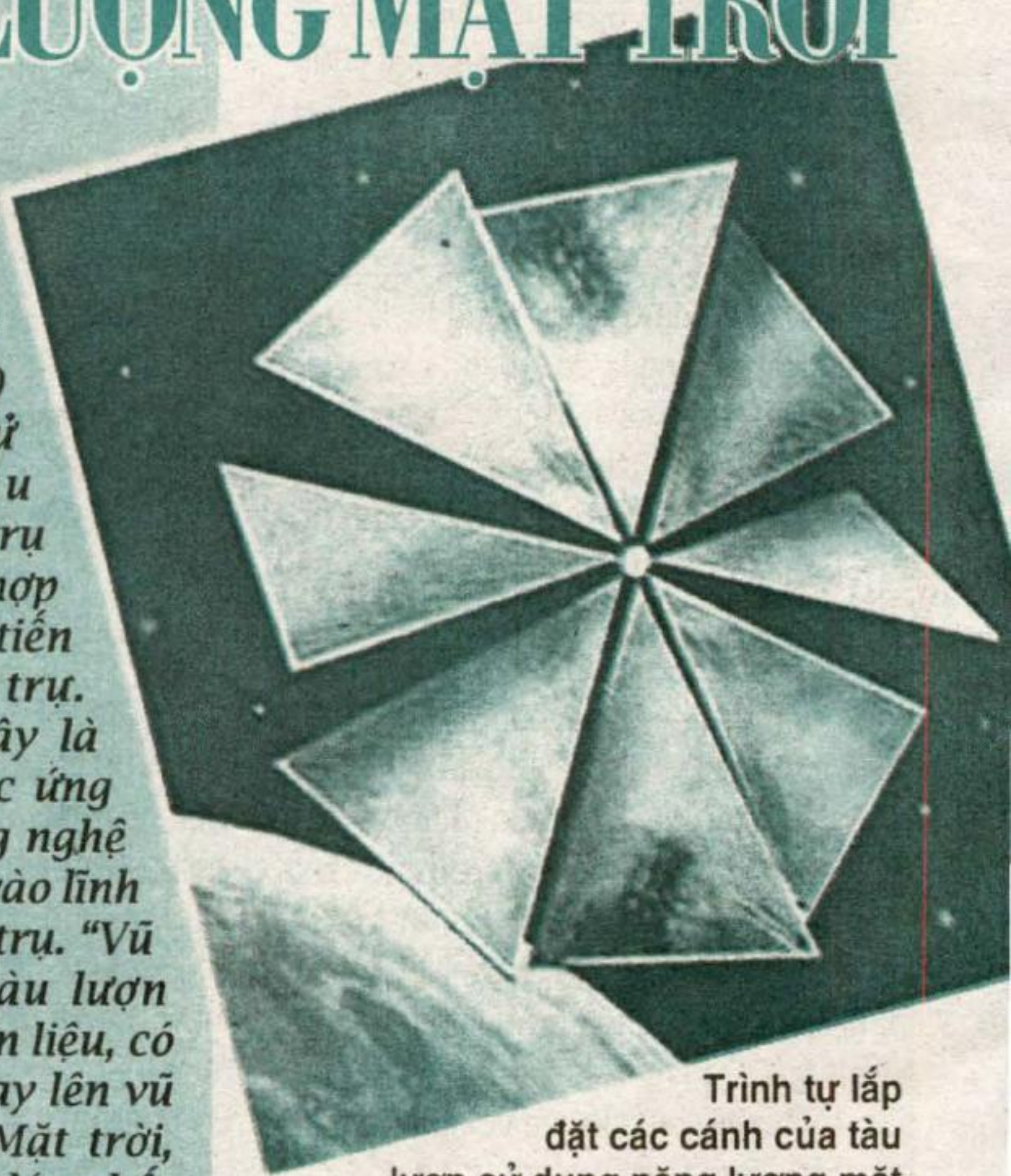

Thế giới KHOA HỌC KỸ THUẬT

Du lịch vũ trụ BẰNG TÀU LƯỢN NĂNG LƯỢNG MẶT TRỜI

NHẬT NAM

Hãng thông tấn Nga Intatass đưa tin, vào lúc 23 giờ 46 phút ngày 22-10 tới đây, cuộc thử nghiệm phóng tàu lượn mang tên "Vũ trụ số 1" do Mỹ và Nga hợp tác chế tạo sẽ được tiến hành bay vào vũ trụ. Theo giới thiệu, đây là một kiệt tác về việc ứng dụng khoa học công nghệ cao của Nga và Mỹ vào lĩnh vực hàng không vũ trụ. "Vũ trụ số 1" là loại tàu lượn không cần nạp nhiên liệu, có thể từ từ tăng tốc bay lên vũ trụ nhờ ánh sáng Mặt trời, đây cũng là tàu lượn lớn nhất hiện nay có triển vọng đưa con người đến các hành tinh khác trong hệ Mặt trời để nghiên cứu cũng như... du lịch.

Trình tự lắp đặt các cánh của tàu lượn sử dụng năng lượng mặt trời "Vũ trụ số 1"

Cơ chế vận hành của thiết bị bay trong khoảng không vũ trụ không phải dùng lực đẩy của động cơ tên lửa mà chính là

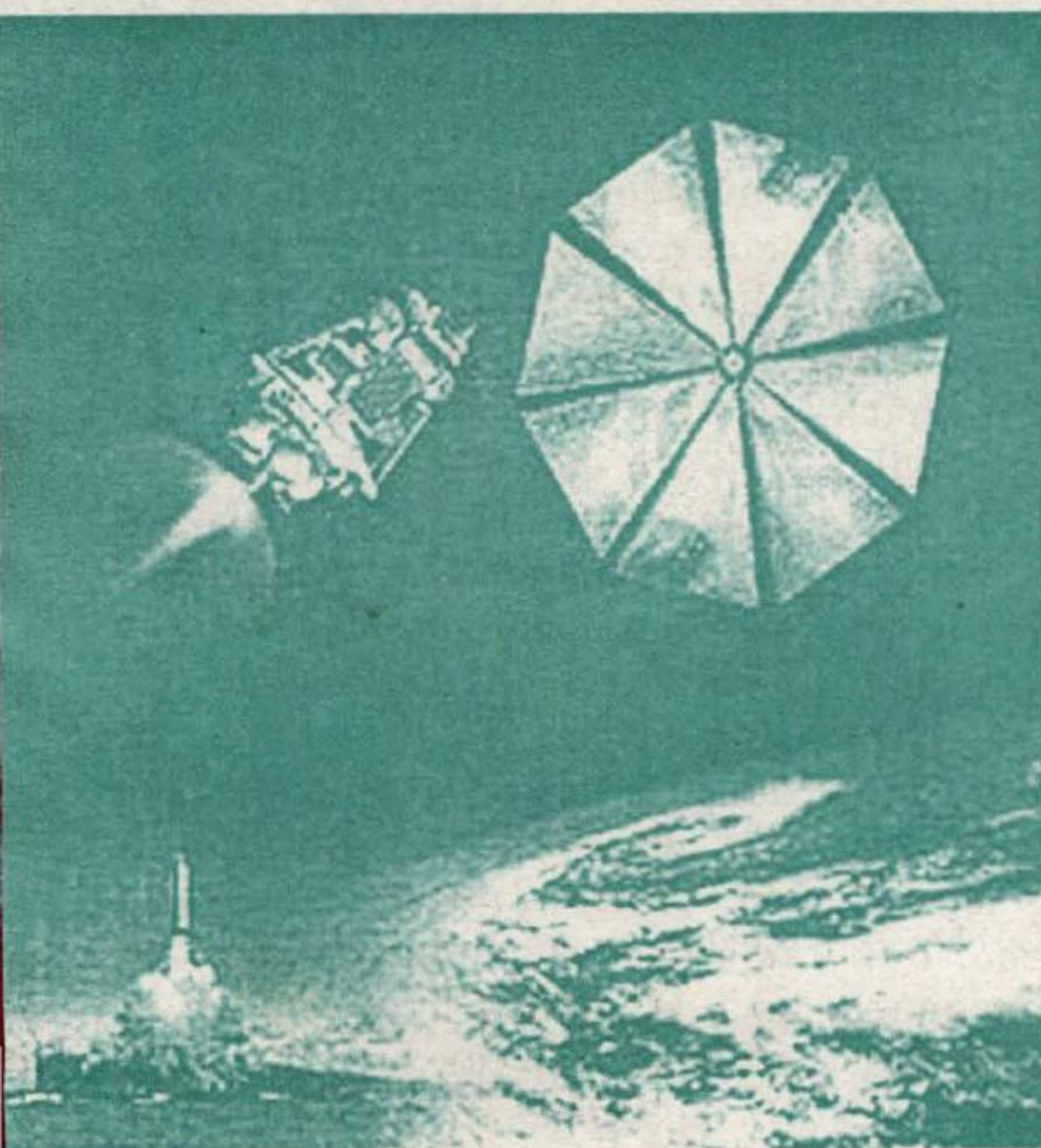
nhờ ánh sáng Mặt trời. Thạc sĩ Jublin thuộc Cơ quan Hàng không và vũ trụ quốc gia Mỹ (NASA) cho biết: sự ra đời của tàu lượn vũ trụ sử dụng năng lượng Mặt trời "Vũ trụ số 1" đã khẳng định được triển vọng vận dụng khoa học kỹ thuật bay vào vũ trụ một cách dễ dàng trong tương lai gần của con người, đây là thành công mang tính lịch sử vô cùng quan trọng. Nếu lần phóng này thành công thì lần đầu tiên khoa học công nghệ cao sẽ làm thay đổi triệt để phương thức khám phá vũ trụ trước đây của nhân loại.

"Vũ trụ số 1" sẽ được phóng lên vũ trụ bằng một quả tên lửa

của Hạm đội biển Bắc, Nga. Trước khi phóng, nó được thu nhỏ kích thước và chỉ khi tới độ cao quỹ đạo cách Trái đất 8.000km thì 8 cánh buồm của tàu lượn này sẽ mở ra như một bông hoa khổng lồ đang nở với đường kính 30m, tổng diện tích 600m², gấp khoảng 1,5 lần diện tích của một sân bóng rổ. 8 cánh buồm này sẽ phản xạ ánh sáng Mặt trời từ 8 hướng khác nhau và bay lên giống như cách thức một chiếc thuyền buồm căng buồm đón gió để chuyển động trên mặt nước. Toàn bộ quá trình phóng sẽ được theo dõi sát sao bởi các nhà khoa học vũ trụ của Nga, Mỹ và Cộng hòa Séc. Theo tính toán, tàu lượn sẽ bay

quanh quỹ đạo Trái đất trong thời gian từ vài ngày cho đến 3 tháng. Trong thời gian này, các nhà khoa học vẫn có thể quan sát thấy nó qua kính viễn vọng như quan sát các vì sao nhỏ.

Chi phí chế tạo tàu lượn "Vũ trụ số 1" là 4 triệu đôla. Tàu lượn có trọng lượng 100kg, được lắp 8 cánh mỏng hình tam giác, mỗi

Mô hình tổng thể tàu lượn "Vũ trụ số 1"

cánh dài 15m được mạ bằng hợp kim nhôm đặc biệt có tác dụng phản xạ ánh sáng Mặt trời trông giống như cánh bướm. Các cánh được điều khiển bằng bộ điều khiển điện tử và được chế tạo siêu mỏng, khoảng 5 micro met (5/1000mm - tương đương với 1/4 độ mỏng của túi nylon đựng rác thường dùng hiện nay). Tuy nhiên, nó lại có độ cứng phi thường, trên bề mặt mỗi cánh đều được tráng một lớp phản xạ ánh sáng Mặt trời khiến chúng sáng bóng như một chiếc gương soi. Trên lý thuyết, vận tốc của tàu lượn khi cất cánh trong ngày đầu tiên là 160,9km/giờ, 3 năm sau vận tốc bay của nó sẽ đạt 160.000km/giờ. Với vận tốc này thì trong vòng 5 năm có thể đến được sao Hải Vương thuộc hệ Mặt trời. Cơ chế tạo ra năng lượng của tàu lượn chính là các tấm thu nhận ánh sáng Mặt trời lắp trên cánh tàu lượn sẽ không chuyển hóa quang năng thành điện năng như các loại pin Mặt trời khác mà nó sẽ trực tiếp thu nhận ánh sáng Mặt trời để tạo ra lực đẩy và bay lên. Theo tính chất vật lý, ánh sáng là do những quang tử cấu thành. Khi quang tử gặp phải bề mặt của những vật thể hấp bóng thì có thể phát sinh ra lực tác dụng tương ứng với vật thể đó. Chính vì thế, cường độ ánh sáng Mặt trời lớn hay nhỏ sẽ tỉ lệ thuận với diện tích tiếp nhận ánh sáng của tàu lượn. Nói cách khác, đường kính của tàu lượn

càng lớn thì diện phản xạ ánh sáng Mặt trời sẽ càng lớn do vậy áp lực tạo ra càng mạnh và vì thế tốc độ di chuyển sẽ càng nhanh hơn.

Các chuyên gia nhận định rằng, nếu được thiết kế theo tiêu chuẩn thì vận tốc tối đa của tàu lượn sử dụng năng lượng Mặt trời sẽ tương đương 2% vận tốc ánh sáng. Nếu đúng như vậy thì giấc mơ bay lên các vì sao của con người bằng tàu lượn sẽ không còn là giấc mơ xa vời. Trên thực tế, vào tháng 7-2001, người Nga đã từng phóng thử nghiệm một loại tàu lượn lợi dụng ánh sáng Mặt trời nhưng đã thất bại vì khi phóng thân tàu không tách được ra khỏi tên lửa. Sau đó các chuyên gia phải mất 3 năm để đi sâu cải tiến, hoàn thiện và vào mùa hè năm 2004 đã cho thử nghiệm lại. Tuy nhiên, theo tính toán, với tàu lượn có diện tích 600m² thì thật khó thực hiện hoàn hảo các chuyến bay với mục đích thăm dò vũ trụ. Nếu muốn thực hiện việc này cần đến một tàu lượn Mặt trời với diện tích 10.000m². Ngoài ra nếu tàu lượn Mặt trời bay đến quỹ đạo ngoài sao Mộc, nơi rất xa Mặt trời, khi đó cường độ ánh sáng sẽ cực yếu thì sẽ phải sử dụng tia laser với chùm sóng rất nhỏ mới có thể đẩy được tàu di chuyển. Điều này cũng được các nhà thiết kế tính đến việc cần phải lắp đặt thêm bộ phận phát tia laser trên tàu lượn.

(Theo Tri thức hàng không)

SẢN PHẨM - KHUYẾN MÃI • SẢN PHẨM - KHUYẾN MÃI

Cityphone chuyển sang máy dùng sim

Các thuê bao Cityphone bị hỏng máy hoặc đang sử dụng máy Cityphone cũ có nhu cầu chuyển đổi sang các model điện thoại Cityphone dùng sim sẽ được Bưu điện Hà Nội cho phép và có thể giữ nguyên số điện thoại. Các thuê bao này cũng sẽ được miễn phí thẻ sim và miễn phí chuyển đổi từ thuê bao thường sang thuê bao dùng sim. Hiện tại đang có 2 model Cityphone dùng sim gồm UT228 và UT611. Ngoài ứng dụng thông thường, 2 model này cũng được hỗ trợ các dịch vụ tiện ích khác như nhắn tin SMS, chơi game, thậm chí có thể sử dụng như một modem không dây giúp máy tính có thể kết nối Internet tốc độ lên tới 32/64Kbps.

MyVita xuất khẩu sang thị trường Mỹ

Viên sỏi bột MyVita xuất khẩu sang thị trường Mỹ đánh dấu bước tiến quan trọng của một thương hiệu trong giai đoạn hội nhập. Bên cạnh đó, IMS cũng vừa công bố về vị trí dẫn đầu của MyVita trong thị trường viên sỏi bột, trong đó, nhãn hiệu này có số lượng viên sỏi bột bán nhiều nhất trong thị trường tại Việt Nam và có mức tăng trưởng cao hơn các nhãn hiệu ngoại nhập khác. Giá bán hiện nay của MyVita trên thị trường Việt Nam là 15.000 đồng/ống.

HP khuyến mãi dành cho loạt máy in laser màu

Bắt đầu từ ngày 12-9 đến 31-10-2005, khi mua máy in HP Color LaserJet 2550 khách hàng sẽ nhận được 01 máy HP Scanjet 2400 Digital Flatbed Scanner; khi mua máy in HP Color LaserJet 3500/3550/3700/4650/5550/9500 khách hàng sẽ được tặng 01 máy ảnh HP Photosmart R707 Digital Camera. Loạt máy in laser màu của HP có vận tốc in trang đầu nhanh gấp 353% so với các nhãn hiệu khác, tiết kiệm chi phí và thời gian nhờ công nghệ làm nóng nhanh (Instant-on technology); kỹ thuật HP ImageREt 2400 cho bản in sắc sảo, trung thực, màu sắc sống động; chế độ bảo hành chính hãng.

Kim tiêm không gây đau

Một loại kim tiêm không gây đau mới đã được các nhà khoa học người Ireland chế tạo thành công. Làm bằng silicon có chiều dài từ 150-300 micron, loại kim tiêm này chỉ vừa đủ dài để xuyên qua lớp da mà không chạm tới các dây thần kinh thụ cảm, nên không tạo cảm giác đau đớn cho người bệnh. Ngoài ra, loại kim tiêm này còn giảm được nguy cơ lây nhiễm bệnh do việc sử dụng chung kim tiêm. Cuối cùng, bác sĩ Birchall, trưởng nhóm nghiên cứu cho biết, với loại kim tiêm này, thế hệ trẻ trong tương lai sẽ không còn phải mang những vết sẹo do tiêm chủng trên cánh tay.

Balô tạo ra điện

Các nhà khoa học người Mỹ vừa phát minh ra một loại balô có khả năng phát ra điện dành cho quân đội hay các đội cấp cứu thay thế cho những loại máy phát điện nặng nề khác. Theo báo cáo của các chuyên gia thuộc Đại học Pennsylvania, nguyên tắc của phát minh này rất đơn giản: những chuyển động theo nhịp bước chân của người mang balô sẽ làm quay các thỏi nam châm có gắn các bobine (lõi dây cuộn) và từ đó sinh ra điện. Balô nặng hơn 20kg có thể tạo ra 7,4 watt điện.

Nhật ký bằng ảnh

Để viết được nhật ký đòi hỏi người ta phải có một trí nhớ tốt.

Tuy nhiên, không phải ai cũng được như vậy. Nhằm đáp ứng nhu cầu của một số người có trí nhớ kém, mới đây Phòng nghiên cứu Microsoft ở Cambridge, Anh, đã phát minh ra một loại máy chụp ảnh tí hon giúp người sử dụng "viết" nhật ký bằng hình ảnh. Được đeo trên cổ như một sợi chuyền với ống kính có thể xoay chuyển như một mắt cá chụp được mọi góc độ khác nhau, máy chụp ảnh tí hon này có thể hoạt động liên tục 12 tiếng đồng hồ và chụp khoảng 2.000 tấm ảnh dung lượng khoảng 64 kilobytes một tấm. Máy có bộ nhớ 128 MB sử dụng hai pin AA.

Một giải pháp tuyệt vời cho phụ nữ

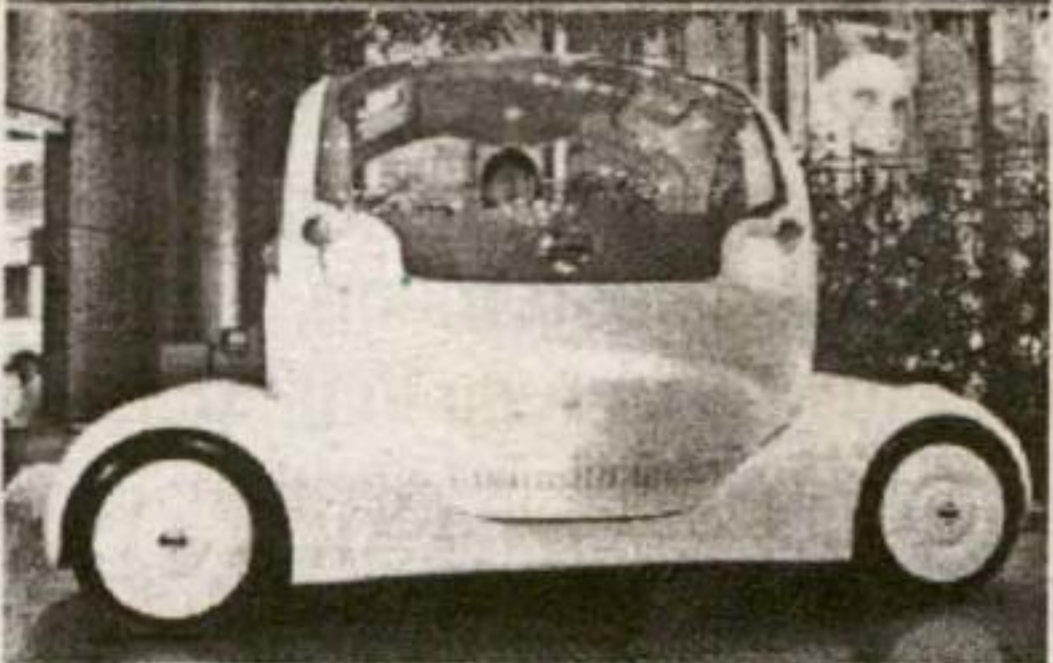
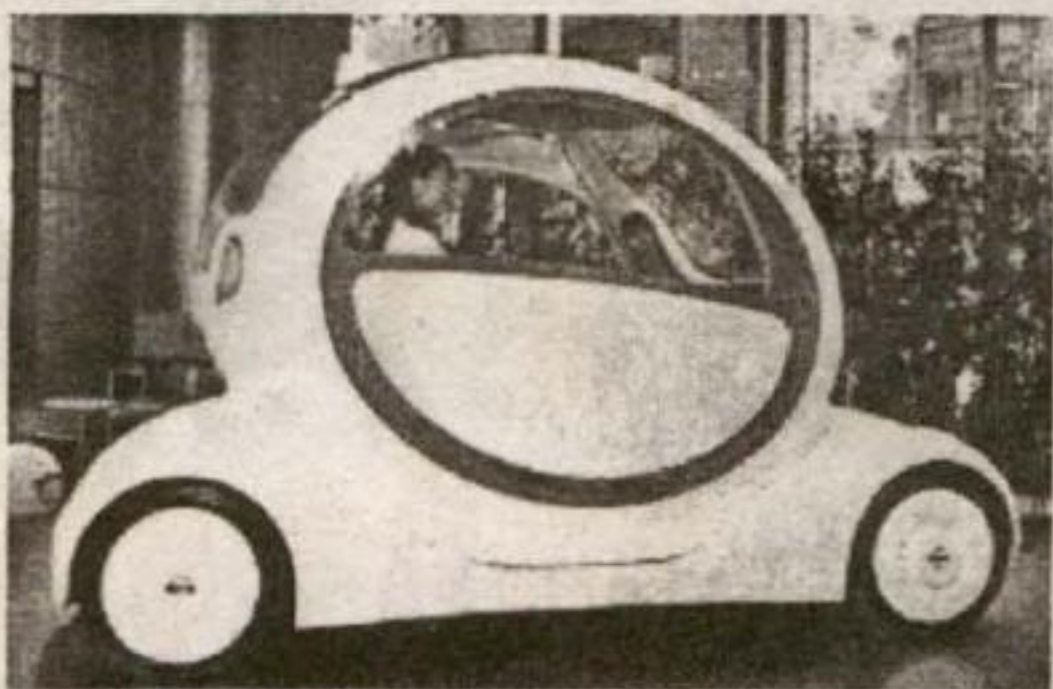
Sonette Ehlers, một nhà khoa học nữ người Nam Phi, vừa chế

tạo ra một loại bao cao su giành cho phụ nữ độc nhất vô nhị: không phải để ngừa thai, ngừa bệnh mà để chống lại những tên quý râu xanh. Có tên gọi là Rapex, loại bao cao su này có những móc nhọn bên trong. Cách sử dụng dụng cụ bảo vệ này thật đơn giản: Rapex được đặt vào âm đạo của phụ nữ. Khi người sử dụng bị hãm hiếp, các móc nhọn bên trong chiếc bao cao su sẽ móc vào "của quý" của tên quý râu xanh khiến hắn chỉ còn cách vào bệnh viện để lấy ra và như vậy rất dễ cho cảnh sát khoanh vùng điều tra. Sáng kiến trên của Ehlers đã được nhiều phụ nữ nhiệt liệt đón nhận.

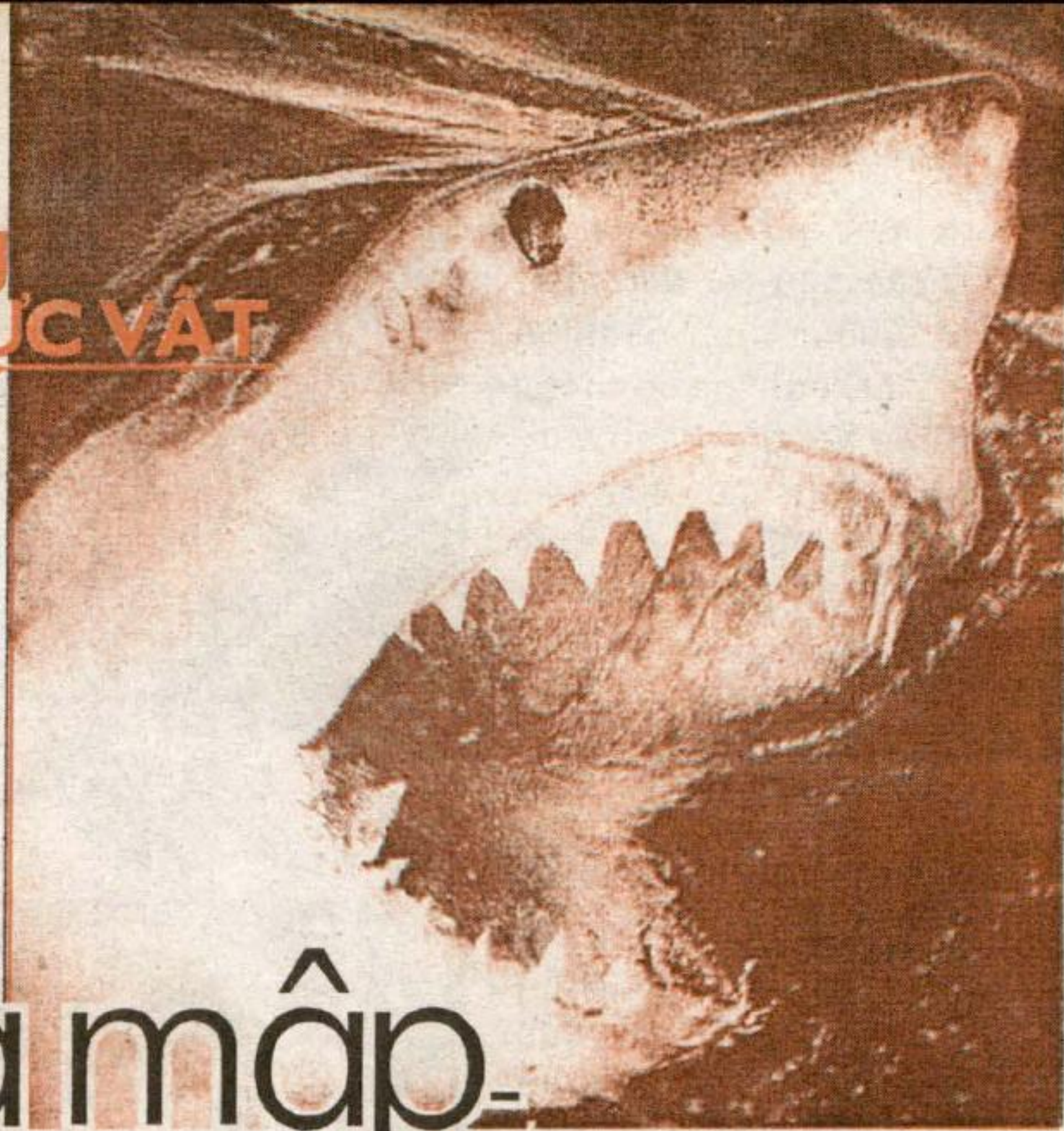
Sẽ không còn phải quay đầu xe hơi

Trước thực trạng ngày càng có ít chỗ cho xe ô tô đậu trong các thành phố, đồng thời để tiết kiệm thời gian và nhiên liệu cho người sử dụng, hãng chế tạo ô tô Nissan của Nhật Bản đã cho ra mắt kiểu ô tô đời mới nhất mang tên Pivo với buồng lái hình quả trứng có khả năng xoay 360°. Chiếc xe chạy bằng điện được trang bị một ắc quy lithium và có thể đạt vận tốc tối đa 80km/giờ. Chi tiết mới trong loại xe này là người lái không cần phải quay đầu xe mỗi khi muốn đi theo chiều ngược lại mà chỉ cần nhấn nút quay ngược buồng lái 180°. Pivo còn cho phép người lái đậu được vào những vị trí khó và hẹp nhất vì phần thân ngoài của xe được gắn 4 máy quay quan sát cùng hệ thống điều khiển lái điện tử. Chiếc xe được trưng bày tại triển lãm Tokyo Motor từ ngày 22-10 đến 6-11-2005.

D.H

KỸ THUẬT CHO MỌI NGƯỜI

Cá mập

CHÚA TỂ ĐẠI DƯƠNG

DUY ANH

- ▶ Tháng 6-2005, tại các bãi biển thuộc bang Florida (Mỹ) rộ lên tình trạng cá mập tấn công người: chỉ trong vòng một tuần, một bé gái 14 tuổi thiệt mạng, một thiếu niên 16 tuổi bị mất chân phải và một khách du lịch người Úc 19 tuổi bị thương nặng. Cá mập xưa nay được mệnh danh là chúa tể đại dương, song chưa bao giờ tấn công người ồ ạt như vậy. Theo các phân tích khoa học, phần lớn lỗi ở con người...

Giống loài 400 triệu năm tuổi

Cá mập xuất hiện trên Trái đất cách đây 400 triệu năm, trải qua quá trình tiến hóa, đến ngày nay có khoảng 350 chi loài gồm cá mập trắng, cá mập xanh, cá mập hổ, cá mập mèo, cá mập cáo, cá mập đầu búa, v.v. Nhưng trong số đó, chỉ có 27 phân loài là có tập tính tấn công người. Kích thước các phân loài cá mập cũng rất khác xa nhau. Một số phân loài có kích cỡ chỉ bằng ngón tay cái, nặng không quá

200 gam, nhưng cũng có loài dài đến 20m, nặng đến 20 tấn. Cần biết rằng hai loài cá mập lớn nhất - cá mập voi và cá mập khổng lồ - không bao giờ tấn công người, chúng chỉ ăn những loài cá nhỏ và phiêu sinh vật lọt qua được "chiếc lược dày" gồm hàng nghìn chiếc răng mảnh nằm giữa hai cái hàm không lấy gì làm chắc khỏe. Nguy hiểm nhất đối với con người là loài cá mập trắng, khá to lớn, dài khoảng 5-6m, có những cá thể có thể dài đến 12m. Cũng

may, cá mập trắng là loài cá hiếm. Tuy có bề ngoài đáng sợ, cá mập không phải là loài thường xuyên tấn công người. Nhưng trong khoảng 50 năm trở lại đây, số vụ cá mập tấn công người được ghi nhận ngày một nhiều. Không phải do cá mập trở nên hung hăng hơn mà chính là do ngày càng có nhiều người xuống biển hơn và tuyệt đại đa số không hiểu gì về cá mập và không biết cách ứng xử, phòng tránh cá mập, thậm chí còn vô tình khiêu khích, kích thích bản năng hung tợn của loài cá này.

Theo nữ giáo sư Eugenie Clark, nhà ngư học nổi tiếng người Mỹ chuyên nghiên cứu cá mập, thì đây là loài cá cực kỳ nhút nhát, thường tránh xa người. Bà đã từng hàng trăm lần đeo bình dưỡng khí lặn hàng giờ giữa loài cá mập trắng để quan sát, nghiên cứu chúng mà không bị chúng tấn công. Bà cho biết, phải có hai điều kiện cơ bản để cá mập tấn công người: thứ nhất, cá mập chỉ tấn công người khi đói, một con cá mập đã ăn no không bao giờ làm hại con người; thứ hai, nhiệt độ nước biển không dưới 20°C (khi nhiệt độ nước xuống dưới 20°C, phản xạ săn mồi của cá mập mất hẳn và đối với những loài cá mập sinh sống ở những vùng vĩ độ cao, vào mùa đông, khi nước biển rất lạnh, chúng hoàn toàn nhịn ăn).

Chưa ai biết chính xác vòng đời của cá mập là bao nhiêu năm nhưng bằng phương pháp thử nghiệm, các nhà khoa học ước tính cá mập sống đến 30

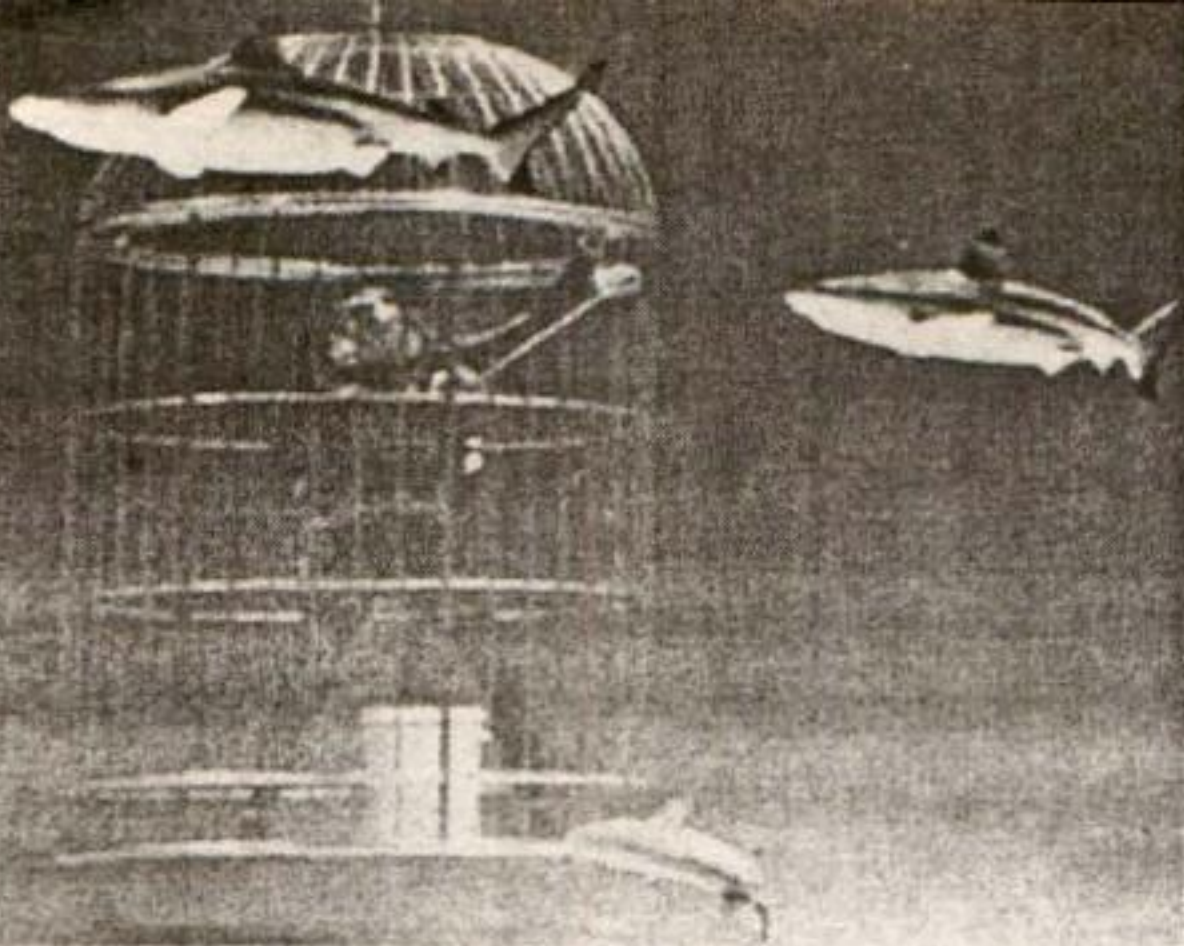
năm, tối đa có thể là 35 năm. Năm 1970, các nhà ngư học Mỹ đã tiến hành một thí nghiệm như sau: hàng nghìn cá mập con được đeo số trên vây lưng và được thả xuống biển. Từ năm 1975 trở đi, rất nhiều con trong số đó bắt đầu mắc lưới, một số con dính lưới nhiều lần (mỗi lần đều được thả trở lại xuống biển). Mãi đến năm 2001 người ta vẫn còn đánh bắt được những con cá mập đeo số ký hiệu của cuộc thí nghiệm năm 1970, nhưng từ đó đến nay không có thêm con nào mắc lưới nữa. Cũng bằng phương pháp này, các nhà khoa học còn biết thêm một tập tính nữa của cá mập: chọn một nơi nhất định để sinh sống và rất chung thủy với khu vực mà mình "định cư", bằng chứng là suốt trong thời gian hơn 30 năm tiến hành thí nghiệm, có những con cá mập dính lưới rất nhiều lần tại cùng một địa điểm. Như vậy, cá mập hoàn toàn không có tập tính thiên di.

"An dưỡng đường" của loài cá mập

Nghiên cứu tập tính sinh hoạt của cá mập, các nhà khoa học còn phát hiện thêm một điều thú vị: cá mập có thể bị... chết đuối! Thật vậy, nếu cá mập ngừng bơi khoảng nửa giờ thì chắc chắn sẽ bị... chết ngạt. Vì thế, cá mập luôn di chuyển với

Hoảng sợ vì cá mập vào gần bờ

Nuôi cá mập

cái miệng há rộng để cho nước biển tự do vào miệng và thoát ra qua hai mang. Đó là vì cơ má của cá mập rất yếu, không đủ sức ép cho nước trào từ miệng ra ngoài qua mang, mà như vậy thì sẽ không đủ dưỡng khí (hòa tan trong nước biển) cho mang hấp thụ để nuôi cơ thể. Đối với cá mập, bơi là tồn tại! Tuy vậy, trên toàn bộ các đại dương có một chỗ duy nhất nơi cá mập không cần bơi mà vẫn sống. Tại vùng biển Caribe, cách bờ biển Mexico không xa lắm, có một hang động ngầm nhiều cửa với nguồn nước ngọt trầm tích thoát ra từ đáy biển. Rất nhiều cá mập tụ tập về đây “nghỉ ngơi dưỡng sức”: chúng có thể nằm lì suốt mấy ngày trời mà vẫn sống khỏe. Nghiên cứu hiện tượng lạ này, các nhà khoa học nhận thấy rằng nước trong hang động có sự lưu thông nhất định và tuy nằm yên nhưng cá mập vẫn há to miệng cho nước chảy vào miệng rồi tự thoát qua mang. Dù rằng lượng nước qua mang không nhiều như khi cá bơi, song do nguồn nước trong hang động rất giàu ôxy nên cá mập ta vẫn không sợ bị... chết ngạt. Nhưng có phải nguồn nước giàu ôxy là lý do hấp dẫn lũ cá mập đến đây “nằm chơi xơi nước” không? Thật ra không phải thế. Qua quan sát, người ta nhận thấy rằng chỉ những con cá mập bị thương hay bị bệnh ngoài da mới kéo tới đây “dưỡng thương, dưỡng bệnh”. Thì ra nước ngầm phun ra từ đáy hang động chính là một nguồn nước khoáng có tác dụng chữa

bệnh rất tốt. Ngoài ra, có nhiều con cá mập đến đây để nhờ nguồn nước ngọt tiêu diệt ký sinh trùng đeo bám trên da - đó là những loại ký sinh trùng không chịu được môi trường nước có độ mặn thấp.

Cá mập và con người

Từ xưa, nghề đánh bắt cá mập vẫn tồn tại ở nhiều nơi trên thế giới. Thịt cá mập trắng rất ngon và bổ. Nhưng nhu cầu về thịt cá mập không cao, vì thế trước đây cá mập chỉ bị đánh bắt ở mức độ vừa phải. Song trong vài chục năm trở lại đây, do con người phát hiện ra nhiều điều kỳ diệu từ cá mập nên chúng bị đánh bắt ráo riết. Da cá mập dùng làm những sản phẩm thời trang như ví, thắt lưng, găng tay, túi xách... tốt không kém da thú; đặc biệt, màng da cá mập rất cần thiết trong công nghệ làm da mỹ phẩm. Gan cá mập giàu đạm, mỡ, chứa rất nhiều loại vitamin. Xương và răng cá mập có thể chế tác thành những món hàng lưu niệm xinh xắn. Gần đây, nhu cầu về vi sụn cá mập bỗng nhiên tăng vọt bởi những lời đồn thổi về công năng vô địch trong điều trị liệt dương, tăng cường “sức chiến đấu” của các quý ông. Vi sụn cá mập là một loại thực phẩm có nhiều dược tính tốt, song chắc chắn không phải là “thuốc tiên”, chỉ nên sử dụng hợp lý khi thật cần thiết để chữa đúng bệnh, không nên lạm dụng (xin xem thêm bài *Công dụng của sụn vi cá mập*, tr.60 số này).

Mỗi năm, hàng trăm nghìn con cá mập bị hóa kiếp bởi bàn tay con người và cũng có hàng chục người trở thành nạn nhân của cá mập. Theo thống kê của Tổ chức quốc tế về tình trạng cá mập tấn công người (ISAF - viết tắt từ tên gọi International Shark Attack File), trong năm 2004, trên thế giới có tất cả 61 trường hợp cá mập tấn công người làm 7 người thiệt mạng (năm 2003 - 57 vụ với 4 người chết; năm

2002 - 63 vụ, 3 người chết; năm 2001 - 68 vụ và năm 2000 - 79 vụ nhưng may mắn đều không có người thiệt mạng). Dĩ nhiên những con số trên chỉ thể hiện số vụ được ghi nhận chính thức, còn trên thực tế, số vụ cá mập tấn công người và số người chết hẳn cao hơn. Nhưng dù thế nào thì số người chết vì cá mập hàng năm cũng chỉ có thể đếm trên đầu ngón tay. Chỉ vì cái chết do cá mập gây ra quá kinh hoàng nên người ta mới khiếp sợ cá mập đến thế. Thực chất, con người không phải đối tượng săn mồi của cá mập mà chính hải cẩu, hải sư mới là món khoái khẩu của chúng. Nhưng do thị lực của cá mập rất kém nên lắm khi chúng lầm tưởng con người là... con hải cẩu. Vì thế, có nhiều khi cần "nhắm" đứt lìa tay hay chân người rồi nhưng chúng cũng nhả ra, không ăn, có lẽ do xương quá cứng. Dưới đây là một số lời khuyên do ISAF đưa ra cho mọi người áp dụng để phòng cá mập.

- Đang bơi, nếu thấy cá mập, cần phải

nhANH chóng quay ngay vào bờ, nhưng không được làm động nước quá mạnh.

- Nên bơi thành nhóm - cá mập thường chỉ tấn công những người bơi lẻ.

- Không nên xuống biển lúc sáng sớm trước bình minh và lúc hoàng hôn vì đó là thời điểm săn mồi của cá mập.

- Chỉ nên bơi gần bờ để nếu phát hiện cá mập thì có thể nhanh chóng lên bờ hoặc nếu có bị tấn công thì dễ được cứu hơn.

- Không xuống biển khi trên thân thể có những vết thương hở, vết trầy xước, mụn nhọt... vì mùi máu rất kích thích tính hung hăng của cá mập.

- Vạn nhất có bị tấn công, nếu giáng trả bằng cú đấm trúng mắt cá mập thì cơ hội thoát chết rất cao, vì cá mập rất sợ hãi và lo tìm đường chạy trốn khi bị chấn thương mắt.

Nhưng khôn ngoan nhất là không tắm biển ở những khu vực có cá mập!

(Theo Membrana, Trud)

**CÔNG TY NƯỚC UỐNG TINH KHIẾT
ĐẦU TIÊN TẠI VIỆT NAM
ĐẠT CHỨNG NHẬN QUỐC TẾ
THỰC PHẨM CHẤT LƯỢNG AN TOÀN**

SQF 2000 - HACCP - ISO 9001:2000

CÔNG DỤNG CỦA Sụn VI CÁ MẬP

ĐINH THU HIỀN

Những công trình nghiên cứu đầu tiên của con người về tác dụng y học của sụn vi cá mập bắt đầu từ những năm 1950 và 1960, khi người ta chữa lành được các vết thương bằng cách đắp lên đó các mẫu sụn vi cá mập nhỏ. Từ đó, nhiều tranh luận bùng lên xung quanh việc sụn vi cá mập có khả năng chống lại tình trạng nhiễm trùng và hạn chế được sự phát triển của các khối u. Những nghiên cứu sau này cho thấy sụn vi cá mập có thể ức chế được hoạt chất angiogenesis, là chất kích thích sự tạo thành các mạch máu mới trong khối u, làm cho các khối u ngưng phát triển. Chất ức chế này được chiết xuất từ sụn vi cá mập có tên khoa học là Chondroitin, hiện nay được sử dụng rất nhiều để sản xuất các dược phẩm chăm sóc sức khỏe của con người, đặc biệt là các thuốc dành cho mắt.

Sụn vi cá mập trị ung thư

Theo TS.DS Nguyễn Hữu Đức (Trường ĐH Y Dược TP. Hồ Chí Minh), đã có nhiều nghiên cứu trên thế giới ghi nhận cá mập là loại cá duy nhất rất hiếm bị bệnh ung thư. Tần suất bị bệnh ung thư ở cá mập là một phần triệu, trong khi các loại cá khác tần suất mắc bệnh cao hơn. Lý giải cho khả năng diệu kỳ này chính là chất Chondroitin có trong sụn của vi cá mập. Các khối u ung thư luôn sinh ra chất angiogenesis để kích thích quá trình tạo các mạch máu mới nhằm cung cấp máu và chất bổ dưỡng cho nó phát triển, tăng trưởng. Nếu quá trình tạo tân mạch này bị ức chế, thiếu máu nuôi, các tế bào ung thư không sinh sản được, khối u ung thư sẽ ngưng tăng trưởng. Chính chất Chondroitin trong sụn vi cá mập thiên nhiên có tác dụng ức chế quá trình tạo tân mạch của khối u ung thư, do vậy làm khối u ung thư ngưng không phát triển.

Sụn vi cá mập để trị bệnh xương khớp

Chondroitin trong sụn vi cá mập thiên nhiên cũng có tác dụng hỗ trợ điều trị các bệnh lý về xương khớp rất tốt, đặc biệt là bệnh về xương khớp. Chondroitin giúp bảo vệ khớp bằng cách ức chế các men phá hủy chất sụn trong khớp, đồng thời kích hoạt các men xúc tác cho quá trình tổng hợp chất acid hyaluronic, là chất rất cần thiết cho khớp hoạt động tốt.

Phòng và điều trị các bệnh về mắt

TS.DS Nguyễn Hữu Đức cũng cho biết thêm, chất Chondroitin được dùng rất rộng rãi trong nhãn khoa vì tạo được độ nhớt thích hợp cho mắt, giúp mắt luôn điều tiết tốt. Chondroitin cũng nuôi dưỡng các tế bào của giác mạc mắt, tái tạo lớp phim nước mắt trước giác mạc chống tình trạng khô mắt xảy ra. Hơn nữa, Chondroitin cũng có tác dụng duy trì độ trong suốt của thủy tinh thể và giác mạc mắt, tăng cường tính đàn hồi của thấu kính và thể mi khi mắt điều tiết nên hạn chế sự khô mắt, mỏi mắt, hoa mắt khi mắt làm việc quá nhiều.

Ngoài ra, do tác dụng giảm tân sinh mạch mà Chondroitin còn được dùng trong bệnh thoái hóa võng mạc mắt do tiểu đường (bệnh do tân mạch xâm nhập vào dưới võng mạc gây tổn thương thành sẹo, có thể dẫn đến mù), hoặc dùng hỗ trợ trong các phẫu thuật mắt (mổ cườm, đục thủy tinh thể), hoặc dùng làm dung dịch bảo quản giác mạc trong phẫu thuật ghép giác mạc... ■

LÀM THUỐC

- ▶ Đinh hương, còn gọi là đinh tử hương, chi giải hương, công đinh hương, hùng đinh hương..., thực chất là nụ hoa của cây đinh hương, có tên khoa học là *Syzygium aromaticum* (L) Merr. et Perry, thuộc họ Sim (Myrtaceae). Đây là một vị thuốc thường dùng trong y học cổ truyền, được xếp vào nhóm thuốc Ôn lý.

Hoa đinh hương mọc ở đầu cành, nụ hoa trông giống cái đinh, đài có 4 răng dày, hàn liền ở phía dưới thành ống màu đỏ, tràng 4 cánh rời nhau. Hoa có màu trắng vàng, rụng sớm, nhị rất nhiều, xếp thành nhiều vòng. Nụ đinh hương thơm, có màu hơi vàng nâu và rắn là tốt, nếu để lâu, có màu đen và mọt là kém. Người ta thường thu hái đinh hương vào lúc hoa

chuyển từ màu xanh sang đỏ gạch, phơi âm can hoặc sấy nhẹ cho khô rồi bảo quản nơi khô ráo và đậy kín để dùng dần.

Nụ hoa đinh hương chứa tinh dầu, sterol glucoside (sitosterol, stigmasterol, campesterol), acid crataegolic, methyl ester, acid oleanolic, quercetin, kaempferol, rhamnetin, eugenin, protein 6%, lipid 20%, carbohydrat 61%, các vitamin... Tinh dầu nụ đinh

hương là chất lỏng không màu hoặc màu vàng, để lâu sẽ sẫm màu, thành phần chính là eugenol (64 - 85%), β -caryophyllene, eugenyl acetat. Ngoài ra còn có methyl salicylat, methyleugenol, benzaldehyd, amylceton, chavicol, humulene, α -ylangene... Kết quả nghiên cứu cho thấy, đinh hương có tác dụng dược lý khá phong phú như: ức chế sự phát triển của một số loại vi khuẩn như trực khuẩn lỵ, thương hàn, phó thương hàn, bạch hầu, than, coli, tụ cầu vàng...; chống viêm loét đường tiêu hóa; kích thích tiết dịch mật và dịch vị, nhờ đó thúc đẩy quá trình tiêu hóa; giảm đau, chống viêm và bệnh suyễn; ức chế co bóp cơ trơn thành ruột và khí phế quản; ức chế hoạt động của amip trên *in vitro*; giải nhiệt; kháng vi rút; ức chế quá trình ngưng tập tiểu cầu; chống ô xy hóa; nâng cao khả năng chịu đựng của cơ thể trong điều kiện thiếu ô xy...

Theo dược học cổ truyền, đinh hương vị cay, tính ấm, vào bốn đường kinh Phế, Tỳ, Vị và Thận, có công dụng ôn trung (làm ấm bụng), noãn thận (làm ấm thận), giáng nghịch, kích thích tiêu hóa, thường được dùng để chữa các chứng bệnh như ách nghịch (nắc), ẩu thổ (nôn), tiết tả (đi lỏng), kiết lỵ, đau bụng do lạnh, sán khí (thoát vị bẹn hoặc thoát vị búi, đau từ búi lan lên bụng dưới), đau răng, phản vị (chứng ăn vào thì bụng đầy chướng, sáng ăn chiều

nôn, chiều ăn sáng nôn, nôn ra thức ăn không tiêu hóa), hoắc loạn (bệnh tả)...Dưới đây xin được giới thiệu một số cách dùng cụ thể:

- *Nắc và nôn do hư hàn*: (1) Đinh hương 9g, thị đế 9g, nhân sâm 9g, sinh khương 9g, sắc uống. (2) Đường trắng 250g gia một chút nước rồi đun nhỏ lửa cho tan ra, kế đó cho gừng tươi giã nát 30g, đinh hương 5g, tiếp tục đun cho đến khi tạo thành dạng keo, sờ tay không dính là được, đổ ra khay có thoa dầu lạc. đợi nguội rồi cắt thành 50 miếng nhỏ, mỗi ngày ăn một vài miếng sau bữa cơm.

- *Hoắc loạn thổ tả* (chứng bệnh trên thổ dưới tả): Đinh hương 2 nụ hoa, rượu vàng 50ml, cho cả hai vào chén hấp cách thủy trong 10 phút, sau đó bỏ bã uống rượu.

- *Tràng ma tý ngạnh trở* (liệt ruột cơ năng): (1) Đinh hương 30 - 60g, tán bột, trộn với rượu cao độ hoặc nước rồi đắp vào vùng rốn (đường kính chừng 6 - 8cm), dùng băng cố định. (2) Đinh hương, mộc hương, nhục quế, xạ hương, tất cả tán bột, đắp vào rốn.

- *Phức tả* (đi lỏng): (1) Đinh hương 30g, xa tiền tử sao 20g, tất bát 10g, hồ tiêu 5g, nhục quế 5g, tất cả tán thành bột mịn đựng trong lọ kín dùng dần, mỗi lần lấy 100 mg bột thuốc hòa nước đắp vào rốn, dùng băng cố định lại, 1 - 2 ngày thay thuốc 1 lần. (2) Đinh hương 5 - 10g, nhục quế

4 - 6g, mộc hương 5 - 10g, tất cả tán thành bột mịn, đắp vào rốn.

(3) Đinh hương 3g, sa nhân 6g, bạch truật 12g, tán bột, uống mỗi lần 2 - 4g, ngày 2 - 3 lần.

- *Táo tiết* (xuất tinh sớm): Đinh hương 20g, tế tân 20g đem ngâm với 100ml rượu nồng độ cao, sau nửa tháng thì dùng được. Khi dùng, lấy dịch thuốc xoa lên đầu dương vật, sau chừng vài 3 phút có thể hành sự.

- *Các chứng đau do thần kinh*: Đinh hương, uất kim, sài hồ, chỉ xác, xuyên khung, xích thước, cam thảo, mỗi thứ 9g, bản lam căn 30g, sắc uống, chia 2 lần trong ngày.

- *Tý chứng* (bệnh khớp): (1) Đinh hương, nhục quế, lượng bằng nhau, tán bột, gia một lượng thích hợp nước sắc hoặc bột phòng kỷ, nước gừng tươi, dấm chua, rượu trắng và bột mì, trộn đều và nặn thành những bánh thuốc có đường kính 4 cm rồi đắp vào vị trí đau và một số huyết vị như thận du, yêu dương quan, cũng có thể kết hợp liệu pháp châm cứu trên bánh thuốc. (2) Đinh hương 20g, long não 12g, độ - 250ml cồn 90°C. Ngâm 7 ngày đêm, lọc bỏ bã. Khi dùng, lấy bông thấm thuốc nắn bóp nơi đau nhức, mỗi ngày 2 lần.

- *Dịch xú* (hôi nách): Đinh hương 18g, hồng thăng đơn 27g, thạch cao 45g. Tất cả tán thành bột thật mịn, trộn đều, đựng trong lọ kín để dùng dần, mỗi ngày lấy một chút bột thuốc thoa đều vào nách, làm liên tục trong 5 ngày.

- *Nứt đầu vú*: Đinh hương 5g

tán bột, đường đỏ 5g, hai thứ trộn đều, chế thêm 1 chén rượu trắng, đem đun cho thật khô rồi lại tán mịn, hòa với dầu vừng, bôi lên nơi bị tổn thương.

- *Viêm loét miệng*: Đinh hương 5g tán thành bột mịn, ngâm với nước sạch sau 4 giờ thì dùng được, lấy tấm bông thấm dịch thuốc bôi vào vết loét.

- *Viêm xoang, hơi thở hôi, hắt hơi, xổ mũi*: Dùng đinh hương bọc vào bông, thỉnh thoảng nút vào mũi.

- *Viêm nhiễm đường hô hấp, đặc biệt là vùng mũi, xoang mắt*: Tinh dầu đinh hương, tinh dầu bạch đàn, menthol, trăn bì, hạt mùi, natri bicarbonat, acid citric trộn đều, làm thành viên to. Mỗi lần xông họng 2 - 3g. Có thể hòa vào nước, ngậm xúc để cho tinh dầu bay lên.

- *Ngạt mũi, cảm cúm, nhức đầu*: Dầu bôi gồm tinh dầu đinh hương, bạch đàn, long não, menthol, methyl salicylat, cloroform, dầu parafin, cồn nguyên chất; cao xoa (dạng cao mềm như cao Sao Vàng), có tinh dầu đinh hương, bạc hà, quế, long não, sa nhân, hồi... Khi dùng, lấy một ít dầu hoặc cao bôi xoa vào mũi, thái dương, gáy...

- *Sưng đau chân răng*: Đinh hương, xuyên tiêu lượng bằng nhau, tán thành bột mịn, thêm ít băng phiến, trộn với mật ong, bôi hàng ngày.

- *Đinh râu*: Đinh hương 1 phần, đốt cây dứa dại tươi 2 phần, giã nát đắp. ■

- Tôi 43 tuổi. Trước đây tôi bị mụn bọc, do không hiểu biết nên hay nặn mụn, kết quả là trên mặt có nhiều sẹo lõm, nhất là hai gò má. Hiện nay tôi thấy đã có nhiều kết quả khả quan về chuyện chữa sẹo lõm, tôi xin hỏi là trong 3 phương pháp như cà mài siêu mài mòn, laser, thuốc lột da thì phương pháp nào là tốt nhất? Giá cả điều trị là khoảng bao nhiêu? Nếu tôi không có điều kiện đi chữa thì có thể chữa bằng thuốc tại nhà được không và nếu được thì bằng thuốc gì? (**Lâm Hữu Thịnh**, Đồng Nai)

BS Huỳnh Huy Hoàng: Hiện nay, để làm giảm các sẹo lõm trên mặt, phương pháp siêu mài mòn thường được áp dụng nhiều nhất. Thông thường phải được thực hiện từ 3-5 lần thì sẹo lõm sẽ giảm khoảng 50%, chứ không thể làm mất hoàn toàn sẹo đi được. Đối với trường hợp có ít sẹo lõm to thì có thể cắt may lại. Đốt bằng laser thì ít áp dụng hơn, cho đến nay chưa có loại thuốc bôi nào hoặc mỹ phẩm nào có thể chữa sẹo lõm được. Do vậy, bạn bắt buộc phải tới bệnh viện Da liễu hoặc các cơ sở thẩm mỹ để thực hiện. Tại TP. Hồ Chí Minh có nhiều nơi cà sẹo lõm. Giá cả thì rất nhiều loại, thay đổi tùy theo

số lượng sẹo. Tuy nhiên ở một số thẩm mỹ viện lớn, quảng cáo quá nhiều, bạn có thể bị “chặt chém” không thương tiếc, với giá rất cao. Bạn nên tìm hiểu nhiều nơi về giá cả cũng như về chất lượng.

- Dạo này em hay bị dị ứng, lúc nào cũng vậy, không kể thời gian, bất cứ lúc nào trong ngày. Những vết dị ứng lúc đầu nhỏ, sau lan ra rất nhanh và rộng, nhiều khi em dùng tay tỳ hơi lâu vào bắp chân cũng bị dị ứng, sau đó lan ra cả người, rất khó chịu. Mong bác sĩ cho biết em bị bệnh gì và chữa như thế nào? (**Quên Ba**, ...@yahoo.com)

BS Huỳnh Huy Hoàng: Em đang bị triệu chứng nổi mề đay. Đây là biểu hiện dị ứng do nhiều nguyên nhân, khi phát ở trên da thì sẽ nổi vài nốt sần phù, có kích thước lớn nhỏ khác nhau, có khi sưng phù cả môi và kèm theo cảm giác khó thở. Có khi vùng bị tì ép hoặc đè nén cũng nổi một vùng đỏ ngứa, gọi là da vẽ nổi. Nguyên nhân gây ra chứng nổi mề đay rất phức tạp. Có thể là do thời tiết (nóng, lạnh quá, gió thổi...), do thức ăn như đồ biển, trứng, đồ lên men, hoặc do tiếp xúc với hóa chất như dầu thơm, xà phòng, khói bụi... Em cần tới bác sĩ chuyên khoa da liễu để tìm ra nguyên nhân, từ đó mới có phương pháp để phòng ngừa.

- Em có mái tóc dài, thẳng mượt hồi nhỏ. Nhưng đến khi

- học lớp 8 thì bắt đầu quăn,
- chủ yếu ở đằng trước, đằng
- sau cũng có nhưng ít. Làm thế
- nào để tóc em thẳng lại như
- ngày trước? (Bạn đọc giấu tên)

BS Huỳnh Huy Hoàng:

Ngoài yếu tố di truyền ra, cho đến nay, y học vẫn chưa biết tại sao có một số người lại đột nhiên có tóc quăn như trường hợp của em. Theo tôi, có 2 cách giải quyết: thứ nhất, em có thể uốn tóc để cho tóc quăn đều. Thứ hai, em có thể dùng keo xịt để giúp tóc thẳng tạm thời như ý muốn.

- ▶ • Em thường xuyên bị táo
- bón, hay đi ngoài lỏng, cảm
- giác đầy bụng. Em dậy thì
- năm 16 tuổi, năm nay 18 tuổi,
- liệu còn cao được không?
- Trước đây hay vui cười, giờ
- hay nổi cáu, dễ buồn, dễ
- khóc... (Lan Hương, Đông
- Xuyên Ngoại, Đoàn Lập, Tiên
- Lãng, TP. Hải Phòng)

PGS.TS Nguyễn Hoài Nam:

Tuổi dậy thì là một giai đoạn đặc biệt trong cuộc sống của mỗi con người. Sẽ có rất nhiều rối loạn khi một cô bé con trở thành một thiếu nữ, hay cậu con trai trở thành đấng nam nhi với hàm râu lún phún trên mép. Những rối loạn thường gặp nhất là những rối loạn về tâm sinh lý, một số người khác có thể bị các rối loạn cả về thể chất như ăn nhiều, tăng cân hoặc giảm cân một cách bất thường, hoặc rối loạn về tiêu hóa như em đã miêu tả. Những rối

loạn này không cần điều trị bằng thuốc. Tuy nhiên, nếu bệnh kéo dài và nặng hơn, em cần đi khám bệnh để loại trừ những nguyên nhân về thực thể như hội chứng ruột kích thích, viêm dạ dày... Về chiều cao, em không nên lo lắng vì con người phát triển chiều cao đến năm 25 tuổi. Em có thể tập thể dục, bơi lội, uống sữa để tăng thêm chiều cao, sức khỏe.

- ▶ • Cách đây vài tháng, tôi
- bị bệnh trĩ, tình trạng táo bón
- thường xuyên, đôi lúc đi cầu
- ra máu. Khi đi tiểu, sau một
- tiếng đồng hồ, tôi thấy nước
- tiểu chuyển sang màu đỏ như
- máu. Như vậy tôi bị bệnh gì?
- (N.H.L, Bình Minh, Vĩnh
- Long)

PGS.TS Nguyễn Hoài Nam:

Bạn nên đi soi trực tràng để được chẩn đoán chính xác về bệnh. Một số bệnh nhân nghĩ rằng mình bị bệnh trĩ nhưng kết quả soi trực tràng lại cho thấy ung thư trực tràng, nhất là khi đi cầu ra máu dai dẳng, phân có lẫn đàm và các chất nhầy. Trong bệnh trĩ, chế độ ăn giàu chất xơ, uống nhiều nước, năng vận động cơ thể là một yếu tố rất quan trọng, góp phần nâng cao kết quả điều trị. Nước tiểu màu đỏ chứng tỏ lượng nước uống vào hàng ngày chưa đủ đáp ứng nhu cầu cơ thể, cần uống thêm nhiều nước. Lượng nước vào cơ thể qua thức ăn và nước uống đối với người khỏe mạnh tối thiểu là 2 lít/ngày.

Nhà thiên văn M. Schmidt

Quasar được phát hiện ra sao?

♦ Trong ngành thiên văn, thuật ngữ quasar có khi nào được dịch ra tiếng Việt chưa? Cũng mong Bàn phím tri thức cho biết sơ lược quá trình phát hiện quasar của các nhà khoa học. (Trần Tuấn - Thủ Đức, TP. Hồ Chí Minh; phngminh@yahoo.com)

- Từng có lúc, thuật ngữ quasar được dịch là "chuẩn tinh thể" hoặc "thiên thể tựa hằng tinh". Quá trình phát hiện quasar trải qua lắm phức tạp song khá lý thú. Năm 1960, nhà thiên văn Mỹ Sunderky ngạc nhiên khi thấy quang phổ của thiên thể mang tên 3C48 chứa một số vạch phát xạ vừa rộng vừa sáng. Ngày 5-8-1962, tại bang California, một nhà thiên văn khác cũng người Mỹ là Maarten Schmidt nhận ra rằng quang phổ của thiên thể 3C273 cũng tương tự 3C48. Nghiên cứu tỉ mỉ, Maarten Schmidt khám phá rằng những vạch

kỳ lạ kia vốn là những vạch quang phổ hydro quá đổi bình thường nhưng lại xê dịch khá mạnh về đỏ. Loại thiên thể mới được phát hiện này được gọi là quasar, nếu dùng kính viễn vọng cỡ lớn để quan trắc thì chỉ thấy chấm nhỏ li ti. Khoảng cách xa xăm mà phát sáng được thế, chứng tỏ quasar có nguồn năng lượng cực mạnh. Lý giải điều ấy, một số nhà khoa học nêu giả thuyết: trung tâm quasar có một hố đen đạt sức hút khổng lồ nên nuốt chửng vật chất chung quanh và phát năng lượng vô cùng lớn.

Đến nay, số lượng quasar được nhân loại phát hiện đã lên hàng ngàn. Nhiều vấn đề liên quan đến quasar liên tục gây tranh luận, đặc biệt là quanh việc quang phổ dịch về đỏ, đến nay ý kiến vẫn chưa ngã ngũ, khiến các nhà khoa học loan truyền một nhận xét vui: "Quasar chính là bí ẩn!". Dẫu thế, việc phát hiện quasar vẫn luôn được xem là một thành công đáng kể nhất của thiên văn học trong thập niên 1960.

Long cốt phải chăng là xương rồng?

♦ Trong một số thang thuốc bắc, thấy có vị long cốt. Lẽ nào đó là xương con rồng? Dùng long cốt chữa chứng ra mồ hôi trộm như thế nào? (Hà Xuân Trinh - Yên Phong, Bắc Ninh; Phan Thị Bách - Ngũ Hành Sơn, Đà Nẵng)

- Long cốt có tên khoa học *Os Draconis*, tiếng Anh dịch thành *Dragon's bone*, bởi thế nhiều người thoát tưởng đó là xương rồng, mặc dù họ vẫn biết rằng rồng là sản phẩm của trí tưởng tượng. Thực tế, long cốt là xương một số động vật thời cổ xưa đã hóa thạch, chiếm phần lớn là xương voi. Long cốt mang nhiều hình dạng khác nhau, kích cỡ to nhỏ không đều, dễ vỡ. Theo các thư tịch Đông y, long cốt tính bình, vị ngọt chát, dùng trị thần trí bất an, hồi hộp mất ngủ, mộng tinh, di tinh, tả lỵ. Hải Thượng Lãn Ông Lê Hữu Trác biên soạn *Lĩnh Nam bản thảo* từng ghi nhận:

Sơn Tây ngàn cả, Thái Nguyên rừng

Sản vật xương rồng lâu đã từng
Vị cam nung lửa tán nhỏ để
Ngưu hoàng đem bỏ nó gấn chưng
Tràng ung kinh giản trừ phong nhiệt
Băng đới mộng di tiếng đã từng.

Để chữa chứng ra mồ hôi trộm, sách *Dược liệu Việt Nam* (NXB Y học, Hà Nội 1978) hướng dẫn: dùng long cốt phối hợp với mẫu lệ và sinh hoàng kỳ, mỗi vị 12 gam, tán nhuyễn rồi trộn chung với 40 gam bột gạo tẻ, tất cả cho vào vải thưa mà gói lại để xoa lên da.

Tàu thủy có thể làm bằng bê tông?

♦ *Có thể chế tạo tàu thủy bằng bê tông không?* (Lê Thị Hương Trang - Cao Lãnh, Đồng Tháp)

- Giai đoạn chiến tranh thế giới lần thứ nhất (1914-1919), nước Anh đã thử làm 4 chiếc tàu thủy bằng vật liệu mới: bê tông. Sau mấy chuyến rẽ sóng Đại Tây Dương, cả 4 chiếc lần lượt chìm. Thế là suốt một thời gian dài, người ta cứ ngỡ bê tông không phù hợp với tàu bè. Các chuyên gia đóng tàu bỏ công sức tìm hiểu mọi mặt và rút ra kết luận rằng 4 chiếc tàu kia không đảm bảo yêu cầu kỹ thuật trong kết cấu. Qua nhiều thành công trong thực tiễn vận chuyển hàng hải, các chuyên gia đã chứng minh đây thuyết phục: bê tông vừa là keo gắn dính, vừa là chất bọc vỏ tàu, lại đảm bảo độ bền dù ngâm nước. Ngày nay, dùng bê tông cốt sắt để chế tạo tàu thủy cùng các loại xà lan là điều quá phổ biến.

Châu Thượng Văn là ai?

♦ *Đề nghị Bàn phím tri thức cho biết vài nét về nhân vật lịch sử Châu Thượng Văn.* (Nguyễn Vinh Kỳ - Trảng Bàng, Tây Ninh)

- Chào đời năm Bính Thìn 1856 tại làng Minh Hương ở thị xã Hội An thuộc tỉnh Quảng Nam, Châu Thượng Văn có hiệu Thơ Đồng. Là người Việt gốc Hoa, Châu Thượng Văn rất yêu quý đất nước Việt Nam và luôn sẵn sàng kháng Pháp xâm lược. Năm Ất Dậu 1885, vua Hàm Nghi ban chiếu Cần Vương, liền được toàn quốc hưởng ứng tích cực. Tại Quảng Nam, phong trào Nghĩa Hội dấy lên, Châu Thượng Văn nhiệt tình tham gia. Thực dân Pháp đàn áp dã man, các lãnh tụ của phong trào ấy gồm Trần Văn Dư, Nguyễn Duy Hiệu, Phan Bá Phiến lần lượt hy sinh. Châu Thượng Văn cùng một số đồng chí thoát được sự khủng bố của địch, lui về ẩn dật đợi thời cơ. Năm Ất Ty 1905, Phan Bội Châu đề xướng lập hội Duy Tân. Ngay lập tức, Châu Thượng Văn trở thành ủy viên liên lạc giữa trong với ngoài nước, đồng thời hoạt động kinh tài cho hội. Nhiều hình thức chống sưu thuế bùng nổ tại nhiều tỉnh khiến Pháp khẩn cấp bắt các phần tử đối lập. Châu Thượng Văn không hề khai nhận bất kỳ điều gì, vậy mà ông vẫn bị kết án chung thân, chuẩn bị đi đày nơi núi rừng Lao Bảo ở tỉnh Quảng Trị. Kiên quyết phản đối bản án bằng cách tuyệt thực triệt để, rốt cuộc Châu Thượng Văn từ trần trong lao Thừa Phủ ở Huế vào năm Mậu Thân 1908. Nghe tin ông mất, các bậc chí sĩ bấy giờ như Huỳnh Thúc Kháng và Trần Cao Vân làm câu đối điệu rất xúc động.

ZAZA thực hiện - adenz@vietnamnet.vn

Về Long An tìm nhân vật văn học

PHAN SỰ

► Nhân Đại hội thi đua ngành giáo dục diễn ra tại Hà Nội vào tháng 8-2005 một cô giáo ở huyện Đầm Dơi, tỉnh Cà Mau phát biểu trong buổi giao lưu với đoàn nhà văn do chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam - nhà thơ Hữu Thỉnh dẫn đầu: "Tại sao chúng tôi chưa được dạy những tác phẩm văn học viết về chúng tôi? Tại sao chưa có tác phẩm lớn mà nhân vật trung tâm là người giáo viên Việt Nam?". Để trả lời những câu hỏi này, Cuộc thi viết truyện ngắn về nhà giáo Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc đã được tổ chức. Để cuộc thi đạt kết quả mong muốn, Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD-ĐT) mời một đoàn 15 nhà văn thâm nhập thực tế trường học khắp 3 miền Bắc, Trung, Nam, tìm cảm hứng và chất liệu sáng tác. Phóng viên Thế Giới Mới được cử theo đoàn khi các nhà văn tới tỉnh Long An và có ghi chép dưới đây.

Bức tranh toàn cảnh

Ông Lê Văn Ngoan, Giám đốc Sở GD-ĐT Long An trong buổi làm việc với đoàn muốn giới thiệu cùng các nhà văn bức tranh toàn cảnh GD Long An. Ông nói: "Long An chiếm đến 2/3 diện tích Đồng Tháp Mười, nhưng phần lớn các đoàn cứu trợ lũ lụt, các khách tham quan muốn đến Đồng Tháp Mười lại thường về tuốt luốt tỉnh Đồng Tháp. Nhiều người cứ nghĩ Đồng Tháp Mười là tỉnh Đồng Tháp. Thật ra Đồng Tháp Mười thuộc ba tỉnh trong Long An, Tiền Giang, Đồng Tháp và chúng tôi có 2/3 Đồng Tháp Mười. Dù vậy Long An vẫn nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam và có lợi thế là nằm giữa TP. Hồ Chí Minh và các tỉnh thuộc đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL). Những năm qua, hệ thống giao thông phát triển rất nhanh. Ngay trong Đồng Tháp Mười, mới năm nào còn phải "đi bằng tay", thấy trò phải chèo xuồng tới lớp thì nay có đường để xe 4 bánh về tới tất cả các phòng GD các huyện vùng sâu. Nhờ vậy đời sống kinh tế, điều kiện văn hóa xã hội được nâng lên rõ rệt. Tốc độ tăng trưởng kinh tế hằng năm bình quân trên 9%. Đời sống của hơn 16.000 giáo viên nhờ vậy đã khá hơn. Trước kia

Đồng chí Trương Tấn Sang, Ủy viên trung ương Đảng trao quà kỷ niệm tặng Trường THCS Tân Đức, Đức Hòa, Long An

các cô giáo khó lấy chồng nhưng nay thì cưới được nàng dâu giáo học đã là mong muốn của nhiều gia đình. Nhưng cũng còn rất nhiều khó khăn, Long An cùng toàn bộ ĐBSCL đang đứng hạng chót trong bản đồ GD toàn quốc. Những thống kê khoa học tại hội nghị liên ngành về GD ĐBSCL mới diễn ra tại Cần Thơ đã đưa ra đánh giá như vậy, đã báo động nguy cơ tụt hậu”.

Thông tin về một vùng giàu lúa gạo tôm cá nhất nước lại nghèo chữ nhất nước khiến các nhà văn ngạc nhiên. Nhiều câu hỏi tìm hiểu được đưa ra. Ông Lê Văn Ngoan tiếp tục: “Mặc dù đầu tư của Nhà nước cho GD ĐBSCL là cao hơn so với các vùng ít khó khăn (22% ngân sách so với 18%) nhưng sự bù đắp chỉ như vậy là chưa đủ. Lấy thí dụ về việc xây trường. Đây là vùng đất mới,

chưa ổn định, kinh phí làm nền móng rất cao. Tiền đủ xây 3 ngôi trường ở những nơi khác, về đây chỉ xây được 1. Thêm nữa, nhân lực lao động luôn thiếu hụt buộc người dân nghỉ nhiều đến chuyện đi làm hơn chuyện đi học. Tôi đã vào thăm một gia đình nông dân tổ chức việc học cho hai đứa con rất lạ. Năm này anh học thì em nghỉ ở nhà tiếp ba má việc đồng áng. Sang năm thì ngược lại, anh ở nhà để em đến lớp. Việc xuất hiện trong tỉnh nông nghiệp này, khu công nghiệp - dịch vụ - dân cư Tân Đức đặt tại huyện Đức Hòa với vốn đầu tư hơn 5.000 tỉ đồng, đẩy rất nhanh nhịp điệu đô thị hóa vùng đất này, khiến trường học thêm việc cần làm ngay là cung ứng lao động tại chỗ cho các nhà máy. Họ chỉ cần trình độ lớp 9 và vì thế, con em nông dân bỏ học lên cấp ba để đi làm sớm là rất phổ

biến, gây khó khăn trong việc phổ cập cấp trung học phổ thông. Với mức sống hiện nay, một công việc đem lại thu nhập mỗi tháng năm sáu trăm, tới một triệu đồng vẫn còn là ước mơ của người nông dân. Trồng lúa, nuôi heo để gì kiếm được số tiền ấy trong một tháng. Trong việc giảm tỉ trọng nông nghiệp, chuyển nhanh sang công nghiệp, dịch vụ để hiện đại hóa cuộc sống, để làm giàu, nâng cao mức sống, cũng nảy sinh những khó khăn trong phát triển GD và nâng cao dân trí. Ngoài khó khăn về việc phải đáp ứng ngay nhân lực lao động, còn cái khó giữ lại nếp sống trong lành của một vùng đất quê trước sự xuất hiện khó tránh khỏi của những tệ nạn xã hội đến từ mặt trái của làn sóng nhập cư. Xin lưu ý các nhà văn, Long An rất miền Tây vì có Đồng Tháp Mười như đã nói. Nhưng Long An cũng có cả miền Đông với các huyện giáp

Tây Ninh, miền Đông Nam bộ. Rất mong các nhà văn tìm được ở cả hai vùng đất này hình tượng người thầy giáo cho những trang văn của mình”!

Bóng mát nơi đồng trống nắng nung

Các nhà văn trong đoàn bắt đầu cuộc thâm nhập từ huyện Đức Hòa. Nghe nhà văn Trần Thanh Giao gợi ý: “Chúng tôi muốn được gặp chính các thầy cô giáo để tận mắt được thấy nhân vật của mình, được chép lại các câu chuyện để tìm trong trách nhiệm công dân của các công chức GD những tích cách, những số phận...”, bà trưởng phòng Trương Thị Kim Tiến liền nhớ ngay tới những cô giáo trường mầm non và dẫn đoàn tới Trường tư thục Tuổi Hồng, thuộc xã Đức Lập Hạ mà không hề báo trước với trường.

Đường tới Trường Tuổi Hồng phải qua “khu vườn lạ” từng thu hút hàng vạn người tới chữa bệnh nan y bằng nước lã.

Đoàn nhà văn được chứng kiến cảnh khu vườn nhiều chuyện này vào ngày cuối cùng trong thời hạn giải tỏa của Nhà nước. Không khí khá là căng thẳng. Khi đã qua khỏi khu vườn lạ, nhà văn Nguyễn Đức Thiện mới đưa ý kiến: “Đây là tệ nạn của đời sống cổ hủ, lạc hậu để lại hay là tệ nạn thời kinh tế thị trường mà ông giám đốc sở nêu ra?”. Sự cổ hủ thì đã rõ, khi các đo lường khoa học không phát hiện bất

Các nhà văn trong đoàn chụp ảnh cùng các cô giáo Long An, tại Trường Tuổi Hồng

kỳ khác biệt gì ở đất, nước và không khí thì ngoài sự tự kỉ ám thị của người bệnh, chỉ còn là chuyện mê tín dị đoan. Và yếu tố thị trường thì quá nhiều. Bãi giữ xe, phòng trọ, lều chợ, vũng cho thuê, chiếu mời mướn... những cỗ máy làm tiền bao kín khu vườn nhỏ. Và giữa vườn là cái gara đậu xe hơi của chủ vườn!

Giải tỏa khu vườn lạ chỉ là biện pháp tình thế. Kế sách lâu dài phải là mở thêm trường để nâng cao dân trí như ngôi trường mới ba tháng tuổi, mang tên Tuổi Hồng ở cùng một xã với khu vườn lạ kia. Ông chủ trường Nguyễn Văn Tải vốn chỉ là một anh thợ nề, miệt vườn. Nhờ chăm chỉ lam làm mà thành thầu xây cất. Ông chủ thầu có bạn đời là cô mẫu giáo trường làng Nguyễn Thị Xang, cô Xang vừa làm hiệu trưởng trường mẫu giáo xã nhà (9 lớp) vừa chăm chỉ cắt cỏ nuôi bò sữa. Khi đàn bò được 20 con, hai vợ chồng bán bò, thu vén các nguồn tích lũy khác được 400 triệu đồng dùng mua đất, lát sân chơi, xây nhà bếp, phòng học, phòng ngủ... tính đủ cơ sở vật chất để xin phép Phòng GD được mở trường. Cơ sở vật chất đã đủ, những cô giáo trẻ mới ra trường cũng đã tới xin được dạy, chỉ còn thiếu một hiệu trưởng (vì bà chủ trường không thể làm hiệu trưởng tư thục khi vẫn là cán bộ nhà nước, là giáo viên trong biên chế ngành). Thiếu thốn này được đáp ứng ngay, bà trưởng phòng giới thiệu cô giáo Đào Thị Duyên.

Cô Duyên vốn là công nhân quốc phòng, từng phục vụ nhiều năm trong một trường mẫu giáo thuộc quân khu I, chuyên dạy con em quân nhân. Cô mới xuất ngũ, từ Thái Nguyên nhập cư Long An. Đang gặp khó vì không thể thi công chức để thành cán bộ nhà

nước do chưa có hộ khẩu, được mời làm hiệu trưởng, cô Duyên nhận lời ngay. Trong lúc trường còn đang xây, cô xin vào làm thuê cho Trường mầm non tư thục ACB trên TP. Hồ Chí Minh để tự học những bài học quản lý trường. Chuẩn bị kỹ lưỡng như thế, lại thêm có chế độ miễn tiền trường, tiền học phí năm, chỉ phải đóng tiền tháng 120.000 đồng nên ngay sau khai giảng trường đã có được 40 học sinh. Và chỉ sau ít ngày, bằng lễ hội trắng rầm tháng Tám, với chương trình văn nghệ của chính cô và cháu trong trường, con số học sinh đã tăng vọt lên 65. Những bác Hai Lúa huyện Đức Hòa quá sướng khi nhìn con cháu nông dân của mình "lên đời" nhanh đến như thế. Các nhà văn trong đoàn được mời xem đĩa CD ghi lại chương trình đêm văn nghệ, ai cũng phục tài dẫn chương trình của bà chủ trường và tài đàn ngọt, múa dẻo của cô hiệu trưởng Đào Thị Duyên.

Rời Trường Tuổi Hồng, trời chiều còn nắng gắt, đoàn nhà văn lại tìm tới một bóng mát GD khác, Trường THCS Tân Đức, thuộc Đức Hòa Hạ. Đây là ngôi trường 14 tỉ đồng do khu công nghiệp Tân Tạo, TP. Hồ Chí Minh xây tặng. Quà của công nghiệp tặng nông nghiệp nên đã bề thế mà vẫn... nhanh lẹ. Trước khai giảng 2 ngày, sân trường còn ao hồ, gò đồng vậy mà chỉ sau một ngày san, ủi, thổi, đổ... một sân xi măng và một đường chạy cấp phối đã hoàn thành. Đến từng búi cỏ cũng có vị trí trong bản vẽ, cũng được tính thành tiền và cũng trồng tặng. Ngôi trường xã lớn quá, 28 phòng cho 14 lớp vì thế trường còn bỏ không các buổi chiều. Không phải hoang phí đâu, đây

là xây trước đón đầu. Trường phải sang trọng như thế để GD trở thành chất kết nối công nghiệp. Các nhà đầu tư đã nhìn được tới ngày dân TP. Hồ Chí Minh, theo ngả Bình Chánh kéo lên đây mua đất xây nhà vườn. Mênh mông sân trường, lồng lộng phòng ốc, vậy mà chiều ấy, chỉ có cô hiệu trưởng Nguyễn Thị Ngọc Cẩm người sở tại và cô giáo trẻ Hoàng Thị Minh Châu, người Đức Thọ, Hà Tĩnh tiếp đoàn nhà văn. Vì lẽ ấy, chủ khách quyến luyến chẳng muốn chia tay. Câu chuyện chuyển sang chủ đề Đức Hòa đang đô thị hóa rất nhanh, vậy nghề nuôi ngựa đua truyền thống còn giữ được không? Cô hiệu trưởng Ngọc Cẩm kể: "Ở bên Trường Võ Văn Tần, có em Đại là nài ngựa, thứ bảy nào cũng bỏ học lên trường đua Phú Thọ trên TP. Hồ Chí Minh. Lẽ ra phải đuổi học. Nhưng nghề yên cương em theo đuổi mang lại thu nhập chính cho gia đình, với lại chỉ 2 năm nữa, học hết cấp hai, khối lượng cơ thể vượt 35 ký, có muốn làm nài cũng chẳng ai cho, nhà trường đành nhượng bộ, khuyên em Đại viết giấy phép đăng hoàng để nghỉ chính thức. Những ngày nghỉ mà mất bài, trường tìm cách dạy bù". Vậy là trong bóng mát sân trường Long An, học sinh được học, mà nghề nuôi ngựa, đua ngựa cổ truyền và quý hiếm, cũng được bảo tồn!

Núi chữ giữa mùa nước nổi

Tân Thạnh là huyện vùng sâu mà mùa mưa lũ năm 2000 cả nước đã thấy qua màn ảnh nhỏ, cảnh bà con nông dân ngồi xuống ba lá coi hát cải lương trên ghe văn hóa, tham gia cầu truyền hình 3 đầu mối Hà Nội, TP. Hồ Chí

Minh và Long An. 5 năm, kể từ ngày ấy, người viết bài này mới trở lại và thấy bao nhiêu đổi thay.

Trước hết là thầy trưởng phòng Bùi Văn Sơm đã bền tâm đèn sách để có tấm bằng tiến sĩ kinh tế. Điều này chẳng ai biết nếu lúc chia tay bước xuống tắc ráng không có một nhà văn trao đổi danh thiếp với ông trưởng phòng.

Điều lạ hơn khi đoàn nhà văn được mời lên ban công dãy lớp học lầu một, Trường cấp 2-3 Hậu Thạnh Đông và thấy sau lưng trường học một biển nước. Từ tit tấp nhiều điểm nơi bờ xa bên kia, đủ các loại phương tiện đường thủy, đang băng qua biển nước đưa học sinh tới trường. Một biển nước thì từ lâu Đồng Tháp Mười đã có, chỉ mới có là một núi đất dưới chân kia mới được thổi lên từ ngày có chủ trương sống chung với lũ, để biển kia nhỏ đi. Biển nước càng nhỏ hơn khi trên quả núi nhân tạo lại mọc lên ngôi nhà lầu trường học. Với những người giàu trí tưởng tượng như các nhà văn thì đến với trường lúc này khác gì bước lên một gác thủy tạ, một lầu nghinh phong. Từ gác ấy lầu ấy mà ngắm học sinh mặc đồng phục tới trường, thấy em nào cũng đẹp. Nhà văn Lý Ngọc vốn là người viết văn xuôi cũng có thi hứng, đưa ra một nhận xét: "Thấy học sinh Đồng Tháp Mười ăn mặc đẹp, lại lễ phép, gặp em nào, mình cũng được chào, tôi nghĩ, chính các em học sinh là mặt tiền văn hóa của một vùng đất".

Người giữ đẹp, giữ sáng mặt tiền kia chính là thầy và cô giáo của chúng ta, những người xứng đáng để văn học hiện đại tôn vinh. ■

Cơn bão VĂN HỌC LING LEI

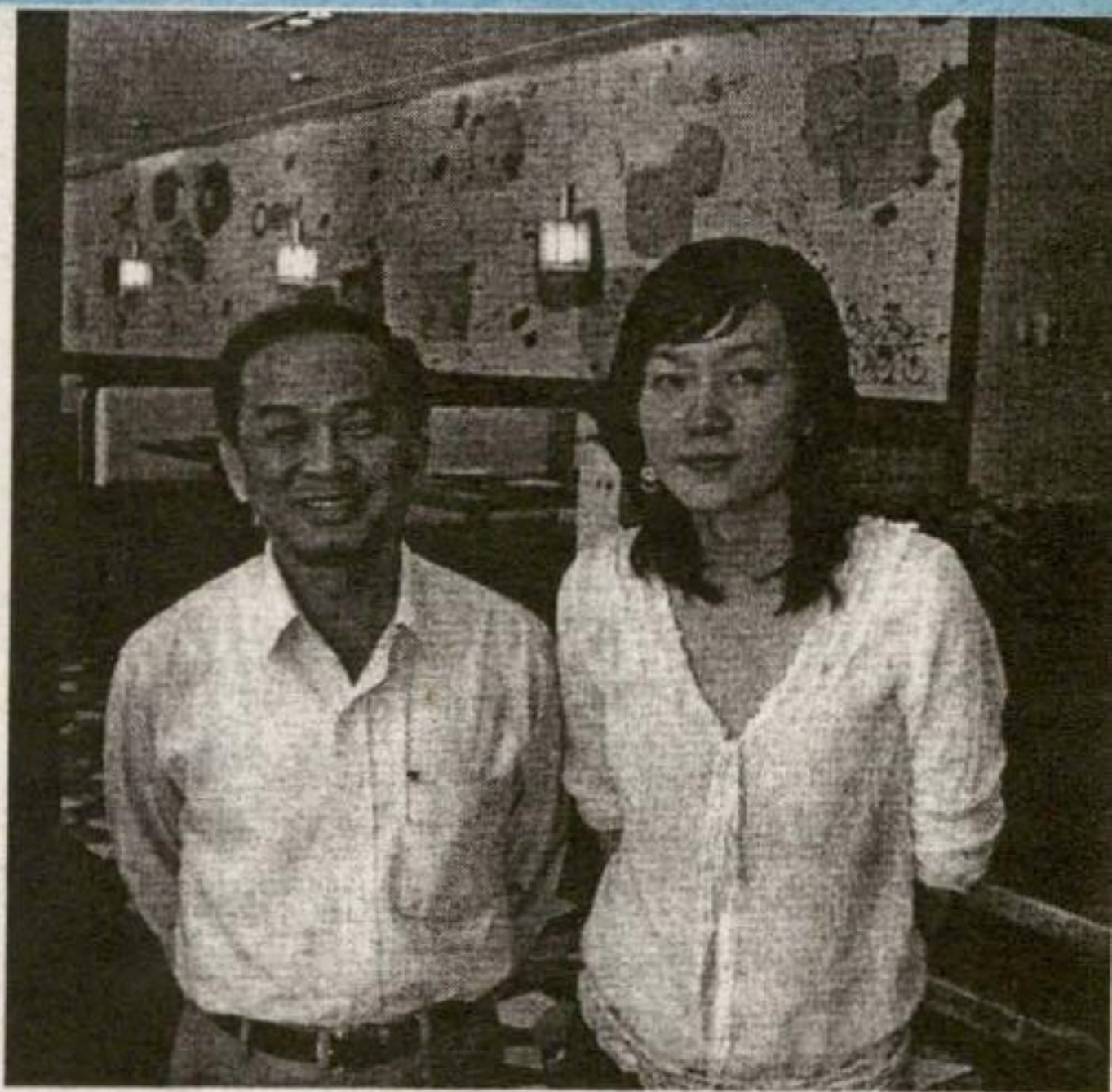
ĐINH THU HIỀN

- ▶ Không phải giạt trên cấp 12 như cơn bão số 7 vừa qua tại các tỉnh miền Bắc nước ta, “cơn bão” văn học có tên Ling Lei đang “đổ bộ” dần dần, từ nhẹ (mấy năm vừa qua), đến ồ ạt (vào đầu năm 2006 tới). Cơn bão văn học này được dự báo có sức cuồng phong trong lòng người yêu văn chương bởi sức trẻ, những phá cách của thời hiện đại và quan trọng hơn là đưa tới những hơi thở cảm thụ cuộc sống hiện đại hoàn toàn mới lạ tại Việt Nam...

Ling Lei là gì?

Đó là phiên âm quốc tế từ tiếng Trung Quốc, có nghĩa là “lanh lợi, nhanh nhẹn”. Có tên gọi này vì hầu hết tác phẩm của các nhà văn trẻ Trung Quốc, những nhân vật tạo cơn bão tại đất nước đông dân nhất thế giới này, đều viết theo phong cách rất mới mẻ về nội dung, táo bạo về đề tài, đặc sắc và độc đáo trong cách hành văn và cách đặt vấn đề. Các tác phẩm của họ không những phản ánh được một hiện tượng xã hội, mà còn chuyển tải được tâm tư, tình cảm và khát vọng của cả một thế hệ. Có khoảng hơn 10 nhà văn tiêu biểu được xếp vào dòng văn học này, ví dụ Hàn Hàn, Quách Kính Minh, Trương Duyệt Nhiên... Họ đều rất trẻ, thuộc thế hệ 7X, 8X (sinh thập niên 1970, 1980), phần lớn vẫn đang là sinh viên, tuy nhiên mỗi người đều đã xuất bản xấp xỉ gần 10 cuốn tiểu thuyết.

Trong khoảng vài ba năm trước đây, *Ling Lei* đặt chân vào Việt Nam với những bước khá rụt rè, nhưng gây ấn tượng

Ông Trần Thức và nhà văn An Ni Bảo Bối tại Bắc Kinh. Ảnh: P.N

manh. Đầu tiên phải kể tới *Điên cuồng như Vệ Tuệ* (Vệ Tuệ), *Quạ đen* (Cửu Đan). *Điên cuồng như Vệ Tuệ* là tập truyện ngắn, mỗi truyện đều mang đậm nét cái tôi cá nhân của nữ nhà văn xinh đẹp sinh năm 1972. Cô kể về những câu

Bìa các cuốn sách
*Điên cuồng như Vệ
Tuệ, Thiếu nữ đánh
cờ vây, Anh biết nói
yêu không?*

chuyện của mình và bạn bè, từ thời còn đi học phổ thông, nhưng đã biết để ý chàng này, chàng kia. Chuyện cô bạn thân ở chung nhà "cặp" với một anh tên Cá Cơm, làm thơ rất gây sốc tặng anh ta: "Anh là con cá. Bơi trong tử cung em". Chuyện của nhân vật "tôi" thời sinh viên yêu một anh da đen, hai người tình tứ với nhau ngay trên cửa sổ của ký túc xá, thu hút biết bao nhiêu cặp mắt ngược nhìn lên. Tựa sách đã thấy "chất" riêng của tác giả: cô viết như rạch bụng ra cho người khác thấy, không hề giấu giếm, không hề cảm thấy ngượng ngùng.

Quạ đen cũng không kém phần dữ dội. Đây là một truyện dài, kể về câu chuyện phải bôn ba xứ người của một cô nhà báo và một cô giáo. Cả hai vì những chuyện riêng tư trắc trở ở trong nước (Trung Hoa đại lục), đã bằng mọi cách sang Singapore học tiếng Anh. Để tồn tại được trước sự khắc nghiệt của chính phủ ngăn chặn làn sóng nhập cư, của

miếng cơm ăn hàng ngày, cả hai cô gái đều phải tính toán đến tàn nhẫn, thậm chí rất đều cang với những người khác, đa phần là đàn ông và đôi khi quay sang phản nhau. Tác giả Cửu Đan đã sống một thời gian dài ở Singapore, được chứng kiến thực tế nhiều mảnh đời như vậy. Cô sinh năm 1964, viết sắc như dao cau, đôi lúc miêu tả những cảnh trần trụi của sinh hoạt đời lứa, nổi đau tột cùng của số phận phụ nữ trước sự ganh tị về nhan sắc và những chiêu thức quyến rũ đàn ông. Sau bao nhiêu cay đắng và nước mắt, hai nhân vật nữ của Cửu Đan đã có kết thúc đáng buồn: mất tình yêu vào đàn ông và cuộc sống, giết người và bị trục xuất khỏi Singapore.

Cả hai tác phẩm này, với cách viết tưởng như lạnh lùng, phản ánh quá chân thực cuộc đời, nhưng lại đậm chất nhân bản. Chính vì điều này mà nhiều người đã đau đầu theo từng chữ, từng dòng của tác phẩm, họ thấy như chính mình ở

trong đó, với đầy đủ cái xấu, tốt của một con người đúng nghĩa, không bị gò bó, trói buộc vì bất cứ điều gì. Từ những cuốn sách này, các tác phẩm tiếp theo được Nhà xuất bản (NXB) Văn học tiếp tục cho ra mắt với sự liên kết của nhiều công ty trong nước. Gần đây nhất là *Búp bê Bắc Kinh* (Xuân Thụ) và *Thiếu nữ đánh cờ vây* (Sơn Táp), trong đó *Thiếu nữ đánh cờ vây* đã đoạt giải Goncourt tại Pháp dành cho các tác giả trẻ. Tác giả là một thạc sĩ người Trung Quốc sống nhiều năm tại Pháp.

Anh biết nói yêu không?

Đây là tựa một cuốn sách của tác giả Tranh Tử. Cũng nằm trong dòng *Ling Lei*, tác phẩm đưa thẳng người đọc vào vấn đề trinh tiết của người phụ nữ. Tập sách gồm nhiều câu chuyện kể của các nhân vật nam nữ ở nhiều ngành nghề khác nhau: sinh viên, giám đốc, nhân viên văn phòng, cảnh sát. Họ chỉ giống nhau ở lứa tuổi trẻ và đều kể về câu chuyện của đời mình khi lần đầu tiên quan hệ với người khác phái. Có người thành thực kể với người chồng sắp cưới của mình về chuyện đã thất thân với người yêu cũ, lập tức anh ta thay đổi hẳn thái độ: có đôi ly hôn, có đôi sống lạt lẽo như nước ốc. Có người thì giấu nhem chồng chuyện kia, lại còn giả bộ đau đớn trong đêm tân hôn, ấy vậy mà hạnh phúc tràn trề, cuộc sống hai vợ chồng vô cùng mãn nguyện. Có cô gái sống trong khu nhà với các bạn gái khác, bị cô lập vì là "gái già còn trinh", bèn ngay lập tức vào quán bar, chọn một anh chàng rõ "nguồn gốc sử dụng", mang nhau về ngủ qua đêm, sáng hôm sau đường ai nấy đi! Vậy mà cô gái lại bị chàng trai ấ ơ kia mắng: "Còn trinh sao không nói trước, tôi không

có trách nhiệm gì đâu đấy nhé!". Chuyện khác, hài hước hơn, hai người ăn cơm trước kẻng, xong rồi cô gái buộc anh ta phải cưới. Trong suốt thời gian sống chung, cô không để anh ta yên một phút, suốt ngày ra rả câu nói: "Tôi đã cho anh cả đời con gái của tôi rồi, anh phải có trách nhiệm, anh phải nghe lời tôi...".

Cứ vậy, *Ling Lei* tràn vào Việt Nam thông qua những tác phẩm táo bạo như thế và giờ đây, đổ bộ một cách ào ạt hơn khi Công ty văn hóa Phương Nam (PNC) chính thức ký hợp đồng mua bản quyền trọn bộ tác phẩm của những tác giả trẻ đang nổi đình đám trong cơn bão này. Hiện PNC đang triển khai dịch một số tựa như *Vương quốc ảo* (Quách Kính Minh), *Ba tầng cửa* (Hàn Hàn), *Mười yêu*, *Giày đỏ*, *Anh đào xa tím tắp*, *Thủy tiên trôi theo cá bào ngư* (Trương Duyệt Nhiên)....

Trả lời chúng tôi về lý do vì sao PNC mua bản quyền các tác phẩm văn học này, ông Trần Thức, Giám đốc Trung tâm tác quyền PNC cho biết: "Trước nay do nhiều hạn chế và thiếu hụt về thông tin giữa hai nước, thị trường sách Việt Nam mới chỉ giới thiệu được một phần ít ỏi trong số vốn văn học Trung Quốc đồ sộ và phong phú. Bạn đọc Việt Nam thường chỉ biết đến các nhà văn tiền bối Trung Quốc với những tác phẩm có tên tuổi như Lỗ Tấn, Kim Dung, Cổ Long, Quỳnh Dao, Mạc Ngôn... qua những cuốn sách dịch đã phát hành ở Việt Nam, ấn tượng về một đất nước Trung Hoa với nhiều câu chuyện lịch sử, nhiều sự kiện đáng nói thời Cách mạng văn hóa, những anh hùng kiếm hiệp... rất đậm nét. Tuy nhiên đó mới chỉ là một

vài *mảng miếng* trong bức tranh toàn cảnh văn học nhiều màu sắc của Trung Quốc. Công ty PNC quyết định chọn mua bản quyền các tác phẩm hiện đại của một số nhà văn Trung Quốc trẻ, đầy cá tính vì muốn thay đổi cách nhìn trên. Hy vọng luồng gió mới này sẽ đem lại cho độc giả Việt Nam một hình ảnh đất nước Trung Quốc hoàn toàn mới, hiện đại, sôi động với không ít vấn đề xã hội cần suy ngẫm". Cũng theo ông Thức, dòng văn học mới này là tất yếu cho một xu thế phát triển của xã hội. Thị trường của nó sẽ rất rộng lớn, không chỉ hạn chế trong phạm vi lứa tuổi 7X, 8X, vì những vấn đề mà nó đề cập đều rất mới mẻ, xác thực và gần gũi trong cuộc sống. Ông Thức nhấn mạnh, trong thời gian qua, ở nước ta cũng có một số sách giới thiệu dòng văn học này nhưng chưa nhiều như *Thiếu nữ đánh cờ vây* (Sơn Táp), còn lại chủ yếu là tác phẩm của nhóm "người đẹp viết văn" như *Điên cuồng như Vệ Tuệ* (Vệ Tuệ), *Quạ đen* (Cửu Đan), *Búp bê Bắc Kinh* (Xuân Thụ)... Do vậy độc giả Việt Nam khó có thể hình dung được một gương mặt toàn diện của dòng văn học này và thường nhầm lẫn, đánh giá chúng bằng con mắt tiêu cực, định kiến. Theo ông Thức, để hiểu được rõ hơn, cần có thêm nhiều tác phẩm hơn nữa thuộc dòng này. Từ đó độc giả mới có cơ hội thưởng thức, so sánh và nhìn nhận lại.

Bút phá thoát lối mòn

Văn học là cuộc sống. Dòng văn học mới mang tên *Ling Lei* thể hiện được một mảng xã hội hiện đại Trung Quốc. Bằng ngòi bút sắc sảo, lửa nhiệt tình, các nhà văn trẻ đã dám bút phá

thoát lối mòn cũ trong văn chương truyền thống với những khuôn phép, rào cản về đạo đức. Họ dám táo bạo lột bỏ tấm áo cũ sần với những vết rách cổ vá vúi, đã không còn thích hợp với cuộc sống hiện đại, gấp gáp. Thay vào đó là một tấm áo mới tươi tắn, màu sắc hơn, dù có thể là trong suốt, đôi khi gây phản cảm, nhưng lại thể hiện được cá tính, cái tôi và tiện dụng trong cuộc sống. Văn học không chỉ đơn thuần để tả người, để kể một câu chuyện riêng tư của nhà văn, mà còn dùng để chuyển tải tâm tư, tình cảm, hiện trạng xã hội của cả một thế hệ hoặc cả một giai đoạn lịch sử. Đọc tác phẩm thuộc dòng văn mới này, độc giả sẽ như được soi gương, nhìn kỹ mình và một số hiện tượng xã hội đương đại, cả tốt lẫn xấu. Chấp nhận dòng văn học này là chấp nhận đối diện với các hiện tượng xã hội đó.

Theo đại diện của PNC, do mua bản quyền trọn bộ theo từng tác giả nên mức giá cũng rất khác nhau, tùy theo số lượng tác phẩm và mức độ tên tuổi của từng nhà văn. PNC cố gắng giới thiệu hoàn chỉnh trọn bộ tác phẩm của từng nhà văn nổi tiếng để độc giả Việt Nam có điều kiện thưởng thức từng giọng văn một cách hoàn chỉnh. Do kế hoạch phát hành các tựa sách này còn gắn liền với việc mời từng nhà văn sang giao lưu và ký tặng độc giả Việt Nam khắp cả nước nên PNC tạm thời chưa tiết lộ số lượng sách xuất bản của từng tựa sách cụ thể. Nhưng theo PNC, chắc chắn rằng đây không phải là một con số nhỏ.

Trả lời phóng viên Thế Giới Mới về chuyện khi nào chính thức cho "bão *Ling Lei*" vào Việt Nam và chuyện lựa

chọn “mắt bão” - người dịch, linh hồn của một tác phẩm nước ngoài, ông Trần Thức cho biết thời gian phát hành dự tính bắt đầu từ đầu năm 2006. PNC đã lựa chọn một số dịch giả chuyên nghiệp, tâm huyết để đảm nhận việc chuyển ngữ trọn bộ tác phẩm cho từng nhà văn Trung Quốc đã mua bản quyền. PNC hết sức tạo điều kiện thuận lợi cho các dịch giả làm việc và muốn tạo thương hiệu cho từng dịch giả, sao cho tên tuổi của dịch giả phải gắn liền với tên tuổi của nhà văn có tác phẩm mà họ đã dịch. Để tác phẩm dịch được chuyển tải đúng nguyên tác nhưng vẫn đậm chất văn và thuần Việt, PNC phải rất nghiêm khắc trong việc tuyển chọn dịch giả. Tiêu chí chọn dịch giả là: giỏi tiếng Trung và tiếng Việt, khả năng thẩm thụ văn chương cao, nhạy cảm, tinh tế, vốn sống phong phú, tinh thần trách nhiệm cao, trung thực và tâm huyết với nghề. PNC không hề phân biệt hoặc đối xử khác biệt giữa các dịch giả phía Nam với dịch giả phía Bắc. Cũng chưa hề đưa ra nhận định dịch giả nơi nào mới phù hợp với thể loại văn này. Tuy nhiên do các tác phẩm này đều của các nhà văn trẻ thế hệ 7X, 8X nên PNC cũng tuyển chọn các dịch giả thế hệ 7X để phù hợp với lứa tuổi và tâm tư tình cảm, dễ chuyển tải lại nội dung tác phẩm. Một trong những dịch giả đảm nhận công việc này là cô Nguyễn Lệ Chi, sinh năm 1976, tốt nghiệp thạc sĩ Khoa Đạo diễn Học viện Điện ảnh Bắc Kinh

Trung Quốc, người từng dịch các tác phẩm quen thuộc như: *Đối thoại với Trương Nghệ Mưu*, *Đối thoại với Củng Lợi* (NXB Trẻ), tuyển tập truyện ngắn *Co giạt*, *Anh biết nói yêu không?* (NXB Văn học), *Nghệ thuật quay phim điện ảnh* (Hội Điện ảnh Việt Nam), *Nghiên cứu tâm lý diễn xuất điện ảnh*, *Kim chỉ nam giải quyết vấn đề khó cho các nhà biên kịch điện ảnh* (Viện Tư liệu phim)... Nguyễn Lệ Chi hiện đang làm trưởng ban Dịch thuật và Khai thác bản quyền của PNC.

Do Việt Nam và Trung Quốc có nhiều điểm tương đồng và tác động lẫn nhau trong văn hóa, lịch sử, phong tục tập quán nên độc giả Việt Nam rất dễ tiếp nhận và hiểu được các tác phẩm văn học Trung Quốc. Vì vậy, PNC vẫn sẽ tiếp tục khai thác mảng văn học đương đại Trung Quốc cùng tủ sách gia đình, tủ sách phụ nữ, tủ sách thiếu nhi Trung Quốc. Sắp tới PNC sẽ tiếp tục ký hợp đồng mua bản quyền trọn bộ với các nhà văn Vệ Tuệ, Bì Bì, Triệu Triệu, Lưu Chấn Vân, Hàn Hàn, Hồng Ảnh, Hải Nhược, Hà Viên Ngoại...

Người đọc giờ đang “nín thở” chờ cơn bão *Ling Lei* tới gần! ■

● **LÊ MÂY**

Thu em

Những giọt nắng miền Trung khô rát
Theo gió hè cháy bỏng thịt da
Không chùn chân bước
Trên đường anh đến với em xa

Anh mang trái tim mình dâng người ấy
Nổi mạch máu hồng đường chỉ tay
Nắng đốt tóc anh vàng cháy
Lòng anh thu vẫn heo may.

Hồn anh được tình em tưới mát
Đường đời gặp ghềnh anh vẫn vượt qua
Mảnh trăng thu chính là em đó
Nhịp thở ngân hà gắn bó đôi ta.

● **YÊN THẢO**

Một ngày...

Cà phê sữa một ngày nắng ấm
Một ngày vui sống sánh tiếng cười
Một ngày ngọt ngào dâng tràn khóe mắt
Một ngày nhớ, nhớ ngàn lần hơn

Chợt một ngày trời mưa không dứt
Giọt cà phê trở đắng vô thường
Liếm đôi môi khô nứt
Tự nhủ lòng chỉ thế mà thôi...

**Bài thơ không tên
thứ nhất**

Kem,
Lạnh và mát
Tan chảy trên đầu môi

Nụ hôn,
Ấm và nóng
Tan chảy trên đầu môi

Em trong tôi cũng thế
Lạnh như kem và ấm nóng như nụ hôn
Khẽ lướt qua và rồi tan chảy
Để lại mình tôi giữa chốn đời.

- ▶ 15 năm trước, điện ảnh Hàn Quốc đứng bên bờ vực, đối mặt với phim ảnh Hollywood tràn ngập trong nước và hầu như chẳng hề có thị trường xuất khẩu phim. Hôm nay, điện ảnh Hàn Quốc đã trở thành một trong những nền điện ảnh thành công bậc nhất của thế giới.

Bí quyết thành công

Bí quyết thành công

Có hai lý do chính đem đến thành công của điện ảnh Hàn Quốc ngày hôm nay: Thứ nhất, Hàn Quốc tìm cách xuất khẩu phim vào các thị trường điện ảnh châu Âu và Mỹ bằng các phim nghệ thuật, phim độc lập, phim ngắn, phim tài liệu và các dạng phim ít lợi nhuận khác. Thứ hai, Hàn Quốc không đi theo đường "làn sóng mới" như Trung Quốc và Đài Loan trong thập niên 1980 (mô hình làm phim nghệ thuật châu Âu kiểu xưa). Phim thương

mại được xem là dòng phim chính thống của điện ảnh Hàn Quốc và từ đó cũng sinh ra cuộc đối đầu giữa phim nghệ thuật - phim độc lập với dòng phim thương mại chính thống! Tuy nhiên, nhìn về tổng thể, điện ảnh Hàn Quốc là một nền điện ảnh "phục vụ đa dạng": các phim nghệ thuật đánh vào thị trường châu Âu và Mỹ không sinh lợi vật chất ngay tức thì mà tạo dựng "thương hiệu" điện ảnh Hàn Quốc trên thế giới với các giải thưởng điện ảnh uy tín, các phim thương mại đánh mạnh

Một số panô quảng cáo phim Hàn Quốc

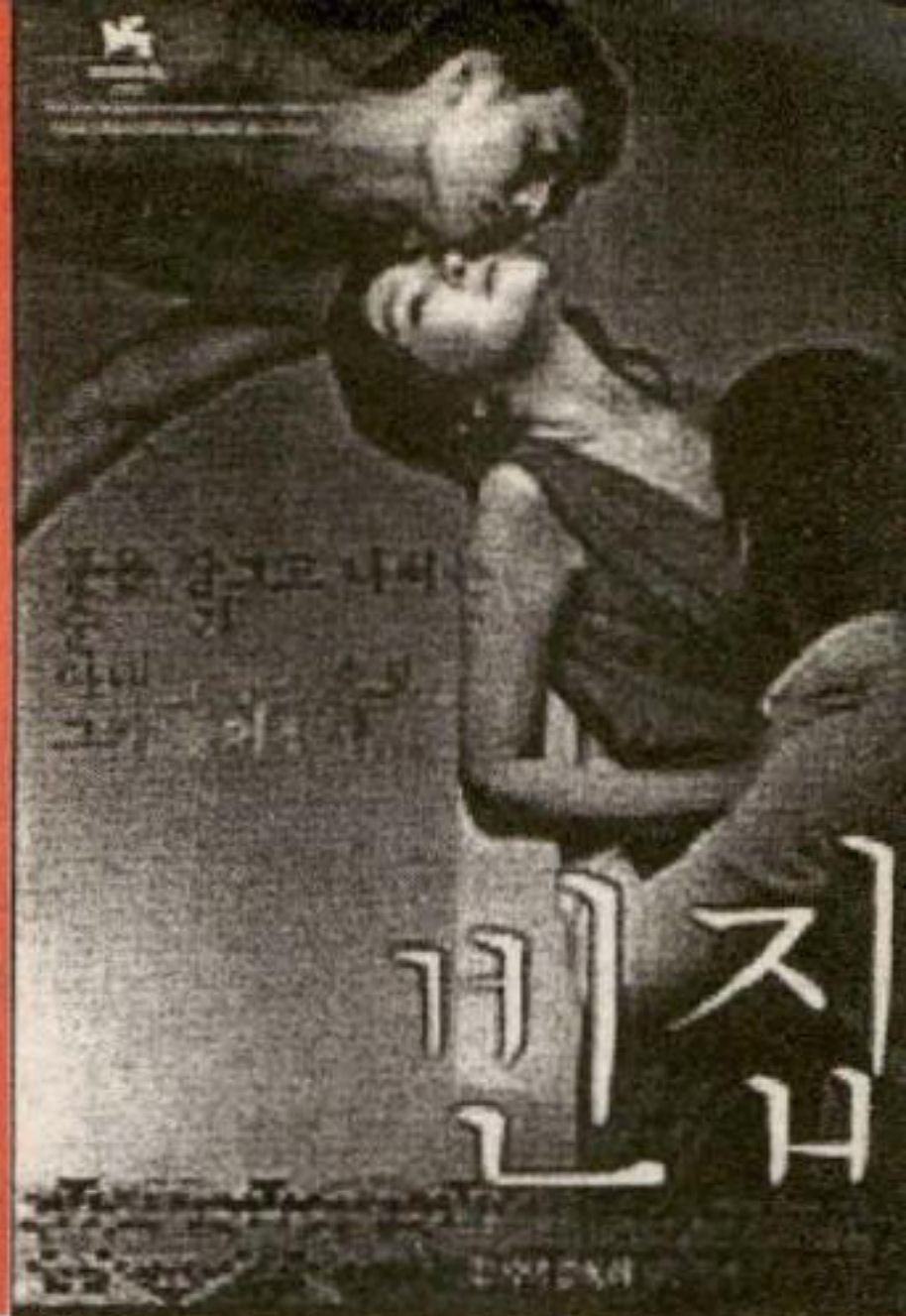
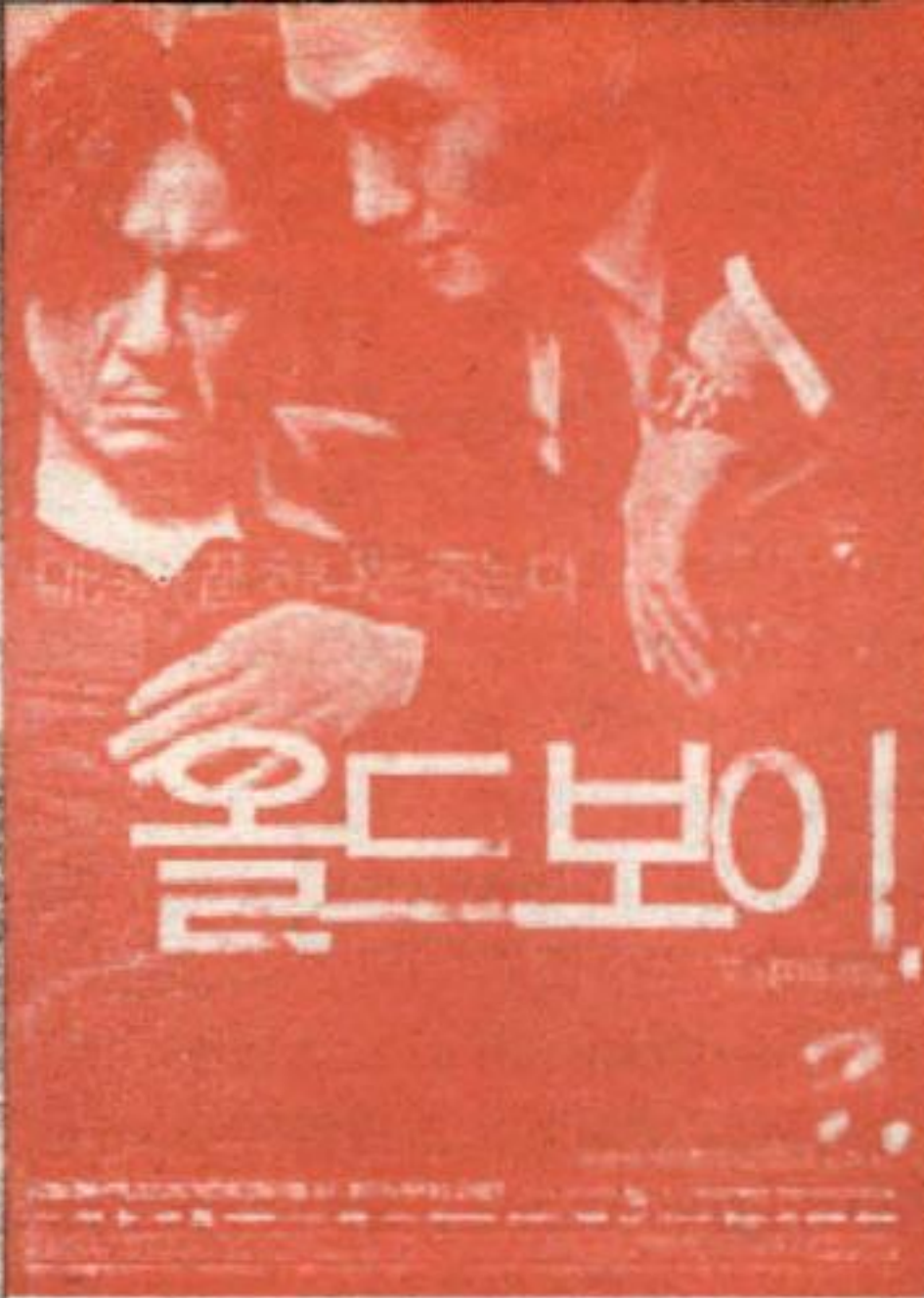
vào thị trường nội địa và khu vực châu Á để gây tiếng vang về doanh thu.

Không như nhiều quốc gia khác trên thế giới, dường như việc thi thố với phim Hollywood nhập khẩu càng kích thích nền công nghiệp điện ảnh Hàn Quốc hơn là đè bẹp nó. Nếu các phim Hollywood được làm với kinh phí khổng lồ thì các nhà làm phim Hàn Quốc cũng chẳng thua kém: họ chấp nhận rủi ro trong việc đầu tư các siêu phẩm để cạnh tranh với điện ảnh Hollywood trên sân nhà mình. Từ năm 1995-2000, trung bình kinh phí cho một bộ phim Hàn Quốc là 1,7 triệu đôla. Riêng về các phim blockbuster (siêu thương mại), kinh phí trung bình từ 2-9,1 triệu đôla cho một bộ phim.

Các đề tài phim thương mại của Hàn Quốc được mở rộng: từ phim tình cảm đến phim hành động, từ phim hình sự đến phim chiến tranh. Đặc biệt ở thể loại phim gián điệp, Hàn Quốc đã gây được tiếng vang khi chạm đến vấn đề chính trị nhạy cảm. Tuy nhiên, quan điểm "điện ảnh là giải trí" đã mở rộng cửa cho các bộ phim này xuất xưởng. Năm 1998, bộ phim hành động *Shiri*

nói về chuyện tình giữa hai tình báo viên của Hàn Quốc và Cộng hòa dân chủ nhân dân (CHDCND) Triều Tiên đã lập kỷ lục doanh thu khi thu hút đến 5,78 triệu người xem, vượt qua con số 4,7 triệu lượt người xem phim *Titanic* ở Hàn Quốc và gấp 20 lần số khán giả đi xem phim "nội" trước đó. Liên tục các phim hành động quanh đề tài này gây tiếng vang như *JSA* (xoay quanh một vụ án ở đồn biên phòng Hàn Quốc, từ đó người ta khám phá ra giữa những người lính biên phòng ở hai bên chiến tuyến có một tình bạn cao đẹp), *Friend* (một nhóm bạn sau bao năm trời, khi lớn lên, mỗi người một số phận, đạt mức kỷ lục 8,14 triệu lượt người xem), *Silmido* (dựa theo một sự kiện có thật về vụ các tù nhân nổi loạn đã tấn công vào thủ đô Seoul) và gần đây là *Cờ bay pháp phối* (lập kỷ lục doanh thu khi thu hút gần 12 triệu lượt người xem, với câu chuyện xúc động kể về hai anh em ra chiến trường và thất lạc nhau, để rồi một người ở hàng ngũ Hàn Quốc, một người cầm súng bên phía CHDCND Triều Tiên)...

Hàn Quốc đã bắt đầu bành trướng

văn hóa, hay còn gọi là “cơn sốt văn hóa Hàn Quốc”, bằng phim truyền hình và cả nhạc pop. Nhật Bản và Trung Quốc hoàn toàn bị phim truyền hình Hàn Quốc thống trị như một hiện tượng. Dĩ nhiên, Đài Loan, Hong Kong, Thái Lan và cả Việt Nam không thoát khỏi cơn sốt này. Bị chinh phục bởi truyền hình và âm nhạc (thẩm thấu mỗi ngày), các nhãn hiệu mỹ phẩm và thời trang (đi sâu vào cuộc sống), thị trường châu Á cũng bị thuyết phục bởi phim ảnh Hàn Quốc với những ngôi sao đã được đào tạo và lăng xê rất bài bản. Các phim thương mại như *Vợ tôi là gangster*, *Xin chào sư phụ*, *Cô nàng ngổ ngáo* đã tạo nên những “hiện tượng” khắp châu Á. Dĩ nhiên, đã là phim theo dòng thương mại thì những bộ phim này tiếp tục ra phần kế tiếp theo... đúng mô hình điện ảnh Hollywood. *Vợ tôi là gangster 2*, *Xin chào sư phụ 3* và *Cơn lốc tình yêu* (được xem như phần trước của *Cô nàng ngổ ngáo*) đã tô đậm thêm mảng màu phim thương mại Hàn Quốc. Những phim thương mại này đã đẩy lùi con số nhập khẩu phim Hollywood

vào Hàn Quốc, từ con số 76% phim nhập chiếu rạp vào năm 1984 xuống 14% vào năm 1999. Các nhà kinh doanh phim ảnh thấy rõ rằng sản xuất phim nội có lời hơn nhiều so với nhập khẩu!

Tấn công Hollywood...

Xâm nhập vào thị trường Bắc Mỹ là một thách thức lớn đối với tất cả các nền điện ảnh thế giới - kể cả những nhà làm phim độc lập tại Mỹ. Hàn Quốc không chỉ đánh mạnh tại thị trường trong nước, châu Á mà họ còn có hẳn chiến lược để thâm nhập Hollywood bằng nhiều con đường khác nhau. Bên cạnh các phim thương mại gây tiếng vang trong nước và khu vực, Hàn Quốc vẫn đầu tư và gửi các phim nghệ thuật sang châu Âu để tranh giải thưởng Liên hoan phim (LHP) quốc tế. Năm 2002, đạo diễn Im Kwon-taek trở thành đạo diễn Hàn Quốc đầu tiên đoạt giải Đạo diễn xuất sắc nhất LHP Cannes với bộ phim truyện thứ 98 của mình *Chihwaseon*. Ngay sau đó, Lee Chang-dong đoạt giải đặc biệt dành cho đạo diễn và Moon So-ri đoạt giải Nữ diễn viên chính xuất sắc tại LHP

Venice với phim *Oasis*. Ngay cả phim hoạt hình Hàn Quốc như *Existence at Hiroshima* hay *My Beautiful Mari* cũng đoạt giải tại các LHP hoạt hình uy tín thế giới. Chính từ những thành công này, tiếng tăm của điện ảnh Hàn Quốc càng vang xa và lan rộng, trở thành một "thương hiệu" điện ảnh uy tín thế giới. Năm 2004, hàng loạt tên tuổi đạo diễn Hàn Quốc như Kim Ki Duk (với *Xuân hạ thu đông rồi lại xuân, Cô gái làm phước*), Hong Sang Soo (*Phụ nữ là tương lai của đàn ông*), Park Chan Wook (*Trai già*)... đã chiếm lĩnh các giải thưởng quan trọng của ba LHP quốc tế uy tín hàng đầu thế giới Berlin, Cannes và Venice... Năm 2005, ba đạo diễn này tiếp tục tung hoành tại các LHP quốc tế với những tác phẩm nghệ thuật của họ... Phim Hàn Quốc luôn có mặt, không chỉ lác đác mà trở thành một cơn lốc, tại nhiều LHP quốc tế.

Chính từ đây, Hollywood bắt đầu để ý đến điện ảnh Hàn Quốc. Đầu tiên là những phim nghệ thuật xâm nhập vào thị trường khó tính này thông qua các hệ thống rạp phim art-house (chuyên chiếu phim nghệ thuật và phim độc lập). Khi khán giả Bắc Mỹ đã bắt đầu quen với điện ảnh Hàn Quốc, các phim thương mại bắt đầu tràn qua, không chỉ những phim mới mà cả những phim đã phát hành từ trước cũng tìm kiếm thêm bộ tiền khi phát hành lại ở đây. Từ đầu năm 2005 đến nay, hàng loạt phim Hàn Quốc "đổ bộ" lên Bắc Mỹ như *Những ngày tươi đẹp* (phim hoạt hình), *Cảm thông cho ngài báo thù*, *Trai già* (hai phần đầu tiên của bộ ba phim mang chủ đề báo

thù của đạo diễn Park Chan Wook), *Ký ức về một vụ giết người*, *Cứu lấy hành tinh xanh*, *Căn phòng trống*... Những siêu phẩm của Hàn Quốc như *Cờ bay phấp phới*, *Shiri*, *Khu phi quân sự*... khiến Hollywood cũng phải nể nang vì mức độ hoành tráng, khốc liệt và cả xúc động.

Nhưng không phải phim thương mại nào của Hàn Quốc cũng đem trình chiếu tại Mỹ vì sự khác biệt văn hóa cũng như khán giả Mỹ rất lười đọc phụ đề! Tuy vậy, các hãng phim Mỹ cực kỳ nhanh nhạy trong việc khai thác nguồn phim thương mại thành công này: họ mua bản quyền kịch bản để làm lại theo kiểu Mỹ, dàn diễn viên Mỹ... *Vợ tôi là gangster* được Miramax mua lại với giá 1,1 triệu đôla, mức giá cao hơn bất kỳ kịch bản Hàn Quốc nào từng được trả trước nay. Quyết định mua bản quyền khai thác kịch bản này cho thấy rõ ràng việc Hàn Quốc chọn dòng phim thương mại cho sự phát triển chính của nền điện ảnh thay vì đi theo xu hướng làm phim nghệ thuật là yếu tố quan trọng đem đến sự thành công trong nước lẫn quốc tế của điện ảnh Hàn Quốc. Những phim như *Il Mare*, *Cô nàng ngổ ngáo*, *Xin chào sư phụ*, *Khu phi quân sự*, *Những kẻ phá ngục* lần lượt được Hollywood mua bản quyền dựng lại và giao cho những diễn viên tên tuổi như Keanu Reeves, Sandra Bullock, Ashton Kutcher, Nicolas Cage, Queen Latifah... đảm nhận phần diễn xuất. Những phim này dự kiến sẽ ra mắt vào năm 2006.

Liệu bài học thành công của điện ảnh Hàn Quốc có giúp gì cho điện ảnh Việt Nam hôm nay?

(Theo Tạp chí điện ảnh và nghệ thuật Hàn Quốc)

- Mong muốn có một đứa con là niềm khao khát cháy bỏng của tất cả những ai từng lập gia đình, nhất là với những người gặp trục trặc về khả năng sinh đẻ. Ngoài ra, có nhiều người chỉ thích sống độc thân để tránh mọi ràng buộc song vẫn muốn có một đứa con để được tận hưởng niềm hạnh phúc làm cha, làm mẹ. Những xu hướng như vậy đã dẫn đến tình trạng ngày càng có nhiều người tìm đến dịch vụ mang thai hộ hay có thể gọi là dịch vụ cho thuê tử cung, ngay cả khi hành vi này bị coi như một sự vi phạm pháp luật tại một số nước và đôi khi được thực hiện với những cái giá “cắt cổ”.

Dịch vụ CHO THUÊ TỬ CUNG

PHƯƠNG TRANG

Rita, một thiếu nữ người Pháp mới 20 tuổi, cơ thể đầy đặn, hiện đang chung sống cùng mẹ, 3 em trai và cô con gái nhỏ vừa tròn một tuổi tại khu cư xá ở ngoại ô Paris. Cuộc sống của họ rất lay lắt do chủ yếu chỉ nhờ vào tiền trợ cấp của người cha. Tháng 6 vừa qua, cô đã gửi thông báo “muốn trở thành người mẹ mang thai hộ” lên mạng Internet, một thông báo hoàn toàn bất hợp pháp theo quy định của luật pháp nước Pháp. Mục đích của việc nghiêm cấm này nhằm tránh việc buôn bán trẻ em và do vậy, việc mang thai hộ người khác cũng bị coi như là hành vi bán trẻ em. Để lẩn tránh pháp luật, rất nhiều cặp vợ chồng người Pháp đã tìm một phụ nữ mang thai hộ tại các nước mà luật pháp cho phép thực hiện việc này. Còn một số khác lại ngang

Niềm hạnh phúc được làm mẹ nhiên vi phạm pháp luật bằng cách lựa chọn người mang thai hộ ngay tại Pháp. Rita là một trong số những phụ nữ sẵn sàng đáp ứng những dịch vụ phạm pháp như vậy. Cô chấp nhận cho thuê tử cung hay cung cấp tế bào trứng với giá dao động từ 15.000 euro đến 20.000 euro cho một lần mang thai.

Đẻ rồi "bỏ rơi" con

Sarah, một phụ nữ 30 tuổi đã

có hai con, cũng đề nghị cho thuê cả tử cung lẫn cung cấp các tế bào trứng. Tháng 3 vừa qua, cô đã sinh một bé trai khá khinh cho một cặp đồng tính ái. Mọi thủ tục rất đơn giản. Năm ngoái, họ đã hẹn nhau thuê một phòng khách sạn và chuẩn bị một ống nhỏ để đựng tinh trùng của người cha và dùng xilanh để tiêm vào tử cung của Sarah. Mọi chuyện diễn ra suôn sẻ. Sau khi sinh ra đứa trẻ, Sarah chỉ cần cố tình “bỏ rơi con” để rồi ngay lập tức một trong hai ông bố xuất hiện kịp thời để đứng ra nhận nuôi đứa trẻ. Thủ lao được trả thành hai lần. Lần thứ nhất, sau khi hoàn tất công đoạn tiêm tinh trùng, Shara đã nhận được 5.000 euro. 10.000 euro còn lại được trả nốt sau khi cô sinh ra đứa trẻ. Sau lần đầu thành công, cô quyết định sẽ tiếp tục nhận thực hiện việc mang thai hộ. Shara không muốn thực hiện thụ tinh trong ống nghiệm do thủ tục rất lâu và nặng nề. Nhưng để thực hiện được những lần mang thai hộ trót lọt mà không sợ đụng chạm đến pháp luật, cô cần phải tới Bỉ hay Đức. Hiện tại, cô đã thương lượng với một đôi vợ chồng khác và mọi việc đang được chuẩn bị để tiến hành.

Những người phụ nữ cho thuê tử cung thường ở độ tuổi từ 20 đến 35. Trong số này cũng có nhiều người có công ăn việc làm đáng hoàng. Hầu hết trong số họ đều đã có con và tất cả đều khẳng định rằng họ mang thai hộ chỉ vì muốn giúp đỡ những đôi vợ chồng hiếm muộn có được niềm hạnh phúc làm cha mẹ. Một số phụ nữ khác thì

sẵn sàng bán tế bào trứng của mình. Rất hiếm người khi làm các dịch vụ này dám khẳng định vì động cơ tài chính.

Dịch vụ xuyên quốc gia

Hiện nay, tại các nước như Bỉ, Canada và Thụy Sĩ, rất nhiều người bắt đầu lao vào dịch vụ cho các cặp vợ chồng hiếm muộn người Pháp thuê tử cung thông qua mạng. Pascale, 33 tuổi, đã liên hệ với một phụ nữ mang thai hộ người Peru, tâm sự: “Cô ta đã đề nghị tôi đến Peru để thụ thai “ở nhà” với giá 15.000 euro. Nhưng tôi sợ sẽ bị rơi vào một mạng lưới tội phạm. Hiện nay, rất nhiều bà mẹ mang thai hộ người Peru được biết đến dưới nhiều tên và trên nhiều địa chỉ trang web khác nhau nhưng với cùng một địa chỉ thư điện tử”. Internet cho phép họ làm tất cả những chuyện phi pháp. Giáo sư Christian Fossat, giám đốc một trang web y tế, nơi có mục diễn đàn bị lạm dụng cho những cuộc thương lượng cho thuê tử cung, tỏ vẻ bất lực: “Tôi tin là chúng tôi đang vô tình tiếp tay cho các hành vi phạm pháp nhưng gửi những lời kêu gọi nghiêm túc thì cũng không có ai nghe cả. Chúng tôi không có những phương tiện kỹ thuật để kiểm duyệt các diễn đàn trên trang web của mình”. Trong số những người đã lạm dụng thành công diễn đàn của trang web này để làm dịch vụ cho thuê tử cung là hai người phụ nữ Lucie và Caroline. Là một viên chức 28 tuổi ở thành phố Renne (phía Tây nước Pháp), Lucie biết rõ rằng cô không thể sinh con do mắc dị tật rất hiếm gặp là khi sinh ra không

● Trên thực tế vẫn còn rất nhiều quốc gia cho phép thực hiện dịch vụ mang thai hộ, kể cả những nước phát triển như Anh, Mỹ, Canada. Riêng tại Mỹ có tới 18 bang cho phép thực hiện mang thai hộ và cũng là nơi mà những ông bố bà mẹ không phải “mang nặng đẻ đau” hoàn toàn được quyền thừa nhận đứa con tương lai của mình kể từ khi thai nhi được bốn tháng và đương nhiên là vẫn còn nằm trong bụng... người khác. Mặt khác, do dịch vụ cho thuê tử cung được coi như một hành vi hợp pháp tại Mỹ nên những cuộc thương lượng này được thực hiện theo những hợp đồng có điều khoản rất chặt chẽ. Thông thường, trong nội dung hợp đồng ghi rõ khả năng thực hiện dịch vụ phụ thuộc rất nhiều vào khoảng thời gian 15 ngày đầu sau khi đưa tinh trùng vào tử cung để biết liệu bào thai có chất lượng hay không. Những bản hợp đồng kiểu này thường dài tới 20 trang, dự kiến tất cả các tình huống có thể xảy ra và xác định cả những chi tiết nhỏ nhất. Ví dụ, người mang thai hộ phải cam kết không uống rượu bia và hút thuốc trong thời kỳ mang thai hoặc nếu tổng giá trị của bản hợp đồng là 60.000 đôla thì người mang thai hộ sẽ nhận được 18.000 đôla, còn nếu sinh đôi thì khoản thù lao sẽ là 23.000 đôla.

có tử cung nhưng vẫn có trứng với chất lượng rất tốt. Sau khi thụ tinh trong ống nghiệm với chồng nhưng không có kết quả, cô đã chọn giải pháp cuối cùng là nhờ mang thai hộ để có một đứa con.

Lucie đã đọc được thông báo trên mạng của Caroline, 27 tuổi, mẹ của một cậu bé 4 tuổi. Trước đó Caroline từng muốn mang thai hộ cho cô em dâu không có khả năng sinh đẻ, nhưng bị cả gia đình phản đối. Tháng 3-2004, hai người phụ nữ này đã quyết định cùng nhau đến Bỉ, một trong số những nước ở châu Âu cho phép thực hiện dịch vụ này tương tự như Anh, Hà Lan, Đan Mạch, Hungari, Rumani, Phần Lan và Hy Lạp. Tuy nhiên, hồ sơ của họ đã bị các bệnh viện ở Bỉ từ chối do các nhà tâm lý đánh giá rằng quyết định của hai người phụ nữ này thiếu sự chín chắn. Nhưng Caroline không nản chí. Họ

lại tiếp tục lên đường tới Anh. Đến đầu năm nay, tại Luân Đôn, yêu cầu của họ đã được chấp nhận. Sau khi bị hổng thai lần đầu vào tháng 5, Caroline đang chuẩn bị cho lần mang thai mới vào đầu tháng 10 này với trứng của Lucie cùng sự tiếp tay của một số bác sĩ phụ khoa người Pháp, những người hướng dẫn họ phương pháp điều trị để chuẩn bị cho việc thụ thai. Nếu lần này thành công thì tổng chi phí mà Lucie phải trả lên tới 30.000 euro, trong đó phần trả cho Caroline là 15.000 euro. Caroline cũng mong muốn sẽ trở thành dì của đứa trẻ này, muốn được nhìn thấy nó lớn lên và muốn có trách nhiệm với nó. Bố mẹ, anh chị và bạn bè của Caroline đều biết rõ việc cô làm. Còn đối với những người khác, cô tuyên bố rằng cô có quan hệ với một người đàn ông đã có vợ và cô sẽ trả lại đứa trẻ này cho cha

của nó.

3 năm tù và 45.000 euro tiền phạt

Về nguyên tắc, chồng Lucie sẽ thừa nhận đứa trẻ mà Caroline sinh ra. Còn Lucie sẽ để mặc cho thời gian trôi qua trước khi thủ tục nhận con nuôi bắt đầu. Đây chính là công đoạn có độ rủi ro rất cao bởi Viện Kiểm sát luôn thận trọng trong vấn đề này. Thông thường nếu yêu cầu nhận nuôi con riêng của chồng lại do người vợ đưa ra chắc chắn sẽ bị nghi vấn và điều tra. Những lời khai sai lệch về hộ tịch hoàn toàn nằm trong tầm kiểm soát của pháp luật. Có trường hợp người mang thai hộ khi sinh nở lại mang tên của người mẹ đứng ra thuê. Các tổ chức và bác sĩ đứng ra làm môi giới để tiến hành một ca mang thai hộ có nguy cơ bị tù đến 3 năm cùng với khoản tiền phạt lên tới 45.000 euro. Về phía bố mẹ đứa trẻ, nếu họ không bị truy tố về việc thuê người mang thai hộ thì họ cũng bị kết tội vì lý do gian lận hộ tịch. Do vậy, những người chấp nhận tiếp tay cho những trường hợp này đều yêu cầu được giữ kín tên tuổi một cách cẩn thận nhất.

Những cặp vợ chồng hiếm muộn thường gọi người phụ nữ mang đứa trẻ mà họ luôn mơ ước trong suốt 9 tháng trời là những “nàng tiên”, “mẹ đỡ đầu” hay “u em”. Nhưng không phải bao giờ những ngôn từ trìu mến đó cũng phản ánh đúng mối quan hệ tốt đẹp giữa bên cung và bên cầu bởi đã từng có trường hợp chính người mang thai hộ phá hợp đồng, giữ lại đứa con với lời tuyên bố đại loại như “*Tôi không muốn trả đứa bé cho cô, nó là con*

tôi và cô không có quyền gì lấy nó đi cả” hay trường hợp người mẹ mang thai hộ bán cho một cặp vợ chồng khác sau khi tuyên bố với người thuê mang thai là đứa trẻ đã bị chết trong tử cung. Đó là chưa kể đến những trường hợp không chủ ý như hỏng thai, các cuộc điều trị khó khăn và chờ đợi trong tuyệt vọng, song ước muốn được làm cha mẹ luôn cháy bỏng đối với những cặp vợ chồng hiếm muộn và không có gì ngăn cản được họ tiếp tục con đường tìm kiếm một đứa con.

Những đối tượng khách hàng đa dạng

Rất nhiều người đã nghĩ đến việc xin con nuôi song thường phải chờ đợi nhiều năm. Bởi vậy, họ chọn cách tìm người mang thai hộ để nhanh có con hơn và ít ra cũng còn có một sự liên hệ về mặt sinh học đối với đứa trẻ. Tuy nhiên, không chỉ những người hiếm muộn là khách hàng duy nhất của dịch vụ này mà có một cuộc cạnh tranh khốc liệt với những cặp đồng tính ái. Không ít cặp “vợ chồng” đồng giới sống với nhau tới gần chục năm trời rất êm đềm nhưng chỉ thiếu duy nhất một đứa trẻ để hoàn thiện niềm hạnh phúc mà họ đang có. Không những thế, một số đàn ông độc thân cũng có nhu cầu cấp thiết có một đứa trẻ bên cạnh và coi đó là sự sống của mình. Tuy nhiên, trong sự mong mỏi đó, chưa bao giờ gợn lên trong họ về quyền lợi của đứa trẻ trong tương lai. Chúng sẽ sống như thế nào? Ai sẽ đảm bảo về huyết thống cho đứa trẻ? Câu trả lời thường chìm trong im lặng.

(Theo L'Express, 9.2005)

1001 chuyện TỪ INTERNET

Tất cả vì sự an toàn của hành khách

Khi chiếc máy bay tuyến Manila - Doha chuẩn bị cất cánh thì một tiếp viên hàng không nhìn thấy một con chuột chạy băng qua lối đi giữa hai hàng ghế ở khoang hạng thường. Thế là cơ trưởng quyết định cho 250 hành khách rời khỏi máy bay và gọi đội bảo trì đến. Người ta xông khói và đặt cả một loạt bẫy trên máy bay nhưng vẫn không tóm được con chuột này. Cuối cùng thì máy bay cũng cất cánh sau 13 giờ trì hoãn. Trước đây, đã có lần một chuyến bay phải hoãn và sơ tán hành khách vì người ta phát hiện có gián trên máy bay nhưng đây là lần đầu tiên một hãng hàng không phải khổ vì chuột. (AP)

Tán tỉnh trên mạng cũng không được

Sẽ có chuyện gì nếu một người Bỉ đã có gia đình mà còn lên mạng tán tỉnh, hay chat khiêu dâm với một người tình ảo? Có thể sẽ chẳng có gì xấu xảy ra, nếu cuộc ngoại tình trên mạng này không bị phát hiện và cuộc sống hôn nhân trong đời thực không có trục trặc. Nhưng một ngày đẹp trời nào đó mà *đối tác* trong gia đình quyết định ly hôn thì chuyện ngoại tình trên mạng sẽ gây bất lợi cho kẻ đang vướng víu tình ảo. Theo một qui định mới được công bố ở Bỉ, những cuộc chat mùi mẫn dù không thể chứng minh hành vi ngoại tình nhưng sẽ được tòa coi như một bằng chứng có giá trị chứng minh sự suy thoái đạo đức của người chồng hay người vợ. Từ nay trở đi, những người Bỉ đã có gia đình sẽ không còn có thể thoải mái lãng nhăng trên mạng nữa. (Reuters)

Chớ nghịch đại với dấu thập ngoặc

Hai lính cứu hỏa tình nguyện đã bị tòa án Coburg, thuộc vùng Bavaria, Đức, gọi lên hỏi tội vì dám mặc quân phục của sĩ quan phát xít Đức nhớn nhor trước mặt nhiều người. Họ khai khi được cử đến kiểm tra an toàn khu nhà của một nông trang đang được sử dụng làm điểm cắm trại cho một nhóm hướng đạo sinh, họ tìm thấy những bộ quân phục và mũ gắn biểu tượng dấu thập ngoặc tại đó. Cả hai đã mặc thử những bộ đồ này và đội cả mũ vào để xem cảm giác làm sĩ quan phát xít Đức ra sao, nhưng sau đó lại không thay ra mà cứ mặc thế đi kiểm tra. Cảnh hai tên *Đức quốc xã* đi nhơn nhơn đã làm cho nhiều hướng đạo sinh bức mình. Rồi ai đó chụp ảnh hai tên này và gửi cho nhà chức trách. Theo luật Đức thì đeo hay tàng trữ biểu tượng chữ thập ngoặc là bất hợp pháp nên cả hai lính cứu hỏa bị đưa ra tòa. Chưa biết tòa án sẽ phạt những kẻ nghịch đại này như thế nào. (Zeitung)

MỖI TUẦN MỘT WEBSITE

<http://www.homecrafts.co.uk/html/techniques.asp>

Nếu bạn thích làm những món đồ thủ công xinh xinh để trang trí nhà cửa thì vào website này để tải các hướng dẫn về máy vi tính. Đây là một trong số ít các website đăng hướng dẫn làm các món thủ công với hình ảnh minh họa rõ nét và chi tiết. Chú ý là bạn cần phải có chương trình Acrobat Reader để mở các file đã tải về.

Hóa thạch hoàn hảo

Cách đây hai chục triệu năm, giọt nhựa cây bọc lấy một con nhện và trở thành viên hổ phách có kích thước 2cm x 4cm chứa một hóa thạch nhện hoàn hảo với xác nhện được bảo quản nguyên vẹn. Tiến sĩ cổ sinh vật học David Penney giảng dạy ở Đại học Manchester, Anh, đã phát hiện thấy hóa thạch này ở Cộng hòa Dominica vào năm 2003. Trong viên hổ phách, nhà khoa học thậm chí

còn tìm thấy một giọt máu của con vật đáng thương đọng lại. Trích lấy giọt máu này đem xét nghiệm, tiến sĩ Penney xác định được ADN của con nhện và nhận thấy nó có họ hàng với loài nhện hiện đang sinh sống ở vùng Nam Mỹ và Caribbean. Vị trí và hình dáng giọt máu tiết lộ chi tiết cái chết của con nhện đáng thương: nhện ta đang bò hướng lên trên khi giọt nhựa cây rơi xuống. (BBC)

Cái chết của con tuần lộc kéo xe cho ông già Noel

Một ngày tháng 2-2005, ông Olavi Nikkanoff sống trên đảo Fyn, miền trung Đan Mạch, phát hiện con tuần lộc tên Rudolf của ông nằm chết trong nông trại. Bác sĩ thú y kết luận tiếng ồn quá lớn phát ra từ hai chiếc máy bay F-16 của căn cứ không quân gần đó bay quá thấp qua nông trại đã khiến con Rudolf chết do bị sốc. Ông Nikkanoff rất giận vì mất đi một trong hai con tuần lộc kéo xe trượt tuyết cho ông vào mỗi dịp Giáng sinh khi ông hóa trang thành ông già Noel đi phát quà. Trước nguy cơ mùa Giáng sinh tới sẽ phải cưỡi xe chỉ với một con tuần lộc, ông Nikkanoff viết thư gửi căn cứ không quân đòi bồi thường. Thấy đây là chuyện nghiêm túc, những người quản lý căn cứ cho kiểm tra lại các chuyến bay. Cuối cùng họ đồng ý với kết luận của bác sĩ thú y và quyết định bồi thường cho ông Nikkanoff 30.000 kroner (tương đương 77 triệu đồng Việt Nam) để ông mua một con tuần lộc mới. (BBC)

M@I.COM

HƯỞNG ỨNG CUỘC THI VIẾT TRUYỆN NGẮN VỀ NHÀ GIÁO VIỆT NAM TRONG SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC DO BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO, HỘI NHÀ VĂN VIỆT NAM, CÔNG ĐOÀN GIÁO DỤC VIỆT NAM, NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC PHỐI HỢP TỔ CHỨC

- *Viết truyện ngắn không quá 4.000 chữ góp phần tôn vinh nghề dạy học, tôn vinh nhà giáo Việt Nam.*
- *Truyện dự thi gửi về 25 Hàn Thuyên, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội trước ngày 19-5-2006.*
- *Giải nhất 30 triệu đồng và nhiều giải thưởng khác.*
- *Cùng với cuộc thi viết truyện là cuộc thi bình truyện Nói nhịp cầu Kiều tổ chức trên mỗi số Thế Giới Mới.*

Chị một ước mơ xanh

(*)

Hạnh ngồi một mình trên ghế đá sát bãi biển. Đã 9 giờ 30 phút đêm, mặt biển vẫn tĩnh lặng, sóng chỉ như chiếc lưỡi mềm mại liếm vào bờ cát nhưng vẫn có một chút gió nhẹ mang theo hơi nước đến để chịu xua đi cái nắng oi ả của ban ngày. Phía tây, núi in thành vệt thăm thẳm, nhấp nháy những ngọn đèn gọi nỗi nhớ không tên. Lâu lắm rồi chẳng có được những giây phút một mình tuyệt đối tự do như thế này, Hạnh tự nhủ, phải ngồi thật lâu ở đây, ở cái xứ sở mặt trời mọc này, người ta chẳng biết mình là ai. Bỗng chiếc ví xách tay rung lên cắt đứt ý nghĩ của Hạnh. Điện thoại! Số di động của Lan, nhân viên kế toán. Cô bấm máy:

- Alô, chị ngủ chưa? Em báo cho chị biết một tin vui nhé! Công ty Mestlé Việt Nam đặt vấn đề quảng cáo sản phẩm trên báo của mình đấy chị ạ! Mà ông ta có vẻ hào phóng lắm, không hề đặt vấn đề giá cả gì hết!

- Thế thì tốt! Em nhận lời với họ rồi chứ?

- Ông giám đốc điện thoại hỏi bao giờ chị về? Ông ấy muốn chị trực tiếp viết một phóng sự về công ty. Chị về nhanh lên nhé.

- Ừ... ừm. Thôi nhé!

Hạnh uể oải tắt máy, không muốn nói gì thêm. Chán thật, mai trở về văn phòng làm việc, lại cái cảnh phải khom lưng, cặm cụi trên bàn để viết theo đơn đặt hàng, không hay cũng phải cho ra hay, không tốt cũng phải cho ra tốt. Mà phóng viên ở nhà sẵn đấy. Sao tụi nó không linh hoạt bám theo gã giám đốc nọ để "kiếm ăn", đợi gì cô!

Trở về cơ quan, Hạnh thấy trên bàn có một lá thư, chỉ có một dòng, chữ viết rất đẹp và bay bướm: *"Xin mời cô dự bữa tối với chúng tôi tại khách sạn Bamboogreen lúc 18 giờ chiều nay và sau đó sẽ bàn công việc cụ thể"*. Ký tên... Giám đốc (không ghi họ tên). Xưa nay, Hạnh đã làm không biết bao nhiêu quảng cáo, chẳng có ai trịnh trọng đến mức lạ lùng như vị giám đốc công ty này cả. Bình thường, cô từ chối mọi cuộc mời theo kiểu xã giao. Đã chấp nhận quảng cáo nghĩa là lạnh lùng, tiền trao cháo múc sòng phẳng. Nhưng sự tò mò, nghi hoặc đã thắng, khiến cô phá bỏ thông lệ...

*

Anh đấy ư? Người mà cách đây 20 năm mỗi khi chỉ nhìn thấy, trái tim cô đã rung lên vì một xúc cảm yêu thương đến tận thờ. Nhưng đâu rồi mái tóc cắt chân phương, chỉ có một lọn hơi quăn phía trước, đâu rồi cái vóc dáng vừa thanh tao lại vừa rất ngạo nghễ đàn ông? Người ngồi trước mặt cô là một gã đàn ông xa lạ: chiếc bụng phệ xuống làm vóc dáng vốn đầy đà thêm nặng nề chặm chạp. Mái tóc để hơi dài chải hất về phía sau làm lộ khoảng trán bị hói. Ánh mắt mất đi nét đa tình quyến rũ. Chỉ có nụ cười vẫn vương vất nét kiêu ngạo như xưa và chất giọng đầy âm sắc thuyết phục:

- Hạnh ơi! (Vẫn tiếng gọi nồng nàn mở đầu)

- Dạ!

- Hóa ra em lại đi theo con đường cách đây 20 năm anh đã lựa chọn cho em. Em có được hạnh phúc không?

Hạnh không trả lời. Cô ngược nhìn ông giám đốc Mestlé, cái nhìn như con trẻ

ngắm nghía chiếc mặt nạ. Cô ngạc nhiên khi nhận ra mình không còn một chút nào cảm giác rung động nào của ngày xưa và của cả lúc mới đây, khi nhận ra anh ta.

- Sao em không trả lời anh?

- Em không muốn gợi lại chuyện cũ. Anh có nhã ý quảng cáo trên báo em, em rất cảm ơn! Thư mời kèm bảng giá, anh chọn trang nào tùy ý. Và vì tình bạn cũ giữa chúng ta, em sẽ trực tiếp chịu trách nhiệm về bài quảng cáo cho sản phẩm của công ty.

Ông giám đốc cho tay vào túi quần sau, rút ra một xấp tiền mới, loại 100.000 đồng, đặt lên bàn.

- Khỏi phải hóa đơn, chứng từ em ạ! Miễn là em chứ không phải ai khác viết cho anh là được!

Hạnh cười lạnh lùng:

- Xưa nay tòa soạn chẳng có khi nào nhận được tiền của doanh nghiệp một cách dễ dàng thuận lợi như thế này đâu! Nhưng em đề nghị anh ký hợp đồng một cách đàng hoàng. Em sẽ được lĩnh phần trăm hoa hồng quảng cáo. Ngoài ra còn được tiếng là "quan hệ xã giao tốt" nữa cơ đấy!

Một tiếng thở dài bất chợt... Châm tiếp một điếu thuốc, người đàn ông rít một hơi, nhả khói vu vơ vào không gian rồi vút điếu thuốc cháy dở vào gạt tàn, lăm bầm:

- Thời gian làm tất cả thay đổi! Em không còn là cô bé dịu dàng đa cảm ngày xưa.

- Đúng vậy! Và đó chẳng phải là điều anh mơ ước cách đây hơn 20 năm hay sao?

*

Có một kỷ niệm khó phai bắt đầu cho tình bạn của hai người những năm học cấp 3 phổ thông. Đúng vào sáng ngày tựu trường 5-9, trên đường đạp xe về nhà, ngang qua phía sân bãi đá bóng của phường, một quả bóng bay ra bất ngờ làm cả Hạnh và xe ngã nhào xuống một vũng nước. Thủ phạm của vụ việc - một cậu khá cao ráo, điển trai, mặc áo may ô từ trong băng ra dựng chiếc xe đạp dấy, bối rối nhìn chiếc áo trắng tinh của cô gái lấm lem vết bẩn. Trong khi đó, cô gái lấy tay áo chùi nước mắt rùng rùng, mếu máo: *"Các người ác thật đấy, cái áo của tôi mới mặc được có một lần. Chiều nay làm sao tôi có áo mới đi học... hức... Về nhà biết nói sao với mẹ cơ chứ... Hức... ức... Bắt đền các người đó"*.

- Tôi... tôi xin lỗi.

Chợt cậu con trai chạy vào trong sân và lấy ra một chiếc áo trắng rộng thùng thình, bảo cô bé:

- Bạn mặc tạm chiếc áo này vào. Đưa chiếc áo bẩn cho tôi đem vào tiệm giặt là lấy ngay.

Cả bọn trẻ đứng xung quanh bỗng cười ồ lên một loạt làm cậu con trai một thoáng ngơ ngác rồi đỏ mặt. Cô gái cũng đỏ mặt và luống cuống đạp xe ra khỏi đám đông về nhà. Sau đấy, một sự tình cờ, buổi chiều hai người chạm mặt nhau ngay chân cầu thang tầng hai. Chàng trai tên Huy, trên Hạnh một lớp, ngơ ngẩn nhìn theo chiếc áo trắng cũ của cô gái đi vào phòng học ở dãy đối diện. Mỗi thiện cảm ban đầu của họ bắt đầu từ đó và lớn dần thành tình yêu. Huy là lớp trưởng 11/4, trong đội

tuyển toán, còn Hạnh là lớp phó học tập 10 A/2, trong đội tuyển văn của nhà trường. Không ai biết, mỗi buổi tan trường, Huy đều nán chờ Hạnh ra khỏi phòng rồi lấy thư nơi học bàn cô gửi lại. Đó là những vần thơ lãng mạn tuổi học trò: *"Ngày tựu trường trong áo mới mẹ may/ Em mang trên vai lời thì thầm của gió/ Bước chân qua nghiêng từng cơn phố nhỏ/ Một thoáng xao lòng và một thoáng ngẩn ngơ..."*; *"Lớp học trên tầng 2/ Bốn mùa đều lộng gió/ Mùa đông thì ôm nhau/ Mùa hè cười hờn hờ/ Bốn khung cửa sổ nhỏ/ Nhìn ra khoảng trời xanh/ Một khóm trúc xinh xinh/ Ru những hồn lãng mạn"...*

Kỳ thi đại học năm ấy, Huy đỗ thủ khoa kinh tế đối ngoại Đại học Ngoại thương và được tài trợ học bổng qua Nhật. Buổi tối hai người chia tay nhau, lần đầu tiên họ mạnh dạn ra ngồi bờ đê ven sông Hồng. Im lặng rất lâu, Huy mới lên tiếng trước:

- Hạnh ơi!
- Dạ!
- Mai mình xa nhau rồi!
- Dạ!
- Hạnh nói với Huy điều gì đi, sao cứ dạ mãi thế!
- Em mừng cho Huy toại nguyện ước mơ của mình.
- Còn Hạnh, sẽ thi vào trường nào?
- Em thi sư phạm.
- Gõ đầu trẻ à? Huy không thích nghề sư phạm, nó khuôn khổ và đơn điệu.
- Còn em thì rất thích, anh biết không, cả họ em đa số theo nghề dạy học.
- Hạnh có nhớ câu: *"Nhất y nhì dược, tam dược bách khoa, thông qua sư phạm, khốn nạn nông lâm"* không? Hạnh học giỏi văn và thông minh. Có thể trở thành một luật sư hay một nhà báo thì mới nổi tiếng được, làm cô giáo đã nghèo lại chẳng mấy ai biết đến.

Năm đầu tiên xa cách, những lá thư Huy gửi về liên tục và đều đặn. Huy kể cho Hạnh nghe khá nhiều chuyện thú vị ở Nhật và bảo cánh bạn của Huy rất thích được đọc thơ của Hạnh, có đứa còn xin được chép, điều này làm Huy rất tự hào. Những ngày đầu của năm học 12 với Hạnh thật trống vắng khủng khiếp vì không còn hình bóng thân quen của Huy: lọn tóc quăn trước trán thường hất lên, nụ cười hơi kiêu kèm theo cái nháy mắt tình tứ làm tín hiệu. Nhưng rồi nhịp điệu hối hả ôn thi của năm học cuối cấp phổ thông đã lấp đi khoảng trống để những lá thư thưa dần. Mãi cách tuần lễ trước kỳ thi đại học, cô mới ngồi viết cho Huy một lá thư thật dài, trong đó có đoạn: *"Huy ơi, ước mơ làm cô giáo của em sắp được toại nguyện rồi đấy. Người ta bảo chẳng ai lại dại như em, chỉ thi có một sư phạm thôi, trong khi được chọn tới 3 trường. Nhưng mà để làm gì cơ chứ, vì một khi bản thân trước sau đã quyết tâm lựa chọn cho mình một con đường!"*... Thư trả lời của Huy chỉ vắn vắn một dòng: *"Rất lấy làm tiếc khi giữa anh và em đã không có một hướng đi chung. Em cứ tự do trôi theo ước mơ xanh của mình!"*

Đau buồn và choáng váng, Hạnh quên ăn, mất ngủ một ngày. Hôm sau cô gượng dậy tiếp tục việc ôn bài. Năm ấy, Hạnh trúng tuyển Đại học Sư phạm! Cô không viết

• thêm một lá thư nào cho Huy.

Tốt nghiệp đại học, Hạnh được giữ lại trường nhưng cô tha thiết xin được dạy ở một trường phổ thông. Niềm vui trong mỗi giờ lên lớp đã dần xóa đi sự tổn thương trong tâm hồn và hình bóng của Huy. Càng ngày, Hạnh càng khẳng định được một điều: chỗ đứng của mình không đâu khác là bục giảng. Tiếng tăm của cô giáo dạy văn có sức lan tỏa rất nhanh: rằng cô dạy nhẹ nhàng mà sâu; cô không sao chép theo tài liệu, giáo án; rằng tiết dạy của cô chỉ 45 phút mà mở mang được nhiều kiến thức, cô có tài cảm hóa học sinh cá biệt v.v. Trong khi đồng nghiệp kêu ca phàn nàn khó khăn vất vả, Hạnh lại thích được dạy nhiều tiết để rút kinh nghiệm, thích được tham gia vào các hoạt động văn hóa, văn nghệ của nhà trường, được sinh hoạt nhiều với lớp chủ nhiệm. Những sáng kiến kinh nghiệm giảng dạy của Hạnh ngay từ năm đầu tiên đã được phổ biến toàn ngành. Cô được chọn bồi dưỡng đội tuyển học sinh giỏi dự thi quốc gia.

Nhưng Hạnh đã không hạnh phúc khi lập gia đình. Cô đã mắc phải sai lầm là chọn một người chồng giản đơn, không có tình yêu. Anh không hiểu gì về cô và những việc cô làm mà còn là sự cản trở rất lớn cho nỗi đam mê nghề nghiệp. Hai người đồng thuận ly hôn. Xưa nay, dư luận vốn rất hẹp hòi với phụ nữ, sợ tiếng tăm dị nghị, cô viết đơn lặn nước mắt xin thay đổi nhiệm sở.

Những ngày chờ đợi quyết định chuyển của cô dài lê thê. Nhớ trường, nhớ học sinh da diết, Hạnh gửi nỗi lòng mình qua những bài viết bàn về phương pháp giảng dạy, những truyện ngắn về tâm lý ứng xử sư phạm. Lại một lần nữa, cô nhận được sự ngợi ca của dư luận bạn đọc. Hạnh yêu tờ báo. Và theo lời khuyên của bạn bè, cô quyết định đến gặp tổng biên tập. Đứng trước cô là một tiến sĩ - nhà thơ! Hạnh nhìn tổng biên tập với tất cả sự ngưỡng mộ.

- Tại sao em lại chọn làm báo? Em có biết nó vất vả như thế nào không?

- Em biết nhưng nó là tờ báo lớn, thuộc ngành giáo dục, em yêu nghề dạy học và yêu học sinh. Trong hoàn cảnh bi đát của bản thân, em nghĩ chỉ báo ngành mới đủ sức kéo em ra khỏi khủng hoảng vì thiếu vắng học trò và bài giảng. Em hứa sẽ cố gắng vượt qua mọi vất vả, trở ngại để làm tốt các công việc được giao.

- Em có thể đảm nhận nổi vai trò của một trưởng đại diện tại miền Trung không?

- Em không tin là mình không làm được, miễn là em được viết thật nhiều phải không ạ?

- Là phóng viên thì phải viết chứ. Nhưng em lưu ý, làm lãnh đạo còn bao việc khác. Mà tờ báo của mình là tờ báo có doanh thu thì không đơn giản như việc đi dạy đâu!

Niềm hạnh phúc được làm việc, khỏi phải kéo dài thời gian chờ đợi đã làm cho Hạnh không nghĩ gì thêm đến khía cạnh sau của lời nói. Cô hăm hở bước vào một lĩnh vực mới, đem vốn liếng văn chương từ thời phổ thông và vốn liếng nghề dạy học làm dày thêm những trang viết.

Nhưng càng ngày cô càng thất vọng. Làm báo và dạy học là hai lĩnh vực khác nhau. Khuôn khổ chật hẹp của một tờ báo không đủ sức chứa đựng những cung bậc

nội tâm phong phú như trong bài giảng. Báo chí theo cơ chế thị trường không tuân thủ cái tôi đầy bản lĩnh trong cô. Sự nhiệt thành hăm hở khi bắt tay vào công việc không đem lại hiệu quả như ý muốn. Nhiều lúc, Hạnh đã rơi vào tình trạng “lực bất tòng tâm”, thậm chí buộc phải trở thành kẻ vô tâm. Tuy nhiên, trong cương vị lãnh đạo và vai trò của một phóng viên, ngày ngày, cô vẫn phải tất bật điều hành phóng viên, đi cơ sở, biên tập, viết bài, đưa tin, phát hành, quảng cáo... Cô sợ nhất khi đêm về, trong giấc mơ đầy ắp hình ảnh của ngôi trường, học sinh và đồng nghiệp, nhớ tà áo dài thướt tha mỗi sớm mai vào lớp, nhớ lời giảng bài có sức thôi miên... Có những biểu hiện của đồng nghiệp từng làm cô khó chịu ngày ấy, bây giờ so với cánh phóng viên trẻ chẳng thấm vào đâu. Cô mắc triệu chứng stress phải tìm đến bác sĩ và mãi hai tháng sau mới bình phục trở lại...

*

Sau buổi gặp gỡ với ông giám đốc Mestlé, Hạnh nhận được lá thư với những nét chữ phóng khoáng thân quen ngày nào:

“Hạnh thân yêu, cho anh được thêm một lần gọi tên em âu yếm như xưa, dấu chúng ta không còn có cơ hội để cùng nhau trên một con đường nữa. Anh đã để mất em và đánh mất chính con người anh trong em từ ngày ấy. Em biết đấy, chúng mình chập chững vào đời đúng vào lúc đất nước chuyển từ bao cấp sang kinh tế thị trường. Anh khao khát biết bao có một tương lai khác xa quá khứ đói nghèo của ông cha. Anh tâm niệm câu “Phi thương bất phú” mà người đời hay nói. Anh sẽ là một ông chủ doanh nghiệp có tài sản kếch sù, còn em phải là một bệ đỡ vững chắc cho anh: một luật sư bào chữa cho những vụ trọng án, một nhà báo lăng xê những doanh nhân thành đạt. Đó là ước mơ của anh!

Nhưng anh đã lầm. Có sự thành đạt nào không phải trả giá, chỉ 5 năm sau khi rời giảng đường lao vào cuộc sống, anh đã thấm thía sự thật: “Thương trường là chiến trường”. Anh không hạnh phúc trong sự thành đạt mà mỗi lúc mỗi bộn bề trong những tính toán, đối phó, thậm chí không thật cả với chính mình. Cánh nhà báo vây quanh anh. Những cuộc điện thoại tới tấp, họ bám theo anh ở bất cứ chỗ nào. Anh thật sự sợ họ và những lúc ấy, anh mừng là em đã không theo con đường mà anh vẽ ra. Anh thêm được thấy hình ảnh của em, dịu dàng và kiên nghị, những tố chất rất cần của người thầy giáo. Bây giờ anh mới nhận ra, không có nghề nào trong sáng, cao quý hơn nghề dạy học. Nên khi về thành phố này, biết tin em đã đổi nghề, anh thấy hụt hẫng. Anh tìm ra cái cớ để gặp em. Anh cầu mong việc em từ bỏ nghề dạy học cao quý không phải là lỗi tại anh. Hãy cho anh biết sự thật, nếu không anh sẽ phải luôn sống trong mặc cảm của kẻ có tội với em, người con gái duy nhất lưu lại trong anh vẻ đẹp hướng thiện!”...

Hạnh ấp lá thư lên ngực như ấp ủ nỗi nhớ bằng quơ khi mỗi tình đầu vừa chớm nở. Huy đã nhận ra chân giá trị cuộc sống sau khi thay vào chiếc mặt nạ trên sân diễn cuộc đời. Cô sẽ không viết thư trả lời anh mà sẽ một lần nữa, chứng minh cho anh thấy, cô sẽ trở lại, tiếp tục bước đi trên con đường mơ ước từ buổi thiếu thời. ■

MỜI BẠN THAM DỰ KỲ THI **NỐI NHỊP CẦU KIỂU** - TGM 656

Giải thưởng

Giải cho mỗi kỳ thi

- * 1.000.000 đồng tặng 10 cá nhân trả lời đúng câu hỏi tìm hiểu truyện.
- * 500.000 đồng tặng tập thể lớp học, công đoàn, chi đoàn, đơn vị bộ đội... có tỉ lệ người dự thi cao và có nhiều người trả lời đúng câu hỏi tìm hiểu truyện.

Giải chung cuộc

- * 5.000.000 đồng tặng tập thể có nhiều đơn vị dự thi nhất, được nhiều giải thưởng kỳ nhất.
- * 1.500.000 đồng tặng người có nhiều bài bình luận hay kèm theo phiếu dự thi.
- * 1.000.000 đồng tặng người được nhiều giải thưởng kỳ nhất.

Câu hỏi tìm hiểu truyện

a. Người kể chuyện cố tình để độc giả theo chân nhật vật Hạnh lạc rất xa vào những vấn đề đằng sau mặt báo, sau nghề báo, những *"lạnh lùng tiền trao cháo múc sông phẳng"*; lạc vào một câu chuyện tình thời học trò với rất nhiều chi tiết ngộ nghĩnh và lãng mạn. Đi gần nửa câu chuyện, chữ *sư phạm* dành cho nghề dạy học mới xuất hiện và khi xuất hiện, chữ ấy liền tỏa sáng cùng với người mang nó vào truyện này *"tiếng tăm của cô giáo dạy văn có sức lan tỏa rất nhanh, rằng cô dạy nhẹ nhàng mà sâu sắc"*. Chính người ngăn cản cô theo nghề sư phạm cũng phải thú nhận *"Anh thêm được thấy hình ảnh của em, dịu dàng và kiên nghị, những tố chất rất cần của người thầy giáo"*. Bản thân cô giáo Hạnh khi lỡ phải xa rời phấn bảng, cũng như người thất tình để rồi *"khi đêm về, trong giấc mơ đầy ắp hình ảnh của ngôi trường, học sinh và đồng nghiệp..."*. Giấc mơ của Hạnh, với Huy lại chỉ là *khuôn khổ và đơn điệu*, là chỗ của những người *đã nghèo lại chẳng mấy ai biết đến*. Phán xét nghề dạy học bằng hai cách nhìn như thế, theo bạn, từ phẩm chất sư phạm của cô giáo Hạnh, **chấp nhận hy sinh** và **kiên định lập trường**, điều nào gây ấn tượng mạnh hơn? Bao nhiêu phần trăm số người dự thi trả lời câu hỏi này như bạn?

b. Hãy tìm trong truyện nhóm từ (4 âm tiết) hấp thụ được tất cả những *nhẹ nhàng, sâu sắc, dịu dàng, kiên nghị...* vào vẻ đẹp của người thầy.

Hướng dẫn trả lời

Bạn chỉ cần ghi câu trả lời theo mẫu phiếu dưới đây (không cần cắt phiếu in sẵn) và gửi về tòa soạn Thế Giới Mới, 322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh trước ngày 31-10-2005. Bì thư có dán tem và nhớ đề DỰ THI **NỐI NHỊP CẦU KIỂU** - TGM 656. Nếu tập thể dự thi, ngoài những phiếu dự thi của mỗi thành viên, cần gửi kèm 1 phiếu liên hệ ghi rõ tên và địa chỉ đơn vị, tổng số thành viên, tên và chữ ký của người đại diện. Cùng với phiếu dự thi, bạn có thể gửi kèm theo bài bình luận truyện **CHỈ MỘT ƯỚC MƠ XANH** nếu muốn nói

nhiều hơn những điều mình đã trả lời. Kết quả kỳ thi này sẽ được công bố ở TGM 660 để ngày 7-11-2005.

MẪU PHIẾU DỰ THI NỐI NHỊP CẦU KIỂU - TGM 656

Họ và tên: tuổi:

Nghề nghiệp:

Địa chỉ:

a. Ấn tượng hơn là:

(Chỉ ghi *chấp nhận hy sinh* hoặc *kiên định lập trường*).

Có % số người dự thi trả lời như thế.

b. Nhóm từ đó là:

KẾT QUẢ KỲ THI NỐI NHỊP CẦU KIỂU - TGM 652

Có 1.837 phiếu dự thi hợp lệ gửi về đúng hạn, tham gia kỳ thi **NỐI NHỊP CẦU KIỂU - TGM 652** dành cho truyện dự thi **NHỚ BẾN SÔNG XƯA**.

1. Đáp án

a. Đây là câu hỏi thăm dò bạn đọc. Câu trả lời được coi như đúng là câu trả lời của đa số. Đa số bạn đọc đều **tán thành** việc tác giả sắp xếp cho thuyền chữ và thuyền tình cùng cập bến. Có 98,24% số người dự thi trả lời câu hỏi này như thế.

b. Đó là câu văn: “Anh đâu phải là siêu đẳng của thiên thần mà lánh xa mọi phạm tục của trần thế”.

2. Danh sách trúng thưởng:

a. **Giải tập thể:** Tập thể học sinh lớp 11B1 Trường THPT Chu Văn Thịnh, Mai Sơn, Sơn La với 48/48 học sinh tham gia. Người đại diện là cô giáo chủ nhiệm Nguyễn Thanh Bình.

b. **Các giải cá nhân:** 1. *Nguyễn Thiên Chương*, 17C Trương Vĩnh Ký, phường 7, TP. Mỹ Tho, Tiền Giang; 2. *Nguyễn Thị Thanh Liễu*, A13 Cư xá Vĩnh Hội, Bến Vân Đồn, phường 5, quận 4, TP. Hồ Chí Minh; 3. *Trần Đình Luận*, Phòng Thi hành án dân sự quận Thanh Xuân, Hà Nội, Khu liên cơ quan nội chính, phường Nhân Chính, Thanh Xuân, Hà Nội; 4. *Lê Thị Bé Liên*, số 141, ấp 3, Ngã Năm, Sóc Trăng; 5. *Bùi Thị Kim Trâm*, 84/30 Lê Quang Định, phường 14, quận Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh; 6. *Thân Thị Thỏa*, Chi nhánh điện Đà Bắc, tỉnh Hòa Bình; 7. *Nguyễn Văn Dũng*, 256 đường số 2, cư xá Đài Rađa, quận 6, TP. Hồ Chí Minh; 8. *Đỗ Thị Lan Phương*, số 13E Nguyễn Du, phường Quang Trung, T.X Hưng Yên, tỉnh Hưng Yên; 9. *Nguyễn Hoài Anh*, 132/5 khu phố 4, phường Bình Thuận, quận 7, TP. Hồ Chí Minh; 10. *Hồ Thị Lan*, Trường Tiểu học Quỳnh Lâm 2, Quỳnh Lưu, Nghệ An.

Mời bạn đọc trúng thưởng ngụ ở TP. Hồ Chí Minh tới lĩnh thưởng tại tòa soạn tạp chí Thế Giới Mới, 322 Điện Biên Phủ, Quận 10, TP. Hồ Chí Minh. Bạn đọc trúng thưởng ngụ ở Hà Nội lĩnh thưởng tại Phòng liên lạc phía Bắc, 104 Bùi Thị Xuân, Hà Nội. Bạn trúng thưởng thuộc các tỉnh khác sẽ nhận thưởng qua đường bưu điện.

BẠN ĐỌC BÌNH LUẬN TRUYỆN DỰ THI NHỚ BẾN SÔNG XƯA - TGM 652

● *Hãy ủng hộ họ!*

Truyện ngắn này là một chuyện tình cao thượng và cảm động. Tác giả thật thông minh khi cho kết thúc truyện “có hậu” như thế. Thật đáng khen cho một thầy giáo có tấm lòng cao thượng! Trong thời buổi cái khó ló cái khôn, mọi người còn phải lo “thắt lưng buộc bụng” như thế mà thầy đã có một tấm nhìn xa hơn, đó là xóa mù chữ cho cô gái và vận động cô cùng tham gia vào sự nghiệp trồng người với mình. Thầy đã vượt qua mọi cám dỗ của đời thường để giữ gìn tình yêu với cô gái trong sáng, thanh cao thế kia. Trồng cây đợi đến ngày hái quả - tại sao ta không ủng hộ họ nhỉ? Hãy cầu chúc cho cô gái kia học thật giỏi, đến khi cô ra trường họ sẽ sánh bước hạnh phúc bên nhau!

(Nguyễn Hồng Phượng, giáo viên Trường THCS thị trấn huyện Dương Minh Châu, tỉnh Tây Ninh)

● *Cần phân biệt tình yêu và tình thầy trò*

Đây là vấn đề xưa nay thỉnh thoảng xảy ra trong nhà trường khi tuổi thầy và trò chênh lệch nhau quá nhỏ. Trong việc tiếp xúc gần gũi lúc dạy học, từ tình thầy trò nảy sinh những tình cảm sâu đậm mới lạ. Nhưng phải cần phân biệt lòng ngưỡng mộ, cảm phục, đừng thông qua tác phong, tài năng của người thầy mà hiểu nhầm đó là tình yêu. Nhất là đối với những học sinh chưa đủ tuổi trưởng thành. Cách giải quyết và tự đấu tranh với bản thân mình của tác giả làm chúng ta hài lòng. Tình yêu cần có thời gian đủ để chín mùi, viên mãn...

(Phan Tuấn Vinh, Bình An, huyện Gò Công Đông, Tiền Giang)

● *Một mối tình đẹp*

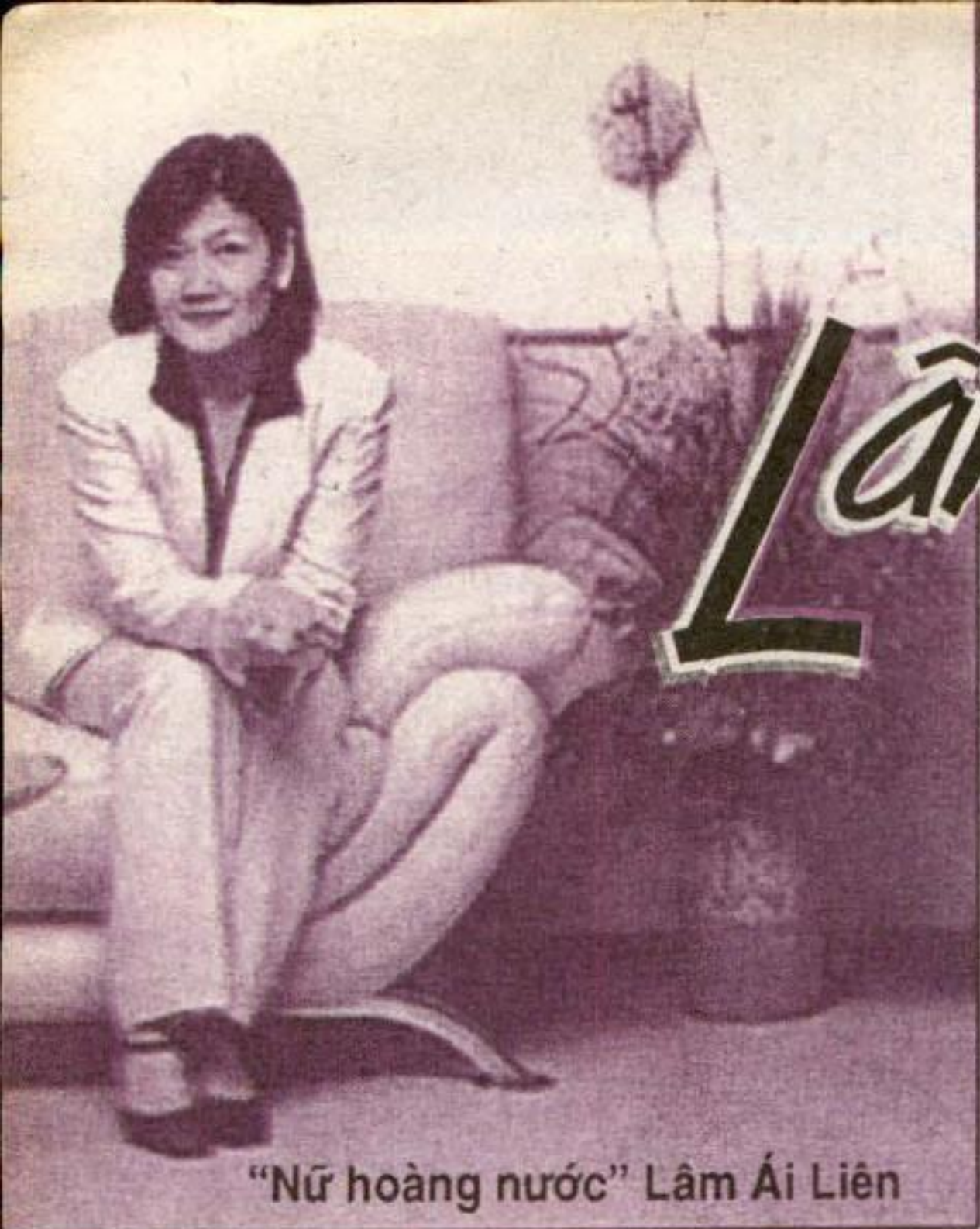
Đây là một mối tình đẹp, chan chứa NGHĨA lẫn TÌNH; cầu chúc cho Quân - Được ngày mai sẽ xứng đôi loan phụng. Khi “Hữu duyên thiên lý năng tương ngộ” thì Được đã tuổi 17; tuổi con tim dễ rạo rực mà vẫn “miệt mài đèn sách” được; trong khi đó Quân là người thầy tốt; thiết tưởng hai tâm hồn này hòa hợp nhau thì tương lai họ hẳn sẽ đẹp biết bao.

(Nguyễn Thái Sơn, hiệu sách báo Anh Hoa, Phú Quý, Ninh Phước, Ninh Thuận)

● *Tình yêu và lý tưởng*

Quân không phải là người của “bến sông” chắc rằng anh cũng như nhiều thanh niên khác được điều động từ các tỉnh đồng bằng đem “ánh sáng văn hóa” cho các tỉnh miền núi trong thời kỳ 1959-1960 (thiếu tình cảm, thiếu ánh sáng điện). Thầy giáo Quân đã gắn bó tuổi trẻ của mình với đồng bào miền núi “đôi lần bỏ cả buổi đi với bọn trai làng săn thú, một đam mê của anh”, cùng với sự chịu đựng gian khổ xây dựng một nhà trường miền núi: “và trước mắt là những công việc anh phải cố gắng để hoàn thành”. Phải nói lý tưởng của anh thanh niên Quân là rất chói sáng; dũng cảm “ủ” tình yêu cháy bỏng để lo sự phát triển của nhà trường.

(Trần Thị Kim Thúy, giáo viên tiểu học xã Quang Trung, huyện Phú Xuyên, tỉnh Hà Tây)

"Nữ hoàng nước" Lâm Ái Liên

Lâm Ái Liên-

Tuổi thơ nghèo khổ

Lâm Ái Liên sinh năm 1961. Bị cha mẹ bỏ ngay từ thuở lọt lòng, cô phải theo bà ngoại đến miền quê nghèo ở Malaysia tha phương cầu thực. Cho đến bây giờ, cô vẫn chưa hề biết mặt người sinh ra mình. Từ thuở nhỏ, cô bé Lâm Ái Liên đã làm bạn với nghèo khổ. Tại vùng quê của cô hầu như chỉ có người già và trẻ em, vì những người lớn đều bỏ mảnh đất nghèo khó này đi nơi khác kiếm ăn. Hai bà cháu sống trong một gian nhà gỗ nhỏ, cũ nát, nước dùng hàng ngày chủ yếu là nước mưa. Tuy nhiên, những gian nan vất vả trong cuộc sống không làm tan những ước mơ trong tương lai của cô bé Lâm Ái Liên. Những lúc giúp bà nấu cơm hay dọn lại căn nhà cũ nát, cô bé thường nói với bà: "Nhất định sau này cháu sẽ mua cho bà một căn hộ đầy đủ tiện nghi". Để kiếm kế sinh nhai, cô phải giúp bà bán kem que dạo. Cuộc sống vất vả thời niên thiếu đã để lại ấn tượng sâu sắc cho Lâm Ái Liên, đặc biệt sống trong hoàn cảnh thiếu nước càng làm cho cô bé biết được tầm quan trọng của nước và ảnh hưởng rất lớn đến công việc nghiên cứu và khai thác nguồn nước của "Nữ hoàng nước" Lâm Ái Liên sau này.

Tuy phải lặn lội để kiếm sống nhưng Lâm Ái Liên không bao giờ nghĩ đến chuyện bỏ học. Sự cần cù hiếu học của cô đã đem lại kết quả xứng đáng. Năm 16 tuổi, Lâm Ái Liên thi đỗ

NGƯỜI PHỤ NỮ GIÀU NHẤT ĐÔNG NAM Á

QUỐC LONG

- Trên trang bìa của tạp chí Forbes số ra gần đây là ảnh một người con gái Á Đông hiền lành, dễ mến. Cô chính là Lâm Ái Liên, Chủ tịch của Tập đoàn Khải Phát, người được mệnh danh là "Nữ hoàng nước" của đất nước Singapore. Với số tài sản 240 triệu đôla đang nắm giữ, cô hiện là phụ nữ duy nhất đứng trong danh sách 39 người giàu nhất Đông Nam Á do Forbes bình chọn.

xuất sắc vào Học viện sơ cấp Singapore. Đến năm 1982, cô thi đỗ vào Trường Đại học quốc gia Singapore. Để có tiền nộp học phí, cô phải đi làm gia sư, làm đại lý cho hãng bảo hiểm, soạn thảo văn bản thuê... Tuy phải vừa học vừa làm nhưng thành tích học tập của cô luôn luôn xuất sắc. Sau khi tốt nghiệp đại học, cô trở thành được sĩ của một công ty phân phối dược phẩm Hà Lan tại Singapore.

Khởi nghiệp lớn từ gian nan vất vả

Sau 3 năm hành nghề được sĩ, cô gái thông minh nhanh nhạy Lâm Ái Liên đã nắm bắt và nhìn ra được triển vọng của thị trường phát triển tái lọc nước thải ở một đất nước đang chuyển mình mạnh mẽ như Singapore. Ngay lập tức cô từ bỏ công việc đang rất ổn định của mình, bán nhà và xe hơi được khoảng 12.000 đôla làm vốn đầu tư thành lập Công ty Khải Phát với ngành nghề kinh doanh chính là cung cấp nước sạch tái sinh từ nước thải.

Lúc đầu thành lập, công ty Khải Phát chỉ có ba người, Lâm Ái Liên cũng như nhân viên của mình đều hết sức vất vả bôn ba khắp Singapore, Malaysia, Indonesia để quảng cáo và giới thiệu sản phẩm thiết bị xử lý nước thải thành nước sạch. Nhắc lại những khó khăn vất vả thuở ban đầu khởi nghiệp, Lâm Ái Liên cho biết, chính cô ngày ngày phải một mình đi xe máy đến từng gia đình, từng cơ quan, nhà máy tiếp thị máy lọc nước tinh khiết, chất xử lý làm mềm nước của công ty. Kết quả lao động, sáng tạo vất vả của cô và nhân viên công ty đến ngày nay đã đơm hoa kết trái, sản phẩm nước tinh

khiết và thiết bị xử lý nước tinh khiết của công ty Khải Phát đã có mặt khắp các thị trường lớn Trung Quốc, Ấn Độ và các nước ở Đông Âu, châu Phi... Tổng tài sản của cô hiện là 240 triệu đôla và vừa qua, cô là phụ nữ duy nhất vinh dự được tạp chí *Forbes* bình chọn là một trong số 39 người giàu nhất Đông Nam Á. Lâm Ái Liên còn được mệnh danh là "Nữ hoàng nước", nhiều lần được chính phủ và ngành môi trường Singapore khen ngợi vì những đóng góp hiệu quả và thiết thực cho nền kinh tế cũng như giải quyết vấn đề thiếu nước sạch cho xã hội.

Tuy rất thành công trong kinh doanh nhưng Lâm Ái Liên đến bây giờ vẫn sống độc thân với một cuộc sống vô cùng giản dị. "Nữ hoàng nước" chưa bao giờ tự mua đồ trang sức cho mình và cũng ngại giao tiếp chỗ đông người, thỉnh thoảng người ta mới thấy cô xuất hiện ở một quán trà nhỏ cùng vài người bạn thân nhất. Những lúc rảnh rỗi, Lâm Ái Liên thường ở nhà một mình vẽ tranh, đây cũng là sở thích của cô từ thuở nhỏ. Bạn bè Lâm Ái Liên cho biết, mặc dù có trong tay tài sản khổng lồ và đạt được danh vọng song cô vẫn giữ được tính cách của người con gái thôn quê khi xưa thật đằm thắm nhân hậu. Điều duy nhất đến nay khiến "Nữ hoàng nước" day dứt khôn nguôi là chưa thực hiện được lời hứa với bà ngoại: "Nhất định sau này cháu sẽ mua cho bà một căn hộ đầy đủ tiện nghi" vì người bà thân yêu của cô đã không kịp đợi đến ngày thấy cháu mình thành đạt, sống trong ngôi nhà mà thuở nhỏ hai bà cháu đã từng mơ ước.

(Theo *Women's Day*)

Chiếc bánh

JOSHEP WALKER

Cyndi lo lắng nhìn đồng hồ. Chỉ còn năm phút nữa là đến mười giờ tối. “Bố mẹ có thể về bất cứ lúc nào” - Cyndi nghĩ khi cô bé phun những đường kem cuối cùng lên chiếc bánh sôcôla. Đây là lần đầu tiên Cyndi làm bánh và sản phẩm không hoàn hảo lắm. Chiếc bánh không được mịn, có những phần bị đắng ngắt vì đường trộn không đều.

Còn cái bếp nữa chứ. Bột sôcôla vung vãi khắp nơi. Bát đường thì lăn dưới đất. Thìa, que đánh trứng, bột nhào... mỗi thứ một nơi.

Nhưng Cyndi không để ý đến đống bừa bãi đó. Cô bé chỉ cảm thấy rằng mình đã làm được một điều gì đó rất quan trọng. Hôm nay là kỷ niệm ngày cưới của bố mẹ và chiếc bánh này chính là món quà. Cyndi tắt đèn bếp và ngồi trong bóng tối, hoan hỉ chờ đợi.

Cuối cùng, Cyndi cũng nghe được tiếng lạch cạch mở khóa cửa. Cô bé run lên như sắp sửa nổ tung.

Bố mẹ vào nhà. Ngay lập tức, Cyndi bật đèn thật nhanh và reo lên:

“Ôi! Chúc mừng!”. Vừa nói, cô bé vừa chỉ tay về phía bàn bếp, nơi chiếc bánh sôcôla đang nằm yên chờ đợi. Nhưng mẹ không hề nhìn về phía ấy.

- Nhìn xem cái gì thế này! - Mẹ Cyndi kêu lên - Đã bảo con bao nhiêu lần là phải tự dọn dẹp những thứ mình bày ra cơ mà!

- Nhưng mà con chỉ...

- Con chỉ phải dọn dẹp ngay bây giờ! Mẹ mệt lắm, không giám sát con được đâu - Người mẹ kiên quyết - Dọn đi, sáng mai mẹ dậy là phải xong.

- Em yêu, nhìn trên bàn đã - Cha Cyndi nhỏ nhẹ.

- Em biết, lại một đống bừa bãi chứ gì - Mẹ lạnh lùng - Cả cái bếp còn tung tóe ra thế này cơ mà!

Nói rồi mẹ sập cửa đánh rầm và đi về phòng ngủ.

Cyndi và bố đứng im lặng, không ai biết phải nói gì. Cuối cùng, cô bé ngược nhìn bố:

- Mẹ đã không thấy cái bánh, bố ạ!

Các bậc cha mẹ phải dạy con mình có trách nhiệm khi họ nhìn cái sàn bếp bừa bãi. Nhưng cũng có lúc họ chỉ cần nhìn chiếc bánh mà thôi.

PHÙNG LINH (Từ Internet)

Tư liệu NHIỀU KỲ

► Tôi là con gái đầu của nhà văn liệt sĩ Nam Cao, xin ghi lại đôi dòng về quá trình đi tìm hài cốt của cha tôi, với mong muốn bày tỏ lòng biết ơn của bản thân và gia đình đối với Đảng, Nhà nước, nhân dân, các tổ chức xã hội, anh, em, bầu bạn, đồng chí, đồng nghiệp... của cha tôi và gia đình, đặc biệt là chương trình “Tìm lại Nam Cao” đã đưa được cha tôi về với gia đình sau hơn 46 năm lưu lạc.

Ký ức về lần gặp mặt cha cuối cùng

Sau hai năm kể từ ngày cha tôi lên Việt Bắc công tác, người trở về nơi gia đình tản cư được một lần vào năm 1949. Đó là lần cuối cùng người gặp lại vợ con. Cha tôi ở nhà được hai ngày thì mất một ngày giặc tràn vào nơi chúng tôi ở. Cả gia đình phải chui xuống hầm bí mật để trốn từ sáng sớm đến tận tối. Ngày hôm sau cha tôi ra đi. Người mân mê đôi chân nhỏ bé của em Thành, tay kia vuốt ve mái tóc tôi. Rồi đột ngột người buông hai chị em ra, dùng cả hai tay ôm xiết lấy đôi vai gầy yếu của Mai Thiên mà lắc lắc hồi lâu. Sau đó cha tôi bảo mẹ tôi: “Mình đi với tôi một đoạn”. Hai người ra đi một lúc lâu, lại thấy cùng quay về. Lần này

Đi tìm mộ nhà văn Nam Cao

TRẦN THỊ HỒNG

Nhà văn Nam Cao

người cứ đứng lặng lẽ và nhìn các con trân trân, hai giọt nước mắt lăn dài trên hai gò má hốc hác. Đứng một lúc lâu như vậy, rồi chợt cha tôi quả quyết quay ra và đi như chạy... Cha tôi đi rồi, mấy mẹ con cụm đầu vào nhau, mẹ tôi bấy giờ mới bật lên nước nở, các con ngơ ngác chưa hiểu được cũng khóc theo.

Gặp cha tôi lần đó, mẹ tôi lại có mang và sang năm 1950 thì sinh con trai đặt tên là Trần Hữu Thực. Sinh Thực xong, không vượt qua

được bệnh tật, nghèo đói, 5 mẹ con tôi phải bồng bế nhau rời nơi tản cư về quê, lúc đó đang là vùng địch chiếm đóng. Được tin này cha tôi rất buồn, đã có lần người thổ lộ trong bức thư viết cho nhà văn Nguyễn Huy Tưởng như sau: ... "Mình được tin gia đình rồi đây. Vợ con bị lăm! Nhờ một anh bạn hỏi ý kiến mình, nên tản cư mà chết đói hay nên về làng bị chiếm đóng..."

Giữa năm 1951, cha tôi từ Việt Bắc về định sẽ ghé qua nhà thăm lại cha mẹ, vợ con, thăm lại quê hương thân yêu và thu thập tài liệu để hoàn thành cuốn tiểu thuyết về làng quê đang viết dở. Nhưng người chẳng bao giờ còn thực hiện được ước muốn đó nữa. Cha tôi đã vĩnh viễn xa lìa chúng tôi và lần gặp cha cuối cùng vào năm 1949 để lại những ký ức đậm mãi mãi trong lòng chúng tôi.

Hoàn cảnh hy sinh của cha tôi

Khoảng giữa năm 1951, cha tôi rời chiến khu Việt Bắc để về đồng bằng trong đoàn công tác thuế nông nghiệp. Tôi được nghe kể rằng cha tôi rất hăm hở trong chuyến công tác này vì ngoài nhiệm vụ được Đảng, Nhà nước giao, người còn đang ấp ủ một sáng tác lớn về quê hương. Nhưng bọn giặc dã man đã sát hại cha tôi giữa lúc tóc hấy còn xanh, lòng đầy náo nức, muốn được sống để làm đẹp cho quê hương. Cha tôi ngã xuống trên mảnh đất một tỉnh láng giềng (Ninh Bình) trên cánh đồng làng Mười Giáp. Ông được nhân dân địa phương

chôn cất thi thể. Chiến tranh tàn khốc và thiên tai bão lụt nặng nề đã gây rất nhiều khó khăn cho gia đình tôi trong việc tìm kiếm hài cốt cha tôi sau này.

Thực ra, ngay từ ngày đầu hòa bình vừa được lập lại, Hội Văn nghệ Việt Nam đã cử người cùng với mẹ tôi vào nơi cha tôi hy sinh để tìm hiểu tình hình về hoàn cảnh ra đi của cha tôi và phần mộ của người. Hội cũng đặt vấn đề, nếu gia đình có nguyện vọng đưa hài cốt cha tôi về quê thì hội sẵn sàng giúp đỡ. Song, lúc đó lại có những bất cập mà tôi xin kể lại sau đây:

Khoảng đầu năm 1955, vào nghĩa trang xã Gia Thanh thăm mộ cha tôi xong, lúc về mẹ tôi kể: nhân dân địa phương cho biết, ngày đó đoàn cán bộ của ta đi bằng thuyền nan trên cánh đồng nước để tới địa điểm công tác. Gần tới nơi thì gặp địch đang đi càn, trên bờ bọn lính com măng đô đứng lố nhố, dưới mép nước đồng bào đi làm đồng về đang rửa chân tay. Thấy thuyền từ từ tiến vào, đồng bào đoán là cán bộ ta, liền dùng nón giả vờ quạt hất miệng nón ra phía thuyền để làm tín hiệu báo cho đồng chí mình là đang có địch. Nhưng mọi người trên thuyền không hiểu ý bà con, nên vẫn chèo thuyền tiến vào.

Địch nhìn thấy, chúng hô hoán kêu gọi đầu hàng đuổi bắt, cán bộ ta dúi tài liệu xuống bùn rồi nhảy xuống chạy theo mọi ngã. Giặc bắt được người mặc chiếc áo bông đen đầu tiên, chúng đánh ông bằng báng súng vào chân để ông đau

không chạy tiếp được, quăng ông lên một gò đất nổi rồi đuổi bắt tiếp những cán bộ khác. Chúng bắt được tất cả ba người. Đem xuống chúng trói các ông lại và giam trong nhà thờ Mười Giáp. Gần sáng, các ông cời trói cho nhau, định chạy trốn nhưng bị lộ. Dịch bắt lại được các ông, chúng đánh đập dã man, rồi bắn tất cả ngay tại gốc bàng trước cửa nhà thờ, ra lệnh không ai được đem xác đi chôn. Nhưng đến đêm, đồng bào ta vào gặp người quản giáo nhà thờ, xin được chôn cất các ông. Người quản giáo đồng ý, nhưng bảo phải mang đi nơi khác.

Qua nguồn tin ấy mẹ tôi dò hỏi và tìm gặp được một người trong nhóm người đã chôn cất cha tôi và đồng đội của người đêm đó. Ông tên là Cải ở xã Gia Xuân (nơi cha tôi hy sinh). Ông Cải kể: các ông lượm được ba thi thể ở cửa nhà thờ và một thi thể ở chỗ khác, rồi đóng một cái bè chuối, đặt cả bốn thi thể lên, chở qua cánh đồng đến cạnh đường 1A, là đất làng Vũ Đại. Ở đó có một hố tôi vôi, đã vét hết vôi. Các ông đặt bốn thi thể xuống, người nọ nằm cạnh người kia rồi lấp đất. Ông Cải bảo: “Sau này nghe người ta đồn, cái ông mặc áo bông đen, người cao, gầy, da trắng là nhà văn Nam Cao. Do đó lúc cải táng đưa vào nghĩa trang xã Gia Thanh nghe đâu họ có đánh dấu ngôi mộ ấy lại đấy”.

Khi được nghe kể như vậy và được Hội Văn nghệ gợi ý về việc di chuyển hài cốt cha tôi về quê, mẹ tôi đã xin ý kiến ông nội tôi ngay.

Song ông tôi rất băn khoăn. Ông bảo: “Con ạ, chồng con mất trong hoàn cảnh loạn lạc, người ta lại chôn chung nó với những người khác, bây giờ biết ai là người nhà mình mà dám đưa về. Thôi thì nó đã chết cùng với anh em cứ để nó nằm đó với họ”. Lúc bấy giờ, gia đình tôi thực sự trăm bề khó khăn mà đất nước cũng chưa có điều kiện như sau này trong việc xác định hài cốt. Gia đình tôi đành chấp nhận theo ý kiến ông nội tôi.

Đến năm 1960, tôi đang là học sinh Trường Kỹ thuật III Nam Định, biết tôi là con nhà văn Nam Cao, người bạn học trên tôi một lớp dẫn tôi đến gặp một bác công tác ở Ủy ban nhân dân tỉnh Nam Định, nói là bác cùng đi trên con thuyền với cha tôi trong chuyến công tác đó. Nhưng bác ấy may mắn trốn thoát. Bác ấy kể: “Đầu tiên hai liên lạc vào trước, chờ mãi không thấy ai ra, ở ngoài sốt ruột cho thuyền từ từ vào”. Số cán bộ này của ta lần đầu vào địch hậu, nên còn chủ quan lắm, trông thấy bọn địch đứng trên bờ, lại nói với nhau: “Chắc anh em du kích ra đón mình đây”. Rồi bác ấy nói thêm: “Nhưng cũng không may hôm ấy bọn địch đi càn chứ không phải chúng đóng quân từ trước, cho nên đường dây của ta không nắm được”. Bác ấy cũng bảo hôm đó cha tôi mặc áo bông đen. Khi tôi ra về, bác ấy đưa cho tôi cái ống đựng kim chỉ và nói: “Bác mượn của cha cháu, bác chưa kịp trả mà cha cháu không bao giờ về nữa”.

Vào năm 1996, trong số người tham gia chương trình “Tìm lại Nam Cao” có ông Phan Văn Phán, lão thành cách mạng. Ông Phán kể lại: ông cùng đi chuyến công tác năm đó với cha tôi, đoàn công tác gồm 6 người. Ngoài cha tôi có ông Thao là tỉnh ủy viên tỉnh Thái Bình làm trưởng đoàn, ông Chiêu - cán bộ hậu cần Bộ Quốc phòng và hai đồng chí nữa ông không nhớ tên và một giao liên dẫn đường. Các ông được giao nhiệm vụ chuẩn bị cho chiến dịch Thu Đông 1951-1952 nhằm giải phóng một vùng có nhiều tiềm lực về người và của mà địch đang chiếm đóng. Trong gần một tháng nằm chờ ở chùa Áng Ngũ, xã Minh Hòa, huyện Gia Khánh, ông đã sống và sinh hoạt cùng cha tôi. Ông tả vóc dáng cha tôi thư sinh, mảnh dẻ, hay húng hắng ho, mặc chiếc áo bông trần màu xanh lá cây. Cha tôi vui tươi, dí dỏm và biết nhiều chuyện, dạy ông làm thơ, kể chuyện làng Đại Hoàng quê tôi.

Chuyến đi đó 5 người bị bắt và hy sinh, riêng ông Phán trốn thoát. Ông bảo đoàn đi theo đường Cung Quế, xã Gia Xuân sang huyện Ý Yên, Nam Định rồi đi từ chùa Áng Ngũ, xã Ninh Hòa, Gia Khánh. Bấy giờ đang là mùa mưa, cánh đồng ngập nước, các ông đi bằng thuyền nan xuôi theo đoạn sông Hoàng Long, Gia Viễn đến Gia Xuân. Trên thuyền có 6 người, lúc đó khoảng 9 giờ sáng, cha tôi vui vẻ kể chuyện. Người thì thầm: “Mình sắp hoàn thành cuốn tiểu thuyết về làng... Ta sống ở làng, chết cũng ở làng.

Nói đến làng làm ta nhớ quê hương quá...”. Chợt cha tôi ngược nhìn lên khu nghĩa địa trên đỉnh núi, chân núi là nhà thờ Mười Giáp, rồi người đọc hai câu thơ:

Mồ ai táng ở cheo leo

*Đồng bằng không táng, táng
treo trên đèo.*

Khi thuyền cách chân núi khoảng 120m so với làng Mười Giáp, bỗng bất ngờ trên bụi tre nhô ra nhiều họng súng, một giọng Tây hô: “Ê thằng bố cu Việt Minh, vào đây tao không bắn”. Các ông lật thuyền để giấu tài liệu xuống bùn, rồi chạy theo nhiều hướng để thoát. Nhưng chỉ mình ông Phán là người địa phương, thông thuộc địa hình nên chạy thoát được còn 5 đồng chí của ông đều bị bắt và bị bắn chết vào sáng hôm sau.

Về phía gia đình tôi, từ trước tới giờ, nhất là từ những năm 1990 trở lại đây, chúng tôi thường xuyên tới nơi cha tôi hy sinh. Hay đi nhất là vào dịp 30 tháng 11 hàng năm. Năm 1990, cả nhà vào nghĩa trang huyện Gia Viễn, mang rất nhiều hương, chia nhau cắm trên mộ hơn 800 liệt sĩ vô danh, mong có một nén cắm ở mộ cha mình, năm sau cũng thế. Rồi sang năm 1993, cả nhà bận không đi được, chỉ mình chồng tôi đi, anh đi xe đạp. Trời hôm ấy gió to mà lại tạt ngang. Anh cứ cắm cúi đạp xe, qua thị xã Ninh Bình một lúc, chợt anh nhìn sang cạnh đường, đập vào mắt là chiếc cột mốc đề km số 4. Anh hoảng hồn nghĩ có lẽ mình đi lạc đường rồi, bây giờ mà phải quay lại thì quá

mệt. Giữa lúc đang phân vân, anh nhìn ngay thấy một cụ bà đi ngược lại, đang tiến dần đến chỗ anh, trông cụ thật phúc hậu, mái tóc bạc trắng, nét mặt tươi cười như một bà tiên. Chồng tôi vui mừng dừng lại chào cụ và lễ phép hỏi thăm đường đến nghĩa trang. Cụ ân cần chỉ bảo cặn kẽ rồi động viên: “Gió to thế này, bác đi xe đạp từ xa chắc là mệt lắm, nhưng bác đi đúng đường rồi, không lo đâu”. Lúc vào đến nghĩa trang, người mệt rã rời, nhìn bát ngát toàn mộ vô danh, đang lưỡng lự không biết nên bắt đầu thắp hương từ đâu, định ngồi xuống nghỉ một lát đã. Anh ngồi ngay bên phải lối vào, đưa tay mân mê tấm bia trên ngôi mộ cạnh đó, rồi di di ngón tay vào phía dưới tấm bia, chợt thấy hiện lên hai chữ “Gia Thanh”. Anh di ngón tay vào phía dưới những tấm bia ở các ngôi mộ tiếp theo đều thấy như vậy. Anh đếm được cả thấy 48 ngôi mộ có chữ “Gia Thanh”. Viếng mộ xong, chồng tôi vội vàng đạp xe đến xã Gia Thanh. Anh ngồi lại một quán nước ven đường, gần nghĩa trang cũ, lân la trò chuyện với bà con ngồi trong quán nước. Được bà chủ quán mách, anh tìm gặp được cụ ông trên 80 tuổi. Cụ là một trong 7 người được giao nhiệm vụ đào số hài cốt liệt sĩ ở nghĩa trang xã Gia Thanh để chuyển vào nghĩa trang huyện Gia Viễn. Cụ nói: tất cả 7 người làm việc đó, nay chỉ hai người còn sống, mà lúc ấy nghe người ta bảo ngôi mộ đã đánh dấu là mộ nhà văn Nam Cao, chúng tôi viết giấy

ghi tên cẩn thận dán lên nắp tiểu, dặn lại số anh em được giao chuyển mộ lên nghĩa trang huyện. Nhưng hôm đó trời mưa rất to, trên đường đi giấy bị ướt và bong ra, trôi đi mất. Chồng tôi hỏi: “Cụ có nhớ đưa lên tất cả bao nhiêu ngôi mộ không ạ?”. Cụ bảo: “48 ngôi, điều này thì tôi nhớ rõ lắm!”.

Về sau, cứ cứ mỗi lần nhắc chuyện này, chồng tôi thường bảo: “Tôi có cảm giác là mình được ai đó dẫn dắt ấy, tôi không sao giải thích được từ việc đang tưởng lạc đường lại gặp ngay được bà cụ, đến việc tự nhiên ngồi xuống mân mê mấy tấm bia mộ, lại tìm ra số mộ ở nghĩa trang Gia Thanh đưa lên, trong đó có cha vợ mình”. Rồi một lần chúng tôi bảo nhau, sao nghĩa trang huyện Gia Viễn có nhiều mộ vô danh thế? Cả nhà tìm đến Phòng Lao động thương binh xã hội để hỏi mới biết: mộ ở nghĩa trang được đánh số thứ tự ở trên bia. Các số đó tương ứng với tên, tuổi, quê quán của từng liệt sĩ trong bản sơ đồ lưu trữ tại Phòng Lao động thương binh xã hội huyện. Vào năm nào đó (hình như 1965), địa phương bị trận lụt lớn, trong lúc di chuyển tài liệu, do sơ xuất thế nào mà bản đồ bị thất lạc, từ đó không còn nhận biết được ai ở mộ nào nữa. Hơn 800 người rơi vào cảnh liệt sĩ “vô danh” là vì vậy.

(Còn tiếp)

Kỳ sau: TRẦN TRỞ CỦA GIA ĐÌNH VÀ NHỮNG TẤM LÒNG BẠN BÈ, ĐỒNG CHÍ

Xa lộ thông tin

● Thứ trưởng Bộ GD-ĐT Đặng Huỳnh Mai đã ký kết luận thanh tra về việc xác minh tố cáo sai phạm trong công tác quản lý ở Trường Cán bộ Quản lý GD-ĐT II, trong đó có những vấn đề sai phạm của hiệu trưởng Lê Thị Hoa. Theo đó, trong quá trình quản lý, hiệu trưởng Lê Thị Hoa đã có những sai phạm như: "Vi phạm nguyên tắc tập trung dân chủ; dung túng cho cấp dưới lộng hành, gây bất bình trong tập thể giáo viên; có biểu hiện trù dập người tố cáo; có biểu hiện thiếu trung thực và chạy theo thành tích trong việc đề nghị khen thưởng tập thể và cá nhân; có biểu hiện cá nhân chủ nghĩa khi tự ý lấy đề tài nghiên cứu khoa học của mình để đề nghị Bộ GD-ĐT khen thưởng...". Bộ giao trách nhiệm cho trường thành lập ngay hội đồng kỷ luật nhà trường để trong thời gian 1 tháng phải tiến hành kiểm điểm và xem xét kỷ luật.

● Trường ĐH dân lập Hùng Vương (TP. Hồ Chí Minh) vừa tổ chức kỷ niệm 10 năm thành lập. Khóa học đầu tiên năm 1995, trường chỉ có 4 ngành học (Quản trị kinh doanh; Công nghệ thông tin; Toán ứng dụng; Tiếng Anh) thì đến nay (năm 2005) đã có thêm các ngành đào tạo: Quản trị bệnh viện; Tiếng Nhật; Tiếng Pháp; Tiếng Trung Quốc; Công nghệ sau thu hoạch. Hiện nay, trường đã mở rộng quan hệ hợp tác đào tạo với 8 trường ĐH ở Canada, Pháp, Bỉ. Cuối năm 2005, trường sẽ xây dựng cơ sở 1 tại 736 Nguyễn Trãi, Q.5, TP. Hồ Chí Minh với 10 tầng lầu và chuẩn bị xây dựng một cơ sở đào tạo mới tại huyện Bình Chánh (TP. Hồ Chí Minh) rộng 25 ha. Thống kê sơ bộ của trường, trong 4.000 sinh viên tốt nghiệp, 90% đã có việc làm.

● Triển lãm "Bắc Kinh - thành phố

sống động" và "Thư pháp Việt - Trung" nhân kỷ niệm lần thứ 56 quốc khánh nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa được tổ chức tại Nhà văn hóa Thanh niên TP. Hồ Chí Minh từ ngày 1-10 đến 9-10-2005. Triển lãm giới thiệu 60 tấm ảnh về Bắc Kinh - thủ đô quốc gia, thành phố thế giới, vùng đất an lành, thành phố nổi tiếng về văn hóa với 3.000 năm văn hiến và gần 60 bức thư pháp bằng giấy dó, chạm gỗ, địa sứ, đá thiên nhiên, giấy xuyên chỉ do các nhà thư pháp thuộc Chi hội Thư pháp TP. Hồ Chí Minh viết. Chương trình do Liên hiệp các tổ chức hữu nghị, Tổng lãnh sự quán Trung Quốc kết hợp cùng Nhà văn hóa Thanh niên thực hiện.

● OMO - Áo trắng ngời sáng tương lai là hoạt động thường niên của OMO từ năm 2001. Cũng như mọi năm, năm nay chương trình tiếp tục thu nhận áo trắng, chọn lọc, giặt sạch và trao tặng cho những học sinh hiếu học có hoàn cảnh khó khăn trong cả nước. Trong những năm qua, chương trình đã trao tặng hơn 500.000 chiếc áo trắng đồng phục. Chương trình thiết lập đường dây nóng 1800-545-488 để tiếp nhận những "địa chỉ áo trắng". Thông qua quỹ Áo trắng ngời sáng tương lai, OMO cam kết dành 200 triệu đồng để mua áo trắng tặng các em học sinh nghèo học giỏi.

● Ngày hội bóng đá vừa được Tiger FC (Hội Cổ động viên bóng đá của Tiger Beer) tổ chức tối 1-10-2005 tại nhà thi đấu Phan Đình Phùng, TP. Hồ Chí Minh. Hơn 1.000 thành viên Tiger FC cùng khách mời đã được chiêm ngưỡng Cúp FA (Cúp Liên đoàn bóng đá Anh), các kỷ vật của Câu lạc bộ Arsenal: quả bóng có đầy đủ chữ ký của các hảo thủ Arsenal, áo danh thủ Dennis Bergkamp, đôi giày của Thierry

Xa lộ thông tin

Henry. Trước khi hòa mình vào không khí cuồng nhiệt của trận Manchester United và Fulham được truyền trực tiếp, các cổ động viên còn được tham gia các trò chơi bóng đá sôi động với các giải thưởng hấp dẫn, giao lưu với các nghệ sĩ và các bình luận viên thể thao nổi tiếng. Muốn trở thành thành viên của Tiger FC, người hâm mộ chỉ cần điền thông tin cá nhân vào phiếu đăng ký trên các báo thể thao hoặc trên website: www.tigerfc.com.

● **Tạp chí Thời Trang Trẻ, Đài Truyền hình TP. Hồ Chí Minh, Công ty Cát Tiên Sa** với sự tài trợ của nhãn hiệu **POND'S** tổ chức **CUỘC THI "SIÊU MẪU VIỆT NAM - POND'S 2005"** từ tháng 10 đến tháng 12-2005. Tất cả các nữ công dân Việt Nam, tuổi từ 16-24, chiều cao tối thiểu 1,62m, chưa lập gia đình, có trình độ học vấn từ tốt nghiệp trung học cơ sở trở lên đều được dự thi. 30 thí sinh có số điểm cao nhất sẽ tham dự vòng thi chung kết toàn quốc tổ chức tại TP. Hồ Chí Minh (dự kiến vào ngày 17-12-2005) tranh *Giải vàng siêu mẫu* trị giá 30 triệu đồng (tiền mặt và hiện vật). Muốn biết thêm chi tiết xin liên hệ số điện thoại 19001757.

● **Bệnh viện FV được chọn là nhà tài trợ chính thức về dịch vụ y tế cho "Giải quần vợt nam - Việt Nam mở rộng 2005"**. Trong giải này, FV cung cấp 2 bác sĩ (BS) chuyên khoa thể thao, 2 BS trị liệu, 2 BS và 2 y tá phục vụ khán giả túc trực luân phiên. Bên cạnh đó, FV luôn "sẵn sàng" xử lý những ca chấn thương nặng cần chữa trị khẩn cấp. Hiện nay, FV có 20 BS Pháp, 45 BS Việt Nam làm toàn thời gian và 440 BS luân phiên làm việc trong thời gian 2 tuần mỗi năm. Bệnh viện hiện có 30 chuyên khoa, trong đó khoa Y học thể thao thành lập từ tháng 7-2004.

● **Hệ thống đào tạo Aptech Việt Nam đã ra mắt Trung tâm đào tạo lập trình viên quốc tế thứ 25**, đánh dấu chặng đường 6 năm phát triển của hệ thống này. Sau 6 năm, Aptech Việt Nam đã đào tạo 20.000 sinh viên cho ngành công nghiệp phần mềm. Đây cũng là đơn vị đầu tiên đưa ra chuẩn đào tạo lập trình viên quốc tế, là đơn vị duy nhất hiện nay có chứng nhận chất lượng ISO 9001:2000. Mô hình hợp tác theo dạng chuyển giao công nghệ dưới hình thức chuyển nhượng quyền khai thác thương hiệu của Aptech đã triển khai thành công ở Việt Nam. Bằng cấp của Aptech được nhiều trường đại học nước ngoài công nhận để học liên thông lấy bằng cử nhân công nghệ thông tin.

● **Qualcomm vừa ký một thỏa thuận với Sky Link**, nhà cung cấp truyền thông hàng đầu và nhà khai thác CDMA lớn nhất tại Nga để khai trương thương mại các ứng dụng và dịch vụ vô tuyến dựa trên giải pháp Brew của Qualcomm. Giải pháp Brew hiện đã được giới thiệu vào Việt Nam. Việc khai trương dịch vụ Brew sẽ giúp cho thuê bao của Sky Lin mua và download nhiều ứng dụng từ nhạc chuông, game và ứng dụng thông tin đến dịch vụ kinh doanh giúp tăng cường hiệu quả kinh doanh trên mạng CDMA2000 của Sky Link.

● **Trận tranh tài cuối cùng của World Cyber Games (WCG) 2005** - Vòng đấu tuyển Việt Nam do Công ty Samsung Vina tài trợ đã diễn ra ngày 25-9-2005 tại Nhà thi đấu Phan Đình Phùng, TP. Hồ Chí Minh. 48 game thủ xuất sắc nhất đã độ sức qua 3 thể loại FIFA 2005, StarCraft và WarCraft để chọn ra 6 game thủ vô địch năm nay và 2 nhà vô địch WCG 2004 đại diện cho Việt Nam tham dự vòng chung kết thế giới WCG 2005 tại Singapore vào tháng 11 tới.

Siêu thị

Vui cười

♦ Sau khi khám cho một bệnh nhân, bác sĩ bảo:

- Tôi hy vọng rằng ông có hút thuốc...

- Không, thưa bác sĩ, tôi không hút.

- Thế thì gay thật.

- Tại sao ạ?

- Vì căn bệnh này phải ngừng hút thuốc thì mới khỏi được.

♦ Trong bữa nhậu, một bình luận viên thể thao thú nhận:

- Các cậu biết không, tớ phải mất 15 năm để hiểu rằng mình hoàn toàn chẳng am hiểu gì về bóng đá.

Mọi người nhao nhao hỏi:

- Thế sao cậu không bỏ quách cái nghề của cậu đi?

- Rất tiếc là quá muộn. Tớ đã trở thành chuyên gia có tiếng được thừa nhận trong lĩnh vực này.

♦ - Thưa giáo sư, vì sao thấy mua hộp sô-cô-la to như thế mang về nhà?

- Để để phòng. Sáng nay vợ tôi đã hôn tôi một nụ hôn rất nồng nàn - điều đó có nghĩa nếu hôm nay không phải là sinh nhật của cô ấy, thì cũng là kỷ niệm ngày cưới của chúng tôi.

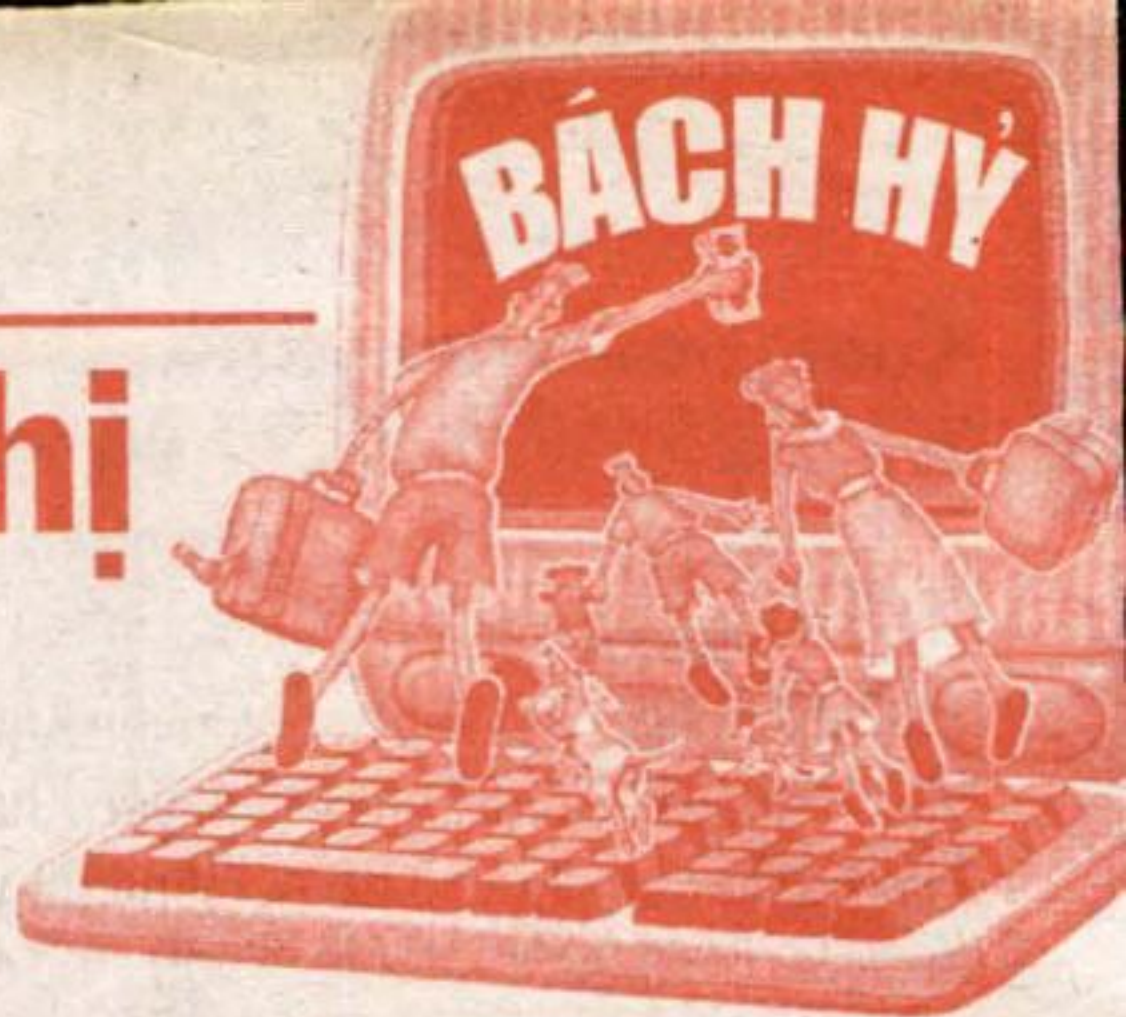
NGUYỄN THĂNG (st)

♦ Bà mẹ kể cho cậu con trai út 10 tuổi nghe hoàn cảnh khổ cực, vất vả lúc nhỏ của mình. Cậu con trai nghe xong rung rung nước mắt, nắm chặt tay mẹ rồi nói:

- Vì mẹ thiếu cơm ăn, áo mặc nên mẹ mới đến nhà mình, phải không mẹ?

- ?!?!

N.V.HIẾU (st)

BẠN CÓ BIẾT?

THÀNH PHỐ KHÔNG CÓ CON NGƯỜI

Không phải chỉ có con người mới sống ở các thành phố. Các con chó đồng cỏ cũng sống trong các thành phố thực sự. Năm 1901, người ta phát hiện ở Mỹ có một tập đoàn chó đồng cỏ sống rải ra trên khắp khu vực dài 380km, rộng 160km (lớn bằng nước Bỉ). Khó có thể xác định con số chính xác, nhưng người ta ước tính có khoảng 400 triệu con (gấp 40 lần dân số nước Bỉ). Tập đoàn chó này sống trong những hang dưới đất tựa như "thành phố". Mỗi gia đình chó có nhiều lối ra vào được canh gác cẩn thận. **LAM HỒNG** (st)

Thơ châm

MAI ĐẾN!

Thủ tục ới là thủ tục ới!
Hành dân là chính, chuyện muôn đời
Muốn đi cửa trước, dài hơi đợi
Biết bước nẻo sau, mau mắn chờ!
Đã hẹn tám giờ rồi - mai nhé!
Đúng hẹn hôm sau - lại bận rồi!
Một cửa giấc mơ - người tay trắng,
Ngàn năm hạnh ngộ - bóng quan nhân.
Thôi về mai đến mai lại đến.
Đến đến về về máu huyết thông!
Thuở nhỏ không chơi trò cút bắt
Lẹ tay nhanh mắt ắt đâu chờ.

TỪ QUY

Giai thoại nhà văn

ĐEM SỔ MUA THỰC PHẨM ĐI BÁO CÁO VĂN HỌC

Một cơ quan văn học ở Trung ương mời nhà nghiên cứu văn học Nguyễn Khắc Xương (con trai thi sĩ Tản Đà Nguyễn Khắc Hiếu) báo cáo chuyên đề nghiên cứu về Tản Đà. Đêm trước lúc sắp đi ngủ, ông để sẵn tài liệu ở bàn để mai xuôi tàu về Hà Nội sớm. Vợ ông cũng cầm sổ thực phẩm và tem phiếu bỏ vào túi xách để mai đi xếp hàng mua thật sớm.

Đến nơi, các nhà nghiên cứu văn học đã đủ mặt. Khi giới thiệu Nguyễn Khắc Xương báo cáo, ông giương kính lục mã, lục mã, mặt đỏ như. Không thấy bản đề cương chuẩn bị rất kỹ đâu mà lại chỉ thấy cuốn sổ mua thực phẩm. Ông đành nói thật và xin lỗi đồng nghiệp...

Đi tàu ngược Phú Thọ, ông định bụng cho bà vợ một trận, nhưng vừa ló mặt vào cửa đã nghe bà vợ mắng té tát:

- Cái ông dở người này đem sổ thực phẩm và tem phiếu của người ta đi. Sắp hàng ê cả chân, đến lượt mình thì trong túi chỉ toàn những tờ giấy khỉ gió không biết ở đâu ra.

Nguyễn Khắc Xương hỏi hộp:

- Những tờ giấy ấy đâu rồi?

- Tôi xé nát vứt ngoài cửa hàng thực phẩm ấy!

Ông giậm chân:

- Thế là bà giết tôi rồi!

Vợ cũng không kém:

- Chính ông giết tôi thì có!

LAM HỒNG (st)

Châm chích ngôn

♦ Thượng đế tạo ra đàn ông trước đàn bà để tạo điều kiện cho đàn ông được nói trước, dù chỉ một đôi lời (B. Shaw)

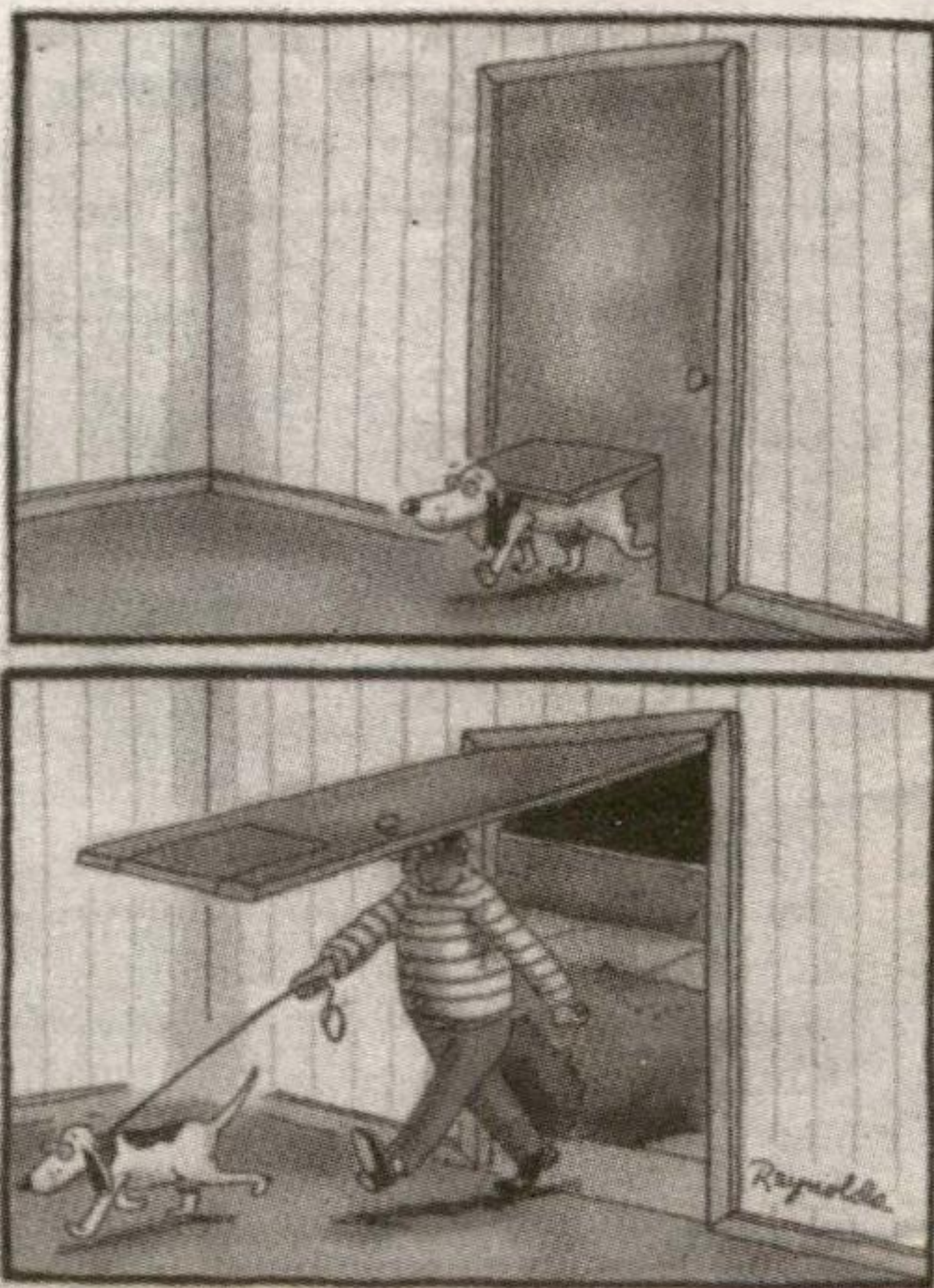
♦ Người ta hay nói nước mắt là vũ khí của đàn bà, nhưng đừng quên rằng đàn ông có lời thề thốt (C. Bardot)

♦ Một trong những ưu điểm lớn nhất của "mốt" là theo thời gian nó sẽ qua đi (P. Cardine)

♦ Thượng đế chỉ tạo ra nước, nhưng chính con người lại tạo ra rượu (V. Hugo)

♦ Mỗi người phụ nữ đều "điều hành" ít nhất ba người đàn ông. Đầu tiên là cha, sau đó là chồng và cuối cùng là con trai hoặc con rể (A. Einstein)

♦ Bàn tay mềm dịu chỉ cần nắm sợi tóc cũng đủ dắt voi đi (Ngạn ngữ Ba Tư)

Chung một lối về ►

KỶ LỤC VIỆT NAM

- **Cuộc thi viết có nhiều bài tham gia nhất:** Cuộc thi viết tìm hiểu về 60 năm nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm nay có 11.576 triệu bài tham gia từ 64 tỉnh, thành toàn quốc và 26 nước khác (gần 2.500 tác giả Việt kiều), phá kỷ lục cuộc thi tương tự về đề tài “Sáng mãi phẩm chất bộ đội Cụ Hồ” nhân kỷ niệm 60 năm thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam vào cuối năm 2004 với hơn 10 triệu bài gửi đến dự thi chỉ sau 4 tháng phát động.
- **Trường có nhiều học sinh đỗ thủ khoa đại học nhất:** Trường THPT Quốc học ở Huế trong mùa thi năm nay đã có 18 em đỗ thủ khoa các trường đại học trong cả nước, trong đó riêng lớp 12/2 đã “xí phần” 6 chỗ. Ngoài ra còn 4 em đạt điểm đỗ tuyệt đối 30/30, 1 em đạt điểm đỗ tuyệt đối lần điểm tuyệt đối tốt nghiệp THPT 60/60, 1 em đạt điểm 10 tuyệt đối môn văn.
- **Bài thi đại học môn Văn dài nhất đạt điểm cao nhất:** Bài văn của em Nguyễn Thị Thu Trang (Huế) thi vào ĐH Kinh tế Huế vừa qua dài 15 trang khổ lớn làm trong 3 tiếng đồng hồ đạt điểm 10 tuyệt đối hiếm có. Cùng đạt điểm 10 văn còn có em Phạm Thị Thanh Huyền (Quảng Ninh) thi vào ĐH Sư phạm Thái Nguyên. Thế nhưng cả hai nữ sinh này đều không theo ngành... văn (Trang vào khoa Tài chính - Kế toán, còn Huyền vào khoa Anh).
- **Người nước ngoài tặng học bổng nhiều nhất:** Giáo sư người Pháp O. Vallet thành lập quỹ học bổng mang tên ông dành cho học sinh, sinh viên Việt Nam hàng năm, năm nay là năm thứ 5 liên tiếp với tổng số gần 6.400 suất, trị giá khoảng 19 tỉ đồng. Mỗi suất từ 2,3 - 3,5 triệu đồng.
- **Người thấp nhất mà chạy... nhanh nhất:** Vận động viên Thái Thanh Hương (TP. Hồ Chí Minh) chỉ cao 1,56m nhưng từng đoạt huy chương vàng chạy 100m toàn quốc thời giữa những năm 1990. Đây là điều hiếm có vì vận động viên thấp người nên sai chân ngắn, khó bì với các đối thủ “chân dài”.
- **Đội bóng đá ghi bàn trong nhiều trận liên tục nhất:** Đội Bình Dương tranh giải V - League năm nay trong 15 trận liên đều ghi bàn từ vòng đấu thứ 2 - 16 (trong tổng số 22 trận) trước khi thua Hòa Phát 0-1, ngang bằng kỷ lục cũ của đội Hải Quan ở giải vô địch quốc gia năm 1983 (trong tổng số 23 trận), nhưng hơn kỷ lục cũ của đội Sông Đà Nam Định mùa 2003-2004 và Sông Lam Nghệ An mùa giải 2000-2001 trong 12 trận liên tiếp trận nào cũng ghi bàn.

HUY VINH

Bàn tròn **THẾ GIỚI MỚI**

● ***Cần có những nhà bia như thế!***

Trước Ủy ban nhân dân (UBND) xã Hòa Phong, Hòa Vang, Đà Nẵng, có Nhà bia Di chúc Chủ tịch Hồ Chí Minh. Nhà bia tuy nhỏ nhưng khang trang, sạch đẹp. Giữa nhà bia có tấm bia, trên khắc chân dung Chủ tịch Hồ Chí Minh, phía dưới là toàn văn di chúc của Người được viết bằng mực đỏ tươi trang trọng.

Mục đích xây dựng Nhà bia Di chúc ngay tại mặt tiền UBND xã của lãnh đạo Đảng ủy và chính quyền xã Hòa Phong là nhằm nhắc nhở, giáo dục cán bộ, nhân viên của xã phải thường xuyên sống và làm việc cho xứng đáng là công bộc của dân, sẵn sàng cống hiến hết khả năng mình, phấn đấu hy sinh vì cuộc sống ấm no, hạnh phúc của nhân dân chứ không phải vì quyền lợi của cá nhân mình, như ước nguyện của Hồ Chủ tịch được khắc trên bia: làm sao cho đồng bào ta ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành...

Đây là việc làm đầy sáng tạo, rất thiết thực, sâu sắc tính nhân văn, đáng được hoan nghênh, học hỏi. Thiết nghĩ, ở tất cả các cơ quan công quyền của nhà nước từ địa phương đến Trung ương đều có bia Di chúc của Bác Hồ đặt trong khuôn viên thì có ý nghĩa biết bao! Bia Di chúc không những thường xuyên nhắc nhở cán bộ viên chức có ý thức trách nhiệm hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình mà còn có ý thức sống đẹp, sống và làm việc đúng hiến pháp, pháp luật, học hỏi lối sống giản dị mà thanh cao, nhân hậu mà liêm khiết của Bác, làm việc cách mạng là làm việc cho dân, vì dân để góp phần đem lại cuộc sống tốt đẹp, bình yên cho người dân, giải tỏa đi bao nỗi nhọc nhằn, nhiều khuê, khó xử của người dân khi đến nơi công quyền, đặc biệt để khẳng định lại rằng: Bác Hồ sống mãi trong sự nghiệp của chúng ta!

(Nguyễn Văn Tú, Trường THCS Hòa Nhơn, Hòa Vang, TP. Đà Nẵng)

● ***Gia đình của tôi***

Tôi sinh ra và lớn lên trong một gia đình có truyền thống làm nghề dạy học, mặc dù nghề này thu nhập không cao lắm, nhưng được mọi người kính trọng. Trong đại gia đình tôi rất đông con cháu, ông nội tôi nay đã ngoài 90, tuy già nhưng nội còn khỏe, trí nhớ nội còn tốt chỉ hơi lãng tai. Lần mừng đại thọ của nội, tôi thấy nội rất vui, vui vì có đầy đủ con cháu hội tụ về và điều đặc biệt là gia đình có thêm một cô giáo trẻ nữa, tổng cộng vừa con và cháu của nội có trên 20 giáo viên, chính vì thế mà bà con hàng xóm tặng cho gia đình biệt danh "gia đình nhà giáo". Ông bà nội là người có uy tín nhất trong vùng, từ khi có người con đầu lòng, nội mong các con của nội theo nghề dạy học, nhưng 5 người con của nội chỉ có 2 cô thực hiện đúng như mong muốn của nội, còn 3 người con trai bị bắt đi lính dưới chế độ cũ, không thực hiện được ý nguyện của cha. Đời cha không thực hiện được mong ước ấy, cha và mẹ tôi lại muốn các con thay mình

thực hiện ước muốn của nội. Từ nhỏ cha mẹ đã căn dặn chúng tôi là thay cha thực hiện điều này, lớn lên 11 chị em chúng tôi cố gắng học giỏi, đến nay 10 chị em chúng tôi đã trở thành 10 thầy cô giáo.

(**Nguyễn Thị Xuân Thu**, giáo viên Trường TH An Hiệp, Châu Thành, Bến Tre)

● ***Game show mang tính thiết thực quá hiếm!***

Chỉ mới một năm nay thôi, hàng loạt game show xuất hiện trên các kênh của màn ảnh nhỏ. Trong một rừng game show như hiện nay, tôi thấy *Vượt lên chính mình* là trò chơi hay và mang tính thiết thực nhất. Người dẫn chương trình giản dị, thí sinh là những người lao động nghèo chân chất, đã gây ấn tượng cho khán giả ngay lần đầu tiên phát sóng. Đây cũng là game show duy nhất mà khán giả là những người dân ở quê có thể tận mắt chứng kiến cảnh thu hình, không giống như các trò chơi khác chỉ thu hình trong trường quay, ở thành phố. *Vượt lên chính mình* có những nụ cười xen lẫn cả nước mắt hạnh phúc của các thí sinh. Bởi họ có thể được xóa nợ 100%, lại được giúp thêm vốn để tiếp tục phát huy cái nghề mà mình đã cần cù bấy lâu nay. *Vượt lên chính mình* là một thông điệp yêu thương gửi đến những người lao động nghèo khó, giúp cho họ có ý chí vượt lên chính mình để giành lấy chiến thắng trong công việc, để cho họ luôn hiểu rằng xung quanh họ còn có rất nhiều tấm lòng thơm thảo.

Rất mong các đài truyền hình có những game show thiết thực như thế.

(**Đặng Văn Thành**, B5/15K Tân Kiên, Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh)

● ***Lời quê xin góp***

Trong chương trình *Ai là triệu phú* phát sóng trên VTV3 lúc 20 giờ ngày 21-6 và 6-9-2005, người dẫn chương trình công bố đáp án của Ban tổ chức:

- "*Ban ngày dơi đi ăn, tối về ngủ*" (?!).

- "*Nợ tình chưa trả cho ai*

Khối tình mang xuống tuyến đài chưa tan"

là thơ của Trương Chi (?!).

Chương trình *Hành trình văn hóa*, người dẫn chương trình công bố đáp án của Ban tổ chức: "Chúa Trịnh Sâm đề năm chữ ở động Hương Tích là "Thiên hạ đệ nhất động" (?!).

Trong khi đó, đáp án đúng phải là: ban ngày dơi ngủ, tối đi ăn!

Câu thơ "Nợ tình..." là của thi hào Nguyễn Du, trích trong *Truyện Kiều*, chứ không phải của Trương Chi!

Chúa Trịnh Sâm chỉ ghi: Nam thiên đệ nhất động (Động đẹp nhất trời Nam), chứ không ghi: "Thiên hạ...".

Kính mong Đài Truyền hình Việt Nam quan tâm đến khâu biên tập để các chương trình ngày càng hoàn chỉnh nhằm phục vụ đông đảo khán giả.

(**Hoàng Đức Nhã Ca**, Đà Nẵng)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

SÁCH

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

Hôm nay...

Đầu tư cho tương lai

Ngày mai...

- SÁCH GIÁO DỤC MẦM NON; SÁCH GIÁO KHOA, SÁCH GIÁO VIÊN; SÁCH BÀI TẬP, SÁCH THAM KHẢO CHỌN LỌC CHO HỌC SINH VÀ GIÁO VIÊN CÁC CẤP CỦA HỆ THỐNG GIÁO DỤC PHỔ THÔNG VÀ GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN;
- GIÁO TRÌNH, TÀI LIỆU THAM KHẢO CHO SINH VIÊN, HỌC SINH VÀ GIẢNG VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐH, CĐ, THCN VÀ DẠY NGHỀ;
- SÁCH GIÁO KHOA VÀ TÀI LIỆU HỌC TẬP BẰNG TIẾNG DÂN TỘC CHO HỌC SINH CÁC DÂN TỘC ÍT NGƯỜI;
- SÁCH CHUYÊN DÙNG, SÁCH ĐIỆN TỬ, CÁC LOẠI TỪ ĐIỂN ĐỐI DỊCH VÀ GIẢI THÍCH, TỪ ĐIỂN CHUYÊN NGÀNH, SÁCH THAM KHẢO, ĐỌC THÊM PHỤC VỤ VIỆC NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIẢNG DẠY VÀ HỌC TẬP TRONG NHÀ TRƯỜNG, NÂNG CAO DÂN TRÍ;
- SÁCH DẠY TIẾNG VIỆT CHO NGƯỜI NƯỚC NGOÀI, SÁCH HỢP TÁC QUỐC TẾ;
- CÁC LOẠI BẢN ĐỒ, ATLÁT, TRANH ẢNH GIÁO KHOA;
- CÁC LOẠI BẢNG HÌNH, BẢNG TIẾNG CỦA CÁC MÔN HỌC, Đĩa CD-ROM GIÁO KHOA;
- CÁC TẠP CHÍ TOÁN HỌC VÀ TUỔI TRẺ, TOÁN TUỔI THƠ, VĂN HỌC VÀ TUỔI TRẺ;
- CHUYÊN SAN SÁCH GIÁO DỤC VÀ THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC

Hãy Click vào địa chỉ:

[http:// www.nxbgd.com.vn](http://www.nxbgd.com.vn)

Bạn sẽ mua được sách ở bất cứ đâu, bất cứ lúc nào

THẺ GIỚI MỖI

656

*Bí quyết thành công
của điện ảnh Hàn Quốc*